ABC Amber Palm Converter, http://www.processtext.com/abcpalm.html

C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\Card_Orson_Scott-Zrada.PDB

PDB Name: Card_Orson_Scott-Zrada
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXt
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 29.2.2004
Modification Date: 29.2.2004
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

ORSON SCOTT CARD
ZRADA

Nakonec jsem si uvědomil, že jistou naději, byť malou, mám jedině tehdy, když uniknu nikoli jako žena, ale jako muž. Ale jak se dostat přes Mwabao?
Tak jednoduché to nebylo. Nemohl jsem ji zabít, měl jsem ji rád. Porušila diplomatický protokol, ale nic špatného mi neudělala. Takže ji nezabiju. Rána do hlavy, přeražení několika kostí, to by mělo stačit. Mělo by ji to na dost dlouho umlčet, nebo alespoň znehybnit. Zbývalo zamaskovat, kým jsem.
S nadějí, že najdu nůž, jsem začal tiše prohledávat truhlice. Potřeboval jsem ho, abych se pro útěk zmrzačil.
Nůž jsem nenašel. Zato jsem objevil několik dalších knih. Jedna z nich byly dějiny Zrady.
Četl jsem pochopitelně naše dějiny planety, ale tato kniha byla v některých ohledech úplnější. V některých velice důležitých ohledech, takže jsem si začal uvědomovat, že jsem se nechal bezmála ve všem oklamat.

Chvála na knihy Orsona Scotta Carda:

Šálivé, hutné, ale nutí k zamyšlení.
Publisher Weekly

Hold vypravěčskému umění. Lze jen doporučit.
Library Journal

Bratru Billovi, který mi půjčil Catseye;
MarJo, která mne dovedla k Bradburyho Elektřině těla;
Lauře Deneové, která mi vložila do rukou Asimovovu Nadaci;
Daleovi a Marii, kteří mě podnítili k přečtení Letopisů Narnie;
a knihovníkům v Santa Claře v Kalifornii a Mese v Arizoně, kteří mi umožnili najít "Říkejte mi Joe" od Poula Andersena, "Mistra melodií" od Lloyda Biggleho, Galaktický vrak od André Nortonové a Tunel na obloze od Roberta Heinleina.
To vy jste mne naučili snít.
Doufám, že se neprobudím.

© Copyright 1979, 1988 by Orson Scott Card © Translation by Petr Kotrle - 1999
© Graphic design by Karel Novotný - Steiner - 1999
© Cover by Luis Royo via Norma Editorial S. A. - 2000
© Edition by Radomír Suchánek - NÁVRAT- 2000
ISBN 80-7174-296-1

Poznámka autora:
Planeta jménem Zrada byla druhou knihou, která mi vyšla. Od té doby uplynula řada let a já se tu dobu dozvěděl trochu víc o tom, jak se může a má vypravovat. Příběhu Lanika Muellera stále ještě věřím, a když jsem toto vydání připravoval, ponechal jsem základní příběh tak, jak byl. Změnil se způsob, jakým jej předkládám - tón, tempo, srozumitelnost. Výsledkem je, že tato kniha obsahuje přibližně deset procent nového materiálu a menších úprav doznala prakticky každá stránka. Touto revizí jsem se nechtěl pokusit vyprávět příběh Lanika Muellera tak, jako bych jej v roce 1988 psal poprvé - takový román, který kvůli časové tísni nebude nikdy napsán, by byl o polovinu delší než tento a bylo by v něm věnováno více prostoru rozvinutí dalších postav a vztahů. Nikoli, toto vydání zachovává jednoduchost originálu, příběhu o objevu, který učinil jeden mladý muž, a o tom, jak tento objev změnil jeho svět i jeho samotného.
Chtěl bych poděkovat své matce Peggy Cardové, jež celý román přepsala z paperbackového vydání u Dellu, abych jej mohl dostat do počítače ve formátu WordPerfect a provést v něm úpravy; své ženě Kristině, která si přečetla první verzi nového vydání, tak jak vyšla z tiskárny, a pomohla mi udělat tento román srozumitelnějším, logičtějším a působivějším, než bych to dokázal sám; a své sestře Janice Cardové za znamenitou práci, kterou odvedla na úpravě a

zjednodušení mapy obydleného kontinentu planety Zrada.

1 MUELLER

Byl jsem poslední, kdo zjistil, co se to se mnou děje. Nebo jsem alespoň jako poslední zjistil, že to vím.

Saranna to pochopila ve chvíli, kdy mi vyjela rukou po hrudi, a místo hladce naběhlých prsních svalů, vypracovaných hodinami cvičení s mečem, oštěpem a lukem, se její prsty zachytily na tkáni, která byla jaksi volnější. Její ruce si vzpomněly, jak před pár lety učinily stejný objev na vlastním těle. Jako pravá dcera Muelleru, nadaná bystrým zrakem a pronikavou myslí, pochopila vše: vše, co mne v budoucnosti čeká, vše, co se mezi námi najednou zhroutilo. Ale zároveň jako pravá dcera Muelleru neřekla nic. Nedala najevo žal. Prostě se mne od té chvíle až do mého odchodu z Muelleru přestala dotýkat, přinejmenším tak, jak se mne dotýkala dřív: s příslibem desítek let vášnivé lásky, jež máme před sebou. Poznala to, ale já ještě nevěděl nic.

Všiml si toho také Dinte. Pozoroval mne jako vždycky, druhorozený syn, který doufá, že se mi stane nějaká nehoda, aby mohl zdržet případnou pomoc, číhá na sebemenší náznak vrozené demence, aby mohl být po otcově smrti jmenován regentem, všímá si všech nedostatků a slabostí v mém válečnickém umění a uvažování, aby nade mnou mohl získat výhodu, až - nikoli jestli - mne zradí; pozoroval mne tak dychtivě, že mu nemohlo uniknout, že mi košile po hrudi klouže jinak. Pokud by si mohl vybrat, jak zařídit, abych byl shledán nehodným usednout na otcův trůn, určitě by mu udělala největší radost právě tato varianta. Jako chabá náhražka za Muellerova syna, okamžitě si tím zvedl sebevědomí. Nepojmenoval moji nemoc, ale začal mi dávat najevo takovou aroganci, jakou i zbabělci prokazují pouze mrtvole svého nepřítele, tolik mají slušnosti. Poznal to, ale já stále nevěděl nic.

Otec si toho všimnout nemohl. Muellera vždy zaměstnávalo příliš mnoho práce; neměl čas, aby mne sledoval sám. Ale nechával mne sledovat všemi mými učiteli a polovinou přátel; obzvlášť v rozhodujícím období dospívání, kdy hrozí největší nebezpečí.

Těla nás, kterým v žilách koluje čistá krev Muellerů, mají velký dar: jsou schopna tak rychlého hojení, že jizvy se vytvoří dřív, než zaschne krev, a každá část, kterou ztratíme, může dorůst. Je proto velice nesnadné nás zabít.

Naši nepřátelé tvrdí, že Muellerové necítí bolest, ale není to pravda. Jim to tak připadá, protože se v boji nebráníme přijmout nebezpečný úder, který by každý jiný člověk musel odrazit, aby si zachránil život, a dokud meč nepřítele vězí v našem těle, můžeme mu zasadit smrtelný úder a vzápětí vyhledat jiného nepřítele, s nímž se utkáme, zatímco se naše rána již hojí.

Ale bolest cítíme stejně jako všichni ostatní. Naše ženy omdlévají, když jim porod trhá tělo. Když nám strčíte ruku do ohně, pálí nás v mozku stejně mučivá bolest jako kohokoli jiného. Cítíme bolest; to, co neznáme, je strach. Nebo spíš, naučili jsme se oddělovat bolest a strach.

Pro jiné lidi bolest znamená, že jejich život je v ohrožení; aby se zachránili, potřebují reflex, který jim velí za každou cenu bolesti zabránit. Ale pro Muellera bolest znamená, že nebezpečí je malé. K nám smrt přichází pouze po cestách, které jsou bezbolestné - pozvolnou sešlostí věkem, studeným, těžkým dechem utonutí, ztrátou všech pocitů, když je tělo odděleno od hlavy. Obyčejná řezná rána, popálení, bodnutí nebo zlomená kost znamená pouze to, že rychlé hojení bude tělo stát trochu sil; znamená to, že si po skončení bitvy dáme krvavý biftek a ne ředkvičky.

A největší strach, který pociťují jiní - strach ze zmrzačení, ze ztráty prstů, končetin, uší, nosu nebo genitálií - tomu se jen smějeme.

Proč se toho nejvíc bojí? Protože si zvykli považovat svou současnou podobu za své pravé já, a když tu podobu ztratí, ztratí své já, stanou se i ve vlastních očích zrůdami.

Ale my, Muelleři, jsme již dávno zjistili, že naše současná podoba vůbec nejsme my. Můžeme mít mnoho různých podob, a přitom zůstat těmi, jimiž jsme byli vždy. Je to ponaučení, které si osvojíme při mladickém třeštění. V nějakých dvanácti, čtrnácti letech se také my vypořádáváme s působením koktejlu chemikálií, v jejichž důsledku jiným začíná růst ochlupení na neobvyklých místech a stávají se z nich stroje, které mohou vytvořit své kopie. Jelikož naše těla mají takovou sílu, projevuje se silněji i naše dospívání. Rodíme se takoví, že dokážeme regenerovat ztracené nebo poškozené části těla. V třeštění puberty však naše těla zapomínají náležitou podobu a snaží se vypěstovat části, které již existují. Každý mladý muž či žena si zkusil škádlivě zamávat kamarádům třetí rukou, zatančit nějakou složitou krokovou variaci, při níž se dá využít jedné nebo dvou nadbytečných nohou, zamrkat okem navíc, ukázat tři řady zubů nahoře a čtyři dole. Přetrpěl jsem čtyři ruce najednou, nos navíc a dvě pumpující srdce, než si mne vzal pod nůž chirurg a přebytky mi odřezal. Nejsme podobou, kterou zaujímáme. Můžeme mít jakoukoli podobu, a přitom zůstat těmi, jimiž jsme. Neznáme strach ze ztráty údů. Nemůžeme se poškodit nebo zničit, když o něco přijdeme.

Zato nás děsí jiné věci.

Otec mne nechával sledovat po celou dobu dospívání. Dokonce i v patnácti letech, kdy mému tělu chybělo pouhých deset nebo dvacet centimetrů do vzrůstu dospělého muže a mé sexuální proměny měly být hotovy - dostatečně hotovy, aby Saranna mohla nosit moje dítě - ještě i tenkrát jsem na sobě od rána do večera cítil jejich oči, jak berou míry mému tělu a duši, aby mohli podat zprávu otci, až si zase jednou najde čas o mně přemýšlet. Není možné, že by si nevšimli, co se se mnou děje; otec to určitě věděl dřív než Dinte, dokonce dřív než Saranna. Všichni to věděli.

Jen já jsem to nevěděl.

Samozřejmě že jsem to věděl. Uvědomoval jsem si to dost dobře, abych nechal v šatníku všechno, co mi bylo těsné, a nosil jsem jenom věci volnějšího střihu. Uvědomoval jsem si to dost dobře, abych si raději našel nějakou výmluvu, než bych si šel zaplavat s kamarády, dost dobře, abych se neutrhoval na Dinta, když byl ještě protivnější než obvykle, jako bych se ho bál vyprovokovat k pojmenování toho, čím jsem se stal. Věděl jsem to dost dobře, abych se nedivil, proč se

mne Saranna nedotýká, věděl jsem to během toho posledního měsíce dost dobře, abych ji k sobě nebral do postele. Přesto jsem nikdy nepojmenoval, co se ze mne stalo, dokonce ani sám před sebou.

Nenechal jsem v hlavě vzklíčit jedinou myšlenku, která by se mé příšerné budoucnosti týkala. Pouze jednou, když se mi v ruce blýskal drahocenný ocelový královský meč a já přísahal - tak vroucně, že i dnes si tu chvíli vybavuji, jako by se to stalo dnes ráno - já přísahal, že nebudu žít, pokud takový meč nebudu mít v ruce nebo u boku. Ještě tenkrát jsem sám sobě namlouval, že strach, který cítím, je strachem, že by se ze mne mohl stát plebejec, špinavý poločlověk, který si na železo nikdy nesáhne a roztřese se při sebemenší krvácející ráně.

"Dnes," řekl Homarnoch.

"Nemám čas," odsekl jsem a dal jsem do toho pánovitou koketnost, s níž synové vládců připomínají ostatním autoritu, kterou zatím nemají.

"Mueller to poručil."

A bylo to. Konec všeho klamu, konec všech lží, jimž jsem věřil; o všechny jsem měl v jediném okamžiku přijít. Přesto jsem ho i tentokrát odbyl prohlášením, že jsem špinavý a musím se umýt, což byla vlastně pravda; ale když jsem se koupal, dal jsem si záležet, abych se na sebe ani jednou nepodíval do postříbřeného skla. Na všech zrcadlech viselo nějaké oblečení, nebo byla náhodou někam uklizena, abych se na sebe ve svém pokoji nemusel podívat. Byl to jen další doklad, že to vím, aniž bych si to uvědomoval - až do tohoto měsíce jsem byl ješitný jako každý jiný mladík a obklopoval jsem se sklem.

Ale v Homarnochově sterilním chirurgickém doupěti, v místnosti ostrých ocelových nožů a zkrvavených lůžek, kde vojákům vyřezával z těla ostnaté šípy a z dospívajících těl odstraňoval křiklavě nadbytečné orgány, se před zrcadlem nedalo skrýt.

Homarnoch mne postavil před zrcadlo, sám ustoupil za mne a zespodu mi dal ruce pod prsa, která již dorostla do dráždivých rozměrů. Poprvé jsem se musel přímo podívat na tkáň, která mi jednoduše nemohla patřit. Poprvé jsem si uvědomil, jaký tlak ve mně může dotek někoho jiného vyvolat. Ale nemyslím si, že tím, co mě vzrušilo, bylo Homarnochovo prudké, chirurgické polaskání. V tom doteku jsem nacházel mnohem víc cizího než sexuálního. Myslím, že mne vzrušil pohled na něco, co musela být prsa někoho jiného, která bere někdo do dlaní. Myslím, že to bylo voyeurství. Stále jsem se bránil uvěřit, co se to se mnou děje.

"Proč jsi za mnou nepřišel hned?" zeptal se Homarnoch, skoro až ublíženě.

"A proč bych měl? Už mi na těle vyrostla spousta jiných orgánů."

Zavrtěl hlavou. "Nedělej ze sebe hlupáka, Laniku Muellere."

Uslyšel jsem své jméno, a v tom okamžiku mne polila hrůza. Později jsem si uvědomil, že to, čeho jsem se polekal, bylo jméno Mueller - ne proto, že to bylo moje jméno, ale proto, že mi už dlouho patřit nemělo.

"Stává se to dokonce i Muellerům, Laniku. Jednou za několik generací. Nikdo není imunní."

"Je to jen puberta," namítl jsem a moc jsem chtěl, aby tomu uvěřil.

Podíval se na mne smutně, ale svým způsobem laskavě, nebo se mi to alespoň zdálo. "Kéž bys měl pravdu," řekl, ale samozřejmě ničemu takovému nevěřil. "Kéž by nám vyšetření ukázalo, že jsi v pořádku."

"Je úplně zbytečné "

"No tak, Laniku," zarazil mne. "Mueller mne požádal, abych mu do hodiny oznámil výsledek."

Udělal jsem, co otec poroučel. Lehl jsem si na lůžko, a když se mi nůž zařízl do břicha, snažil jsem se zůstat uvolněný. Poznal jsem už horší bolest - například rozeklané tržné rány od dřevěných výcvikových mečů, nebo když mi šíp pronikl spánkem a vyšel okem - ale tentokrát nešlo o bolest. Nebo nešlo jen o bolest samotnou. Tentokrát mne poprvé od nejútlejšího dětství spalovala bolest a hrůza zároveň, a cítil jsem to, co tak zbavuje mužnosti obyčejné lidi na bitevním poli, co z nich dělá snadnou kořist pro nenasytné meče Muellerů.

Když byl hotov, ránu mi zavázal. Lehká závrať a palčivý pocit mi prozrazovaly, že hojení začalo - byly to čisté rány, takže do hodiny se vše zahojí tak, že nezůstane ani jizva. Ptát se, co našel, bylo zbytečné. Poznal jsem to ze shrbeného postoje, z přísného stoicismu jeho tváře. Poznal jsem, že pod tou nezaujatou maskou se neskrývá radost, ale smutek.

"Nepárej se s tím a uřízni mi je," prohlásil jsem bezstarostně, žertovně.

Nevzal to jako žert. "Máš také vaječníky, Laniku, a když je vyříznu, když vyříznu i dělohu, stejně dorostou zpátky." Pak se ke mně otočil, se stejnou odvahou, s jakou se muž staví nepříteli v bitvě. "Jsi radikální regenerát, Laniku. Nikdy to neskončí."

A bylo to venku. Jméno toho, čím jsem se stal. Přesně jako moje krásná sestřenice Velinisika, která se zbláznila a snažila se každého pomočit narostlým penisem, který z ní dělal zrůdu. Radikální regenerát. Radikál. Odvrátil jsem se od ní, stejně jako všichni ostatní, nevyslovil jsem od té doby dokonce ani její jméno. Nejdřív přestala být člověkem. Potom člověkem nikdy nebyla. A potom nikdy neexistovala.

Koncem puberty se většina Muellerů ustálí na dospělé podobě. Od té doby jim dorůstají pouze ty části těl, o něž přijdou. Ale jistý malý počet z nás se pod kontrolu nevrátí. Puberta pokračuje věčně a nové části těla vyrůstají náhodně. V takových případech tělo zapomíná, jaký by měl být jeho přirozený tvar; považuje se za nekonečnou ránu, kterou je třeba věčně hojit, za trvale zmrzačené tělo, které má neustále co obnovovat.

Je to nejhorší možná smrt, protože je bez pohřbu; člověk přestane být osobou, ale oni mu nedovolí stát se mrtvolou.

"To je stejné, jako bys řekl, že jsem mrtvý, Homarnochu."

"Je mi líto," odvětil bez příkras, "ale musím to bezodkladně oznámit tvému otci."

Pak odešel.

Znovu jsem se podíval do velkého zrcadla na zdi, kde visely na háčku moje šaty. Po hodinách, dnech a týdnech zápolení s mečem, holí, oštěpem, lukem a v poslední době s měchy v kovárně jsem měl ramena stále široká. Boky jsem měl dosud úzké, jak jsem běhal a jezdil na koni. Břicho zbrázděné svaly, tvrdé, pevné a mužné. A pak moje prsa,

komicky měkká a svůdnáĽ Z opasku zavěšeného na stěně jsem vytáhl nůž a přitiskl jsem jeho ostrou stříbrnou čepel k ňadru. Bolelo to nesnesitelně - zajel jsem jen palec hluboko a musel jsem toho nechat. Ode dveří se ozval nějaký zvuk. Otočil jsem se.

Malá tmavá Cramerka sklonila hlavu, aby se na mne nedívala. Vzpomněl jsem si, že patří k zajatcům z poslední války (kterou otec vyhrál), takže je do konce života naše. Byla otrok, a tak jsem na ni promluvil vlídně.

"Neboj se, vůbec nic se nestalo," řekl jsem jí, ale neuvolnila se.

"Ensel, můj pán, se chce setkat se svým synem Lanikem. Ihned."

"Sakra!" uklouzlo mi. Klekla si, připravena strpět můj hněv. Ale neuhodil jsem ji, pouze jsem se jí cestou pro šaty dotkl na hlavě. Oblékl jsem se. Na odchodu jsem se neubránil pohledu na svůj obraz - jak jsem šel, hruď se mi vzdouvala a zase klesala. Drobná Cramerka za mnou šeptala slova díků.

Rozběhl jsem se po schodech k otcovým komnatám. Zatím jsem se nenaučil chodit jako žena, navazovat kroky a kolébat se v bocích, abych předešel zbytečným nárazům. Po třech krocích jsem se zastavil, opřel se o zábradlí a počkal, až opadne bolest a strach. Když jsem se otočil a chtěl sejít pomaleji, uviděl jsem pod schody bratra Dinta, nejdokonalejší prototyp pitomečka, jakému kdy rodina dala život. Uculoval se.

"Vidím, že se ti nejnovější zprávy donesly," řekl jsem, když jsem opatrně scházel ze schodů.

"Chtěl jsem se tě zeptat, jestli nemáš pocit, že by sis měl opatřit podprsenku," řekl vemlouvavě. "Půjčil bych ti nějakou od Mannoah, ale byla by ti moc malá."

Zajel jsem rukou pro nůž a on několik kroků ustoupil. V našich dětských šarvátkách jsem mu tolikrát uřezal prsty a vydloubl oči, že jsem věděl, jak je to marné - ale když jsem měl vztek, cítil jsem, že nůž v ruce potřebuji.

"Teď už mi nesmíš nic udělat, Laniku," prohlásil. Stále se hloupě usmíval. "Teď budu následník já a brzy se stanu hlavou rodiny. Budu si to pamatovat."

Snažil jsem se najít odpověď. Pohrdavou odpověď, kterou bych mu dal najevo, že mi nemůže udělat nic, co by mi způsobilo muka srovnatelná s tím, co se právě stalo a co bude následovat.

Ale přiznat tolik strachu a bolesti, to si člověk může dovolit jen před nejspolehlivějším přítelem, a možná ani to ne. Proto jsem neřekl nic a prošel jsem kolem něho k otcovým soukromým komnatám. Když jsem ho míjel, vyloudil z hloubi hrdla hučivý zvuk, kterým se přivolávají prostitutky na Hiwelské ulici. Přesto jsem ho nezabil.

"Vítej, synu," řekl otec, když jsem k němu vstoupil.

"Uděláš dobře, když svému druhorozenému synovi vysvětlíš, že ještě umím zabíjet," odvětil jsem.

"Určitě jsi chtěl pozdravit. Přivítej se s matkou." Podíval jsem se směrem, který mi naznačil, a uviděl jsem Ropuchu, jak jsme my, děti otcovy první manželky, nepříliš láskyplně nazývali druhou v pořadí, která zaujala matčino místo, když matka zemřela na podivnou, nečekanou srdeční slabost. Ropucha se oficiálně jmenovala Ruva, pocházela ze Schmidtu a byla součástí souhrnné transakce, která zahrnovala spojenectví, dvě pevnosti a nějaké tři miliony akrů půdy. Měla být jen konkubínou, ale náhoda a otcovo nevysvětlitelné vzplanutí ji vynesly výš. Zvyk, zákon a hrozba otcova hněvu nás nutily říkat jí matko.

"Buď zdráva, matko," pozdravil jsem chladně. Odměnila mne milým, laskavým, vražedným úsměvem.

Otec nemámil čas vlídností ani soucitem. "Homarnoch tvrdí, že jsi radikální regenerát."

"Jestli mne někdo zkusí zavřít do kotce, zabiju ho," řekl jsem. "Třeba i tebe."

"Jednou vezmu tvoje zrádné řeči vážně, chlapče, a nechám tě uškrtit. Ale přinejmenším tuto obavu si můžeš ušetřit. Nikdy bych žádného z vlastních synů do kotce nezavřel, ani když je radikál."

"Nebylo by to poprvé," poukázal jsem. "Trochu jsem se zabýval rodinnou historií."

"Potom víš, co se teď stane. Pojď dál, Dinte," řekl otec. Otočil jsem se a uviděl bratříčka, jak vchází. Tenkrát jsem se poprvé přestal ovládat.

"Chceš snad nechat Mueller zničit tím nedomrlým pitomcem," vykřikl jsem, "přestože víš, že já jsem jediný, kdo má naději udržet tuhle chatrnou říši pohromadě, až si milostivě dovolíš zemřít? Doufám, že ještě na vlastní oči uvidíš, jak se vše hroutí!" Později jsem si ta slova trpce vyčítal, ale jak jsem tenkrát mohl vědět, že se tato horkokrevná kletba jednoho dne skutečně vyplní?

Otec vyskočil a rázně došel kolem stolu ke mně. Čekal jsem ránu a připravil jsem se ji přijmout. Ale místo toho mi položil ruce na krk. V první chvíli jsem dostal strach, že se chystá splnit svou hrozbu a uškrtit mne. Potom mi roztrhl halenu, chytil mi prsa do dlaní a krutě je stiskl k sobě. Bolestí jsem zalapal po dechu a ucukl jsem.

"Jsi teď slabý, Laniku!" vykřikl. "Jsi měkký a zženštilý. Žádný muž z Muelleru by s tebou nikam nešel!"

"Nanejvýš do postele," dodal oplzle Dinte. Otec se obrátil a pleskl ho přes ucho.

Využil jsem toho, zakryl jsem si hruď rukama jako panna a otočil jsem se tváří v tvář Ropuše. Usmívala se. Díval jsem se, jak její oči klouzají z mého obličeje dolů k ňadrům

Moje prsa ne! vykřikl jsem v duchu. Prsa ne, a nic, co je moje! Zmocnila se mne neodbytná touha ztratit se, úplně ze svého těla vycouvat, nechat ho tam stát a sám jít jinam, stále jako muž, stále jako dědic s nárokem na moc, stále jako muž, stále sám sebou.

"Obleč si plášť," rozkázal otec.

"Ano, pane Ensele," řekl jsem tiše, a místo abych se z těla vytratil, zakryl jsem je a ucítil jsem na citlivých bradavkách drsný dotek hrubé látky. Stál jsem tam a přihlížel rituálu, kterým otec mne prohlásil bastardem a bratra Dinta svým nástupcem. Můj vysoký, plavovlasý bratr se zdál být silný a chytrý, ale já jsem lépe než všichni ostatní věděl, že jeho chytrost je jen sklon k prohnanosti a jeho síla není vyvážena pohotovostí ani zručností. Když obřad skončil, Dinte přirozeně usedl do křesla, které tak dlouho patřilo mně. Když jsem potom stál před nimi, otec mi poručil, abych mladšímu bratrovi dal slib věrnosti.

"To raději zemřu," prohlásil jsem.

"Je to jedna z možností," řekl otec a Dinte se usmál. A tak jsem odpřisáhl věčnou věrnost Dintovi Muellerovi, dědici statků rodiny Muellerů, k nimž patřila půda Muelleru a území, jež otec dobyl: Cramer, Helper, Wizer a ostrov Huntington. Udělal jsem to proto, že jsem na Dintovi tak nápadně viděl, jak moc si přeje, abych odmítl a zemřel. Když zůstanu naživu, bude muset žít ve stálých obavách. Pohrával jsem si s myšlenkou, kolik stráží si dnes v noci postaví k lůžku.

Ale zároveň jsem věděl, že se ho zabít nepokusím. Odstraněním Dinta bych se na jeho místo nedostal; jediným výsledkem by byl lítý spor o následnictví - nebo, což by bylo horší, by Ruvě mohlo být umožněno povít nějakého ohavného potomka s polovinou otcových genů, aby zaujal naše místo. Ať by se stalo cokoli, radikální regenerát jako já nemohl doufat, že by v Muelleru mohl vládnout. Navíc se radikálové málokdy dožívali více než třiceti let a měli zakázáno - ne, já jsem měl zakázáno - plodit potomky s nadlidmi. S palčivou bolestí jsem si uvědomil, co to bude znamenat pro ubohou Sarannu. Ženy jí dítě vezmou a zlikvidují je. Najednou se z potenciální první manželky otce rodiny Muellerů stane bývalou konkubínou zrůdy. V den, kdy ženy rozhodly, že mám být otcem jejích dětí, vykročila na cestu slávy; teď se jí ta cesta rozpadala pod nohama. To, co se stalo, nezničilo jen moji budoucnost, ale také její.

"Jsou to, co vidím v tvých očích, Laniku, myšlenky škrtiče?" zeptal se. Měl za to, že ještě myslím na Dinta.

"To nikdy, otče," ubezpečil jsem ho.

"Takže jed. Nebo hluboká voda. Myslím, že můj dědic není v bezpečí, dokud jsi v Muelleru ty."

Zlostně jsem se na něho podíval. "Dintův největší nepřítel je on sám. K tomu, aby špatně skončil, nepotřebuje moji pomoc."

"Také jsem četl historii rodiny," řekl otec. "Každý Mueller, který byl příliš sentimentální, než aby svého radikálně regenerativního potomka poslal do kotců, toho brzy litoval."

"Tak mne nech zabít důstojně, otče." Bylo to maximum, kam jsem byl ochoten zajít, aby to vypadalo jako prosba. Přesto jsem v duchu škemral: Nedovol jim, aby mne krmili a sklízeli, aby si ze mne brali údy a orgány stejně, jako se ovcím stříhá vlna, kravám dojí mléko a pavoukům odvíjí hedvábné vlákno.

"Jsem příliš laskavý," ozval se otec. "Nechci tě zabít. Proto tě posílám pryč jako emisara, do míst daleko odtud, abych měl slušnou šanci, že Dinte zůstane naživu."

"Z něho strach nemám," prohlásil posměšně Dinte.

"V tom případě jsi hlupák," řekl ostře otec. "Prsa neprsa, Lanik je ti více než zdatným soupeřem, chlapče, a já ti říši nesvěřím, dokud mi nedokážeš, že jsi alespoň zpola tak inteligentní jako tvůj bratr."

Dinte zůstal zticha, ale já jsem pochopil, že otec mi tím u Dinta napsal rozsudek smrti. Záměrně? Doufal jsem, že ne. Ale napadlo mne, že by se otec mohl rozhodnout vyzkoušet Dintovu způsobilost k vládnutí nejlépe na tom, jak se vypořádá s mým odstraněním.

"U kterého národa mám být vyslancem?" zeptal jsem se.

"Nkumaj," odvětil.

"Království divochů s černou pletí, žijících v korunách stromů, daleko na východě," rozpomněl jsem se na hodiny zeměpisu. "Proč bychom ale měli posílat vyslance ke zvířatům?"

"Nejsou to žádná zvířata," odpověděl otec. "Poslední dobou používají v boji ocelové meče. Před dvěma lety dobyli Drew. Zatímco se tady spolu bavíme, snadno jim podléhá Allison."

Při pomyšlení, jak černoši ze stromů dobývají hrdé kameníky z Drewu nebo stagnující, nábožensky založené obyvatele Allisonu, se ve mně zpěnila krev. Sami jsme před nedávném dobyli Cramer, a tím, že jsme z tamějších černochů udělali otroky, jsme je naučili, kde je ve světě jejich pravé místo. "Proč místo vojsk posíláme diplomaty?" zeptal jsem se pobouřeně.

"Myslíš si snad, že jsem pitomec?" odpověděl mi otec otázkou. "Kdybych chtěl slyšet názory nemyslících, slepých fanatiků, mohl jsem svolat shromáždění a poslechnout si šlechtu."

Na jednu stranu mi udělalo radost, na druhou mne zabolelo, že ode mne očekává uvažování Muellera a ne nějakého prostého vojáka bez odpovědnosti. Proto jsem mu teď odpověděl pravdivě. "Jestli mají tvrdý kov, znamená to, že našli něco, co chtějí vesmířané kupovat. Nevíme, kolik kovu mají, a nevíme, co prodávají. Takže cílem mé mise není uzavřít dohodu, ale zjistit, co mají na prodej a čím jim za to ambasaroři platí."

"Výborně," pochválil mne otec. "Můžeš odejít, Dinte."

"Jestli se jedná o záležitosti země, neměl bych tady zůstat a poslouchat?"

Otec neodpověděl. Dinte vstal a odešel. Pak otec mávl na Ropuchu, která opustila komnatu také, sebejistě kroutíc boky.

"Laniku," oslovil mne otec, když jsme osaměli. "Laniku, modlím se k bohu, abych mohl něco udělat." Z očí mu vyhrkly slzy a já si s jistým údivem uvědomil, že otci na mně záleží dost, aby pro mne plakal. Ale ve skutečnosti to není kvůli mně, pochopil jsem. Je to kvůli jeho drahocenné říši, kterou Dinte nedokáže udržet pohromadě.

"Laniku, za tři tisíce let Muelleru jsme nikdy neměli ducha, jako je tvůj, uvnitř těla, jako je tvoje, muže stvořeného být vůdcem. A teď je to tělo zmařeno. Bude mi mysl nadále sloužit? Bude ten muž svého otce nadále milovat?"

"Muž? Kdybys mě potkal na ulici, chtěl by sis mě vzít do postele."

"Laniku!" vykřikl. "Nevěříš, že můj žal je opravdový?" Vytáhl svou zlatou dýku, zvedl ji vysoko nad hlavu a probodl si s ní levou ruku, doslova ji přišpendlil ke stolu. Když pak zbraň vyprostil, z rány vytryskla krev, pumpovaná srdečními stahy. Přejel si rukou po čele a potřísnil si obličej krví. Potom se rozplakal. Krvácení se zatím zastavilo a na ráně se vytvořila jizva.

Seděl jsem a sledoval jeho smuteční rituál. Ticho rušil pouze jeho namáhavý dech, dokud se rána nezacelila. Potom ke mně zvedl unavené oči.

"Poslal bych tě do Nkumaje, i kdyby se to nestalo," řekl pak. "Čtyřicet let jsme byli jediní na celé planetě, nebo

alespoň jediní, o kom jsme věděli, že má dost tvrdých kovů, aby to ve válce mělo nějaký vliv. Teď je naším jediným protivníkem Nkumaj a my o té rodině nic nevíme. Musíš se tam vypravit potají; kdyby zjistili, že jsi z Muelleru, zabili by tě. I kdybys zůstal naživu, neukázali by ti nic důležitého."

Ironicky jsem se zasmál. "A teď mám dokonalou kamufláž. Nikoho by nenapadlo, že by z Muelleru poslali ženu dělat mužskou práci."

Sám jsem to řekl, dal si jméno, které mi mohlo umožnit další existenci. Zároveň jsem věděl, že na bezvýchodnosti situace se tím neměnilo nic; v Muelleru by se na ženského radikála nedívali o nic líp než na mužského. Jedině mimo Mueller jsem mohl být považován za člověka. Otec tomu mohl říkat diplomatická mise nebo dokonce špionáž, ale oba jsme věděli, že ve skutečnosti je to vyhnanství.

Usmál se na mne. Potom se jeho oči znovu zalily slzami a mne napadlo, jestli mne nakonec přece jen neměl rád.

Rozhovor skončil a já odešel.

Pustil jsem se do příprav na cestu. Poručil jsem pacholkům, aby se postarali o koně a okovali je; uložil jsem pomocníkům v kuchyni, aby mi nachystali zásoby; od učenců jsem si nechal nakreslit mapu. Když jsem takto rozdělil úkoly, opustil jsem vlastní hrad a vydal jsem se krytými průchody do genetických laboratoří.

Zpráva se rychle rozkřikla - všechny vysoce postavené osoby se mi vyhýbaly. U otevřených dveří čekali pouze studenti, aby mne dovedli na místa, která si budu chtít prohlédnout.

Kotce byly ve dne v noci jasně osvětleny. Kontrolním okénkem, umístěným vysoko nad podlahou, jsem se rozhlédl po tělech rozptýlených po měkkých trávnících. Jejich řady neměly konce. Místy se z bahnišť prášilo. Všichni byli nazí. Přišel jsem právě včas, abych viděl, jak jim do korýtek rozdělují polední příděl potravy. Někteří byli k nerozeznání od ostatních lidí. Jiní měli na tělech tu a tam malé výrůstky nebo defekty, které nebylo z dálky dobře vidět - tři ňadra, dva nosy nebo prsty navíc.

A pak tam byli ti, kteří byli před sklizní. Pozoroval jsem jednoho tvora, jak se vleče ke žlabu. Pět nohou se nedokázalo koordinovaně pohybovat, čtyři ruce se nemotorně klátily podél těla a snažily se udržet rovnováhu. Z krku mu neužitečně visela přebytečná hlava; druhá páteř se povlovným obloukem vzdalovala od těla jako přisátý had, který se své oběti pevně drží.

"Proč ho nechávají tak dlouho nesklizeného?" zeptal jsem se studenta, který stál opodál.

"Kvůli té hlavě," odvětil. "Úplné hlavy jsou velice vzácné, proto se bojíme do regenerace zasahovat dříve, než skončí."

"Platí nám za hlavy dobře?" zeptal jsem se.

"Nejsem z obchodního oddělení," odpověděl, což znamenalo, že cena je velice vysoká. Pochopitelně.

Díval jsem se, jak se zrůda snaží pažemi, které ji neposlouchají, dopravit potravu do úst. Mohla by to být Velinisika? Zachvěl jsem se.

"Je vám zima?" zeptal se student, až příliš horlivě.

"Je, a pořádná," odvětil jsem. "Svou zvědavost jsem ukojil. Už půjdu."

Přemýšlel jsem, proč nepociťuji ani nepatrnou vděčnost, že mne vyhnanství zachraňuje alespoň před kotci. Možná jsem si uvědomoval, že kdybych byl nucen takto žít, jako zásobárna náhradních dílů pro vesmír, raději bych se zabil. Zatím jsem byl ještě na této straně sebevraždy, a tak jsem před strašlivým poznáním, co všechno jsem ztratil, neměl kam ustoupit.

V přijímací místnosti genetických laboratoří na mne čekala Saranna. Nemohl jsem se jí nijak vyhnout.

"Myslela jsem si, že tě tady najdu," řekla. "Jsi na to dost morbidní."

Věděl jsem, že mne chce rozveselit, snaží se předstírat, že je mezi námi stále všechno v pořádku. Za daných okolností byla taková přetvářka groteskní. Uvítal bych spíš, kdyby mne oplakávala, kdyby se mnou mluvila, jako bych byl jen vzpomínka na někoho, kdo je mrtvý, protože přesně tak jsem se v tu chvíli cítil.

Pokusil jsem se projít kolem ní. Chytila mne za ruku, pověsila se na mne a nechtěla mi dovolit, abych se jí vytrhl.

"Myslíš, že pro mě se tím něco mění?" vykřikla.

"Chováš se nedůstojně," sykl jsem na ni. Několik lidí rozpačitě klopilo oči k zemi a sluhové už klečeli. "Děláš nám ostudu."

"Tak pojď se mnou," řekla. Abych ostatním v místnosti nepůsobil další trapné pocity, šel jsem s ní. Na odchodu jsem zaslechl zvuk rákosek, kterými byli sluhové šviháni přes hřbety za to, že se stali svědky, jak se někdo urozený zachoval nízkým způsobem. Měl jsem pocit, jako by ty rány dopadaly na mne.

"Jak jsi něco takového mohla udělat?" obořil jsem se na ni.

"A jak ses mne mohl ty tak dlouho stranit?"

"Tak dlouho to nebylo."

"Bylo to mnohem déle! Laniku, myslíš si, že jsem to nepoznala? Myslíš, že jsem tě milovala jenom proto, že jsi Muellerův dědic?"

"A co chceš dělat?" zeptal jsem se jí. "Jít tam se mnou? Nechat se taky očesávat?"

S hrůzou v očích se ode mne odstrčila.

"Přeju ti pro příště víc štěstí," řekl jsem. "Příště se zamiluj do člověka."

"Laniku!" vykřikla, potom mne objala a přitiskla mi hlavu na hruď. Když místo pevných svalů narazila na poddajná ňadra, na okamžik hlavu odtáhla, ale pak se ke mně přitiskla ještě pevněji.

Když jsem tak měl její hlavu na prsou, napadlo mne, jestli by se ve mně neměly probudit mateřské city. Cožpak nedokázala pochopit, že mi teď její dotek nepřináší žádnou útěchu, pouze mi připomíná, co všechno jsem ztratil? Odstrčil jsem ji od sebe a rozběhl jsem se pryč. V ohybu chodby jsem se zastavil a ohlédl se. Saranna křičela a podřezávala si zápěstí; kamennou podlahu zkrápěla krev. Rány byly hluboké - s tolika řeznými ranami utrpí tak velkou

ztrátu krve, že bude několik hodin slabá. Rychle jsem se odebral do své komnaty.

Ležel jsem na posteli a civěl jsem dojemné zlaté intarzie na stropě. Uprostřed zlata byla zasazena jediná železná perla, černá, nevlídná a krásná. Všechno kvůli železu, řekl jsem si v duchu. Kvůli železu jsme ze sebe vyšlechtili zrůdy; "normální" Muellery, kteří se dokážou zotavit z jakékoli rány, a radikály, chované jako domácí zvířata, jejichž nadbytečné orgány se za další železo prodávají do vesmíru. Ve světě, kde nejsou tvrdé kovy, znamená železo moc. A tu moc si kupujeme za své ruce, nohy, srdce a vnitřnosti.

Stačí jenom položit do ambasadora ruku a za půl hodiny se v krychli mihotavého světla objeví železný prut. Dej do krychle zmražené pohlavní orgány a najdeš tam za ně pět prutů železa. A za celou hlavu? Kdo ví, kolik by zaplatili.

Když to půjde stejným tempem dál, kolik paží, nohou, očí a jater budeme muset dát, než získáme dost železa na postavení jedné kosmické lodě?

Stěny se kolem mne sevřely. Najednou jsem se na Zradě cítil jako v pasti, jako by planeta vystavěla vysoké hradby chudoby, které nás držely dole, bránily nám vstoupit do vesmíru, dělaly z nás stejné vězně, jako byli ti tvorové v kotcích. Žili jsme pod dozorem stejně jako oni a jedna rodina se předháněla s druhou v šíleném závodě o vyprodukování něčeho, čehokoli, co by vesmířané chtěli koupit a zaplatit za to vzácnými kovy, jako bylo železo, hliník, měď, cín a zinek.

My Muellerové jsme byli první. Druzí byli zřejmě Nkumajové. Bitva, kdo s koho, musela dříve nebo později přijít. A ten, kdo vyhraje, si jako cenu za Pyrrhovo vítězství odnese několik tun železa. Dala se na tom vybudovat technika?

Spal jsem jako vězeň, připoután k lůžku obrovskými okovy gravitace naší chudé vězeňské planety; odsouzený k zoufalství dvěma krásnými, plnými ňadry, jež se pravidelně zvedala a klesala. Spal jsem.

Ve tmě, která v pokoji nastala, mne probudil chrčivý zvuk těžkého dechu. Byl to můj dech. V náhlé panice jsem ucítil v plicích nějakou tekutinu a prudce jsem se rozkašlal. Padl jsem na okraj postele a začal jsem z hrdla vykašlávat jakousi tmavou tekutinu. Každé zakašlání mi působilo ostrou bolest. Když jsem lapal po dechu, vtahoval jsem do sebe vzduch hrdlem, nikoli ústy.

Pod bradou jsem nahmatal širokou otevřenou ránu. Hrtan byl vyříznutý. Cítil jsem, jak se žíly a tepny pokryté jizvovou tkání snaží rychle zahojit a dělají vše pro to, aby dopravily krev mému mozku. Rána se táhla od ucha k uchu. Ale nakonec jsem krev z plic dostal, zůstal jsem ležet na posteli a pokoušel jsem se nevnímat bolest, která provázela mohutnou aktivitu, jak se tělo snažilo ránu zacelit.

Ale pochopil jsem, že se mu to nepodaří dost rychle. Ten, kdo se mne tak neohrabaně pokusil zabít (nebo ta - že by Ruva?), se jistě vrátí, aby práci dokončil. A příště si dá víc záležet. Proto jsem nečekal, až se uzdravím, a vstal jsem. Dech ještě syčivě pronikal otevřenou ránou na krku dovnitř a ven. Aspoň krvácení se zastavilo. A jestli si při pohybech dám pozor, nová tkáň, postupující od okrajů směrem dovnitř, ránu nakonec zacelí.

Vyšel jsem na chodbu, zesláblý ztrátou krve. Nikde nikdo; venku ležely jen torny, které jsem si nechal nachystat, abych je překontroloval. Vtáhl jsem je dovnitř. Námaha způsobila, že jsem začal slabě krvácet, a tak jsem si chvíli odpočinul, aby se cévy mohly znovu zahojit. Potom jsem probral obsah toren a nejzákladnější věci jsem si sbalil do jednoho rance. Jediné, co jsem si z pokoje vzal, byl můj luk a šípy se skleněnými hroty. S jediným rancem jsem se pak chodbami a schodišti opatrně dostal až do stájí.

Když jsem procházel kolem strážní budky, s ulehčením jsem zjistil, že uvnitř není nikdo, kdo by mne mohl zastavit. Po několika krocích jsem si uvědomil, co to znamená, prudce jsem se otočil a ještě v pohybu jsem vytasil dýku.

Ale ten, kdo tam stál, nebyl nepřítel. Saranna se zajíkla, když spatřila ránu na mém hrdle.

"Co se ti stalo!" vykřikla.

Zkusil jsem jí odpovědět, ale tělu se ještě nepodařilo obnovit ztracený hrtan, takže jsem mohl pouze pomalu zavrtět hlavou a přitisknout jí prst na rty, abych ji umlčel.

"Slyšela jsem, že odjíždíš, Laniku. Vezmi mě s sebou."

Obrátil jsem se k ní zády a šel jsem ke koním, kteří stáli u tesaře, opatřeni novými podkovami. Dřevěné podkovy jim při chůzi tiše klapaly o kamennou podlahu. Přehodil jsem ranec přes Himmlerův hřbet a pro sebe jsem osedlal hřebce Hitlera.

"Vezmi mě s sebou," žadonila Saranna. Otočil jsem se k ní. I kdybych mohl promluvit, co bych jí asi řekl? Proto jsem neřekl nic, jenom jsem ji políbil, a pak, jelikož jsem potřeboval odjet v tichosti a nemohl jsem doufat, že ji přesvědčím, aby mne nechala odejet samotného, zasadil jsem jí rukojetí dýky prudkou ránu do týla a Saranna se pozvolna svezla do sena a slámy na podlaze stáje. Kdyby nepatřila k Muellerům, mohla být rána smrtelná. Takto jsem mohl mluvit o štěstí, pokud zůstane v bezvědomí pět minut.

Koně byli zticha, když jsem je vyváděl ze stáje, a než jsem se s nimi dostal k bráně, k žádnému dalšímu incidentu nedošlo. Když jsem míjel stráže, schoval jsem ránu na krku pod vysoký límec pláště. Tak trochu jsem čekal, že mě zastaví, ale nic se nestalo. Nešlo mi do hlavy, proč Dintovi tolik záleží na tom, jestli jsem mrtvý nebo jestli jsem z Muelleru pryč. Tak či tak tam nebudu, abych proti němu mohl intrikovat. Věděl jsem, že kdybych se někdy chtěl vrátit, čekala by mne za každým rohem stovka najatých vrahů. Proč se obtěžoval s tím, že se mne snažil zabít?

Vyšvihl jsem se na Hitlera a Himmlera jsem v kalném světle Vzdoru, rychlého měsíce, vedl po jeho boku. Měl jsem co dělat, abych se nerozesmál. Jedině Dinte mohl pokus o moje zabití tak hrozně zpackat. Ale v měsíčním svitu jsem na Dinta brzy zapomněl. Zůstala pouze vzpomínka na Sarannu, bledou ztrátou krve, zmučenou žalem, jak leží na podlaze stáje. Pustil jsem otěže a zajel jsem rukama pod blůzu, abych si sáhl na prsa a tak si připomněl její.

Potom se nad východní obzor vyhoupla Svoboda, pomalý měsíc, a zaplavila krajinu jasným světlem. Znovu jsem uchopil otěže a popohnal koně, aby mne svítání zastihlo co nejdál od hradu.

Nkumaj. Co tam asi najdu? A stál jsem o to vůbec?

Byl jsem však poslušný syn Ensela Muellera. Půjdu tam a budu se dívat kolem sebe, aby Mueller mohl, když bude mít

štěstí, zvítězit.
Viděl jsem, jak se v hradu za mnou rozsvěcují světla; po hradbách se míhaly pochodně. Už zjistili, že jsem pryč. Nemohl jsem spoléhat na to, že Dinte má dost rozumu, aby alespoň teď pochopil, že mým zabitím nic nezíská. Zaryl jsem se patami Hitlerovi do slabin a kůň přešel do cvalu. Jednou rukou jsem svíral otěže a druhou jsem se snažil zmírnit bolest, která mi s každým prudkým došlápnutím drásala hruď, dokud jsem si neuvědomil, že v prsou žádnou bolest necítím. Ani v ráně na krku. Ta bolest měla sídlo hlouběji v mé hrudi a vzadu v hrdle. Se slzami v očích jsem prchal na východ - nikoli směrem k silnici, jak vzhledem ke znalosti mého cíle určitě očekávali, nikoli do náruče okolních nepřátel, kteří by pod svá křídla rádi vzali nástroj, jenž by se jim v boji proti rozpínavosti Muelleru mohl hodit. Jel jsem východním směrem, k hvozdu Ku Kuej, kam nikdo nechodil, a proto nikoho nenapadne mne tam hledat.

2 ALLISON

Obdělávanou nížinu vystřídaly nehluboké kaňony a travnaté náhorní plošiny a ovcí začalo být víc než lidí. Svoboda stále visela nízko nad západním obzorem, ale slunce již na své dopolední pouti postoupilo daleko. Bylo mi horko.
Zároveň jsem byl v pasti. Sice jsem přímo neviděl nikoho, kdo by mi byl v patách, ale věděl jsem, kde moji pronásledovatelé jsou, pokud vůbec nějací jsou (a musel jsem předpokládat, že ano): na jihovýchodě hlídají hranici s Wongem a na sever ode mne střeží dlouhou, nepřátelskou hranici s Epsonem. Pouze na východě stráže chyběly, protože tam byly zbytečné.
I když se z náhorních plošin staly skalní stěny a horské hřebeny, dál jsem pozorně sledoval stezku na východ. Tyto stezky vyšlapaly svými kopýtky statisíce ovcí. Držet se té, po níž jsem jel, nebylo nic těžkého. Jen tu a tam se stezka zužovala mezi skalní stěnu tyčící se nalevo a sráz padající napravo do hlubiny. V takových místech jsem sesedal a Hitlera jsem vedl. Himmler šel poslušně za námi.
V poledne jsem dorazil ke stavení.
Přede dveřmi stála žena s oštěpem opatřeným kamenným hrotem. Byla ve středních letech; prsa svěšená, ale dosud plná, vystouplé břicho, široké boky. V očích se jí blýskalo.
"Slez z toho koně a táhni pryč od mýho domu, lůzo vetřelecká," vykřikla.
Sesedl jsem, přestože jsem v jejím chabém oštěpu necítil hrozbu. Doufal jsem, že ji dokážu přesvědčit, aby mne nechala odpočinout si. Nohy a záda jsem měl rozbolavělé jízdou.
"Dobrá ženo, ode mne se nemusíš ničeho obávat," řekl jsem co nejpříjemnějším, nejmírnějším hlasem.
Dál mi mířila oštěpem na prsa. "Půlku lidí tady ve Vysokých horách v poslední době okradli. A teď, z ničeho nic, všichni vojáci zvedli prdel a odtáhli na sever nebo na jih, honit královskýho syna. Jak mám poznat, že nemáš zbraň a nechceš mě okrást?"
Shodil jsem ze sebe plášť a rozpažil jsem. Z jizvy na krku už zůstala jenom bílá čárka, která do poledne zmizí úplně. Jak jsem rozpřáhl ruce, zvedla se mi pod blůzou ňadra. Vytřeštila na mě oči.
"Mám všechno, co potřebuju," řekl jsem, "kromě postele, kde bych si odpočinula, a pořádného oblečení. Pomůžeš mi?"
Uhnula hrotem oštěpu a přistoupila blíž. Znenadání vymrštila ruku a stiskla mi ňadro. Vykřikl jsem překvapením a bolestí.
Začala se smát. "Proč jsi v přestrojení, když chodíš ke slušným lidem? Pojď dál, paní, mám kde tě uložit, jestli chceš."
Chtěl jsem. Tuto ženu to sice ošálilo a pomohlo mi to najít lůžko, ale přesto jsem se za svoji proměnu dosud hluboce styděl. Byl jsem vlk, kterého berou do domu, protože ho mají za přátelského psa.
Dům byl uvnitř větší, než se při pohledu zvenčí zdálo. Až pak jsem pochopil, že je vestavěný do jeskyně. Přejel jsem rukou po skále.
"Jeskyně, to je věc, paní. Přes léto drží chládek, v zimě chrání před větrem."
"To věřím," přisvědčil jsem. Záměrně jsem hlas ještě víc změkčil a posadil výš. "Proč honí královského syna?"
"Nejspíš proved ňákou hroznou věc. Časně ráno se cosi rozkřiklo a vojáci z kraje zmizeli jak pára nad hrncem."
Udivilo mne, že otec nechal Dinta, aby mne pronásledoval tak dlouho a tak otevřeně, aby vyšlo najevo, že štvanec je králův syn. "A to se nebojí, že by králův syn mohl jít tudy?"
Zaletěla ke mně pohledem. V první chvíli mne napadlo, že uhodla, kdo jsem, ale potom řekla: "Myslela jsem, že si ze mě děláš legraci. Copak nevíš, že o dvě míle dál začíná Ku Kuejský hvozd?"
Tak blízko. Předstíral jsem nevědomost. "A co to znamená?"
Zavrtěla hlavou. "Říká se, že ten, kdo do toho hvozdu vkročí, živej nevyjde ven."
"Hádám, že nevyjde ani jako mrtvý."
"Nevyjde vůbec, paní. Dej si trochu polívky, smrdí sice jak ovčí bobky, ale je to pravý skopový, z ovce před tejdnem zabitý. Od tý doby to stojí na plotně."
Polévka byla dobrá a silná. Pravdou bylo, že páchla jak ovčí bobky. Po několika soustech na mne dolehla ospalost. Zvedl jsem se od stolu a odebral jsem se na lůžko v koutě, které mi ukázala.
Když jsem se probudil, byla už tma. V krbu praskal ohýnek. Viděl jsem, že žena chodí po místnosti sem a tam. Pobrukovala si jakýsi popěvek, jehož melodie byla stejně jednotvárná a krásná jako zvuk moře.
"Má to slova?" zeptal jsem se. Neslyšela mne a já zase usnul. Když jsem se znovu probudil, měl jsem před obličejem svíčku a žena si mne pozorně prohlížela. Když jsem otevřel oči, couvla a asi se trochu zastyděla. Dotek chladného nočního vzduchu mi prozradil, že mám rozepnutou halenu a obnažená prsa. Zakryl jsem se.
"Nezlob se, paní," řekla žena, "ale přišel sem ňákej voják, že hledá šestnáctiletýho mladíka, ňákýho Lanika. Řekla sem

mu, že tudy nikdo takovej nešel a že tady bydlím jenom já a moje dcerka. No a když máš vlasy tak nakrátko, paní, musela jsem mu ukázat důkaz, že si děvče, ne? Tak sem ti rozepnula blůzu."

Pomalu jsem přikývl.

"Říkala sem si, že asi nechceš, aby ten voják věděl, kdo jsi, paní. A ještě něco. Musela sem pustit tvý koně."

Rychle jsem se posadil. "Moje koně? Kde jsou?"

"Ten voják je našel na cestě daleko odtud, bez věcí. Tvoje věci sem schovala pod svou postel."

"Proč jsi to udělala? Jak teď pojedu dál?" Cítil jsem se zrazený, i když jsem tušil, že mi zachránila život.

"Copak nemáš nohy? Navíc si myslím, že tam, kam chceš jít, by se koně stejně daleko nedostali."

"A kam podle tebe chci jít?"

Usmála se. "Máš moc hezkou tvářičku, paní. Dost hezkou, aby ji mohl nosit chlapec i děvče, mladou a čistou jako královský dítě. Šťastná žena, co má takovou dceru, šťastný muž, co má takového syna."

Neřekl jsem na to nic.

"Myslím, že nemáš kam jinam jít, než do Ku Kuejského hvozdu," řekla.

Rozesmál jsem se. "Takže se může stát, že do něj vstoupím a nikdy nevyjdu ven?"

"To povídáme lidem z nížin a z cizích krajů," přiznala žena s úsměvem. "Ale sami dobře víme, že člověk může jít několik mil dovnitř, sbírat kořínky a jiný plody a bezpečně vyjít ven. Pravda je, že se tam dějí divný věci, a kdo má dost rozumu, zůstane na kraji."

To už jsem procitl úplně. "Jak jsi mě poznala?"

"Majestát je v každým tvým pohybu, v každým slově, co řekneš, chlapče. Nebo děvče. Co vlastně seš? Mně je to fuk. Vím jenom tolik, že ty lidi z nížin, co si myslej, že sou bozi a vládnou všem Muellerským, v lásce nemám. Jestli prcháš před králem, dám ti svý požehnání a pomocnou ruku."

Netušil jsem, že by se v Muelleru mohl najít někdo, kdo na otce takto pohlíží. Momentálně mi to pomohlo, ale nevím, jak bych se na její postoj díval, kdybych byl stále následníkem trůnu.

"Sbalila sem ti ranec, kterej snadno uneseš," řekla. "Máš v něm vodu i jídlo, jestli máš rád studený skopový."

Měl jsem je raději než hlad.

"V lese nejez bílý bobule z keřů podobnejch dubu, jinak je do minuty po tobě. A plodů, který maj vráscitý boule, se ani nedotýkej. Dávej si pozor, abys nešlápl na žlutou prašivku, ještě roky by se ti dělaly vředy."

"Ještě pořád nevím, jestli do toho lesa půjdu."

"A kam jinam, když ne do lesa?"

Vstal jsem a vykročil jsem ke dveřím. Slabě svítící Vzdor stál vysoko na obloze, tvář zahalenou mraky. Svoboda ještě nevyšla. "Kdy se musím vydat na cestu?"

"Hned, jak vyjde Svoboda," řekla. "Odvedu tě pěšky na okraj hvozdu, kde zůstaneš, dokud nezačne svítat. Pak se zvedneš a půjdeš dál. Drž se východního směru, ale uhýbej asi tak o třetinku na jih, dokud nedojdeš k jezeru. Odtamtud prej vede cesta do bezpečí na jih, do Jonesu. Nechoď po žádnejch stezkách. Nevšímej si mužskejch ani ženskejch postav, který uvidíš. A nedbej, jestli je den nebo noc."

Vytáhla z velkého kufru ženské šaty a podala mi je. Sice dost ošumělé a staré, ale prosté a cudné.

"Moje," řekla, "i když se mi nechce věřit, že sem do nich tu svou starou mrtvolu, za poslední roky obalenou tukem, vůbec někdy nasoukala." Zasmála se a přibalila mi je do rance.

Když se pak nad obzor vyhoupla Svoboda, vystrčila mne ze dveří a vedla mne nepříliš často používanou stezkou, která od jejího domu mířila přímo na východ. Cestou neustále mlela pusou.

"Na co ty vojáci sou, to by mě vážně zajímalo. Zablejskaj kouskem tvrdýho kovu, vomočej ho v něčej krvi a co? Změní se tím svět? Lítaj dneska lidi do vesmíru? Vosvobodilo nás tady na Zradě všecko to krveprolití? Já myslím, že sme jak psi, kerý se rvou a zabíjej kůlivá kosti. A co dostane ten, kdo vyhraje? Jen tu kost. A pak už vůbec nic. Jen tu jednu kost."

Pak ze tmy se svistem přilétl šíp a probodl jí hrdlo. Padla přede mnou na zem mrtvá.

Do měsíčního svitu vyšli dva vojáci s připravenými šípy. Ve chvíli, kdy jeden vystřelil, jsem se shýbl. Netrefil. Druhý mne zasáhl do ramene.

Ale tou dobou už můj ranec ležel na zemi a dýka se nořila prvnímu muži do srdce. Druhého jsem srazil k zemi vzápětí. Existují způsoby boje, které se obyčejní vojáci neučí.

Když jsem je oba znehybněl, odřezal jsem jim hlavy, aby se nemohli regenerovat a prozradit, co vědí. Vzal jsem si ten lepší z jejich luků a všechny šípy se skleněnými hroty, pak jsem se vrátil k místu, kde zůstala ležet ta žena. Vytáhl jsem jí z krku šíp, ale viděl jsem, že rána se vůbec nehojí. Zřejmě patřila k jedné z nejstarších větví rodiny, neschopné udržet krok s genetickým vývojem, jehož vrcholem byli dokonale se regenerující příslušníci královské rodiny a královští vojáci.

A genetické zrůdy jako ti lidé v kotcích. Jako já.

Oplakal jsem ji, nechal jsem krev z rány na ruce, aby jí stékala na tvář. Potom jsem jí do ruky vtiskl šíp, který mne zasáhl do ramene, aby jí dodal sílu do dalšího světa, přestože upřímně pochybuju, že něco takového je.

Popruhy mi rozdíraly poraněné rameno. Pálilo to jako čert, ale byl jsem vycvičený bolest vydržet a navíc jsem věděl, že se to zanedlouho zahojí, stejně jako rána na ruce. Šel jsem stezkou na východ a zanedlouho jsem dorazil do stínu černých stromů Ku Kuejského hvozdu.

Les přišel náhle jako bouře. Z jasného svitu Svobody jsem se ocitl v naprosté tmě. Stromy působily i na okraji věkovitým dojmem, jako by před pěti sty lety (nebo pěti tisíci, tak byly stromy mohutné) nějaký mistr zahradník vysadil sad přesně tak, s rovnými, jasnými okraji podél majetkové hranice.

Avšak hvozd už takto vypadal před třemi tisíci lety, když lodě Republiky (lživý název hanebné diktatury poddanských

tříd, pravily dějepisné knihy) nabraly hlavní vzbouřence i s rodinami a vysadily je na neobydlenou planetu zvanou Zrada, kde měly zůstat ve vyhnanství, dokud si nepostaví lodě, aby se odtamtud dostaly. Lodě, říkali se smíchem, protože nejpevnějším zpracovatelným kovem na planetě bylo stříbro.

Kovy jsme mohli pouze kupovat, a to výměnou za něco, co chtěli oni. Století za stoletím vkládala každá z rodin něco do zářící krychle svého ambasadora; století za stoletím si to ambasador bral - a vracel. Dokud jsme náhodou neobjevili, jak využít muka radikálních regenerátů.

Ale některé rodiny se závodu o obchodování s našimi věznitelí neúčastnily. Schwartzové zůstávali skryti ve své poušti, kam nikdo nechodil; Ku Kuejové žili někde v hloubi svého temného hvozdu, který neopouštěli a nebyli v něm obtěžováni nikým zvenčí, neboť všichni se nejneproniknutelnějšího pralesa na planetě báli. Okraj lesa od nepaměti tvořil východní hranici Muelleru. Byl to jediný směr, který se můj otec a jeho otec nikdy nepokusili dobývat.

V lese byla zima a ticho. Ani ptáky nebylo slyšet. Ani hmyz, přestože na otevřených křovinách bylo květů dost. Pak vyšlo slunce. Vstal jsem i já a vykročil jsem mezi stromy, na východ, ale třetinovým dílem na jih.

Zpočátku vanul ranní vítr, ale pak se utišil a listy stromů visely v naprostém bezvětří. Ptáci byli vzácní, a když už jsem nějakého zahlédl, vypadalo to, jako by vysoko ve větvích spal, bez nejmenšího pohybu. Pod nohama nepobíhali žádní drobní tvorové. Napadlo mne, jestli právě to není tajemství Ku Kueje - že tady kromě rostlin nic nežije.

Sluce jsem neviděl, a tak jsem směr svého postupu určoval podle stromů, které rostly v zástupu, a čas od času jsem jej upravoval. Na východ a třetinovým dílem na jih, opakoval jsem si zas a znovu, a snažil jsem se neslyšet v tom hlas té ženy - proč jsem pro ni truchlil, když jsem ji neznal?

Zdálo se mi, že jdu hodiny, a přitom podle neurčitého směru, odkud přicházelo nejjasnější světlo a kde jsem proto tušil slunce, bylo teprve dopoledne. Nalevo i napravo se rozbíhaly stezky, ale znovu jsem si z paměti připomínal ženinu radu: "Nechoď po žádných stezkách."

Dostal jsem hlad, a tak jsem se pustil do skopového. Našel jsem nějaké lesní plody a snědl jsem je; bílé nebyly.

Nakonec jsem měl nohy tak utrmácené, že jsem nedokázal dát jednu před druhou, a přitom byl stále bílý den. Nechápal jsem, jak mohu být tak vyčerpaný. Při výcviku jsem dost často musel pochodovat od východu do západu slunce a zvykl jsem si natolik, že jsem téměř necítil únavu. Že by v lesním vzduchu bylo něco, nějaká omamná látka, která mne oslabila? Nebo mi hojení ran z poslední doby ubralo více sil, než jsem čekal?

Nevěděl jsem. Položil jsem ranec ke stromu a usnul jsem. Spal jsem bez probuzení, dlouho a tvrdě.

Tak dlouho, že když jsem se probudil, byl už nový den. Vstal jsem a šel dál.

Další den chůze, a znovu na mne přišla únava, když bylo slunce ještě vysoko. Tentokrát jsem se přinutil pokračovat, jít dál a dál, dokud se ze mne nestal stroj. Byl jsem dost pozorný, abych se dokázal vyhýbat kořenům, jež mne chytaly za nohy, prodírat se houštinami, přelézat balvany, opatrně klouzat po svazích úžlabin a strží a pak se po druhé straně drápat vzhůru, ale byl jsem natolik otupělý úsilím vynakládaným na to, abych zůstal vzhůru, že jsem ve skutečnosti nic z toho nevnímal; každou překážku jsem zapomněl, jakmile mi zmizela z očí. Cítil jsem se, jako bych měl v nohách několik dní, a slunce přesto stálo vysoko.

Nejdřív mne vyděsilo, jak krátká doba stačí, abych se vyčerpal. Bál jsem se, že mezi symptomy, jimiž se projevuje radikální regenerativnost, je i jakási celková dystrofie - ale pak jsem to zavrhl, protože jsem přece znovu a znovu nacházel sílu jít dál, ne? Neslábl jsem, protože nějaký kus cesty za mnou zůstával. Možná radikály postihovaly nenadálé záchvaty téměř neovladatelné ospalosti. Jenže já jsem to pod kontrolou měl, ne? A radikálové v kotcích se sice pod tíhou zoufalství pohybovali malátně, ale nezdálo se, že by spali častěji než ostatní, alespoň se o tom nikdy nemluvilo.

Potom mne napadlo něco, co mi dodalo slabou útěchu - že by podivné věci, které se se mnou dějí, nemusely vycházet ze stavu mého těla, ale mohl by za nimi stát záhadný Ku Kuejský hvozd. Co když lesy vylučovaly nějakou chemickou látku, která působila únavu? Nebo možná jen iluzi únavy. Co když byl vzduch nasycen celým komplexem oslabujících látek, které vyvolávaly halucinace, křivily mé vnímání času, probouzely ve mně stejně zoufalou touhu po spánku, s jakou touží po vodě člověk, jenž tři dny nepil.

To by vysvětlovalo, proč se Ku Kuej stal tak obávaným a nenáviděným místem. Co když člověk, který sem zabloudil, vnímal čas natolik pokřiveně, aby si po pouhých několika minutách myslel, že ušel několik mil? Zmožený únavou, mohl by čtyřiadvacet hodin prospat, pak znovu vstát, ujít několik dalších metrů a padnout k zemi přesvědčen, že má za sebou celodenní námahu. V poměrně krátkém čase by kumulativní působení všech těchto chemických látek mohlo mít smrtelné následky - buď přímo, že by se dotyčný otrávil, nebo nepřímo, kdyby spal tak dlouho, až by zemřel na dehydrataci organismu.

Nebylo divu, že tady žilo tak málo divokých zvířat. Někteří ptáci se možná na jedovatý vzduch aklimatizovali, některé druhy hmyzu mohly mít tak malý mozek, že to na ně nepůsobilo. Vysvětlovalo by to, proč se o rodině Ku Kuejů nic nevědělo prakticky od okamžiku, kdy před třemi tisíci lety do tohoto lesa vstoupila.

Teď jsem tady byl já, uvězněn týmiž přirozenými lesními pastmi, se stejně nicotnou šancí najít cestu ke svobodě. Tak nakonec jsem byl přece jen odsouzen k smrti, ne jenom k vyhnanství. Mé tkáně vstřebají bakterie a drobný hmyz žijící v lesní půdě; mé kosti zbělají a po několika desetiletích se rozpadnou. Tak se stanu součástí planety, které jsme dali jméno Zrada, a obohatím ji jediným kovem, jehož se tato půda kdy naděje, kovem lidské duše. Byla ta moje z měkkého, poddajného prvku? Nebo se stanu pevným místem lesní půdy, místem, odkud si kořeny stromů vysají kov, který jejich mohutným kmenům propůjčí sílu?

Takové byly myšlenky, jimiž jsem se ve snaze zůstat vzhůru obíral. V jednu chvíli jsem měl dokonce za chůze sny. Zdálo se mi, že jsem jedním z tisíce stromů, které pochodují do boje s nebezpečnými černými bojovníky z Nkumaje. A moje šílenství dostoupilo do takové míry, že jsem se viděl, jak mávám obrovskými větvemi, kterými srážím k zemi šermíře z Muelleru a svými nepřemožitelnými kořeny je rozemílám na prach.

Znovu jsem přišel k sobě a střízlivěji - byť možná neméně šíleně - jsem se zamyslel nad tím, co by z existence tohoto jedovatého lesa mohlo vyplývat. Uvědomil jsem si, že za tři tisíce let života na této planetě jsme v Muelleru nemysleli na nic jiného než na to, jak se dostat pryč, jak získat tak obrovské množství železa, abychom jednou mohli postavit kosmickou loď a odletět. Jiné rodiny se snažily svého ambasadora všemožně přesvědčit, že vzpurnosti svých předků litují a chtěly by se z vyhnanství vrátit - koneckonců, opakovaly v oficiálních žádostech tisíckrát jinak, nejsme nikdo jiný než osmdesátí pravnuci těch, kteří vaši krásnou Republiku kdysi ohrožovali. Ale všechny tyto lichotivé dopisy se vracely rozcupované na kousky. Ten, kdo byl na druhém konci ambasadorů a ovládal je, se ani za tři tisíce let nenaučil odpouštět. Přivedlo mne to k úvahám, jestli zločiny, které naši předkové spáchali, nebyly ve skutečnosti mnohem strašnější, než přiznávali. Ostatně, jediné historické knihy, které jsme měli, uváděly jejich verzi událostí, a v jejich podání jsme byli naprosto nevinní. Ale nejsou snad všichni zrůdní zločinci ve vlastních očích nevinní? Nezaslouží si všechny jejich oběti tak či onak zemřít, přinejmenším v jejich představivosti?

Proč jsme vlastně tolik let obraceli pohledy k nebesům, doufali, že se z planety dostaneme, a proto jsme se téměř nic nedozvěděli o tajemstvích, jež skrývá? Před naším příchodem jí bylo věnováno jen tolik pozornosti, že byly zjištěny dvě věci. Jednak to, že je obyvatelná - že je Zrada sice malá, ale je dostatečně hmotná, aby nás udržovala přibližně ve třetinové gravitaci ve srovnání s planetou, na níž se lidé vyvinuli, takže budeme silní a budeme moci běhat plavnými skoky po prériích a mezi stromy; a pak, základní chemická stavba zdejšího života je natolik blízká naší, že sice nemůžeme požívat místní živočichy, ale my i naše zvířata můžeme v dostatečné míře jíst zdejší rostliny, aby poslat nás sem bylo skutečně vyhnanství a ne rozsudek smrti. A jednak to, že se tak málo kovů nachází blízko pod povrchem, že je nestojí za to dobývat. Byla to bezcenná planeta. Planeta neobsahující materiál, který bychom mohli použít, abychom si postavili žebřík ke hvězdám.

Ale byla skutečně bezcenná jen proto, že nám nemohla umožnit stavět kosmické lodě? Tato planeta byla jednou z mála, na nichž vznikl život. Pochopili jsme, proč tady život vůbec vznikl? Opravdu nám stačilo vědět, že můžeme jíst rostlinstvo? Nezajímalo nás, v čem se místní život liší od chemie našich těl? O sobě jsme se dozvěděli dost, abychom dokázali stvořit zrůdy, jako jsem já, ale o tomto světě jsme se nedozvěděli dost, abychom mohli s dobrým pocitem říct, že jsme tady žili. A přesto se na východní hranici Muelleru nacházelo místo, kde se o nás obyčejné stromy dozvěděly tolik, aby ve svém stínu nechaly osamělého poutníka zemřít sněním.

Všechny tyto myšlenky vedly k jedinému závěru: jistotě mé smrti. Přesto ve mně probouzely zvláštní vzrušení, touhu žít dost dlouho, abych o tomto světě zjistil víc. Došel jsem k velkému poznání. Ke svobodě vedla i jiná cesta než železo od ambasadorů. Vždyť jsme dostali celou planetu, ne? Nemohli bychom najít svobodu, kdybychom přestali útočit vzhůru na vězeňskou zeď gravitace, kdybychom se raději obrátili dolů a zjistili, co máme pod nohama, rozhlédli se po původním životě kolem nás a poučili se z něho?

Právě toto vzrušení mne pohánělo dál. Dokonce jsem chvíli uvažoval o tom, jestli na mne třeba těsně před smrtí rostliny nepromluví. Pochopitelně jsem to nemyslel tak, že v sobě znenadání najdou hlas, ale tak, že ve mně jejich toxiny vyvolají nějakou názornou vidinu, která mi vyjeví, co vše si pro nás, vetřelce a cizince, tento svět přichystal. Chytal jsem se kmenů, ztrácel rovnováhu a klopýtal lesem, a přitom jsem v duchu žádal stromy, aby na mne promluvily. Zabijte mne, jestli musíte, ale nenechte mne zemřít, aniž bych poznal svého přemožitele.

Skončilo to tak, že mi nohy vypověděly poslušnost a podlomily se mi. A to bylo teprve krátce po poledni, jestli jsem polohu slunce odhadoval správně. Jak jsem lehce zavrávoral a padl na kolena, zahlédl jsem pod sebou jasně modré mihotání; konečně jsem dorazil k jezeru.

Nebylo tak široké, že bych nedohlédl na opačný břeh, vzdálený a zamlžený oparem, jenž viditelně stoupal z hladiny, ale bylo dost dlouhé, abych severním ani jižním směrem nedohlédl na konec. Slunce se na hladině oslnivě třpytilo. Skutečně, muselo být kolem druhé hodiny odpolední.

Lehl jsem si na břeh a usnul jsem. Když jsem se další den probudil, vypadalo to, že se tak stalo ve stejnou dobu, kdy jsem šel včera spát.

Propadal jsem zoufalství, ale zároveň jsem doufal. Jisté bylo, že jsem spal. Svaly mne bolely, nohy jsem měl jako z gumy, ale mohl jsem se znovu hýbat, měl jsem v sobě novou energii, což znamenalo, že jsem možná neměl tolik odpočinku, kolik bych potřeboval, ale odpočinul jsem si alespoň tak, abych mohl jít dál. Co bylo nejdůležitější, byl jsem vzhůru. Jedy obsažené ve vzduchu mne neodsoudily k tomu, abych tu ve spánku zemřel.

Možná mne zachránilo, že jsem se vysvobodil ze zajetí stromů a zhroutil se tady, kde možná otevřená vodní hladina vzduch pročišťovala. Cítil jsem jako malé vítězství, že jsem došel až sem. Vybavil jsem si mapu Zrady, kterou jsem nosil v hlavě - jednu z věcí, jež jsem si zapamatoval ze školy, mapu planety pocházející z prvního mapování z oběžné dráhy, prováděného ve stejné době, kdy sem dorazili naši předkové. Další jezera se táhla na východ odtud. Pokud toto bylo nejjihozápadnější z nich, dovedl by mě východní směr k největšímu jezeru. Kdybych je obešel z jihu a vydal se kolem velké řeky k nejvýchodnějšímu jezeru, asi bych se ocitl na dosah allisonských hranic.

Věděl jsem, že jižní konec jezera je místem, odkud bych měl podle ženiny rady zamířit na jih. Jenže Jones byl příliš ve stínu Muelleru; Dinte tam mohl mít zvědy a otec je tam měl zcela určitě. A nedalo se vyloučit, že otec se rozmyslel a usoudil, že je v zájmu Muelleru, abych zemřel.

Když jsem se přesvědčil, že si s nástrahami Ku Kueje dokážu poradit, jevilo se jako nejslibnější jít na východ a probojovat se do Allisonu, jediné rodiny na západ od Nkumaje. Tam bych mohl splnit úkol, který mi otec dal, a tím, že dokážu svoji oddanost, bych si třeba zasloužil právo vrátit se domů nebo alespoň žít beze strachu, že nějaký muellerský agent přijde zlikvidovat hrozbu trůnu.

Šel jsem na východ, ke Nkumaji, za vycházejícím sluncem - tedy tam, kde vycházelo v předchozích dnech, dokud se ještě pohybovalo po obloze. Cesta se v ničem nezměnila. Stejný zmatek, stejné vyčerpání. To, co jsem každým pochodem urazil, mně podle mapy, kterou jsem nosil v hlavě, mělo zabrat celé dva dny ostré chůze a ne několik hodin,

jak se zdálo podle slunce. Vymyslel jsem desítky nových vysvětlení nebo dodatků ke starým. Když mě unavilo snažit se pochopit, co se kolem mne děje, nechal jsem se táhnout dál vysněnými vidinami Saranny. Vzpomínal jsem, jak mi zůstala šíleně věrná, přestože padly veškeré naděje, že bychom mohli být nadále spolu. Abych bez vodní plochy, která by rozředila jedovatý vzduch, dokázal překonat poslední úsek lesa, pomáhal jsem si nakonec jediným - myšlenkami na vraždu. Snil jsem, jak zabíjím Dinta, a když jsem se pak za takové myšlenky vůči vlastnímu bratrovi zastyděl, snil jsem, jak zabíjím Ropuchu. Představoval jsem si, že by jí stačilo způsobit smrtelné zranění a přišla by o svou magickou moc. Pak by se ukázalo, že je to obrovský, svíjející se slimák, který se plazí po kamenných podlahách hradu a zanechává za sebou lesknoucí se stopu hustého hnisu a jíchy.

Ranec jsem měl už dávno prázdný, a tak jsem jedl všechny plody, které jsem v lese našel. Moje tělo, vždycky svalnaté, bylo teď vyzáblé, a moje ženská ňadra, po vydatné muellerské stravě velká a měkká, teď byla malá, napjatá a tvrdá, stejně jako ostatní části těla. Nevím proč, ale lépe jsem je snášel, když jsem věděl, že podléhají stejným tlakům jako zbytek mého těla. Byla mou součástí. Když se objevila, byla něčím nevítaným, ale teď už mi nepřipadalo nijak zvláštní, že je mám.

A nakonec jsem narazil na štíhlé, šedokoré střapatce, podle nichž jsem poznal, že jsem blízko míst, kde Ľjitro a světlo hrají si v listoví bělavých stromů Allisonu.

Jakmile se změnil charakter lesa, prakticky ihned na mne jedy přestaly působit. Unavený jsem byl stále - unavený, jak by měl být člověk, který urazil tisíc kilometrů, vzdálenost, jež by vojákovi v otevřené krajině při svižném tempu zabrala dvacet dní, za pouhý tucet dlouhých, strašlivých pochodů. Pochopil jsem, že i když s putováním slunce po obloze nebylo něco v pořádku, určitě jsem urazil předpokládanou vzdálenost - že moje úsilí bylo skutečně tak extrémní, jak se mně zdálo. Kdybych se někdy dožil návratu do Muelleru a kdybych se pro tamější obyvatele nějakým způsobem opět stal lidskou bytostí, zpívali by o mně píseň, v níž by zcela jistě nechyběla tato úžasná cesta jedovatým Ku Kuejským hvozdem, při níž jsem za dobu, která podle slunce netrvala déle než několik dnů, urazil za tucet pochodů tolik, kolik by dobře zásobený muž v otevřené krajině ušel za dvacet dní a na kolik by vojsko potřebovalo ještě dvakrát déle. Jestli o mně jednou budou zpívat oslavnou píseň, tato cesta bude její poslání. Alespoň jsem si to tenkrát myslel, protože jsem tak málo věděl.

Šílenou cestu jsem měl každopádně za sebou. Slunce se pohybovalo po obloze normálním tempem, a mně se konečně podařilo udržet se na nohách až do setmění.

Ráno jsem narazil na cestu. Vrátil jsem se mezi stromy a převlékl se do dívčích šatů, které jsem dostal od ženy z Vysokých hor. Spočítal jsem své jmění: dvaadvacet zlatých kroužků, osm platinových a pro případ největší nouze dva železné. V ranci dýka.

Váhal jsem, co dělat dál. Podle posledních zpráv, které došly do Muelleru, zaútočil na Allison Nkumaj. Zvítězili? Nebo dosud zuřila válka?

Vyšel jsem na cestu a vydal se východním směrem.

"Haló, paničko," ozval se za mnou vlídný, ale pronikavý hlas. Otočil jsem se a spatřil jsem dva muže. Byli o něco větší než já - já jsem dosud nedorostl do výšky dospělého muže, i když mi do ní od patnácti let mnoho nechybělo. Měli divoké vzezření, ale jejich oděv vypadal jako pozůstatky uniformy.

"Vida, allisonští vojáci," řekl jsem. Snažil jsem se, aby to znělo, jako bych je viděl rád.

Ten, který měl ovázanou hlavu, s kyselým úsměvem odvětil: "Jestli vůbec nějakej Allison je, když si tady inkousťáci dělaj, co chtěj."

Takže Nkumajové zvítězili nebo vítězili.

Ten menší, který nemohl odtrhnout oči od mého poprsí, se připojil nakřaplým hlasem, jako by ho málo používal. "Přidáš se ke dvěma starým vojákům?"

Usmál jsem se. Chyba. Než pochopili, že umím zacházet s dýkou a nemám chuť si hrát, měli mne svlečeného do půl těla. Ten menší utekl, ale podle toho, jak mu krvácela noha, se nemohl dostat daleko. Ten vysoký ležel na zádech uprostřed cesty a oči měl v sloup, jako by chtěl říct: "A po všem, co jsem zažil, musím umřít zrovna takhle." Zatlačil jsem mu víčka.

Ale pomohli mi dostat se do prvního města.

"Při podvazku mámy Opičáka Ondry, paničko, vždyť vy vypadáte jak polomrtvá."

"To ne," řekl jsem muži před hostincem. "Spíš poloznásilněná."

Zabalil mi ramena do deky. Když mne pak vedl do patra, uchechtl se. "Polomrtvá bejt můžete, ale při znásilnění je to buď ryc, nebo nic."

"Zkuste to chvíli povídat mým modřinám," odvětil jsem. Pokoj, do něhož mne zavedl, byl malý a skromný, ale pochyboval jsem, že bych ve městě něco lepšího sehnal. Než odešel, zachoval se podle neobvyklého zvyku a omyl mi chodidla. Byl natolik jemný, že to nesnesitelně lechtalo, ale když skončil, cítil jsme se mnohem líp. Pomyslel jsem si tenkrát, že bychom takový zvyk mohli v Muelleru zavést mezi nižšími třídami. Potom jsem si představil, jak Ruva někomu omývá nohy, a rozesmál jsem se.

"Je vám něco k smíchu?" zeptal se s podrážděným výrazem.

"Ne, nic. Jsem z daleka, kde nemáme tak krásný zvyk, jako je mýt pocestným nohy."

"Však bych to taky pro každýho neudělal. A odkudpak vlastně jste, paničko?"

Usmál jsem se. "Nevím jisté, jaký diplomatický postup zvolit. Řekněme, že jsem žena ze země, kde není zvykem ženy na cestě takto přepadat - ale kde také není zvykem, aby se jim od cizího člověka dostalo takové laskavosti."

Pokorně sklopil oči. "Jak praví Písmo: ‚Chudého utěš, očisti a postarej se o něho lépe než o bohatého.'"

"Jenže já chudá nejsem," řekl jsem. "Doma máme stavení se dvěma místnostmi."

Blahosklonně se usmál. "Věřím, že žena z vaší země by to mohla považovat za pohodlí." Když odešel, s úlevou jsem

shledal, že na dveřích je závora.

Ráno jsem dostal k snídani žebráckou porci - větší, než měli všichni ostatní členové rodiny. Hostinský, jeho žena i jejich dva synové, oba mnohem mladší než já, mne zrazovali, abych necestovala sama. "Vezměte si s sebou jednoho z mých chlapců. Nechci, abyste zabloudila."

"Najít cestu odtud do hlavního města asi nebude těžké, ne?"

Hostinský se zamračil. "Vysmíváte se nám?"

Pokrčil jsem rameny a snažil se tvářit nevinně. "Jak bych se vám takovou otázkou mohla vysmívat?"

"Je cizí, cožpak nevidíš, že jí Cesta nic neříká?" uklidňovala manžela žena.

"My tady do hlavního města nechodíme," napověděl mi chlapec. "Tam už Pánaboha zavrhli. My se takovým rozmařilostem vyhýbáme."

"Dobrá, vyhnu se jim taky," řekl jsem.

"Navíc," ozval se nevrle otec, "hlavní město je určitě plný inkousťáků."

To slovo mi nic neříkalo. Zeptal jsem se, co znamená.

"Černí synové Opičáka Ondry," odvětil. "Z Inkumaje."

Určitě myslel Nkumaj. Takže černoši zvítězili. Dobrá tedy.

Po snídani jsem odešel, v šatech, které mi manželka hostinského velice pečlivě vyspravila. Starší syn mne doprovázel. Jmenoval se Nebojsa. Na první míli jsem se ho vyptával na náboženství. Četl jsem o tom, ale ještě jsem nepotkal nikoho, kdo by tomu skutečně věřil, s výjimkou pohřebních rituálů a svatebních obřadů. Překvapilo mne, jaké věci mu rodiče vštípili jako pravdu - ale působil dojmem, že má k poslušnosti sklony. Napadlo mne, že mezi poddanými třídami možná takové věci mají místo.

Nakonec jsme došli k rozcestí, na kterém stál ukazatel.

"Odsud už tě pošlu zpátky k otci," řekl jsem.

"Ale do hlavního města nepůjdete, že ne?" zeptal se bojácně.

"Jistěže ne," lhal jsem. Potom jsem vyndal z váčku zlatý kroužek. "Myslel sis, že otcovu laskavost neodměním?" Navlékl jsem mu kroužek na prst. Vytřeštil oči. Takže jsem zaplatil dostatečně.

"Já myslel, že jste chudá," užasl.

"Byla jsem, když jsem přišla," řekla jsem, aby to znělo co nejtajemněji. "Avšak po darech, které mi tvoje rodina dala, jsem velice bohatá. Nikomu to ale neříkej, a totéž vyřiď otci."

Chlapec vytřeštil oči ještě víc. Pak se obrátil a rozběhl se po cestě zpátky. Dokázal jsem využít, co mi vyprávěl, a přidal jsem k jejich folklóru dalšího anděla z těch, kteří na první pohled vypadali jako chudí muži a ženy, avšak podle toho, s jakým chováním se setkali, se zjevovali v plné nádheře, aby dali požehnání nebo potrestali. Z muže v ženu a z ženy v anděla. Jaká proměna přijde teď?

"Napřed peníze," prohlásil muž za stolem. Když jsem na něho blýskl platinovým kroužkem, oči se mu najednou zúžily.

"Přísahal bych, žes to někde ukradla!"

"V tom případě by ses dopustil křivopřísežnictví," odvětil jsem šibalsky. "Na jedné z vašich krásných silnic mne přepadli muži, kteří mne chtěli znásilnit, mne, která jsem přišla jako vyslanec. Moje stráže se s nimi vypořádaly, ale samy přitom byly zabity. Musím pokračovat ve své misi - a musím být oblečena, jak se na ženu mého stavu sluší."

Hned byl jako vyměněný. "Promiňte, paní." Poklonil se. "Čím vám mohu posloužit?" Nerozesmál jsem se. A když jsem odcházel, měl jsem na sobě přiléhavé šaty ve výstředním, odvážném stylu, který mne překvapil, když jsem jej cestou do města pozoroval na jiných ženách.

"Posel odkud?" zeptal se, když jsem byl na odchodu. "A kam?"

"Z Birdu," řekl jsem. "A za někým, kdo to tady má na povel."

"Tak to stačí najít nejbližšího inkousťáka. Protože dneska tady bílej nic neznamená, milá paní, a všichni inkousťáci z Inkumaje si myslej, že jsou tady páni."

Moje bělovlasá hlava sice na ulici vzbudila jistý rozruch, ale šel jsem dál směrem ke stájím a muže, kteří na mně viseli pohledy, jsem se snažil přehlížet stejně povýšeně, jak to dělají muellerské elitní děvky, když přehlížejí muže, kteří jsou zjevně příliš chudí na to, aby si jejich služby mohli dovolit.

Moje proměna se tím uzavřela. Muž, žena, anděl a nyní prostitutka. Rozesmál jsem se. Teď už mne nemohlo překvapit nic.

Rozloučil jsem se s platinovým kroužkem a nedostal jsem zpátky žádné drobné, ale kočár, který stájník zapřahal, byl můj. Hlavní město Allisonu bylo od tohoto města vzdáleno ještě pěkných pár kilometrů, a já chtěl přijet ve velkém stylu.

Kamenná cesta se rozduněla dřevěnými podkovami koní. Otevřel jsem dveře stáje a vyšel ven. Tucet koní, kteří po cestě s klapotem procházeli, působilo ohlušující hluk. Ale tím, co upoutalo mou pozornost, nebyli koně. Civěl jsem na jezdce.

Byli vysocí zhruba stejně jako já - nebo možná o něco málo vyšší, tak kolem dvou metrů. A mnohem tmavší než všichni Crameřané, které jsem kdy viděl. Na rozdíl od černochů, které jsem do té doby viděl, neměli rozpláclé, široké nosy, ale úzké. A každý si vezl železný meč a železem pobitý štít.

Ani v Muelleru nevyzbrojujeme vojáky železem, dokud nenastane čas boje. Kolik kovu asi Nkumajové měli?

Stájník si odplivl.

"Inkousťáci," utrousil za mými zády.

Nevšímal jsem si ho. Vyšel jsem na ulici a zvedl jsem ruku na pozdrav. Nkumajští vojáci mne zahlédli.

O čtvrt hodiny později jsem stál přivázaný ke kůlu uprostřed města, svlečený do pasu. Dospěl jsem k závěru, že být ženou nemá jen vychvalované klady. Nedaleko plápolal oheň a železné vypalovací želízko bylo již rozžhavené do ruda.

"Tahle je kost a kůže," prohlásil jeden z vojáků. Držel se za loket. Mohl jsem mu roztříštit kost, takže by mu ruka už nikdy nebyla k ničemu. Mohl jsem mu vrazit ruku do hrdla, takže by se skácel na zem dřív, než by zahlédl, jak z něj život prchá. Jenže bych tím ohrozil svoje přestrojení. Ale když jsem tam teď stál s odhalenými ňadry a čekal, až mne začnou mučit, pochopil jsem, že jestli se mi rány začnou hojit jim před očima, přestrojení mi stejně dlouho nevydrží.

"Buď zticha," řekl velitel jednotky medovým, školeným hlasem. "Dobře víš, že ses měla zaregistrovat před třemi týdny. Nebude to bolet."

Zlobně jsem se na něho podíval. "Odvažte mne od toho kůlu, nebo za to zaplatíte životem," řekl jsem. Byla to dřina, mluvit vysokým, ženským hlasem a tvářit se, že moje výhrůžky jsou jenom chvástání, když jsem ho mohl zabít během tří vteřin, kdybych měl volné ruce - třiceti, kdybych zůstal svázaný.

"Jsem emisar," řekl jsem podesáté od chvíle, co mne zajali, "z Birdu."

"To už jsi říkala," odvětil klidně a pokynul vojákovi, který žhavil želízko. Byli naprosto klidní. Chtěli z toho mít atrakci, která jim chvíli vydrží. Mou jedinou nadějí bylo, že v nich vyprovokuji vztek, takže mi ublíží příliš a zbrkle. Třeba pak trest bude rychlý a moje domněle mrtvé tělo odnesou někam pryč.

Naštěstí jsem pobouření nemusel ani předstírat. V Muelleru vypalujeme cejch jenom ovcím a skotu. Ani naši otroci nejsou označeni. Takže když mi Nkumaj s veselým šklebem ve tváři přistrčil rudě žhnoucí želízko k břichu, zběsile jsem zaskučel - doufal jsem, že to zní alespoň trochu žensky - a kopl jsem ho do podbřišku tak tvrdě, že by to vykastrovalo býka. Zařval. Stačil jsem si ještě všimnout, že jsem si tím kopnutím roztrhl košili. Pak mě velitel udeřil plochou stranou meče do hlavy a já ztratil vědomí.

Nedlouho nato jsem se probudil v tmavé místnosti bez oken. Byl tam jen malý otvor ve stropě, aby dovnitř mohlo světlo, a těžké dřevěné dveře. Hlava mne bolela jen slabě a bál jsem se, že jsem zůstal v bezvědomí dost dlouho, aby mne rychlé hojení prozradilo. Ale ne, bylo to jen několik minut. Tělo se stačilo jen zpola zotavit z výprasku, který mi uštědřili, když jsem o sobě nevěděl.

Byli to ukáznění vojáci. Ani v návalu zlosti se mne nepokusili znásilnit - byl jsem oblečený stejně jako předtím, sice do pasu nahý, ale jinak ještě zahalený. Rychle jsem si oblékl roztrženou blůzu, i teď výstřední, ale už ne oslnivou. Byla tak těsná, že bylo zbytečné přemýšlet, jestli by se nedala nějak převázat nebo dokonce přeložit nadvakrát, jenže všechny rány jsem měl na zádech a trhlina byla vepředu, takže plnila účel, uspokojovala nároky nikoli cudnosti, nýbrž toho, aby zakryla moje rány.

Ozvalo se nesmělé zaklepání na dveře. "Přišla jsem ti ošetřit rány, paní," řekl dívčí hlásek.

"Jdi pryč! Nechci, aby se mne někdo dotýkal!" Snažil jsem se, aby to znělo neústupně, ale výsledkem byla nejspíš pouhá hysterie. Bylo jedno, jestli je samozvaná ošetřovatelka z Nkumaje nebo Allisonu. Kdyby našla rány, jejichž stáří se podle vzhledu místo na minuty počítá na dny, byl bych ztracen. I kdyby nikdy neslyšeli o muellerských schopnostech regenerace, což nebylo pravděpodobné, poznali by, že tady něco nehraje. Podrobili by mne důkladné prohlídce. A i kdybych se včas vykastroval, stejně by poznali, že s mou anatomií není něco v pořádku.

Dívka se ozvala ještě jednou a já jsem ji znovu poslal pryč. Tentokrát jsem jí namluvil, že birdské ženy nepřipouštějí dotek cizího člověka, muže ani ženy. Opět jsem improvizoval a přizpůsoboval momentálním potřebám jakousi kulturní slátaninu, ale ve škole jsem studoval lidské chování, myšlení a obřady a věnoval jsem jim pravděpodobně víc pozornosti, než požadovaly osnovy - snad dost, abych si udělal obrázek o tom, co je jinde posvátné nebo tabu. Bylo pravděpodobné, že ženská krev - původně menstruační, ale po zobecnění ženská krev jako taková - bude svázána s posvátností nebo strachem ještě pravděpodobněji než krev zemřelých.

Nevím, jestli za to mohlo místní tabu týkající se krvácejících žen nebo hysterie mého hlasu, ale dívka odešla a já čekal v dusné místnosti dál. Šimrání na zádech mi napovědělo, že rány jsou zahojené, překryté strupy nebo jizvami. Začal jsem hledat způsob, jak se dostat ven, aniž bych použil dveří, a snažil jsem se vybavit si uspořádání okolní vesnice, abych si naplánoval nejrychlejší sprint na svobodu.

Dveře zasazené v těžkých závěsech se skřípavě otevřely a dovnitř vstoupil černý muž v dlouhém bílém hábitu. Žádnou mast nenesl, takže jsem zřejmě dosáhl svého. Jiný hábit mi podal, tentokrát světle modrý.

"Prosím," řekl, "pojďte ven."

Vzal jsem si šaty. Muž se otočil na druhou stranu a zavřel dveře.

Svlékl jsem si kýčovitý allisonský oděv, který jsem měl na sobě, přetáhl jsem si šaty přes čerstvě zahojená ramena a záda a vepředu jsem si je převázal. Cítil jsem se hned jistěji, méně zranitelně. Otevřel jsem dveře, vyšel jsem ven a zamžoural do světla. Muž v bílém hábitu stál dva kroky za dveřmi.

"Žádám, abych byla propuštěna," řekl jsem.

"Samozřejmě," odvětil. "Doufám, že budete pokračovat v cestě do Nkumaje."

Nesnažil jsem se skrýt, že upřímnosti jeho výzvy vůbec nevěřím.

"Obával jsem se, že to budete vnímat takto," řekl, "ale prosím vás, abyste našim hloupým vojákům odpustila. My z Nkumaje jsme pyšní na svou vzdělanost, ale o národech za našimi hranicemi víme jen velice málo. Vojáci vědí pochopitelně ještě méně než my."

"My?"

"Jsem učitel," řekl. "A dostal jsem za úkol poprosit vás o odpuštění a požádat vás, abyste pokračovala v cestě do našeho hlavního města. Když velitel hlídky požádal o souhlas, aby vás mohl popravit za zmrzačení jednoho z našich vojáků, řekl nám, že se prohlašujete za vyslankyni z Birdu. Pro něho je nepředstavitelné, že by takovým úkolem mohla být pověřena žena. Pochází ze spodních partií stromu, kde se skutečný potenciál, který v sobě žena má, ne vždycky dočká uznání. Já však vím, že v Birdu vládnou ženy, a slyšel jsem, že vládnou velice moudře. Hned jsem poznal, že to, co říkáte, je určitě pravda."

Usmál se a roztáhl prsty na rukou od sebe. "Sotva mohu doufat, že odčiním, co náš důstojník v nevědomosti spáchal.

Byl pochopitelně zbaven hodnosti a ruce, jimiž vás tloukl, mu byly odťaty."
Přikývl jsem. Byl to pravděpodobně nejmenší trest, který mu mohli uložit, aby to ještě vypadalo, že to s jeho potrestáním myslí vážně. Zároveň jsem si uvědomil, že já jsem se též částečně pomstil. "Ten muž, kterého jsem kopla," začal jsem, "myslím, že byl potrestán dostatečně."
Povytáhl obočí. "On byl jiného názoru," řekl. "Určitě to pochopíte - být vykastrován jediným kopnutím spoutané ženy - nedokázal si představit, jak by s takovou pověstí mohl žít."
Opět jsem přikývl, jako bych beze zbytku pochopil, o co jde.
"A nyní bych vás rád doprovodil do Nkumaje," řekl, "kde snad vaše poselství ještě může dojít uplatnění."
"Zvažuji, zda naše přání uzavřít spojenectví s Nkumajem bylo nakonec moudré," poznamenal jsem. "Slyšeli jsme, že jste civilizovaný národ."
Chvíli se tvářil ztrápeně, ale potom se bezmocně usmál. "Není to tak úplné pravda," odvětil. "Nejsme ještě civilizovaní. Ale snažíme se, když nic jiného, což se o mnoha národech tady na Východě říct nedá. Jsem přesvědčen, že na Západě je to jiné."
V tuto chvíli jsem si ještě myslel, že bych mohl vycouvat, vytratit se z Allisonu, aniž bych se s Nkumaji víc zapletl, a zmizet ze Zrady, alespoň z pohledu Muelleru. Ale byl jsem stále odhodlán za každou cenu splnit svůj úkol a zjistit, co svému ambasadorovi prodávají, že jim to vynáší víc železa, než si svými těly vykupoval Mueller. Proto jsem řekl slova, která otevřela nové možnosti jednání. "Všude na světě se najdou barbaři. Ale v obtížných časech to možná nejde jinak než se spřátelit s těmi, kteří chtějí být civilizovaní, a ochránit se tak před těmi, kteří pohrdají vymoženostmi práva a slušnosti."
"Pak pro vás určitě bude užitečné promluvit si s těmi, kteří ve Nkumaji mají moc," prohlásil. Laskavě jsem přikývl a pozvání jsem přijal. Přesto, když jsme pak nasedli do jeho vozu a rozjeli se na východ do Nkumaje, zmocnil se mne nepříjemný pocit, že jsem strháván vírem a dostal jsem se již tak hluboko, že mne to stáhne; už není cesty ven.
Každý den jsme přepřahali a postupovali jsme rychle. I tak jsme se cestou více než tucetkrát zastavili na nocleh. Průvodce mne upozorňoval na botanické a zoologické kuriozity a vyprávěl mi pověsti a legendy, z nichž jsem tenkrát nebyl příliš moudrý, ale jak jsem se o Nkumaji dozvídal víc, začínal jsem je chápat. Vyprávěl mi také o bitvách, a já si všiml, že snad každý příběh končí kázáním o tom, jak je nemožné porazit Nkumaje v boji.
Zároveň si ale dával velmi dobrý pozor, aby se mne nějak nedotkl. V allisonských hostincích jsem vždycky dostával vlastní pokoj a stráže, které stály před mými dveřmi, se mne nijak nepokoušely omezovat nebo sledovat, když jsem pokoj opustil a vydal se do sálu nebo dokonce na procházku ven.
Pak začaly bílé stromy Allisonu řídnout. Nahrazovaly je vyšší stromy, vyrůstající do výšky stovek a stovek metrů. Nakonec se cesta proplétala mezi obřími stromy, vedle nichž by i nejstarší stromy z Ku Kueje vypadaly jako trpaslíci. Teď jsme už nenocovali v hostincích, ale vedle vozu nebo pod ním, když pršelo, což se dělo snad denně.
Jednoho dne krátce po poledni dal nkumajský učitel vozkovi znamení, aby zastavil.
"Tak jsme tady," řekl.
Rozhlédl jsem se. Neshledával jsem nic, čím by se toto místo lišilo od ostatních partií lesa, které po několik dní jízdy působily tak jednotvárné.
"Kde to je, tady?" zeptal jsem se.
"Ve Nkumaji. V hlavním městě."
Sledoval jsem jeho pohled vzhůru. Nahoře a všemi směry, kam až jsem dohlédl, byly stromy oporou velice složitému a důmyslnému systému ramp, mostů a budov.
"Nedobytné," prohlásil.
"Úžasné," odvětil jsem. Nezmínil jsem se o tom, že pořádný oheň by s tím vším byl do půl hodiny hotov. A byl jsem rád, že jsem to neudělal. Vzápětí se totiž strhla každodenní potopa, a já tentokrát nebyl ve voze ani pod ním. V mžiku jsme byli promočení, jako by nás někdo hodil do moře. Nkumajové se nijak nesnažili hledat úkryt, a tak jsem nemohl ani já.
Když po několika minutách liják ustal, učitel se ke mně otočil a usmál se: "A tak to chodí každý den, často i dvakrát. Kdyby tomu nebylo, měli bychom důvod obávat se ohně. Takto máme problémy jen s tím, jak dostatečně usušit rašelinu, aby se dala použít na oheň k vaření."
Také jsem se usmál a přikývl jsem. "Chápu, že to může být problém." Zřejmě uhodl, že přemýšlím o tom, jak je město zranitelné ohněm, a chtěl, abych si přímou zkušeností ověřil, jak neúčinnou zbraní by proti nim oheň byl.
Zem byla pokryta šesti palci bláta, což značně znepříjemňovalo chůzi. Překvapilo mne, že se nepokusili vedle cesty naklást povály nebo vydláždit chodník, ale než jsem to domyslel, narazili jsme na provazový žebřík a začali jsme šplhat do vzduchu. Dalších několik týdnů se má noha nedotkla země.

3 NKUMAJ

"Nechcete si odpočinout?" zeptal se mne a já byl zase jednou rád, že vypadám jako žena, protože plošina představovala pevný ostrůvek v neskutečném světě houpajících se provazových žebříků a náhlých poryvů větru. Syn Muelleru by nikdy nemohl přiznat, že si chce odpočinout. Ale vyslankyně z Birdu odpočinkem neztrácela tvář.
Lehl jsem si na plošinu, takže chvíli jsem neviděl nic jiného než stále vzdálenou zelenou klenbu nade mnou a mohl jsem si namlouvat, že jsem na pevné zemi.
"Nevypadáte unaveně," podotkl můj průvodce. "Vždyť ani nejste zadýchaná."
"Já jsem si přece nechtěla odpočinout proto, že bych byla vyčerpaná. Prostě - nejsem zvyklá na takové výšky."

Jakoby nic, naklonil se přes okraj plošiny a podíval se k zemi. "Jsme zatím teprve osmdesát metrů nad zemí. Máme před sebou ještě dlouhou cestu."

Potlačil jsem povzdech. "Kam mne vedete?"

"Kam chcete?" obrátil mou otázku.

"Chci se setkat s králem."

Tiše se zasmál. Napadlo mne, jestli by dáma z Birdu měla považovat za urážku, že se jí někdo směje do obličeje.

Rozhodl jsem se dát najevo mírnou mrzutost. "Je na tom něco směšného?"

"Určitě nemyslíte vážně, že uvidíte právě krále, paní," řekl.

Uculil se, když to říkal, ale s usměrňováním těch, kteří měli odvahu chovat se ke mně blahosklonně, jsem měl dost zkušeností. Věděl jsem, jak dodat svému hlasu zvuk, jako by celou zimu zrál na ledu. "Takže váš král je neviditelný. Velmi zábavné."

Jeho úsměv poněkud povadl. "Chtěl jsem říct jen to, že se nesetkává s veřejností."

"Ach tak. V civilizovaných zemích je dobrým zvykem dopřát vyslancům audienci u hlavy státu. Ale ve vaší zemi se vyslanci z ciziny zřejmě musejí spokojit s tím, že lezou po stromech a navštěvují se navzájem."

Po jeho úsměvu nezůstalo ani památky. Převaha se přiklonila na druhou stranu, což se mu vůbec nelíbilo. "Mnoho vyslanců u nás nemáme. Ještě donedávna se na nás sousední národy dívaly jako na ‚opice ze stromů', tak nějak se tomu říká, jestli se nemýlím. Teprve poslední dobou, když se o našich vojácích začalo ve světě vědět, začali přicházet vyslanci. Proto je možné, že nejsme obeznámeni se všemi zvyky ‚civilizovaných' národů.

Zatím u nás máme pouze tři velvyslance, paní," pokračoval. "Bylo jich víc, ale vyslanec z Allisonu je dnes podřízeným krále a vyslance z Mancowicze, Parkeru, Underwoodu a Sloanu jsme poslali domů, protože je zřejmě zajímal víc náš ambasador než rozvíjení dobrých vztahů s Nkumajem. Nyní jsou zde zastoupeni pouze Johnston, Cummings a Dyal. A jelikož s životním prostorem šetříme, byli jsme nuceni je ubytovat pohromadě. Bohužel, stále jsme zapadákov světa. S velice provinciálními poměry."

Trochu přeháníš, poznamenal jsem v duchu. Moc taktní to od něho nebylo, ale varován jsem byl dostatečně. Dobře si uvědomovali, o co většině emisarů s největší pravděpodobností jde, mě nevyjímaje, spíš naopak. Takže budu muset být opatrný.

"Nevadí," řekl jsem. "Přišla jsem za králem. Jestli se s ním nemohu setkat, vrátím se domů a oznámím svým nadřízeným, že Nkumaj o dobré vztahy s Birdem nestojí."

"To ne, naděje, že byste se s králem mohla setkat, stále existuje. Ale musíte o to požádat úřad služeb veřejnosti. A kam si tím dopomůžete, to není vůbec jisté." Nepatrně se usmál. Nebyli jsme přátelé.

"Nepůjdeme?" navrhl.

Opatrně jsem přistoupil k provazovému žebříku, který se stále pohupoval ve větru, volně přichycený k plošině tenkým provazem ovázaným kolem nízkého kůlu.

"Tam ne," zastavil mne. "Jdeme jinudy." A vyběhl z plošiny po jedné z větví. Jestli se to větvemi vůbec dalo nazvat - žádná totiž nebyla tenčí než deset metrů. Pomalu jsem došel k místu, kudy na větev vylezl, a skutečně jsem tam našel nepatrné záchyty, spíš vydřené než vysekané do dřeva. Neohrabaně jsem z plošiny vylezl k místu, kde na mne průvodce netrpělivě čekal. Větev se v těch místech trochu vyrovnávala a odtamtud už šikměji stoupala do dáli, křižovaná větvemi jiných stromů.

"V pořádku?" zeptal se.

"Ne," odvětil jsem. "Ale můžeme dál."

"Chvíli půjdu krokem," řekl, "dokud si na stromy líp nezvyknete." Pak mi položil otázku, která mi po tolika dnech společného putování připadala nepatřičná. "Jak se jmenujete, paní?"

Jak se jmenuji? Samozřejmě jsem si ještě v Allisonu jméno připravil - jenže se nikdy nevyskytla příležitost je použít a potom mi z hlavy nějak vyklouzlo. Ani teď si nevzpomínám, jaké jméno jsem si tenkrát vymyslel. A jelikož se můj zmatek již nedal skrýt, nešlo jenom tak si vymyslet jiné, aniž by to nevypadalo podezřele. Proto jsem se opět uchýlil k tomu, že jsem chvilkovou nepřipravenost zamaskoval předstíráním obyčeje. Celým srdcem jsem doufal, že se vládnoucí kruhy v Birdu nerozhodnou v nejbližší době vyslat opravdového emisara. Pochyboval jsem, že by taková žena chtěla dodržovat protokol, který jsem improvizovaně vytvořil. Jestli byli Nkumajové stejně snaživí jako Muellerové a vysílali zvědy, aby se o národě, z něhož k nim přišel emisar, dozvěděli víc, utrpí moje pavučina lží v brzké době vážné trhliny.

"Jak se jmenuji, pane?" maskoval jsem nepřipravenost povýšeností. "Buď nejste dobře vychovaný muž, nebo mne nepovažujete za dámu."

Chvíli vypadal rozpačitě. Potom se rozesmál. "Musíte mi prominout, paní. Jiný kraj, jiný mrav. V mé zemi je to tak, že jedině dámy jména mají. Mužům se říká jen podle toho, co dělají. Tak třeba já jsem, jak jsem už řekl, Učitel. Nechtěl jsem se vás dotknout."

"V pořádku," odpustil jsem mu stroze. Začínala to být zábavná hra, snažit se získat nad ním nadvládu v situaci, kdy jsem mohl být jedině podřízený. Usuzoval jsem, že opravdová diplomatka by mohla shledat, že jinou možnost ani nemá. Málem jsem při tom zapomněl, že cesta, kterou jdeme, sice není namáhavější než výstup na strmý kopec, jenže tento kopec je čirou náhodou silná větev, která se na obou stranách prudce svažuje, a kdybych snad z cesty sešel, zanedlouho bych padal dolů. Neměl jsem ponětí, jak je to hluboko, a neodvažoval jsem se podívat, ale zároveň jsem cítil neodolatelnou, zvrácenou touhu, že to vědět chci. "Jak jsme vysoko nad zemí?"

"Řekl bych, že odtud nějakých sto třicet metrů, paní. Ale přesně to nevím. Víte, my to moc neměříme. Jakmile člověk vyleze tak vysoko, aby se pádem zabil, je to celkem jedno, jak daleko je to na zem, ne? Ale mohu vám říct, o kolik výš se ještě musíme dostat."

"O kolik?"

"Nějakých tři sta metrů."

Zalapal jsem po dechu. Věděl jsem, že stromy mohou na Zradě dorůstat do pozoruhodných výšek - ne nadarmo jsem prošel Ku Kuej - ale v takové výšce musejí být větve tak tenké a slabé, že nás nemohou unést. "Kam to jdeme? Proč tak vysoko?"

Znovu se rozesmál. Tentokrát se ani nesnažil skrýt, jakou radost mu dělá moje obava z výšek. Možná mi tak chtěl oplatit trapnou situaci se jmény a všechny ostatní nezdvořilosti, které jsem si cestou vůči němu a jeho zemi dovolil. "Jdeme tam, kde budete bydlet," řekl. "Mysleli jsme, že se ráda podíváte až nahoru. Málokterý cizinec měl to štěstí."

"Já že mám nahoře bydlet?"

"Přece bychom vás nemohli dát k ostatním emisarům, ne? Jsou to muži. Jsme alespoň trochu civilizovaní. A proto Mwabao Mawa souhlasila, že vás k sobě vezme."

Rozhovor jsme přerušili, když lehkým krokem, jen s občasnou výpomocí rukou, přeběhl po provazovém mostě. Vypadalo to snadně, hlavně proto, že podlaha mostu byla z prken. Ale když jsem na něj vkročil já, most se rozhoupal, a čím jsem postupoval dál, tím bylo houpání horší. Na vrcholu každého zhoupnutí jsem zahlédl kmeny stromů, spadající k zemi tak vzdálené, že jsem nedokázal přesně zjistit, kde v tom šeru je. Nakonec jsem se přestal ovládat a někde v polovině mostu jsem se vyzvracel. Ale pak se mi udělalo líp, takže zbytek mostu jsem už překonal bez dalších událostí. Jelikož tím bylo moje zostuzení završeno, přestal jsem se od té chvíle tvářit, že necítím strach - a zjistil jsem, že najednou je všechno snesitelnější. Také Učitel, můj průvodce, mně vyšel vstříc a vedl mne pomaleji. Chvílemi jsem byl více než ochoten hledat u něho oporu.

Když jsme pak konečně vyšplhali do výšky, kde rostly listy, obrovské vějíře dosahující šířky až dvou metrů, najednou jsem pochopil, že i kdybych zjistil, co Nkumajové prodávají svému ambasadorovi za železo, nebylo by nám to prakticky k ničemu. Jak by obyvatelé Muelleru, zvyklí žít na zemi, v nížinách, mohli napadnout, natož porazit takový národ? Nkumajům by stačilo vytáhnout provazové žebříky a mohli by se posmívat. Nebo shazovat vraždící kameny. Jiné Muellery by strach z výšek určitě ochromoval stejně jako mne. Možná se nám podařilo dosáhnout tréninkem toho, že jsme oddělovali strach od bolesti, ale pád - to bylo něco úplně jiného. Navíc jsem neměl tušení, jestli by pád z takových výšek mohl Muellera zranit natolik vážně, že by se jeho tělo nedokázalo včas zahojit, aby mu zachránilo život. Kdyby Muellerové chtěli s Nkumaji bojovat na stromech, kde byli doma, měli by stejnou šanci jako ryby, které vyhlásily válku ptákům.

Pokud bychom nenašli způsob, jak muellerské vojáky vycvičit, aby si ve výškách uměli poradit. Třeba by mohli cvičit na umělých plošinách nebo ve vysokých stromech Ku Kueje. Možná bych tu myšlenku rozvedl ještě dál, kdyby mou pozornost stále neodváděla nutnost dávat pozor, kam šlapu, abych se střemhlav nezřítil k zemi.

Nakonec jsme opatrně přešli po slabé větvi k docela složitému obydlí - i když v Muelleru bych je pořád považoval za prosté. Učitel tiše, ale zřetelně řekl: "Ze země do vzduchu."

"Až do hnízda, Učiteli. Pojď dál," vtáhl nás nakřáplý, ale krásný hlas Mwabao Mawy do domu.

Dům se skládal v podstatě z pěti plošin, které se tím, co bylo na podlaze, nijak zvlášť nelišily od plošin, na nichž jsem předtím odpočíval, byť dvě byly o dost větší. To, čím se lišily, byly střechy z listí a poměrně složitá soustava svádějící veškerou dešťovou vodu ze střech do sudů v koutech místností.

Jestli se tomu vůbec dalo říkat místnosti. Každá plošina tvořila samostatný pokoj. Ale žádný náznak stěn jsem nenašel. Jen závěsy z pestrobarevných látek, visících od střechy k podlaze. Vítr takové stěny snadno otevíral.

Rozhodl jsem se, že se postavím doprostřed místnosti.

Mwabao Mawa mne v určitém ohledu zklamala. Podle hlasu měla být krásná, ale nebyla - alespoň ne podle mně známých měřítek krásy - dokonce ani na nkumajské poměry. Byla však vysoká a měla expresivní, živou tvář, byť mnoho krásy nepobrala. Když říkám vysoká, není to dost výstižné. Ve Nkumaji jsou prakticky všichni vysocí přinejmenším stejně jako já, a to jsem v Muelleru hodně přes průměr. Tou dobou jsem samozřejmě dospělou výšku ještě neměl. A jelikož Mwabao Mawa mezi Nkumaji výškou vynikala, připadala mi jako obr. Přesto se pohybovala elegantně a tak, že jsem se necítil zastrašován. Dokonce jsem se cítil chráněn.

"Koho jsi mi to přivedl, Učiteli?"

"Nechce mi říct, jak se jmenuje," odvětil Učitel. "Zdá se, že slušný muž se dámy na něco takového neptá."

"Jsem vyslankyně z Birdu," řekl jsem, aby to znělo působivě, ale přitom ne arogantně, "a jiné ženě své jméno prozradím." Tou dobou jsem měl nové jméno samozřejmě už vymyšlené, takže od té doby jsem byl po celou dobu svého pobytu ve Nkumaji Slavice. Slavík znělo alespoň trochu jako Lanik a zároveň to jako jméno ženy z Birdu vypadalo věrohodně.

"Slavice," zopakovala jméno Mwabao Mawa, jako by je zpívala. "Pojďte dál." Měl jsem za to, že již uvnitř jsem. "Sem," pokusila se rychle zmírnit můj zmatek. "A ty, Učiteli, můžeš odejít."

Otočil se a s přirozenou lehkostí přeběhl po tenké úzké větvi, která mi nahnala takový strach. Všiml jsem si, že uposlechl, jako by slovo Mwabao Mawy mělo velkou váhu, a proto mne napadlo, že ženské přestrojení by tady nemuselo být takovou nevýhodou jako v Allisonu.

Odebral jsem se s Mwabao Mawou za závěs, z něhož předtím vyšla. Žádná lávka tam nebyla - pouze metr a půl široká mezera, oddělující tento pokoj od sousedního. Nedoskočit znamenalo skončit až dole na zemi. Nebyl to skok, který by aspiroval na rekord - ale v Muelleru při soutěži ve skoku nehrozí za nedoskočení k cíli nic horšího než posměch diváků.

Tentokrát měly závěsy tlumenější barvy a byly tmavší a podlahu netvořila - naštěstí - jediná nepřerušená rovina. Klesala ve dvou schodech do nižší středové arény, bohatě vystlané polštáři. Když jsem tam sestoupil, zjistil jsem, že oči jsou schopny uvěřit, že kolem sebe mám opravdové stěny, a tak jsem si mohl vydechnout.

"Pojďte a posaďte se," vyzvala mne. "V tomto pokoji odpočíváme. A tady v noci spíme. Učitel se celou cestu nahoru určitě předváděl - ale není pravda, že jsme vůči strachu z výšek imunní. Všichni spí v pokoji, který vypadá podobně.

Představa, že bychom se ve snu mohli z plošiny skutálet, se nám ani v nejmenším nezamlouvá."
Rozesmála se zvučným, hlubokým smíchem, ale já jsem se nepřidal. Lehl jsem si a nechal jsem tělo, aby se podle libosti třáslo, a tak uvolnilo nahromaděné napětí z výstupu.
"Jmenuji se Mwabao Mawa," řekla. "A nejspíš bych vám měla říct, kdo jsem. Určitě uslyšíte, jak si o mně lidé vyprávějí různé věci. Říkají, že jsem byla královou milenkou, a já jim to nijak nevyvracím, protože z toho mohu vytěžit nemalý vliv. Říká se také, že jsem vražedkyně - a tyto pověsti mi pomáhají ještě víc. Ve skutečnosti nejsem nic víc než dokonalá hostitelka a výborná zpěvačka. Možná ta nejlepší, jaká kdy v zemi zpěváků žila. Jsem také marnivá," usmála se, "ale mám za to, že k pravé pokoře patří dozvědět se o sobě pravdu."
Nezřetelně jsem přisvědčil, spokojený s hřejivostí našeho rozhovoru a bezpečím podlahy. Mluvila dál a zazpívala mi několik písní. Z rozhovoru jsem si nezapamatoval prakticky nic a z písní mi v hlavě zůstalo ještě méně podrobností. Textům jsem sice nerozuměl a nedokázal jsem vysledovat žádnou zřetelnou melodii, přesto písně podnítily mou fantazii, takže jsem téměř viděl, o čem zpívá - i když netuším, jak jsem to mohl poznat. Od té doby se staly hrozné věci a já sám jsem Mwabainu hudbu později umlčel, ale stejně bych dokázal hodně obětovat, abych ty písně mohl ještě jednou slyšet.
V noci zapálila před hlavním vchodem pochodeň a řekla mi, že přijdou hosté. Později jsem se dozvěděl, že pochodeň znamená, že dotyčná osoba je ochotna přijmout hosty; bylo to otevřené pozvání pro všechny, kteří její zář ve tmě uvidí. Bylo dokladem moci Mwabao Mawy nad ostatními (nebo, řečeno méně cynicky, jejich oddanosti a sdílené radosti), že stačilo, aby pochodeň venku postavila, a do hodiny byl její dům plný tak, že musela venkovní světlo uhasit.
Hosté byli většinou muži - na čemž ostatně ve Nkumaji nebylo nic zvláštního, neboť ženy byly většinou pověřeny starostí o děti, které neměly dost vyvinutý smysl pro rovnováhu, aby mohly v noci bezpečně chodit. Hovor se většinou točil kolem malicherností, ale když jsem dobře poslouchal, něco jsem se dozvěděl. Bohužel, nkumajské zásady slušného chování od hostů vyžadovaly, aby stejnou dobu, jako se bavili se mnou, strávili hovorem mezi sebou. Myslel jsem si tenkrát, že by asi bylo lepší, kdyby měli stejný zvyk jako v Muelleru, kde hosta nechají sedět mlčky, dokud se nechce do hovoru sám zapojit. Nkumajský systém pochopitelně hostu brání, aby se mnoho dozvěděl; mohu říct, že jsem se té noci nedozvěděl nic, co bych považoval za důležité.
Zjistil jsem pouze to, že všichni hosté jsou vzdělaní muži - vědci z různých oborů. A když jsem poslouchal, jak se spolu baví a dohadují, získal jsem pocit, že tito muži se jen nepatrně zabývají vědou v tom smyslu, v jakém je využívána v Muelleru - jako prostředek k dosažení jistého cíle. Pro ně byla věda cílem sama o sobě.
"Dobrý večer, paní," ozval se drobný, jemným hlasem mluvící muž. "Jsem Učitel a rád vám budu k službám."
Byl to obvyklý pozdrav, ale tentokrát jsem už svou zvědavost neudržel na uzdě a zeptal jsem se: "Jak se můžete jmenovat Učitel, když stejné jméno mají tři další muži v této místnosti a také člověk, který mne sem dovedl? Jak se navzájem rozeznáte?"
Rozesmál se, opět tím povýšeným smíchem, který mne již jednou podráždil, a který, jak jsem brzy zjistil, byl zdejším národním zvykem. "Protože na rozdíl od nich, já jsem já," řekl.
"Ale jak to děláte, když mluvíte jeden o druhém?"
"To je tak," vysvětloval trpělivě. "Když se o mně lidé baví, měli by mi říkat Učitel, který naučil hvězdy tančit, neboť právě to jsem dokázal. Muž, který tě sem dnes ráno přivedl, je Učitel pravého vidění. A to proto, že tento objev učinil."
"Objev pravého vidění?"
"To byste nepochopila," řekl. "Je to velice odborné. Ale když o nás chce někdo mluvit, odkazuje se na to nejdůležitější, co jsme dokázali, a tak každý, kdo něco znamená, pozná, o kom je řeč."
"A co když někdo zatím žádný velký objev neučinil?"
Znovu se zasmál. "Kdopak by o někom takovém chtěl mluvit?"
"Ale když mluvíte o ženách, jména mají všechny."
"To mají psi a malé děti také," řekl tak bodře, že jsem mu málem uvěřil, že to nemyslí jako urážku. "Jenže od žen nikdo velké činy neočekává, přinejmenším dotud, dokud jsou plně zaměstnány počínáním, rozením a výchovou dětí. Nemyslíte, že by to bylo hrubé, kdyby se o ženě mluvilo s poukazem na to, v čem je nejlepší? Představte si, že by se nějaké říkalo ‚Postelová tanečnice s velkým zadkem' nebo ‚Kuchařka, která pokaždé připálí polévku'." Zasmál se vlastnímu vtipu a několik dalších, kteří ho nepříliš pozorně poslouchali, navrhlo podobná jména. Připadala mi žertovná, ale jako žena jsem se musel tvářit, že jsou urážlivá. Proto jsem vůbec nemusel předstírat mrzutost, když jeden z přítomných nadhodil, že by mi mohli říkat "Emisarka s pihovatými prsy".
"Jak víte, že byste mi měli říkat zrovna tak?" zeptal jsem se koketně. Bylo to pro mne nepříjemné zjištění, jak rychle a snadno jsem začal mluvit jako koketa; stačilo napodobit způsob řeči, který používala Ropucha, a povytáhnout obočí nad jedním okem - což jsem dokázal už od dětství, k pobavení svých rodičů a hrůze jednotek, jimž jsem velel.
"Nevím to," odvětil muž, který se jmenoval Hvězdář - stejně jako dva další v místnosti. "Ale docela rád bych to zjistil."
S něčím takovým jsem nepočítal. S násilníky na cestě bych se dokázal vypořádat tak, že bych je zabil. Ale jak má žena odmítnout muže ve slušné společnosti, aniž by ho urazila? Jako královský syn jsem nebyl zvyklý slýchat, jak ženy odmítají. Jako Sarannin milenec jsem poslední dobou nebyl zvyklý ptát se vůbec.
Naštěstí jsem odpovídat nemusel.
"Paní z Birdu sem nepřišla proto, aby zjišťovala, co máš schováno pod oděvem," řekla Mwabao Mawa. "Obzvlášť když většina z nás ví, jak málo toho skrývá." Hosté se hlasitě rozesmáli, zahanbený muž nejvíc ze všech, ale na nějaký čas ode mne ustoupili a dopřáli mi chvíli klidu, abych mohl jen pozorovat.
Zjistil jsem, že se mně v tom vědeckém tlachání a dvorném klevetění - toho druhého bylo pochopitelně o dost víc - podařilo objevit zábavný jednotící rys. Sledoval jsem, jak si muži jeden po druhém berou Mwabao Mawu stranou a

chvíli si s ní tiše povídají, tak aby je nikdo neslyšel. Z jednoho rozhovoru jsem něco vyslechl. "V poledne," řekl muž a Mwabao přikývla. Bylo to dost málo na nějaké závěry, ale připadalo mi věrohodné, že si smlouvají schůzku. Proč? Napadalo mne několik důvodů, které se nabízely. Mohla být kurtizána, ale o tom jsem pochyboval, jednak proto, že nebyla krásná, a jednak proto, jakou očividnou úctu tito muži prokazovali jejím názorům; nestalo se, že by ji ze svých rozhovorů vynechali nebo že by nevěnovali pozornost jejím poznámkám. Nebo mohla být skutečně královou milenkou a zpeněžovat svůj vliv - ale také o tom jsem pochyboval, neboť se mi nechtělo věřit, že by vyslankyni ubytovali u ženy, která má takovou moc.

Třetí možností bylo to, že je zapletena do vzpoury nebo alespoň do činnosti nějaké tajné skupiny. Neodporovalo to faktům ani logice, a tak jsem začal uvažovat, jestli by se toho nedalo nějak využít.

Ale té noci určitě ne. Byl jsem unavený. Tělo se sice již dávno zotavilo z namáhavého výstupu k obydlí Mwabao Mawy - a vlastně i z výprasku od nkumajských vojáků, k němuž došlo nedlouho předtím - byl jsem však stále psychicky vyčerpaný. Potřeboval jsem se vyspat. Na okamžik jsem zamhouřil oči, a když jsem je znovu otevřel, poslední hosté byli na odchodu.

"To jsem spala tak dlouho?" zeptal jsem se udiveně.

"Jen chviličku," řekla mi Mwabao Mawa. "Ale oni si uvědomili, že je pozdě, a odešli. Můžeš spát dál."

Odešla do kouta, ponořila ruku do kádě a napila se.

Chystal jsem se udělat totéž, ale při pomyšlení na vodu jsem si náhle uvědomil hroznou věc. Ve vězení jsem měl dost soukromí, abych se mohl tělesných odpadů zbavovat, a cestou sem mi Učitel citlivě umožňoval vykonávat tyto potřeby na druhé straně vozu, přičemž bránil ostatním, aby se dívali. Jenže tady, o samotě s druhou - druhou? - ženou jsem mohl takové ohledy stěží očekávat.

"Je tady někde místnost určená kĽ" K čemu? Dalo se to nějak elegantně vyjádřit? "Chci říct, že by mě zajímalo, k čemu se používají ostatní pokoje vašeho domu."

Otočila se ke mně a lehce se usmála, ale za jejíma očima bylo něco jiného než úsměv. "To říkám pouze těm, kteří to vědět skutečně potřebují."

Tak to se nepodařilo. A co bylo horší, musel jsem se dívat, jak se Mwabao Mawa nedbale svléká a nahá jde přes pokoj směrem ke mně.

"Ty nepůjdeš spát?" zeptala se mne.

"Ovšem," nesnažil jsem se skrýt svůj zmatek. Její tělo nebylo nijak zvlášť přitažlivé, ale bylo to úplně poprvé, co jsem viděl tak mohutnou ženu svlečenou, což ji v kombinaci s tmavostí její pleti a mým dlouhým strádáním dělalo exotickou a divoce vzrušující. O to bylo důležitější vymyslet, jak to udělat, abych se sám svléknout nemusel, neboť mezi lidmi, kteří mne považovali za ženu, byla cudnost otázkou přežití.

"Tak proč se nesvlékáš?" zeptala se nechápavě.

"Protože u nás se na spaní nesvlékáme."

Hlasitě se rozesmála. "Chceš říct, že nosíte oděv i před jinými ženami?"

Snažil jsem se mluvit, jako bych pocházel z národa, jehož zvyky přesně odpovídají mým momentálním potřebám - i když jsem v tu chvíli neměl ponětí, jestli takové místo vůbec existuje. "Tělo je to nejdůvěrnější a nejdůležitější, co člověk má," prohlásil jsem. "Vy snad na sobě stále nosíte všechny své šperky?"

Stále rozveselená, zavrtěla hlavou. "Doufám, že si ho sundáš alespoň při pouštění."

"Pouštění?"

Znovu se rozesmála (tím nepříjemně nadřazeným smíchem) a řekla: "Blátošlapové tomu zřejmě říkají jinak, že? Možná bude lepší, když se podíváš, jak se to dělá - je snazší to ukázat než vysvětlit."

Šel jsem s ní do kouta místnosti. Chytila se rohového kůlu a zhoupla se přes závěs ven. Když jsem si uvědomil, jak hluboká je propast, nad kterou se tím prudkým pohybem dostala, zalapal jsem po dechu. V první chvíli mne napadlo, že vyskočila do vzduchu a odletěla, ale její ruce tam zůstaly a dál se přes závěsy držely kůlu. Pak klidným hlasem řekla:

"Rozhrň ten závěs, Slavice. Když se nepodíváš, nic se nenaučíš!"

A tak jsem odhrnul závěs a díval jsem se, jak se nad tou propastí vyprazdňuje. Pak se zhoupla zpátky, přešla k vědru s vodou - samozřejmě ne k tomu, z něhož se napila - a umyla se.

"Musíš si rychle zapamatovat, které vědro je které," řekla s úsměvem. "A také - nepouštěj, když fouká vítr, a hlavně, když do toho ještě prší. Přímo pod námi nebydlí nikdo, ale šikmo od mého domova je obydlí mnoho, a lidé, kteří v nich žijí, mají značné výhrady k výkalům na střechách a moči v jejich pitné vodě." Potom si lehla do hromady polštářů na podlaze.

Vykasal jsem si šaty, až z nich zůstala jen krátká sukýnka, pevně jsem se chytil kůlu a opatrně, po špičkách jsem se přemístil za závěs. Když jsem se podíval dolů a spatřil, jak hluboko pode mnou se zdá být těch několik pochodní, které dosud hořely, roztřásl jsem se. Ale sklonil jsem se - nebo spíš dřepl jsem si - před osudem a snažil jsem se dělat, že nejsem tam, kde jsem.

Trvalo to dlouho, než jsem přesvědčil svěračové svaly, že by se měly uvolnit a ne být stažené hrůzou. Když jsem byl konečně hotov, vrátil jsem se a mlčky jsem došel k vědru. Chvíli jsem strávil těžkým rozhodováním, jestli náhodou nestojím u toho špatného.

"Je to ono," ozval se z polštářů na podlaze hlas Mwabao Mawy. Při představě, že mne pozorovala, jsem sebou v duchu škubl, ale na tváři jsem snad nedal znát nic. Umyl jsem se a lehl jsem si do druhé hromady polštářů. Byly příliš měkké, a tak jsem je zanedlouho odsunul stranou a raději jsem spal na tvrdé podlaze, která byla pohodlnější, i když bych ze všeho nejvíc uvítal něco mezi tím.

Ještě než jsem usnul, Mwabao Mawa se mne ospale zeptala: "Když se nesvlékáte ke spánku ani kvůli pouštění, znamená to, že se nesvlékáte ani při sexu?"

Na což jsem jí stejně ospale odpověděl: "To říkám pouze těm, kteří to vědět skutečně potřebují." Tentokrát jsem z jejího smíchu poznal, že mám přítele, a tak jsem klidně spal celou noc.

Probudil mne nějaký zvuk. V obydlí, které nemělo pouze sever, jih, východ a západ, ale také nahoře a dole, jsem nedokázal poznat, odkud ty zvuky vycházejí. Ale jak jsem si vzápětí uvědomil, byla to hudba.

Zpěv. A k hlasu, jenž přicházel z dálky, se zanedlouho přidal další, který se ozýval blíž. Slovům nebylo rozumět. Možná to ani slova nebyla. Ale uvědomil jsem si, že poslouchám a že mi to zní velice příjemně. Hlasy nezpívaly spolu, nebo jsem souzvuk prostě nedokázal najít. Spíš to vypadalo, jako by každý hlas hledal vlastní radost a na ostatní se neohlížel. Ale přesto se navzájem nějak ovlivňovaly, na téměř neznatelné - nebo možná pouze rytmické - úrovni, a když se přidaly ještě další, vznikla tak zvučná, krásná hudba.

Všiml jsem si nějakého pohybu. Otočil jsem se a zjistil, že Mwabao Mawa se na mne dívá.

"Ranní zpěv," zašeptala. "Líbí se ti to?"

Přikývl jsem. Také přikývla, mávla na mne a přešla k závěsu. Odtáhla jej stranou a nahá se postavila na kraj plošiny. Píseň pokračovala. Držel jsem se rohového kůlu a díval se tam, kam se dívala ona.

Bylo to směrem na východ a ta píseň byla oslavou vycházejícího slunce. Zatímco jsem se díval, Mwabao Mawa otevřela ústa a přidala se. Ne tiše, jak zpívala včera, ale plným hlasem, hlasem, který se rozléhal mezi stromy, který jako by nacházel tentýž lahodný akord, jímž bylo původně naladěno dřevo. Po chvíli jsem si všiml, že všichni kromě ní ztichli. A v okamžiku, kdy zazpívala složitou řadu rychle po sobě jdoucích tónů, které spolu zdánlivě neměly nic společného, ale přesto se nesmazatelně vryly do mé paměti a do mých snů, se slunce někde vyhouplo na obzor. Sice jsem je přes listy nad sebou neviděl, ale podle náhlého jasu, jenž se rozlil zelenou klenbou, jsem poznal, že vyšlo.

Potom se všechny hlasy rozezněly znovu a chvíli zpívaly spolu. A pak, jako by někdo dal znamení, bylo ticho.

Dál jsem tam stál a opíral se o kůl. Uvědomil jsem si, že i já jsem kdysi podléhal v Muelleru rozšířenému bludu, že lidé s černou pletí se hodí nanejvýš k tomu, aby z nich byli otroci. Cesta sem mi dala přinejmenším jednu věc, kterou si odtud odnesu: vzpomínku na hudbu, které se nepodobá žádné jiné hudbě tohoto světa. Stál jsem tam bez hnutí a opíral se, dokud Mwabao Mawa nezatáhla závěsy.

"Ranní zpěv," řekla s úsměvem. "Včerejší večer byl tak krásný, že jsme to dnes museli oslavit."

Uvařila snídani - maso z nějakého drobného ptáka a na tenké plátky nakrájené ovoce, které jsem neznal.

Když jsem se zeptal, odpověděla mi, že ovoce je plodem stromů, na nichž Nkumajové žijí. "Je to pro nás totéž, co pro blátošlapy chléb a brambory." Mělo zvláštní pachuť. Nechutnalo mi, ale jíst se dalo.

"Jakým způsobem chytáte ptáky?" zeptal jsem se. "Používáte sokoly? Kdybyste po ptákovi střelili, celou věčnost by padal k zemi."

Zavrtěla jenom hlavou a počkala s odpovědí, až měla prázdná ústa. "Řeknu Učiteli, aby ti ukázal, kde máme ptačí sítě."

"Učiteli?" podivil jsem se.

Jako by moje otázka byla narážkou, na kterou Učitel čekal, najednou stál venku a tiše volal: "Ze země do vzduchu."

"Až do hnízda, Učiteli," odpověděla Mwabao Mawa. Přešla z pokoje do druhého, kde měl Učitel čekat. Váhavě jsem šel za ní, přeskočil jsem krátkou mezeru do druhého pokoje a potom, bez rozloučení, jsem s Učitelem opustil obydlí Mwabao Mawy. Bez rozloučení proto, že mne v první chvíli nenapadlo, co by si měly říct ženy, které se téměř neznají, a potom už bylo pozdě, protože zmizela za závěsem, když jsem se konečně otočil a chtěl jí něco říct.

Nahoru to bylo hrozné, ale dolů to bylo ještě horší. Při stoupání po žebříku člověk dosáhne na plošinu nejdřív rukama a pak se vytáhne do bezpečí. Ale při sestupu si musí lehnout na břicho, spustit nohy dolů a tápat po příčce, přičemž ví, že když se spustí příliš hluboko, už se nevytáhne.

Věděl jsem, že pokud chci ve Nkumaji splnit svůj úkol, musím se naučit dostávat z místa na místo, a tak jsem odmítl nechat se ovládat strachem. Když spadnu, tak spadnu, řekl jsem si. Přestal jsem si všímat periferního vidění a klusal jsem za Učitelem.

Nesnažil se tolik předvádět jako včera, a tak to skutečně bylo snazší. Zjistil jsem, že úkony, které byly obtížné a děsivé, když se dělaly pomalu, byly snazší - a mnohem méně děsivé - když se dělaly rychle. Provazový most zůstane poměrně stabilní, když po něm zlehka přeběhnete - ale když jdete bázlivě, rozhoupává se každým krokem.

Když Učitel sevřel zavěšený provaz s uzlem na konci a bezstarostně se přehoupl z jedné plošiny na druhou, přes propast, přes kterou by se nikdo při smyslech neodvážil, jednoduše jsem se rozesmál, chytil jsem se provazu, který mi hodil zpátky, a přehoupl jsem se stejně hbitě jako on. Na druhé straně jsem to udělal, jako bych přeskakoval malý potok; pustil jsem se a přistál jsem na plošině na obou nohách. Vlastně na tom nic nebylo, což jsem konstatoval nahlas.

"Samozřejmě. Mám radost, že se tak rychle učíš."

Ale když jsme pak běželi dál po svažující se větvi, napadlo mne se zeptat: "Co by se stalo, kdybych se na druhou plošinu nedostal? Kdybych se nestrefil, nebo kdybych se málo odrazil?"

Chvíli neodpovídal. Potom řekl: "Poslali bychom nějakého chlapce, který by po provaze shora slezl a rozhoupal ho, aby se vrátil na některou z plošin."

"Unesl by přitom provaz dva lidi?" zeptal jsem se.

"Ne," odvětil. "Ale neudělali bychom to hned."

Snažil jsem se zapudit představu, jak se bezmocně houpám nad prázdnotou, zatímco desítky Nkumajů čekají, až se pustím (byť dnes to slovo pro mne mělo nový význam), aby mohli svou komunikaci znovu zprovoznit.

"Nemusíte si dělat starosti," uzavřel věc Učitel. "Na mnoha houpačkách je navázán kotevní provaz, aby se daly přitáhnout zpátky."

Tenkrát jsem mu věřil, ale později jsem na žádné houpačce kotevní provaz neviděl. Nejspíš to platilo pro nějakou jinou část Nkumaje.

Naše první zastávka byla v úřadu služeb veřejnosti.
"Chci se setkat s králem," požádal jsem poté, co jsem vysvětlil, kdo jsem.
"Výborně," řekl starý Nkumaj, který seděl na polštáři nedaleko středového kůlu domu. "To jsem rád."
A to bylo všechno, zjevně nechtěl nic dalšího říct. "Proč jste rád?" zeptal jsem se.
"Protože je dobře, když má člověk nesplněné přání. Celý život je tak pikantnější."
Byl jsem na rozpacích. Kdyby se něco takového stalo v Muelleru, kdybych byl na místě Učitele a přivedl vyslance do státního úřadu, nařídil bych, aby takového vzpurného úředníka na místě uškrtili. Jenže Učitel tam stál a usmíval se. Díky za pomoc, příteli, řekl jsem v duchu a pokračoval otázkou, jestli jsem na správném místě.
"K čemu?"
"K tomu, abych získal souhlas k setkání s králem."
"Jste neodbytná, že?" zeptal se.
"Ano," odvětil jsem, rozhodnutý hrát podle jeho pravidel, budeli to nutné, ale vyhrát, ať už jsou ta pravidla jakákoli.
Tak to šlo celé ráno, až se muž konečně ušklíbl a řekl: "Mám hlad. A muž tak chudý a špatně placený jako já musí využít každou příležitost, aby do břicha dostal kus mizerného žvance."
Bylo jasné, kam míří, a tak jsem z kapsy vytáhl zlatý kroužek. "Dostala jsem to darem, pane," řekl jsem. "Ale nemohla bych si to nechat, když vím, že člověk jako vy by to dokázal využít mnohem lépe."
"To bych nemohl přijmout," odpověděl, "přestože jsem chudý a špatně placený. Ale k mojí práci patří, abych jménem krále krmil ty, kteří jsou na tom ještě hůř než já. Proto dar přijmu, abych jej mohl předat chudým."
Potom se omluvil a odešel do sousední místnosti sníst oběd.
"Co budeme dělat?" zeptal jsem se Učitele. "Půjdeme? Nebo počkáme? Dala jsem ten úplatek zbytečně?"
"Úplatek?" zeptal se podezíravě. "Jaký úplatek? Úplatkářství se trestá smrtí."
Povzdechl jsem si. Kdo měl těmto lidem rozumět?
Úředník se s úsměvem na tváři vrátil do místnosti.
"Moje milá," obrátil se ke mně, "drahá dámo, právě jsem se něco dozvěděl. Nemohu vám sice pomoci, ale vím o někom, kdo může. Bydlí nedaleko a prodává vyřezávané dřevěné lžičky. Stačí, když se budete ptát na Řezbáře, jenž vyrobil lžíci, kterou prosvítá světlo."
Když jsme byli venku, Učitel mne poplácal po rameni. "Znamenitý výkon. Dokázala jste to za jediný den."
Trochu mne to popudilo. "Jestli jste věděl, že musím jít za tím Řezbářem, proč jste mne přivedl sem?"
"Protože," usmál se trpělivě, "Řezbář by se nebavil s někým, koho neposlal Úředník, který získává cizí měnu."
Řezbář, jenž vyrobil lžíci, kterou prosvítá světlo, na mne ten den neměl čas, naléhal však, abych zítra přišel znovu.
Když jsem se s Učitelem proplétal bludištěm stromů, ukázal mi ptačí síť nataženou mezi stromy. "Zhruba za týden bude na svém místě, připravená k rozvinutí. Když je smotaná, vypadá hustě, ale když se rozvine mezi stromy, je síť tak jemná, že ji téměř není vidět." Ukázal mi, že oka sítě jsou právě tak velká, aby se jimi protáhla ptačí hlava, a právě tak malá, aby si pták zlomil vaz nebo se uškrtil, pokud hlavu nebude tahat přesně dozadu, což většina ptáků nedokáže. "Večer pak síť vytáhneme a rozdělíme si potravu."
"Rozdělíte?" zeptal jsem se.
Následovalo kázání o tom, jak ve Nkumaji všechno patří všem a peníze se nepoužívají, protože se nikomu nevyplácejí.
Ale brzy jsem zjistil, že ve skutečnosti se platí všem. Mohl jsem například jít za Řezbářem a požádat ho o lžíci. Souhlasil by a slíbil by, že do týdne ji budu mít. Jenže po týdnu by se ukázalo, že zapomněl nebo měl tolik jiné práce, že se k té pro mne zatím nedostal. Neustále by mi sliboval a neustále by se vymlouval, dokud bych mu neprokázal službu přibližně stejné hodnoty - z dobrého srdce.
Služba, kterou si vydělávala na živobytí Mwabao Mawa, bylo to, že se poměrně často postavila na okraj svého obydlí a zazpívala ranní, večerní, ptačí zpěv nebo bůhvíco jiného. Stačilo to - nikdy nehladověla a často měla jídla a jiných věcí tolik, že se jich mohla zbavovat.
Chudí, to byli ti, kteří nemohli nabídnout nic cenného. Hloupí. Bez talentu. Líní. Byli tolerováni; byli i krmeni - nuzně. V životě se s nimi však nepočítalo. A všichni měli jména.
Byl jsem v Nkumaji téměř dva týdny, dost dlouho na to, aby mi život začal připadat normální, když jsem se konečně dostal k člověku, který měl skutečný vliv. Byl to Úředník, jenž krmí všechny chudé, a Učitel se mu dokonce lehce uklonil, když jsme vstoupili do jeho domu.
Ale rozhovor neměl žádný smysl. Malichernosti, tlachání o nkumajském sociálním svědomí, vyptávání na mou rodnou zem. Již dávno předtím jsem si vytvořil vlastní představu, jak to v Birdu vypadá, protože bych jinak nedokázal odpovídat na otázky, které mi mnozí Nkumajové kladli. Po všech těch prázdných řečech mne pozval na oběd, který se měl konat za několik dní. "Až zapálím své pochodně," řekl. Odešel jsem nespokojen.
A byl jsem ještě nespokojenější, když se mi Učitel vysmál a prohlásil, že to vypadá, jako by můj výstup po úředním žebříčku dosáhl konečného bodu. "Jakou službu chcete nabídnout jemu?" zeptal se. Přešel jsem bez komentáře, že taktně připouští, že nkumajské úředníky přece jenom podplácím. Usmál jsem se a ukázal jsem mu jeden ze svých železných kroužků.
Pouze se usmál, rozhrnul oděv a ukázal těžký železný amulet, který mu visel na krku. Při pohledu na tak marnotratné použití takového množství železa, na pouhou ozdobu, mne zamrazilo.
"Železo?" řekl. "Toho máme tolik. Na Řezbáře a Ptáčníka by železo stačilo, ale na Úředníka, jenž krmí všechny chudé?"
"Jaký dar by se mu líbil?"
"Kdo ví?" odvětil Učitel. "Takový, aby si pomohl, mu ještě nikdo nedal. Ale i tak na sebe můžete být pyšná, paní. Mluvila jste s ním - to se většině emisarů vůbec nepodařilo.
"Úžasné," řekl jsem.

Přesvědčil jsem Učitele, že najdu zpáteční cestu k domu Mwabao Mawy i bez jeho pomoci. Nakonec pokrčil rameny a nechal mne jít samotného. Dostal jsem se tam rychle a potěšilo mne, jak dobře se už v korunách stromů dokážu pohybovat. Dokonce jsem několikrát jen tak pro zábavu zkusil přelézt po neoznačených větvích. Sice jsem se stále raději nedíval pod sebe, ale zjistil jsem, že mi to dává dobrý pocit, když zdolám obtížnou trasu. Když jsem dorazil k domu Mwabao Mawy a zavolal jsem na ni, byla už skoro tma.

"Vítej do hnízda," řekla s úsměvem. Ihned mi přichystala večeři. "Slyšela jsem, že ses dostala k Úředníkovi, jenž krmí všechny chudé."

"Někdy bych ti chtěla uvařit jídlo, jaké si děláme u nás v Birdu," řekl jsem, ale ona se rozesmála. Proto jsem se jí zeptal. "Proč jsi mne vzala k sobě, Mwabao Mawo, když o to, abych se setkala s králem, nikdy nikdo nestál?"

"S králem?" zeptala se s úsměvem. "Nikdo nestál? Nikdo o nic nestojí. Zeptali se, kdo by tě nechal u sebe žít, a já jsem se nabídla, protože mám dost jídla, abych se mohla rozdělit. Umožnili mi to."

Měl jsem na ni zlost, přestože jsem jedl její jídlo. "Jak můžete vy Nkumajové chtít jednat se světem, když odpíráte vyslancům právo na setkání s králem?"

Natáhla ke mně ruku a pohladila mne po tváři, na níž nevyrašily žádné vousy. "My ti nic neodpíráme, maličká Slavice," řekla a usmála se. "Nebuď netrpělivá. My Nkumajové děláme všechno po svém."

Usoudil jsem, že nastala pravá chvíle, abych někomu předvedl svůj hněv, a ucukl jsem od její ruky. "Všichni mi vykládáte, že uplácení je zakázané, a přitom jsem díky úplatkům úspěšně zdolala deset pohovorů. Všichni mi říkáte, že se o všechno dělíte a nikdo nemusí kupovat ani prodávat, a přitom jsem viděla prodávat i kupovat stejně, jako to dělají handlíři. A ty mi pak řekneš, že mi nic neodpíráte, a přitom se celou dobu setkávám s dalšími a dalšími překážkami."

Vstal jsem a nasupeně jsem odešel.

Chvíli neříkala nic a já jsem se nemohl otočit, abych něco dodal, protože bych tím něco ztratil, připravil bych se o účinek předchozích slov. Byl to pat, dokud nezačala zpívat holčičím hlasem, hlasem, který se v ničem nepodobal tomu, jímž zpívala své pravé písně:

Zlodějka hledá si bobulky, ale má štěstí jen na včelky.

Smutně říká: "Umím jíst, spánek znám, jenže co s tímhle si počít mám?"

"Letět za nimi, dokud tě nezavedou k medu," řekl jsem, stále otočen zády. Potom jsem se k ní obrátil a řekl jsem: "Jenže co jsou ty včelky, Mwabao Mawo? Za kým jdu a kde je ten med?"

Neodpověděla, pouze vstala a odešla z místnosti - ne však do předního pokoje, kde jsem často pobýval, ale do jedné ze zakázaných zadních místností. A jelikož nic dalšího neřekla, šel jsem za ní.

Po krátkém běhu po větvi ani ne metr silné jsem se ocitl v místnosti ohraničené třpytivými závěsy. Dokola stály dřevěné truhly. Jednu otevřela a začala se v ní přehrabovat.

"Tady je to," řekla, když našla, co hledala. "Přečti si to." Podala mi knihu.

Pustil jsem se do ní ještě v noci. Byly to dějiny Nkumaje, nejpodivnější dějiny, jaké jsem kdy četl. Nebyly dlouhé a nemluvilo se v nich o válce, chyběly tam popisy nájezdů a výpadů. Zato jsem tam našel výčet Zpěváků včetně jejich životopisů, Řezbářů, Stromových tanečníků, Učitelů a Stavitelů. Byl to vlastně soupis jmen s vysvětlivkami. Jak přišel ke jménu Řezbář, který naučil stromy barvit dřevo. Jak si to svoje zasloužil Hledač, který našel studené moře a přinesl si je domů ve vědru. A při četbě těch krátkých příběhů jsem začal Nkumajům rozumět. Jako mírumilovným lidem, kteří upřímně věří v rovnost, přestože mají sklon pohrdat těmi, kteří téměř nemají co nabídnout. Jako lidem, kteří žijí v dokonalé jednotě se svým světem, světem vysokých stromů a poletujících ptáků.

A jak jsem si tak četl ve světle tenké svíčky, začal jsem si uvědomovat rozpory. Co mohli takoví lidé vymyslet, aby se to dalo prodat ambasadorovi? A co je dovedlo k tomu, že slezli ze stromů, vyšli do války a pomocí svého železa si podmanili Drew, Allison a dnes možná i další země?

Zatímco se mi hlavou honily tyto myšlenky, začal jsem se zabývat také jinými rozpory. Byl jsem v hlavním městě Nkumaje, a přitom se zdálo, že o vítězné válce tady nikdo neví a dokonce ani nikoho nezajímá. Neviděl jsem žádné otroky z Allisonu nebo Drewu, opatrně přecházející ze stromu na strom. Nepozoroval jsem žádný příval bohatství z dávek a daní. Ti lidé nebyli dokonce ani hrdí na to, čeho dosáhli, přestože nikdo vítězství nepopíral, když jsem na ně zavedl řeč.

"Ještě si čteš?" zašeptala do tmy Mwabao Mawa.

"Ne," řekl jsem. "Přemýšlím."

"Ach tak," odvětila. "A o čem?"

"O tvém zvláštním, prazvláštním národě, Mwabao."

"Mně se líbí." Bavila se; z jejího hlasu byl znát úsměv.

"Dobyli jste říši, jež je větší než většina jiných zemí, a přitom místní lidé nejsou výbojní, nemají dokonce ani sklony k násilí."

Zasmála se pro sebe. "Nemají sklony k násilí. To docela sedí. Zato ty je máš. Učitel mi řekl, že jsi na venkovské cestě v Allisonu zabila dva muže, kteří tě chtěli znásilnit."

Zaskočila mne. Znamenalo to, že sledují moje stopy zpátky, a to mne zneklidnilo. Jak daleko půjdou? Měl jsem říct, že jsem ze Stanlye, z opačného konce světa, než je Nkumaj - jenže pouze v Birdu vládly ženy. Potom jsem si uvědomil, že vysoký černý Nkumaj se dostane přes Robles nebo Jones, aby mohl vyzvídat v Birdu, zhruba stejně snadno, jako bych já chtěl vyskočit z Mwabaina domu, přistát dole na zemi a pokračovat v běhu.

"Ano," připustil jsem. "V Birdu se ženy učí tajným způsobům zabíjení. Jinak by nás muži brzy ovládli. Ale řekni mi jedno, Mwabao, proč vlastně šli Nkumajové do války?"

Teď došla řada na ni, aby chvíli mlčela. "Nevím. Mne se nikdo neptal. Já bych nešla."

"Tak kde potom našli ty vojáky?"

"Mezi chudými, kde jinde. Nemohou nabídnout nic, co by ostatní chtěli. Ale válka jim nejspíš umožnila dát to jediné, co mají. Svůj život. A svou sílu. Válka je přece jednoduchá. Vojákem může být i hlupák."

Vybavil jsem si pyšné, neohrožené nkumajské vojáky, vyzbrojené železem, bez váhání týrající pokořené obyvatele Allisonu. Ovšem. Ti nejhorší z Nkumaje, ti, kterými všichni pohrdali, konečně dostali moc nad jinými. Nebylo divu, že ji zneužívali.

"Ale tebe zajímá něco jiného," pokračovala Mwabao Mawa.

"Cože?"

"Přišla jsi sem kvůli něčemu jinému."

"Jak to myslíš?" zeptal jsem se, zaskočen tím tísnivým pocitem strachu, jaký zažívají děti těsně před nalezením ve hře na schovávanou.

"Přišla jsi zjistit, odkud získáváme železo."

Věta zůstala viset ve vzduchu. Kdybych odpověděl ano, určitě by vykřikla do noční tmy, kde by ji uslyšelo tisíc hlasů, a mne by svrhli z plošiny do temnoty, která vedla na zem. Ale kdybych to zapřel, nepřišel bych tím o příležitost, možná jedinou příležitost, zjistit, co jsem chtěl vědět? Jestli Mwabao Mawa byla skutečně vzbouřenec, jak jsem se domníval, možná by mi pravdu řekla. Ale jestli pracovala pro krále (byl její milenec?), mohla mne lákat do pasti.

Buď dvojsmyslný, vštěpoval mi vždycky otec.

"Každý ví, odkud získáváte železo," řekl jsem bezelstně. "Od vašeho ambasadora, od Dohližitelů, tak jako všichni ostatní."

Rozesmála se. "Chytrá holčička. Ale máš železný kroužek a myslela sis, že má velkou cenu " věděla snad všechno, co jsem za ty dva týdny řekl a udělal? - "takže jestli vaši lidé získávají železo, i když v nepatrném množství, určitě byste rádi přišli na to, co ambasadorovi prodáváme my."

"Nikoho jsem se na nic takového neptala."

Potlačila smích. "Samozřejmě že ne. Proto tady ještě stále jsi."

"Je pochopitelné, že mne mnohé věci zajímají. Ale přišla jsem za králem."

"Král, král, král, jsi jako všichni ostatní, kteří se honí za lží a prázdnými sny. Železo. Chceš vědět, za co železo dostáváme. Proč, abyste nás mohli zastavit? Nebo abyste to mohli dělat sami a získávat tolik železa jako my?"

"Ani jedno, ani druhé, Mwabao Mawo. Možná bychom o takových věcech neměli mluvit," řekl jsem, třebaže jsem byl přesvědčen, že toho nenechá, a také jsem nechtěl, aby toho nechala.

"Ale právě proto je to hloupost," řekla a já v jejím hlase zaslechl zlomyslnou dívenku. "Ztrácejí čas tolika bezpečnostními opatřeními, drží tě celý den, každý den pod dohledem buď mě, nebo Učitele, a přitom stejně nemůžete udělat ani jedno, ani nás zastavit, ani zopakovat, co děláme."

"Když to nejde, proč se tím vůbec trápíte?"

Rozesmála se - tentokrát se rozhihňala jako dítě - a řekla: "Pro všechny případy. Pro všechny případy, paní Slavice." Náhle vstala, přestože už byla svlečená na noc, vyšla z pokoje a zamířila dozadu, k místnosti s truhlami knih a jiných věcí. Tentokrát šla pro něco jiného. Šel jsem za ní a dorazil jsem právě včas, abych stačil zachytit černé šaty, které po mně hodila.

"Půjdu pryč, aby ses mohla převléknout," řekla.

Když jsem se vrátil do ložnice, čekala na mě - netrpělivě přecházela sem a tam a tiše si něco pobrukovala. Hned jak jsem vešel, přistoupila ke mně a dala mi ruce na líce. Měla na nich něco teplého a lepkavého. Když se na mne pak podívala, rozesmála se.

"Teď jsi černá!" zašeptala. Potřela mi ruce a zápěstí, pak přišly na řadu kotníky a chodidla. Když mi malovala chodidla, přejela jednou rukou po vnitřní straně nohy až nad koleno. Prudce jsem couvl, vyděšený, že by v té rozvernosti mohla objevit nepříliš rozverné skutečnosti.

"Dávej pozor!" vykřikla. Když jsem se ohlédl, zjistil jsem, že stojím na samém okraji plošiny. Udělal jsem krok dopředu.

"Promiň," řekla. "Neudělám již nic, čím bych urazila tvou cudnost. Je to jen hra, taková hra."

"Co se děje?" zeptal jsem se. "Proč to děláš?"

"Můžu se v noci pohybovat tak, jak jsem," řekla a roztočila přede mnou své nahé tělo, "a nikdo si mne z dálky nevšimne. Jenže tebe - bílou jak lilie a světlovlasou, Slavice - tebe by bylo vidět na vzdálenost šesti stromů." Přetáhla mi přes hlavu přiléhavou černou kápi a odvedla mne za ruku na okraj domu.

"Vezmu tě s sebou," prohlásila, "a jestli se ti bude líbit, co uvidíš, budeš pro mě na oplátku muset něco udělat."

"Dobře," řekl jsem. "Co mám udělat?"

"Nebude to nic těžkého," řekla, "nic těžkého." Potom vyšla do noci. Následoval jsem ji.

Bylo to poprvé, co jsem zkusil cestovat potmě, a najednou se znovu přihlásila stará panika. I na širokých větvích jsem měl takový strach, že jsem se nechtěl rozběhnout - co kdybych se jen nepatrně odchýlil ze stezky? Jak jsem měl vidět na skoky s houpačkou? Jak jsem měl doufat, že někde nespadnu?

Ale Mwabao Mawa mne vedla dobře a na obtížných místech mne brala za ruku. "Raději se nedívej," šeptala. "Běž stále za mnou."

Měla pravdu. Světlo vydávaly jen hvězdy a bledý Vzdor, a ještě je rozptylovaly listy, takže bylo spíš na škodu, než že by pomáhalo. A čím hlouběji jsme sestupovali, tím byla větší tma.

Žádné houpačky cestou nebyly. Za to jsem byl vděčný.

Nakonec jsme dorazili na místo, kde mi řekla, abych zůstal stát. Poslechl jsem a ona se mne zeptala: "Tak?"

"Tak co?" reagoval jsem.

"Necítíš nic?"

Nenapadlo mne, že bych měl něco cítit. Začal jsem dýchat pomalu, otevřel jsem ústa a ochutnával jsem vzduch nosem

a jazykem. Byl lahodný.

Bylo to nádherné.

Byl to sen o milování s ženou, po níž jsem vždycky toužil, ale nikdy jsem nedoufal, že bych ji mohl mít.

Byla to vzpomínka na válečnou vřavu, s žízní po krvi a radostí z přežití v moři tančících oštěpů a obsidiánových seker.

Byla to esence odpočinku po dlouhé cestě po moři, kdy pevnina voní na uvítanou a obilí vlnící se v nížinách vypadá jako další moře, ale moře, kterým se dá putovat bez lodi, moře, ve kterém se dá utopit a žít. Otočil jsem se k Mwabao Mawě a pochopil jsem, že mám oči vytřeštěné úžasem, protože se rozesmála.

"Nkumajský vzduch," řekla.

"Co to je?" zeptal jsem se.

"Mnoho věcí dohromady," odvětila. "Vzduch stoupající ze zhoubné bažiny pod námi. Klesající vůně listů. Pach starého dřeva. Poslední stopy deště. Vstřebané sluneční paprsky. Záleží na tom?"

"A tohle prodáváte?"

"Ovšem," odpověděla. "Proč jinak bych tě sem přivedla? Ale ve dne je vůně mnohem silnější, takže ji můžeme chytat do lahví."

"Vůně," řekl jsem. Připadlo mi to směšné. "Vůně travnatého močálu. To si ji Pozorovatelé neumí vyrobit uměle?"

"Zatím se jim to nepodařilo," řekla. "Alespoň ji stále kupují. Je to k smíchu, Slavice, že lidstvo dokáže létat mezi hvězdami rychleji než světlo, a přitom zatím nevíme, co způsobuje, že věci voní."

"Vždyť to víme," namítl jsem.

"Víme, jak voní různé věci," odvětila, "ale nikdo neví, co všechno se z látky jako takové dostává k olfaktorickým nervům." Nehádal jsem se o to, protože jsem ještě nepochopil rozdíl mezi olfaktorickým a okcipitálním.

V tom, co řekla, zaujalo mou pozornost ještě něco jiného. Chytil jsem se toho, co řekla o lidstvu létajícím rychleji než světlo. "Každé školní dítě ví, že to nejde," namítl jsem. "Naše předky přivezli na Zradu v kosmických lodích, ve kterých museli sto let spát, než se sem dostali."

"No tak se lidé tenkrát plazili jak šneci," odvětila. "Myslela sis, že přestanou objevovat nové věci jen proto, že od nich naši předkové odešli? Za tři tisíce let v izolaci jsme ztratili kontakt s pokrokem lidstva."

"Ale rychleji než světlo?" pochyboval jsem. "Jak by to mohli dokázat?"

Zavrtěla hlavou. V šeru noci bylo vidět jen nezřetelný pohyb něčeho matně šedého. "To byly jen takové řeči," zamlouvala to. "Hloupé řeči. Pojďme zpátky."

Vydali jsme se na zpáteční cestu. Ve chvíli, kdy jsme byli v polovině provazového žebříku, nad námi do noci tiše zašeptal něčí hlas.

"Někdo je na žebříku."

Mwabao Mawa přede mnou znehybněla a já udělal totéž. Potom jsem ucítil, jak sebou provaz začal lehce škubat. Vzápětí její noha sestoupila těsně k mému obličeji. Pochopil jsem to tak, že jdeme dolů, a byl bych užuž zahájil sestup, kdyby nezkroutila nohu a nezaháčkla mne v podpaží, čímž mi v sestupu zabránila. Počkal jsem, až sleze po druhé straně žebříku na moji úroveň - stála o příčku níž, takže měla rty jen kousek pod mým uchem.

O tři stopy dál nemohlo být nic slyšet. "Na první plošině si umyj tvář. Jdeš navštívit Úředníka, který krmí všechny chudé. Dvě pochodně."

Lezli jsme dál, až jsme se dostali na první plošinu, na níž náhodou - šťastnou náhodou, protože běžné to nebylo - stál džber s vodou. Co nejtišeji jsem si umyl tvář. Mwabao Mawa zatím lezla po třech metrech provazového žebříku stále nahoru a dolů, aby ten, kdo lano v noci pozoroval, nepoznal, že jsme se zastavili.

Očistil jsem si tvář, jak to šlo, a pak také ruce a nohy. Potom jsem vlezl na žebřík za ní.

"Ne," zašeptala a vrátila mne na plošinu. Když jsme tam pak stáli oba, požádala mne, samozřejmě potichu, abych jí dal své šaty.

"Nemůžu," odvětil jsem šeptem.

"Vždyť pod nimi ještě něco nosíš, ne?" zeptala se a já jsem přikývl. "Nemůžu se na stromech nechat chytit nahá. Nemůžu."

Ale odmítal jsem dál, dokud nakonec neřekla: "Tak mi dej svoje prádlo." S tím jsem souhlasil. Sáhl jsem pod šaty a začal jsem si svlékat spodky a podprsenku. Spodky byly na její boky příliš těsné, ale nějak se do nich nasoukala. Zato podprsenka jí padla dobře - další smutný důkaz toho, jak jsem nabyl ženské tvary.

Ale zároveň jsem přišel na něco horšího. Když jsem si pod šaty stahoval podprsenku z ramene, o něco se tam zachytila. Nic, na čem by se mohla zachytit, tam být nemělo. Což znamenalo, že tam roste něco nového.

Paže? V tom případě jsem měl necelý týden na to, abych se jí zbavil. Naneštěstí nebyla na místě, kde bych si to mohl udělat sám. Jenže jak jsem mohl přijít za nkumajským chirurgem (byli vůbec nějací?) a říct mu, aby mi nadbytečnou paži amputoval?

Ale vzápětí se chvilkový úlek změnil v úlevu, když jsem si uvědomil, že se tady nemusím další týden zdržovat, dokonce ani další den. Získal jsem všechno, co jsem potřeboval a o co jsem usiloval. Mohl jsem udělat scénu, že Nkumaj znechuceně opouštím, protože mi neumožnili setkat se s králem; mohl jsem se vrátit k otci a říct mu, co Nkumajové prodávají ambasadorovi.

Páchnoucí vzduch.

Málem jsem rozesmál, jenže jsme už zase lezli po žebříku. A když jsem si uvědomil, jak málo k tomu chybělo, napadlo mne, že by závany nkumajského lesního vzduchu nad zhoubnými bažinami mohly být nebezpečné. Sebekontrola, na niž jsem se mohl obyčejně spolehnout, vycvičené reflexy, které byly vždy jisté, zde nepracovaly tak dobře, dnes v noci ne.

Nakonec jsme vylezli k plošině, kde bděly stráže.

"Stát," ozvalo se ostré zašeptání. V dalším okamžiku mě něčí ruce popadly za zápěstí a začaly mne vytahovat na

plošinu. Bohužel jsem na takový pohyb nebyl připraven, a tak se mi jenom se štěstím podařilo udržet se na provazovém žebříku nohama. Visel jsem nad propastí tím způsobem, že jsem nohama stál na žebříku a jedna ruka mi vězela v pevném sevření strážného.
"Opatrně," řekla Mwabao Mawa. "Opatrně, je to blátošlapka, mohla by spadnout."
"Kdo jste?"
"Mwabao Mawa a paní Slavice, blátošlapská vyslankyně z Birdu."
Ozvalo se chápavé zabručení a najednou jsem byl tažen na plošinu, až jsem holení narazil na okraj. Nejistě jsem došlápl na plošinu a upadl na jedno koleno.
"Pročpak se potulujete potmě?" zeptal se hlas. Usoudil jsem, že nechám odpovědět Mwabao. Vysvětlila, že mne vede na setkání s Úředníkem, jenž krmí všechny chudé.
"Teď už nikdo nemá venku pochodně," řekl hlas.
"On bude mít."
"Teď?"
"Dvě pochodně," trvala na svém. "Očekává návštěvu."
Nejdřív šepot, pak tichý zvuk kroků, jak někdo odbíhá. Čekali jsme. Jeden strážný - nebo dva, jak jsem poznal, když se rytmy dýchání rozešly - zůstal s námi a další se běžel přesvědčit. Zanedlouho se vrátil a prohlásil: "Dvě pochodně."
"V pořádku," řekl hlas. "Můžete jít. Ale příště si vezmi pochodeň, Mwabao Mawo. Máš důvěru, ne však nezpochybnitelnou."
Mwabao polohlasně poděkovala, já se připojil, a potom jsme se vydali na další cestu.
Když v dálce zazářily dvě pochodně, Mwabao Mawa se rozloučila.
"Cože?" zeptal jsem se dost hlasitě.
"Tiše," řekl. "Úředník nesmí vědět, že jsem tě přivedla já."
"Ale jak tam mám odsud dojít?"
"Ty nevidíš na cestu?"
Neviděl jsem, a tak mě dovedla blíž, až mi zbytek cesty ozářil bledý svit pochodní. Byl jsem rád, že Úředník nesdílí s Mwabao zálibu v úzkých přístupových cestičkách. I když se Mwabao Mawa ztratila do noci, cítil jsem se ve tmě na chodníku jistě.
Došel jsem ke dveřím a velice tiše jsem řekl: "Ze země do vzduchu."
"Až do hnízda, pojďte dál," řekl tlumený hlas, a tak jsem odhrnul závěsy a vstoupil. Úředník, který tam seděl, v červeném hábitu, v mihotavém světle dvou svíček, skutečně vypadal veliceĽ úředně.
"Tak konečně jste tady," prohlásil Úředník.
"Ano," řekl jsem a pak jsem přiznal: "Nedovedu se potmě moc dobře pohybovat."
"Mluvte tiše," napomenul mne. "Závěsy mnoho neutají a noční vzduch nese zvuky do daleka."
Začali jsme mluvit tiše. Vyptával se mne, proč se chci setkat s králem a čeho tím chci dosáhnout. Co jsem měl říct? Už mám, co jsem chtěl, pane Úředníku, a tak vlastně s nejvyšším vládcem mluvit nepotřebuju. Odpovídal jsem mu na všechny otázky, dokud si nakonec nepovzdechl a neřekl: "Slyšel jsem, paní Slavice, že jestli úspěšně absolvujete pohovor u mne, nemám vašemu postupu ke králi stavět žádné další překážky."
Včera bych měl z takové odpovědi radost. Ale dnes - dnes v noci mně nešlo o nic jiného než sebrat své deformované tělo i s novou rukou, kterou si pěstovalo, a zmizet z Nkumaje.
"Jsem vám zavázána, pane Úředníku."
"Pochopitelně se k němu ode mne nedostanete přímou cestou. Průvodce, který přijde, vás odvede k velmi vysoce postavené osobě, od níž jsem dostal instrukce, a ta velmi vysoce postavená osoba vás doprovodí výš."
"Ke králi?"
"Nevím přesně, jak vysoko tato osoba stojí," řekl Úředník vážně. Nechápal jsem, jak mohou tímto způsobem vládnout.
Ale jen co Úředník luskl prsty, vešel chlapec a odvedl mne jinou cestou. Šel jsem opatrně za ním a tentokrát jsem houpačky ušetřen nebyl - ale chlapec na druhém konci zapálil pochodeň, takže jsem to dokázal, i když jsem dopadl nešikovně a podvrtl si kotník. Výron nebyl velký, zahojil se a přestal bolet během několika minut.
Chlapec mne opustil u domu, u něhož žádné světlo nebylo. Řekl mi jen, že mám být zticha. A tak jsem čekal venku, dokud se konečně neozvalo šeptem: "Vstupte." Poslechl jsem.
V domě byla naprostá tma, ale opět mi byly kladeny otázky a já opět odpovídal, aniž bych tušil, s kým mluvím nebo kde přesně jsem. Po půlhodině rozhovoru prohlásil: "Teď odejdu."
"A co já?" zeptal jsem se hloupě.
"Zůstanete tady. Přijde někdo jiný."
"Král?"
"Osoba, jež je hned po králi," řekl ještě tišším hlasem a odešel mezerou v závěsech, kterou jsem vstoupil.
Potom jsem zaslechl tiché kroky z jiného směru. Někdo vešel a posadil se vedle mne. Těsně vedle mne. A pak se tiše, potlačovaně zasmál.
"Mwabao Mawa," vyhrkl jsem nevěřícně.
"Paní Slavice," odvětila šeptem.
"Ale oni říkali "
"Že se setkáš s osobou, která je králi nejblíž."
"A to jsi ty?"
Znovu se tiše zasmála.
"Takže jsi opravdu králova milenka?"

"Svým způsobem," odpověděla. "Ještě by musel být nějaký král."
Chvíli mi trvalo, než jsem to pochopil.
"Král není?"
"Není jeden král," odvětila, "ale já mohu mluvit za ty, kteří vládnou, stejně jako kdokoli jiný. Lépe než většina. Lépe než někteří."
"Ale proč potom to všechno kolem? Proč jsem se musela úplatky propracovat až k tobě? Vždyť jsem s tebou byla celou dobu?"
"Tiše," řekla. "Tiše. Noc má uši. Máš pravdu, Slavice, byla jsi se mnou od začátku. Potřebovala jsem se přesvědčit, jestli ti mohu důvěřovat. Jestli nejsi špion."
"Ale sama jsi mi to místo ukázala. Nechala jsi mne načichat se těch vůní."
"Ale také jsem ti ukázala, jak nemožné je nás zastavit nebo tu vůni napodobit. Při zemi vzduch totiž páchne, Slavice. A vaši lidé by na stromy vylézt nedokázali, to víš."
Přisvědčil jsem. "Ale proč jsi mi to tedy ukázala, když je to tak marné?"
"Ne tak docela," odpověděla. "Ta vůně má i jiné účinky. Chtěla jsem, aby ses toho vzduchu nadýchala."
Potom jsem ucítil, jak mi její ruka sundává z hlavy kapuci. Zlehka mě zatahala za pramínek vlasů. "Dlužíš mi laskavost," řekla a já pocítil dotek smrti.
Než mne napadlo, jak z toho ven nebo jak alespoň získat čas, dýchala mi horký vzduch na tvář a hladila mne po krku. Možná voňavý vzduch zbavoval Nkumaje svázanosti sexuálními tabu. Dostatečná dávka možná dokázala u normální ženy oslabit zábrany vůči milování s jinou ženou. Ale já jsem žádné zábrany vůči milování s ženou neměl, a moje tělo, příliš dlouho opomíjené, na nabídku Mwabao Mawy reagovalo tak, jako by byla mimořádně vítaná. Naštěstí jsem měl také velice silné zábrany vůči umírání a vzduch je ani trochu neoslabil. Věděl jsem, že kdybych ponechal událostem přirozený vývoj, vedlo by to k odhalení mé neobvyklé tělesné stavby. Napadlo mne, že kdyby Mwabao Mawa našla ve své posteli muže, patrně by se netvářila tak nepředpojatě, jak to čekala ode mne, když ve své najdu ženu.
"Já to nedokážu," zkusil jsem se bránit.
"Dokážeš," řekla a zajela mi studenou rukou pod šaty. "Vím, jak ti pomoci," řekla. "Jestli chceš, můžu hrát muže," nabídla a začala si pobrukovat a prozpěvovat zvláštní, tichou píseň. Prakticky ve stejném okamžiku začala ruka pod mým oděvem projevovat víc hrubosti a síly, a také tvář, která mne líbala, se najednou zdála být drsná a vousatá. Vypadalo to, jako by to vše bylo dílem její písně. Nechápal jsem, jak to dokázala, avšak jiná část mého mozku vděčně zaregistrovala, že její předstíraná mužskost pravděpodobně pomůže uhasit touhu, kterou jsem po ní vzplanul.
Potíž byla v tom, že moje ňadra reagovala stejně jako ňadra každé ženy. Jak mne čím dál podmanivější rytmus písně vtahoval hlouběji a hlouběji do extatického stavu, začal jsem se skutečně bát.
"Nesmím," řekl jsem a odtáhl jsem se. Pronásledovala mne. Nebo to byl on? Iluze byla přesvědčivá. Přál jsem si, abych dokázal totéž a přesvědčil ji, že jsem žena, přestože její ruce, rty a oči najdou důkazy svědčící o něčem jiném. Ale nebylo to v mých silách. "Jestli to uděláš, zabiju se," pohrozil jsem.
"Hloupost," odvětila.
"Nebyla jsem očištěna." Snažil jsem se, aby to znělo zoufale. Nedalo mi to mnoho práce.
"Hloupost," řekla znovu.
"Kdybych se nezabila sama, udělali by to moji lidé," pokračoval jsem. "Zabijí mne, jestli se to stane, a já předtím nebudu očištěna."
"Jak se to dozvědí?"
"Myslíš si, že bych vlastním lidem dokázala lhát?" Doufal jsem, že chraplavost a rozechvěnost mého hlasu působí spíš jako projev uražené cti než čirá hrůza, kterou jsem ve skutečnosti cítil.
Možná to zabralo, neboť přestala, nebo se spíš zarazila, a zeptala se: "A v čem to očištění spočívá?"
Vymyslel jsem si složitý náboženský rituál, který byl zpola krádeží obřadů obyvatel Ryanu a zpola výplodem mé potřeby samoty. Naslouchala. Uvěřila mi. A tak jsem absolvoval další cestu tmou, na jejímž konci jsem zůstal sám v pokoji u Mwabao Mawy, v tom se skříněmi a truhlicemi. Řekla mi, že jsem tam proto, abych meditoval.
Strávil jsem tam dopoledne, odpoledne a noc.
Neměl jsem představu, co bych měl udělat. Mwabao Mawa byla vedle, v místnosti, v níž jsme spolu dva týdny žili, a tiše si pobrukovala jakousi erotickou píseň - která mne udržovala ve stavu prakticky nepřetržitého vzrušení.
Pohrával jsem si s myšlenkou, že bych si uřízl genitálie, ale nevěděl jsem, jak dlouho by trvala regenerace, a navíc jsem se obával, že zahojenou jizvu po kastraci by si s ženskou anatomií nikdo nespletl.
Uvažoval jsem samozřejmě také o útěku, ale dobře jsem věděl, že jediná úniková cesta vede pokojem, v němž v rozmarném rozpoložení čekala Mwabao Mawa. Nadával jsem - pochopitelně velice tiše - a rozčiloval jsem se, proč zrovna já musím skončit ve vězení ženského těla, střeženém lesbickou žalářnicí a zamřížovaném stovkami metrů volného pádu.
Pak jsem si uvědomil, že jistou naději, byť malou, mám jedině tehdy, když uniknu nikoli jako žena, ale jako muž. Kdybych si zítra v noci, až bude tma, nalíčil tělo na černo, mohl bych uniknout pozornosti stráží. Pokud by se mi to nepodařilo a byl bych prozrazen, stačilo skočit. Pustit se, pomyslel jsem si ironicky. A bylo by jasné, že jsem Mueller.
Jak se dostat přes Mwabao Mawu? Jednoduše. Zabít ji.
Dokázal bych to? Tak jednoduché to nebylo. Měl jsem ji rád. Porušila diplomatický protokol, ale nic špatného mi neudělala. Zároveň měla styky na vysokých místech, takže by po ní rychle vypukla sháňka.
Takže ji nezabiju. Rána do hlavy, přeražení několika kostí, to by mělo stačit. Mělo by ji to na dost dlouho umlčet, nebo alespoň znehybnit. Ale abych řekl pravdu, neměl jsem ponětí, jak prudce bych musel normálního člověka udeřit, abych ho uvedl do bezvědomí, a přitom ho nezabil, kolik kostí bych měl přerazit, aniž bych ho zmrzačil na zbytek života. U

Muellerů jsem se takovými otázkami nemusel zabývat. A nikdy jsem neslyšel, že by nějaký Mueller udeřil cizince, aniž by ho chtěl zabít nebo zmrzačit. I tak jsem byl odhodlán vynasnažit se, aby zůstala zdravá.

Zbývalo zamaskovat, kým jsem. Na začernění kůže bylo dost času později, až budu hotov s Mwabao. Ale jiné přípravy mohly přispět k momentu překvapení.

S nadějí, že najdu nůž, jsem začal tiše prohledávat truhlice. Chtěl jsem si jím uřezat prsy. Samozřejmě by znovu dorostly, ale do dnešního večera by jizvová tkáň dokázala obnovit pouze normální stav, prsy by se ještě nezačaly znatelně zvětšovat. Trpce jsem si uvědomil, že je to maximum, čeho mohu dokázat, aby to vypadalo jako změna pohlaví.

Nůž jsem nenašel. Zato jsem objevil několik dalších knih a v jednu chvíli se z okamžité zvědavosti stalo půlhodinové soustředění.

Byly to dějiny Zrady. Četl jsem pochopitelně naše dějiny planety, ale tyto byly v některých ohledech úplnější. V některých velice důležitých ohledech, takže jsem si začal uvědomovat, že jsem se nechal bezmála ve všem oklamat. A přitom to bylo tak jasné. To, co muellerské dějiny vynechávaly a čím se nkumajské dějiny obšírně zabývaly, byly osudy celé skupiny. Bylo to líčení, které se nevěnovalo jediné rodině, ale všem členům spiknutí, vyhnaným na tuto planetu bez kovů, aby posloužili zbytku Republiky jako odstrašující příklad toho, co se stane s lidmi, kteří by chtěli nastolit vládu intelektuální elity. Dávno mrtvé problémy, kvůli nimž se sem rodiny dostaly, mi vždycky připadaly směšné a je tomu tak dodnes. Kdo komu by měl vládnout? Odpověď byla vždycky, navěky stejná: "Já." Ať tím "já" byl kdokoli, usiloval o moc.

Ale nkumajský výklad dějin se nespokojoval jenom s výčtem jmen. Hledal jsem jméno Mueller a našel jsem je. Han Mueller, genetik specializující se na skokový pokrok v oboru lidské regenerace. Našel jsem si další. Ale nejzajímavější pro mne v tu chvíli samozřejmě byl Nkumaj. Ngago Nkumaj, jenž přijal na znamení vzdoru pseudoafrické jméno, se proslavil v oboru vývoje modelů vesmíru na bázi teoretické fyziky. Vytváření nových pohledů na vesmír, které by lidem umožnily dělat nové věci.

Najednou to všechno dávalo smysl. Každá částečka byla tak nepatrná, že sama o sobě nedokazovala nic, ale teď do sebe všechny události z týdnů strávených v Nkumaji zapadly tak dokonale, že jsem o svém závěru nemohl pochybovat.

Páchnoucí vzduch nad bažinou neznamenal nic, byla to jen vějička, pomůcka, aby Mwabao Mawa dostala tu štíhlou, hezkou, plavovlasou dívku z Birdu do postele. Ale jiné věci byly pravdivé. Například neexistoval král. Mwabao mluvila pravdu: tady vládla skupina. Nebyla to však skupina politiků. Byla to skupina, která měla stejnou profesi jako zakladatel, Ngago Nkumaj. Byli to vědci, kteří vytvářeli nové pohledy na vesmír - vědci, kteří vymýšleli věci jako Pravdivé vidění nebo Roztančení hvězd. Mwabao Mawu používali jako spojku s těmi, kteří v Nkumaji fungovali jako vykonavatelé vládní moci. Koho používali jako spojku s armádou? Se strážemi? To přece nebylo důležité. A proč si obyčejní Nkumajové mysleli, že krále mají? Určitě kdysi měli - nebo možná mají nějakou loutku dodnes. Ale ani to nebylo důležité.

Důležité bylo to, že Nkumajové ambasadorovi neprodávali žádné vůně. Prodávali fyziku. Prodávali nové pohledy na vesmír. Prodávali samozřejmě létání nadsvětelnou rychlostí, což Mwabao Mawa nenápadně prozradila a potom tak obratně zamaskovala. A další věci. Věci, které měly pro Dohližitele mnohem větší cenu než ruce, nohy, srdce a hlavy vyřezávané z těl radikálních regenerátů.

Každá rodina, která měla naději vytvořit něco, co by mohla ambasadorovi prodat, se snažila rozvinout to, co její zakladatel nejlépe znal: Muellerové manipulaci s lidskými geny. Nkumajové fyziku. Našel jsem si Bird a rozesmál jsem se. Zakladatelem Birdu byla bohatá žena z vysokých kruhů, která neměla prakticky žádné tržně zužitkovatehié schopnosti a dovednosti, s výjimkou talentu, jak jiné lidi podmanit vlastní vůli. Jejím jediným odkazem byl matriarchát. V závodech o získání železa jim to nedávalo žádnou výhodu. Přesto se této ženě podařilo přenést na svou rodinu umění toho, co ovládala nejlépe.

Znovu jsem knihu zavřel. Můj únik se najednou jevil v ještě naléhavějším světle, neboť tento objev se mohl stát klíčem k vítězství Muelleru nad Nkumajem. Byl jsem přesvědčen, že bych dokázal muellerskou armádu vycvičit pro boj na stromech. A doufal jsem, že bychom mohli zvítězit a získat do zajetí několik vynikajících mozků, nebo alespoň ovládnout jejich ambasadora a znemožnit jim jeho používání. Pravdou bylo, že obyčejní obyvatelé Nkumaje byli pro boj špatně vybaveni, zatímco obyčejní obyvatelé Muelleru vyrostli s nožem, oštěpem a lukem. Mohli jsme to dokázat.

Museli jsme to dokázat. Poněvadž Nkumajové získávali kov rychleji. A až ho budou mít dost, budou technicky vyspělí, aby mohli postavit kosmickou loď a odletět z planety pryč. Žádnou hibernační loď, ale loď létající rychleji než samotné světlo. Dostali by se z planety pryč - v to Muellerové nemohli doufat. Až by pak Nkumajové dolétli do Republiky a srovnali staré účty, vrátili by se s takovým nákladem kovu, jaký by jejich lodě uvezly, a potom by si žádná rodina nemohla dělat naděje, že proti nim obstojí. Stali by se vládci.

Musel jsem je zastavit.

Odložil jsem knihu a obnovil jsem pátrání po noži. Když jsem byl v nejlepším, rozhrnuly se závěsy a do pokoje vtrhlo pět příslušníků nkumajských stráží.

"Naši agenti se právě vrátili z Birdu," prohlásil jeden z nich.

Dva jsem zabil a dalšího zmrzačil. Přemoci mne nemohli. Museli mi dát tak prudkou ránu do hlavy, jaká by normálního člověka zabila. Napáchala tolik škody, že jsem zůstal v bezvědomí několik hodin.

4 LANIK A LANIK

Když jsem se probudil, ležel jsem na plošince, která byla tak malá, že abych na ní měl hlavu, musel jsem konce nohou

nechat přečnívat a klátit se. To, že jsem dosud oblečen, jsem spíš cítil než viděl. Bylo sotva uvěřitelné, že by tajemství mého těla neodhalili - určitě, mne prohledali, jestli u sebe nemám zbraň - přesto jsem stále ještě doufal, že jejich velkomyslná cudnost tajemství Muelleru zachránila.

Nedaleko stáli dva příslušníci nkumajských stráží. Jakmile si všimli, že jsem procitl, rychle se po tenkých větvích vydali ke mně. Byli jsme tak vysoko, že listí kolem nás bylo husté a v mezerách jsem videi kusy oblohy. Větve byly tak tenké, že plošina začala divoce poskakovat, když se ke mně strážní blížili.

Zůstali stát na větvi, která probíhala pod plošinou, zvedli háky a zachytili dvojici provazů zavěšených z ještě vyšších, tenčích větví. Na koncích provazů byla ta nejdůmyslnější pouta, jaká jsem kdy viděl. Nebyla z neforemného, rychle trouchnivějícího dřeva jako ta, která jsme používali v Muelleru, ale ze skla spojeného provazem. Natáhli mi dva skleněné půlválce na zápěstí. Na opačném konci se nestýkaly přesně. Pak je pevně převázali provazem, přidržovaným na místě drážkou ve skle. Když strážní s převazováním skončili, držely půlválce pevně na sobě.

Jako gesto na rozloučenou v této němé souhře strážní mými pouty škubli. Ten, který stál napravo, přitáhl jeden náramek dolů, směrem k lokti. Druhý přitáhl svůj náramek nahoru, k dlani. Ihned se dostavila prudká bolest. Překvapeně jsem se na ně podíval. Jenom se krutě usmáli a odešli.

Náramky se mi na pravém předloktí a na levé ruce zařízly tak hluboko, že rány začaly krvácet. Sklo bylo zbroušené nebo na okrajích olámané, aby mělo ostré hrany. Dostat se z těchto pout šlo poměrně snadno - pokud byl člověk ochoten zaplatit za to ztrátou půlky ruky. A i kdyby byl, značně by si tím ztížil slézání ze stromu na zem.

Náramky byly kromě toho svázané tak, aby vzdálenost mezi nimi neumožňovala udeřit jimi o sebe ani o nic jiného, dokonce ani o moji hlavu. Nedaly se rozbít. Navíc byly uvázané k větvím, které byly dost pružné, takže když jsem je stáhl dolů, měly tendenci vymrštit se zpátky, čímž mne řezaly. Byly vystaveny tak stálému napětí, že se zařezávaly každým, byť sebemenším pohybem. Nemohl jsem si lehnout - nemohl jsem si dokonce ani kleknout.

Nechtěli, abych mohl utéct, a nechtěli, aby mi pobyt u nich byl příjemný. Dříve i potom jsem se s podobnými hostiteli setkal, ale dosud to žádný nedával najevo tak nevlídně.

Rozhlédl jsem se kolem. Blížil se večer - slunce bylo dosud vidět, jak stojí nízko mezi listím na západě a svítí pod mraky valící se od severozápadu. Musel jsem být v bezvědomí několik hodin.

Moje plošina spočívala na jediné větvi - jenže ta byla spojena s mnoha dalšími nebo se o ně opírala, čímž vznikala jedna velká, propojená síť. Zkusil jsem na plošině maličko poskočit. Strážní pohyb okamžitě zaregistrovali a rozhlédli se.

V blízkosti byly další plošiny, ale žádná nebyla obsazena. Zdálo se mi, že ještě dál jsem zahlédl někoho jiného, také stojícího s náramky, ale jistý jsem si nebyl. Listy mi bránily dohlédnout daleko.

Začalo pršet. Byl jsem hned promočený na kost. Navíc tady, kde nebylo tolik listí a větví, které by prudkost bouře zmírnily, do mne těžké kapky bolestivě bušily. Co bylo ještě horší, bouře byla tak silná, že každý nápor větru škubal větvemi a rozhoupával je. Byl to podobný pocit, jako když jsem poprvé přecházel provazový most - horší než mořská nemoc. Všiml jsem si, že strážní se v dešti schoulili pod dvě malé stříšky a nikoho nehlídali.

Plán jsem měl hotový rychle a snadno. Háček byl v tom, že mi mohl pomoci pouze z prostoru tohoto vězení. Jak se dostanu živý na zem - a jak se dostanu odtamtud lesem do bezpečí (a kde to vlastně bylo?) - tyto otázky obestíralo příliš mnoho otazníků, než abych se jimi v tu chvíli zabýval.

"Paní Slavice," ozval se z dálky hlas, který jsem poznal. Mwabao Mawa opatrně postupovala po síti větviček. Strážní se zvedli, když se přiblížila, a přikývli.

"Mwabao Mawo," promluvil jsem. "Rozmyslela jsem si to. Nakonec bych přeci jen raději dál žila s tebou."

Stáhla rty a pak řekla: "Máme k dispozici úplnou zprávu od našich informátorů. Je to poněkud proradný párek allisonských žoldnéřů. Podlehli mylné představě, že jim za každou informaci, kterou přidají, budeme platit víc a víc. Doufám, že ty si takové falešné představy nepřipouštíš, Slavice, nebo kdo vlastně jsi. My spolu o nic smlouvat nebudeme, s výjimkou tvého života."

Usmál jsem se, ale určitě to nijak žoviálně nevypadalo.

"Ty nejsi z Birdu, Slavice. A nejenom to. Neskutečné věci, které jsi nám vyprávěla o kultuře této rodiny, byly tak daleko od pravdy, že jsi tam nikdy nemohla být. Ale přízvuk, který máš, jasně vypovídá o tom, že z nížiny kolem řeky Vzbouřenců pocházíš. Z té železné mince, co jsi použila, je zase jasné, že jsi z rodiny, která používá peníze. A jelikož to železo nemohlo být od nás, muselo být od nějaké jiné rodiny, která má ambasadorovi co prodat. Ze které?"

Roztáhl jsem tvář do ještě širšího úsměvu.

"Ale no tak," řekla. "Můžu s jistotou říct, že jsi z Muelleru. Do týdne budu vědět přesně, kdo jsi, od spolehlivějších zvědů než ti dva Allisoni, které jsme využívali předtím. Ale abychom přešli k praktičtějším věcem. Co vaše rodina prodává ambasadorovi?"

"Vzduch," odpověděl jsem, "z bažin v ústí řeky Vzbouřenců."

Probodla mne pohledem. "Měla jsem tě doopravdy ráda.

"A já tebe také," odvětil jsem. "Ale moje náklonnost k tobě skončila předminulou noc, když jsem zjistila, jak dalece se liší naše sexuální preference." Lež skrz naskrz - oběma se nám líbily ženy.

"Mám tě ráda pořád, Slavice," řekla. "Nejsem sadistka a ty tady nejsi jen tak. Proto pochopíš, že zde nezůstanu a nebudu se dívat."

Když odešla, vrátili se strážní a zvedli mne do vzduchu. Nejdřív jsem si myslel, že mě jednoduše pustí, ať náramky udělají, co dovedou. Ale o to zřejmě nestáli - kdyby se jim podařilo odříznout mi velkou část ruky, náramky už by mě neudržely. Místo toho poprvé promluvili, když jsem byl ve vzduchu, a vyzvali mne, abych se chytil provazů, které teď byly dost prověšené, abych to mohl udělat.

Držel jsem se provazů a oni mi zvedli nohy přede mne. V této pozici jsem se nemohl provazů pustit, aniž bych si o

náramky nerozřezal zápěstí. Provazy byly navíc přivázané k tak pružným větvím, že jsem neměl dost opory, abych mohl strážné kopnout. Pokračovali tím, že mi do nohou vyřezali moc hezký křížový vzor, asi tak palec hluboko, na několika místech až na kost. Působilo to pochopitelně mučivou bolest, ale při výcviku jsem zažil horší. Na druhou stranu jsem věděl, co se ode mne očekává, a tak jsem sténal a křičel. Zřejmě jsem jim předvedl přesvědčivé divadlo, protože za chvíli řezat přestali, znovu mne zvedli, řekli, abych se pustil provazů, a opatrně mne dali dolů.

Samozřejmě mě postavili na nohy a náramky mi ani teď nic jiného než stát nedovolily. Vzpomněl jsem si, co se děje se zvědy v muellerských kobkách, a usoudil jsem, že v tomto měřítku civilizace si Nkumaj a Mueller nemají co vyčítat. V Muelleru byli na vyšší technické úrovni, pokud šlo o působení bolesti, ale Nkumajové zase věděli, jak vyvolat zoufalství.

Natolik jsem se zamyslel, že jsem na chvíli zapomněl křičet, ale pak jsem si vzpomněl, že bych měl trpět, a znovu jsem začal vydatně naříkat. Strážní odešli.

Za půl hodiny byly jednoduché řezné rány na nohou pryč a brzy ustaly také bolesti a šimrání provázející hojení. Nepříjemné na tak rychlém hojení bylo to, že určitě neujde pozornosti mých rádoby mučitelů, a potom už nebudu muset skrývat, co Muellerové svému ambasadorovi prodávají.

Začal jsem se modlit, aby přišel déšť. Nebo jsem si to alespoň usilovně přál, neboť v mém panteonu nikdo počasí na starost neměl.

Mé přání se splnilo hodinu po soumraku. Nebe se rychle zatáhlo, oblaka zakryla hvězdy i svit Vzdoru. Zvedl se vítr a rozhoupal plošinu. To bylo znamení, že mohu začít; dokud se budou větve houpat, mých pohybů si nevšimnou.

Začal jsem táhnout proti náramkům, abych si uřezal část ruky. Nejtěžší bylo udržet dostatečný tlak na náramky ve správném směru, aby sklo odřízlo dva krajní prsty na každé ruce a nikoli palec. Palec jsem potřeboval pro šplhání.

Děsivý okamžik nastal, když se obě ruce uvolnily současně a ve stejnou chvíli mi náraz větru podtrhl plošinu pod nohama. Přepadl jsem - ale štěstí mi toho dne bylo nakloněno, takže jsem nespadl do prázdna, ale na větev, která plošinu nesla.

Chvíli jsem tam ležel a krvácel z poraněných rukou. Mezitím začalo pršet.

Zbývalo několik málo minut, než bouře přejde. Pod zataženou oblohou, v dešti a v noční tmě, jsem vůbec nic neviděl. Ale musel jsem vyrazit, musel jsem se ze svého vězení dostat dřív, než budou moje pohyby opět znát. Bolest byla zanedbatelná, ale přemoci strach, že spadnu, a také strach z chůze ve tmě, bylo to nejtěžší, co jsem do té doby musel v životě udělat. Hrozilo mi při tom největší nebezpečí. I teď, když na to vzpomínám, si říkám, že jsem musel být blázen, když jsem se o něco takového pokusil. Ale byl jsem tenkrát ještě mladý a život pro mne neměl tak vysokou cenu, jakou má dnes.

Dřevo bylo kluzké a já jsem lezl, šplhal a klopýtal mnohem rychleji, než bylo bezpečné. Snažil jsem se jít směrem, kterým se větve sbíhaly, neboť jsem věděl, že nakonec najdu silnější větev, která mi poskytne pevnější oporu. Většinou jsem měl oči zavřené a šmátral před sebou rukama, protože i když byla tma jako v pytli, dokud jsem měl oči otevřené, podvědomě jsem chtěl vidět a panikařil jsem, když to nešlo.

V jednu chvíli jsem narazil na plošinu a lekl jsem se, že by mohla být obydlená. Naštěstí nebyla. A dostat se z plošiny na pevné dřevo byla otázka několika málo okamžiků. Ale ani teď jsem se nenarovnal a nerozběhl. Neměl jsem průvodce a dřevo bylo kluzké. Byla to však úleva, že se mnou nic nehází sem a tam, a tak jsem si dovolil sestupovat do tmy.

Přestalo pršet. Vítr se utišil. A ve stejnou chvíli, kdy jsem vydechl úlevou, moje stezka najednou dostala prudký spád. Ztratil jsem oporu a začal jsem padat. Nejdřív jsem si myslel, že je to můj konec; ale prakticky vzápětí jsem přistál na nějaké plošině.

"Co to sakra je?" ozval se vzteklý hlas, když jsem se na plošině postavil. Srazil jsem někoho kopnutím.

"Propána, co všechno dnes nespadne z nebe?" zeptal se pobaveně ženský hlas.

Pochybuji, že jim pobavení vydrželo, když jsem je zneškodnil. Neměl jsem čas na laskavost a přesvědčování. Ale myslím, že jsem je nezabil. Jejich instinkty a moje touhy si vycházely vstříc natolik, že ani jednomu z nich pád z plošiny nehrozil. Navíc, jakmile jsem je znehybnil, věnoval jsem chvíli tomu, abych je prohledal, jestli u sebe nemají něco, co bych mohl ukrást. Něco mi říkalo, abych předstíral zloděje, protože bych tím pronásledovatele mohl svést ze stopy.

Muž u sebe skutečně měl nůž, a tak jsem si ho vzal. Přibral jsem železný amulet, který žena nosila na krku. Zase mi něco říkalo, že by se mi peníze mohly hodit, až se dostanu z Nkumaje - jako bych měl reálnou šanci, že se mi to podaří. Potom jsem objevil provazový žebřík, který na plošině začínal. Zadržel jsem dech a vykročil přes okraj dolů do tmy.

Tiše jsem sestupoval a snažil se v nočním vzduchu zachytit sebemenší průkazný zvuk, který by mi napověděl, že můj útěk byl odhalen, ale noc byla tichá. Když mraky odtáhly a Vzdor se vyšvihl výš na oblohu, začalo do mé úrovně pronikat slabé světlo.

Když jsem míjel plošinu napojenou provazovým můstkem, pohrával jsem si chvíli s myšlenkou, že bych mohl z žebříku slézt. Ale pak jsem se rozhodl slézt alespoň o jednu úroveň níž, abych sebe a své pronásledovatele oddělil co možno největší vertikální vzdáleností.

Bylo to špatné rozhodnutí. Ani jsem ještě nebyl pod plošinou, když se provazový žebřík začal prudce, kyvadlovitě houpat. A pak začal stoupat. Našli mne.

Ještě jsem neměl vycvičené reflexy pro pohyb na stromech. Chvíli mi trvalo, než jsem se rozhodl, že se na žebříku otočím a přelezu na druhou stranu, na tu, na níž byla plošina. Tou dobou jsem již byl dobré tři metry nad ní a rychle jsem stoupal. Nemohl jsem ztrácet čas nějakým přesným mířením. Skočil jsem pozadu, když jsem vytušil, že je ten pravý okamžik.

Dopadl jsem na záda a sklouzl jsem ve směru žilkování dřeva, čímž jsem si do zad zadřel nespočet třísek. Měl jsem takovou setrvačnost, že jsem sklouzl z plošiny jako takové i po prudce klesajícím začátku provazového mostu.

Seběhnout bez rozmyslu na můstek a po druhé straně vyběhnout nahoru je něco jiného. Když člověk klouže po

zádech a hlavou napřed, nemá situaci zdaleka tak pod kontrolou. Roztáhl jsem nohy, abych se pokusil zastavit tím, že se na některé straně zaháknu o provazy. Bohužel jsem se nejdřív zachytil pravou nohou, takže to mnou tímto směrem hodilo. Postranní provazy mne zachránily před pádem, ale náraz byl tak silný, že se celý most převrhl na stranu a vyklopil mne.

Zachytil jsem se provazů a udržel jsem se, i když to se mnou nepříjemně škublo. V místě, kde jsem visel, se most prakticky převrátil vzhůru nohama - a situaci ještě víc zhoršilo, když začala vypadávat dřevěná prkna, která tvořila podlahu. Jedno mne udeřilo do ramene a ruka se reflexivně pustila. Udržel jsem se na druhé a rychle jsem obnovil předchozí pozici. Ale neviděl jsem žádnou možnost, jak by se mi mohlo podařit narovnat most - bylo to něco jiného, než když se převrhne člun. Chyběla mi voda, o kterou bych se mohl při převracení mostu opřít. Most se dal narovnat vlastně jediným způsobem - pokud se pustím. A tím bych si příliš nepomohl.

Chvíli jsem si pohrával s myšlenkou přeručkovat zpátky k plošině, z níž jsem spadl, protože byla mnohem blíž než plošina na druhé straně. Jenže zároveň jsem si uvědomil, že nebude dlouho trvat, než se na tuto plošinu dostanou moji pronásledovatelé, se vší pravděpodobností strážní. Kromě toho měli pod kontrolou jedinou únikovou cestu, která z ní vedla, provazový žebřík.

A tak jsem začal ručkovat ke druhému konci mostu. Byl jsem rád, že mám palce. Krvácení z ran po amputovaných prstech sice už ustalo, avšak ruce mě stále bolely a vzhledem ke snaze o zahojení nebyly nejsilnější. Ale držel jsem se. Alespoň zpočátku. Po chvíli jsem stejně musel jednu ruku vplést do provazů, aby mi pomohla unést moji tíhu. Sice mne to ještě víc zpomalilo, ale i tak jsem postupoval docela dobře.

U konce mostu nutilo uchycení hlavních lan konstrukci normálnější polohu, a to i navzdory tíze mého těla. Vděčně jsem se vysoukal na prkna.

Vtom jsem ucítil houpání, které můj pohyb nezpůsobil - po mostě se blížil někdo jiný. Teď, když se vrátil do správné polohy, se přes něj mohli dostali rychle, s výjimkou úseku, kde vypadala prkna. Také že ano, zaslechl jsem překvapený výkřik a most sebou prudce škubl. Propadl ten člověk, nebo se stačil zachytit? Neměl jsem jak to zjistit; světla bylo tak málo, že jsem neviděl dál než na dva metry před sebe.

Tyto dva metry ale stačily, abych si všiml, že na plošině, k níž se blížím, někdo je. Dvojice mužů však k pronásledovatelům zjevně nepatřila - dívali se totiž na druhou stranu. Nemohl jsem si dovolit ztrácet čas a teď už navíc nemělo smysl - pokud vůbec kdy mělo - snažit se útěk tajit. Nůž, který jsem ukradl, pronikl do srdce prvního muže v okamžiku, kdy se ke mně otočil. To už jsem druhého poslal prudkým kopnutím do kříže na věčný pád noční tmou. Nevydal při tom ani hlásku.

Vytáhl jsem nůž z Nkumajova těla, rozhlédl jsem se, jak dál, a zjistil jsem, že se nacházím na styku jedné z velkých větví a hlavního kmene, nikoli dvou větví. Dolů nevedlo nic - pouze kolmá stěna kmene. Větev stoupala vzhůru - směrem, o který jsem nestál. A můstek se stále houpal pod nohama mých pronásledovatelů. Kdyby je chybějící prkna nezbrzdila, určitě by mne už dostihli, protože byli na pohyb ve tmě zvyklí.

Napadlo mne provazový most odříznout, ale hlavní lana byla tak silná, že jsem se o to ani nepokusil.

Rozhodl jsem se, že raději půjdu po větvi nahoru a budu doufat, že vede k cestě, která by se mi mohla hodit. Teprve ve chvíli, kdy jsem zahájil výstup, jsem poznal, na čem ti dva Nkumajové pracovali - na ptačí síti.

Přivazovali její konec - rozvinutá část sítě se širokým obloukem ztrácela ve tmě. Přinejmenším jeden další bod byl pevný - a to mohlo stačit.

Vyzkoušel jsem jejich uzly - byly pevné. Potom jsem nohama napřed sklouzl na tlustou roli síťoviny. Byla hrubá a poskytovala dostatečnou oporu, abych nespadl nebo se nepřevrátil a nezůstal viset zespodu. Začal jsem lézt pozadu po síti a cestou jsem přeřezával provázky, které síť držely v roli.

Když jsem dosáhl dalšího úvazu, pokusil jsem se zatahat, a s úlevou jsem zjistil, že síť je upevněna ještě někde dál. Slyšel jsem - nijak daleko - jak kroky dosáhly plošiny, kterou jsem právě opustil.

Lezl jsem po síti dál a přeřezával jsem každý provázek, který jsem míjel. Viděl jsem, jak se síť za mnou rozmotává a rozvíjí. Zkusí pronásledovatelé šplhat po síti za mnou? Po rozvinuté síti by jim to šlo o poznání hůř. Nebo ji odříznou? Nikterak by mi to neublížilo - mezi mnou a jimi byl úvaz. A pronásledování by se tím znemožnilo.

Ve tmě a tichu nkumajské noci se mi zdálo, že slyším, jak se dohadují.

Jak daleko dolů asi síť sahá? Když na to přijde, jak hluboko se mi podařilo sestoupit? K čemu by mi byla rozvinutá síť, kdybych po pracném sešplhání na dolní konec zjistil, že mezi mnou a zemí zbývá ještě sto metrů?

Síť byla dlouhá. Když jsem se dostal k sedmému úvazu, napadlo mne, že na plošině, kde síť končí, na mne strážní nejspíš budou čekat, připravení, že do nich pozpátku vrazím a oni mne vrátí zpátky do zajetí. Proto jsem se na síti pracně otočil. Hlavou napřed to šlo hůř, ale měl jsem pocit, že by mne nic nemělo tak snadno zaskočit. A udělal jsem dobře. U devátého úvazu jsem ucítil, že síť se trhavě pohupuje. Z míst za mnou to přicházet nemohlo - kdyby mne někdo pronásledoval cestou, kterou jsem postupoval, poznal bych to už dávno. Nepotřeboval jsem využít vše, co mi dala výuka logiky, abych si udělal závěr, že někdo je přede mnou.

Postupoval jsem dál a přeřezával jsem další uzly na provázcích. A u dalšího úvazu jsem se rozhodl, že svou cestu po síti ukončím. Začal jsem přeřezávat samotnou síť. Jednotlivé provázky šly snadno, dokonce i pět nebo šest najednou, ale ve smotané síti jich byly stovky. Zabral jsem se do toho tak, že jsem si nepřítele všiml teprve ve chvíli, kdy byl skoro u mne.

On uzly samozřejmě nepřeřezával, a tak pod ním síť zatím byla hustá, zatímco za mnou se rozmotávala, čímž jsem se ocital na mnohem tenčí a tím pádem méně stabilní části role. Měl jsem síť přeřezanou z půlky - možná dokonce z větší části - jenže on měl také nůž, a tak jsem prozíravě usoudil, že souboj s ním má vyšší prioritu než přeřezávání provázků.

Bitva se vyvíjela poněkud jednostranně. V dobré kondici a na rovné zemi - nebo alespoň na rovné plošině - bych ho určitě snadno zabil. Ale na síti, vysoko nad zemí, ve tmě, kterou jen bázlivě rozháněl slabý a rozptýlený měsíční svit,

oslabený ztrátou krve a amputací prstů, projevující se tepavou bolestí, jsem nebyl v nejlepší formě. Co bylo horší, obvyklá výhoda Muellerů - že nám nevadí, když v boji utržíme několik smrtelných ran - se teď nedala využít, neboť každé oslabení by mne donutilo pustit se sítě a zřítit se na zem z takové výšky, že by moje naděje na včasné uzdravení byla mizivá.

A co bylo ještě horší, zjevně se mne nesnažil zajmout živého - patrně usoudili, že se spokojí s mou mrtvolou, přestože ji nebude možné vyslýchat. Kdyby na dosah nebyl horní okraj sítě, krátká bitka by s definitivní platností skončila ve chvíli, kdy se mu podařilo zarazit mi nůž do břicha.

Šmátral mně nožem v břiše sem a tam. Bolest byla tak prudká, že jsem zalapal po dechu. Několik jednoduchých řezných ran sneseme, ale stát a nechat se nepřítelem kuchat jako uštvaný jelen, to k muellerskému vojenskému výcviku nepatří. Ohnal jsem se mu po ruce a řízl ho do masa, ale vzápětí byla jeho ruka zpátky a nůž mne znovu bodal a páral. Bylo jasné, že takový obchod - jeho ruka za moje vnitřnosti - by rychle skončil mým pádem. Proto jsem na něho neútočil a raději jsem zběsile sekal do sítě nad sebou, kterou jsem předtím už nařízl. Bolest a zoufalství mi dodaly víc síly, nebo to trvalo déle, než jsem si myslel, ale síť zanedlouho praskla a můj nepřítel s užaslým zachroptěním sledoval, jak se dvě poloviny sítě od sebe odtrhly a řítí se od sebe a dolů. Mlčky zmizel ve tmě a nechal mne o samotě, pověšeného na rozhoupané síti.

Síť byla teď rozvinutá po celé zbývající délce a já se prsty na rukou a na nohou držel tenké síťoviny. Na rozpáraném břiše jsem cítil studený vzduch. Něco horkého a vlhkého se mi otíralo o kolena. Uvědomil jsem si, že nějaká střeva vyhřezla.

Maskovat své pravé pohlaví teď nemělo valný smysl. Rozřízl jsem svůj černý hábit na ramenou, aby mi nepřekážel při šplhání po síti. Nahý a čím dál necitlivější k bolesti, začal jsem slézat po zbytku sítě dolů.

Připadal jsem si jako zmrzačený pavouk na zpřetrhané pavučině. Několikrát se stalo, že vlákno povolilo, a musel jsem se chytit někde jinde. Tenká síťovina se mi neustále zařezávala do prstů.

Po sestupu, který trval věčnost, pod sebou moje noha nenašla nic.

Dostal jsem se na konec sítě a pod ní byl vzduch.

Kolik vzduchu? Padesát centimetrů? Nebo dvě stě metrů.

Neměl jsem představu, jak vysoko jsem byl, když jsem začal. Jelikož síť byla přeřezaná, nacházel se spodní cíp, na němž jsem teď visel, níž, než by síť byla, kdyby se normálně rozvinula. Zem mohla být jediný krok pode mnou.

Ale měl jsem vůbec na vybranou? Ve stavu, v jakém jsem byl, slabý, s vyhřezlými, houpajícími se vnitřnostmi, krvácející z neuvěřitelné změti polozahojených ran, nebyl jsem schopen lézt nahoru ani viset o mnoho déle na místě. Jedinou nadějí na přežití bylo pustit se sítě. Jestli byla dost nízko, mohlo se mi podařit přistát a zachovat si dost neporušených kostí, abych se potmě odplazil pryč a našel si nějaký úkryt, než se břicho zahojí. Kdyby síť byla příliš vysoko, našli by mne další den ráno na zemi bez ohledu na to, jestli jsem skočil nebo jestli jsem se snažil viset o něco déle.

Jak jsem tam visel a snažil se nějak rozhodnout, síť se začala trhat. Byl jsem příliš těžký na síť zkonstruovanou tak, aby byla neviditelná pro ptáky. Chvíli jsem poslouchal, jak vlákna v rychlém sledu praskají. Potom, stále v prstech svíraje vlákna sítě, jsem se zřítil do černého vzduchu.

Dlouhou vteřinu jsem padal volným pádem. Nemohl jsem se ani připravit na ztlumení dopadu, protože jsem zemi neviděl. Přistál jsem na zádech a náraz mi vyrazil dech. A protože jsem se sítě nepustil, zamotal jsem se do ní. Na mně a kolem mne se vršil metr za metrem.

Byl jsem živý.

Chvíli jsem tam ležel, téměř omráčený, a zápasil jsem s pokušením přijmout vítanou úlevu bezvědomí. Ale pak jsem odmítl. To, že jsem se živý dostal na dno nkumajského lesa, mi dodalo odhodlání, abych se pokusil dotáhnout útěk do konce. Jak dlouho mohlo Nkumajům trvat, než slezou po žebříku až na zem? A až budou dole, za jak dlouho se dostanou ke mně? Dlouho to trvat nebude, usoudil jsem, a začal jsem se ze sítě vymotávat.

Nějaká část mých vnitřností se zachytila v síti, a tak se střeva, která se mnou byla stále spojená, snažila každým krokem z otevřené rány vyhřeznout. Uvnitř je držela pouze ruka, kterou jsem si neustále tiskl na břicho. Klopýtal jsem směrem, jímž jsem tušil moře. Vědomou orientaci jsem ztratil; mohl jsem pouze doufat, že mne podvědomý cit pro sever povede správně.

Přestože jsem příliš jasnou hlavu neměl, vzpomínám si, že jsem se snažil alespoň trochu po sobě zahladit stopy. Našel jsem potok, chvíli jsem se u něho zdržel, abych si ránu vypláchl, přičemž mi studená voda bušila do útrob jako nějaká palice, a potom jsem šel potokem dlouho po proudu. Měl jsem pocit, že doušky vody, které jsem si čas od času dopřával, mne osvěžují, ale trvalo to jen do toho hrůzného okamžiku, kdy voda dosáhla potrhaných střev. Brzy jsem pít přestal.

Byl jsem tak otupělý, že jsem si neuvědomil, co to znamená, že hukot potoka je najednou o tolik silnější. Když jsem dorazil k místu, kde se do tmy valil vodopád, zřítil jsem se s mohutným cáknutím dolů do řeky. Opět jsem málem ztratil vědomí a byl bych se nejspíš utopil, kdyby proud nebyl tak rychlý, že se mi podařilo zůstat při vědomí a na hladině dost dlouho, abych dosáhl protějšího břehu. Někde v řece jsem přišel o nůž, který jsem při pádu neztratil. V tu chvíli mi to bylo prakticky jedno. Usnul jsem na druhé straně řeky přímo na břehu, na očích každému, kdo by tam přišel.

Probudil jsem se, když listovím v horních partiích lesa prozařovalo slabé sluneční světlo, a udržel jsem se v bdělém stavu dost dlouho, abych se odplazil do křoví, kde mne shora nebylo vidět.

Když jsem se znovu probudil, naprosto vyprahlý, byla už zase tma. Sice jsem si vzpomněl, jaká muka mi poslední napití způsobilo, ale zároveň jsem věděl, že abych měl vůbec nějakou naději na uzdravení, potřebuji mít v těle vodu. Bolestivě jsem se doplazil k řece, přestože jsem střeva táhl za sebou, a napil jsem se kalné vody. Kupodivu nerozpoutala v mým vnitřnostech peklo; muellerské tělo si zřejmě dovedlo poradit i s takto těžkým poraněním a vytvořilo si někde propojení,

kterým voda prošla. Toto propojení však obcházelo většinu z mých původních střev. Ta byla stále vyhřezlá a vlekla se travou a bahnem. Byl jsem příliš vyčerpaný, než abych se je pokusil očistit.

Slunce mne opět probudilo do bílého dne. Tentokrát jsem slyšel hovor a volání. Po druhém břehu řeky pobíhaly nohy. Nkumajové, tak tiší a jistí ve vysokých stromech, nebyli žádní mistři ve stopování po zemi, jinak by si okamžitě museli všimnout místa, kde jsem se minulou noc doplazil k řece, abych se napil. Zůstal jsem v houští, do něhož jsem se schoval, bez hlesu a bez pohybu, a pronásledovatelé mě brzy přešli. Opět jsem usnul a v noci jsem se znovu odvlekl k řece a napil se z ní. Zdálo se mi, jako by vyhřezlá střeva byla větší a táhla se za mnou hůř než předtím, ale připsal jsem ten pocit únavě a znovu jsem usnul.

Voda nebyla čistá. Další den jsem časně ráno začal zvracet a hned od počátku jsem dávil krev. Neotevřel jsem oči, jen jsem se svíjel v mučivých bolestech a podléhal jsem panické hrůze, že po horečce přijde delirium a delirium přivolá moje potenciální vrahy.

Nevím, kolik dalších dní jsem tam ležel v horečkách a bezvědomí. Ale mlhavě jsem si uvědomoval, že se mi vrátilo dost sil, abych mohl jít, a tak jsem se potácel lesem, vždy naprosto otupělý. Zachránilo mne jen to, že Nkumajové byli neschopní - sám jsem nebyl dostatečně při vědomí, abych mohl být opatrný. Možná jsem šel v noci. Možná Nkumajové pátrání vzdali. Nevím. Ale odešel jsem od řeky k čistším potokům a pil jsem z nich. Stromy se slily v nekonečnou hnědou šmouhu; slunce byl jen jasný flíček, který se tu a tam zjevoval v zeleném moři. O tom, co se dělo, jsem nevěděl nic.

A cestou se mně zdály sny o tom, že nejsem sám. Zdálo se mně, že někdo jde se mnou a já na něj tiše mluvím a svěřuji mu veškerou moudrost svého horečkou zachváceného mozku. Zdálo se mi, že jsem v náruči choval dítě. Zdálo se mi, že jsem otec, a na rozdíl od svého otce určitě nevydědím - nevydědil jsem - svého nejlepšího syna kvůli zločinu, za který nemůže. Zdálo se mi, že mám dítě, a jednoho dne jsem se je pokusil odložit, abych se mohl napít.

Ale dítě z mé náruče nechtělo. Snažil jsem se je odstrčit, a jak jsem se s ním pral, postupně jsem si uvědomil, že zpívají ptáci, svítí slunce, z brady mi odkapává pot a vůbec nespím.

Chlapeček plakal.

Ten chlapeček byl skutečný.

Náhle jsem si vybavil, jak dítě plakalo hladem. Vybavil jsem si, jak jsem blouznil a v chůzi jsem mu zpíval, jak jsme spali schoulení k sobě. Najednou bylo všechno jasné - kromě toho, odkud se ten chlapeček vzal.

Nemusel jsem mnoho pátrat, abych to zjistil. Byl se mnou spojený v pase jakýmsi můstkem tkáně. Naše vnitřnosti byly spojené a jeho potravou byla veškerá síla, o niž dokázal připravit moje tělo. Když jsem se postavil rovně, jeho nohy se klátily přibližně stopu nad zemí; hlavu měl jen o něco níž než já; a když jsem se mu podíval do očí, zjistil jsem, že jsou to moje oči.

Radikální regenerát. Dokázal jsem zahojit každou ránu. Když došlo k tomu, že se polovina mých vnitřností vytrhla a zůstala s tělem spojena pouze tepnami a žílami, tělo se nedokázalo rozhodnout, kdo vlastně je ten pravý, kterou část má zahojit. Zahojilo tedy obě poloviny, a tak jsem se teď mohl dívat do očí svému dokonalému dvojníkovi, který se na mne bázlivě usmíval jako hloupé, ale milé dítě.

Ne, dítě ne. Vyrostl rychle a jemné chmýří kolem jeho lící a rtů naznačovalo příchod dospívání. Byl hubený, vyhladovělý; z holé hrudi mu vystupovala žebra. Ale mně také. Moje tělo, nerozhodné, kterého z nás má zachránit, se vydrancovalo, aby jeho tělu dalo sílu, a teď se snažilo udržovat rovnováhu.

Nestál jsem o takovou rovnováhu.

Vzpomněl jsem si na zrůdného radikála, jehož jsem zahlédl v laboratořích, jak se kolébá ke žlabu, a představil jsem si na jeho místě sebe, připraveného ke sklizni. Já jsem však nestvořil pouze hlavu, ale celé tělo. Až by si přišli pro úrodu a odřízli těla od sebe, které by poslali pryč?

V tuto chvíli se ještě nedalo pochybovat, který z nás je původní Lanik Mueller. Měl jsem ňadra; z ramene mi rostla malá ruka, již vybavená prsty, které se ohýbaly a kroutily. Co jsem utekl z nkumajského žaláře, už vůbec nevyrostla. Trpce jsem tělu poblahopřál, že má tak jasné priority a nápravě mých vnitřností dalo přednost před nadbytečnou rukou. Dobrá práce.

Bylo to nové já naživu? Bylo člověk? Bylo inteligentní? Nenapadlo mne zeptat se. Věděl jsem jen to, že se dvěma já nechci žít.

Byl jsem nahý a nůž jsem neměl. Ale spojení mezi námi zatím tvořily pouze tenké záhyby tkáně plné tepen, které ho v době, kdy jsem ho nosil, udržovaly při životě.

Ne jeho, ale to. Které to udržovaly při životě. Kdybych připustil, abych o tom stvoření uvažoval jako o něm, stačilo by málo, abych o něm začal uvažovat jako o mně. V situaci, v níž jsem byl, jsem sotva dokázal vnímat sebe.

Vlasy to mělo úplně stejné, jako jsem měl já, stejně zkadeřené a zkroucené, stejně rozcuchané a spletené. Škubal jsem tomu za vlasy, snažil jsem se to odstrčit. Samozřejmě se to pustit nemohlo. Ale zároveň to nemohlo zůstat. Byl jsem to já, přesný já, jak jsem vypadal ještě před několika málo měsíci, než se moje tělo změnilo, aby přenechalo místo ženě, která tam nepatřila, ženě, o které tvrdili, že jsem to já

Beze zbraně bylo naše oddělení nečisté a bolestivé. Když jsem do našeho spojení začal sekat přiostřeným kamenem, stvoření se probudilo. Plakalo a chabě se mne pokoušelo zastavit. Ale nepromluvilo.

Oba jsme krváceli, když kůže praskla, když jsem nás od sebe odtrhl, když jsem se osvobodil od břemene nošení sebe sama.

Konečně jsme se oddělili. Moje tělo bylo slabé, jak se jeho stvořením vyčerpalo, ale s vynaložením posledních sil jsem ho kamenem udeřil do hlavy, pak ještě jednou a do třetice. To jsem udeřil do hlavy. Přestalo to naříkat a z rozbité lebky se vyřinul mozek. Vyčerpání a pohled na vlastní smrt mi vehnaly do očí slzy. Kámen jsem zahodil a prchl jsem do lesa.

Krmil jsem se vším, co jsem našel, snažil jsem se nabrat sílu. Po svých pronásledovatelích jsem nenacházel žádné

stopy - zřejmě štvanici už dávno vzdali. Ale to mi k úniku nepomohlo. Kdyby mne znovu našli, můj osud by byl rychle zpečetěn. Z místa, kde jsem byl, jsem se všemi směry mohl dostat jedině hlouběji do nkumajského území - všemi kromě jednoho. Z polohy slunce jsem si odvodil, kde přibližně se nachází severozápad, a tím směrem jsem zamířil.

Cesta byla krutá, protože se mi nedostávalo sil, ale byl jsem alespoň při vědomí. Postupoval jsem po krátkých úsecích, každým dnem jsme byl o něco blíž. Potok mne přivedl k řece a řeka nakonec až k moři.

U říčního ústí samozřejmě bylo nkumajské město, ale kromě pár budov u improvizovaného mola se rozkládalo ve větvích. Pochopil jsem, že Nkumajové nejsou národ námořníků; nepřizpůsobili se jako my zMuelleru. Vzpomněl jsem si na velkou flotilu, jež Rukávem vyplula z Muelleru. Vezla tisíce vojáků, kteří si za necelý měsíc podrobili Huntington. Z Nkumaje žádné lodě nevyplouvaly.

Ale mohly přijíždět lodě z jiných zemí. A taková loď pro mne byla jedinou nadějí, jak se dostat z Nkumaje a nakonec nějakým způsobem doručit otci zprávu o tom, co Nkumajové prodávají ambasadorovi.

Počkal jsem do noci. Pak jsem prošel pod nkumajským městem k moři. Podél hranice lesa jsem ušel po pobřeží několik kilometrů od hráze. Odtamtud jsem mohl vyhlížet lodě, a pokud jsem stále uměl plavat tak dobře, jak jsem byl zvyklý, nemělo by mi činit potíže dostat se na palubu.

V bezpečí úkrytu jsem usnul.

Když jsem se někdy kolem poledne probudil, byl jsem zpocený a lapal jsem po dechu. Zdálo se mi, že jsem - ale ne, to jsem nebyl já, ale to dětské já, které jsem zabil v lese - zdálo se mi, že jsem se přišel zabít, a probudil jsem se do blýskání nožů, jak jsme se já a můj zrcadlový obraz snažili probodnout tomu druhému srdce.

Nejasně jsem si vybavil, že tím, co mne probudilo, byl výkřik, a začal jsem uvažovat, jestli jsem to nebyl já, kdo vykřikl ze spaní. Ale když jsem vylezl z úkrytu a pohlédl k moři, spatřil jsem, jak nedaleko břehu proplouvá loď. Výkřiky pocházely od mužů, kteří skasávali plachty.

Loď zajela do přístavu. V následujících dnech, kdy tam kotvila, jsem se snažil přijít na to, jak upoutat pozornost námořníků, aniž bych k sobě přivedl Nkumaje z města. Našel jsem trouchnivou větev a zkusil jsem, jestli plave. Kdybych neměl dost sil, abych vzdálenost přeplaval, mohl jsem se jí nechat nadnášet. Voda mě na holé kůži nepříjemně studila, ale když jsem viděl, jak loď odráží od přístavní hráze a nabírá směr na severovýchod, ke mně, s cákáním jsem vběhl do vody, lehl jsem si na kládu, jako bych ji už potřeboval, a nemotorně jsem propádloval příbojem do houpavých vln klidného moře.

Na lodi kdosi vykřikl: "Muž přes palubu! Muž přes palubu!"

Zvedl jsem ruku a zamával jsem.

Zanedlouho mě vytáhli z vody, roztřeseného zimou mne posadili do člunu, dali mi deku a zamířili k lodi.

"Díky," řekl jsem.

Jeden z veslařů se zazubil. Nebyl to zrovna bodrý úsměv. A kormidelník zavrčel: "Fajn. Zavedem tě ke kapitánovi."

"Z jaké jste země?"

Zdálo se, že se do odpovědi nijak nehrnou. Napadlo mne, že třeba nerozumějí.

Potom kormidelník přece jenom váhavě odpověděl: "Ze Singeru."

Ostrovní národ z velké Severní zátoky, který právě podnikal nájezd na Wing, když jsem odcházel z Muelleru. Vyslanec z Wankieru přišel otce žádat o vojáky, protože věděl, že jeho národ přijde na řadu jako další, ale odnesl si jen o málo víc než naše pochopení. Alespoň že to nebyli Nkumajové a měli v sobě dost lidskosti, že mě z vody vytáhli. Měl jsem naději, že budu žít.

Kapitán se netvářil o mnoho přívětivěji než jeho posádka. Když mne vytáhli na palubu, krátce si se mnou promluvil.

"Země?" zeptal se. Jelikož jsem považoval za rozumné nechat si pravdu pro sebe, odpověděl jsem: "Allison. Utekl jsem z nkumajského zajateckého tábora."

Zamyšleně pokýval hlavou a pak dal svým mužům znamení. Několik námořníků ke mně přistoupilo a strhlo ze mne přikrývku.

"Proboha," uklouzlo kapitánovi, "co dnes ti parchanti vězňům dělají?"

Neodpověděl jsem. Ať si myslí, co chce, řekl jsem si vzdorně. Ale cítil jsem strach.

"Co je zač? Chlap, nebo ženská? Co je pravé?"

"Momentálně obojí," přiznal jsem po pravdě a kapitán zavrtěl hlavou.

"Blbost," řekl. "Všechno se tím komplikuje. Jak mám vědět, kolik za tebe chtít?"

Kolik za mne chtít? A potom jsem si vzpomněl, že posel z Wankieru říkal ještě něco jiného. Že Singerové provozují čilý obchod. S lidmi.

"Co třeba atrakce," nadhodil další důstojník. "Zavřít ho do klece a vybírat peníze."

"Dobrý nápad," řekl kapitán. "A nejlepší trh je v Rogersu, řekl bych. Tam mají cirkusy. Hoďte ho dolů."

Ještě než stačil povel dořícť, zvedli mne a odnesli k průlezu do podpalubí. Otevřeli poklop a strčili mne dolů. Dopadl jsem tvrdě. Poklop se nade mnou zavřel.

Světlo tam nebylo žádné. Vzduchu málo. Ale byl jsem naživu. Vůbec mne nenapadlo klást odpor. Důležité bylo, že pro ně mám nějakou cenu; jen mrtví nemají naději.

Jenže Rogers byl na jihozápadním konci pevniny. Cesta bude trvat měsíce. Nebude pak už příliš pozdě na to, abych své informace o Nkumaji doručil otci? Nevěděl jsem. A nebylo to důležité. Dokud se nedostanu ven, mohl jsem na tom sotva něco změnit.

Všimli si, že mi z ramene vyrůstá další ruka? Možná ne, na tom ostrém slunci. Civěli na moje prsa a genitálie, byli roztěkaní. Zato teď se ruka bezděčně ohnula a pošimrala mne na zádech. Čekala mne dlouhá cesta.

5 ZRŮDA

Nebylo to jednoduché, najít si nějaké rozptýlení, když jsem byl zavřený v naprosté tmě, úplně nahý, na nějakých dvou čtverečních metrech podlahy. Většinu času jsem pochopitelně trávil spánkem, ale mnoho odpočinku mi nepřinášel - narovnat najednou celé tělo nebylo možné. Když loď plula na sever, usadil se uvnitř chlad; když se znovu obrátila na jih, stala se z kobky potírna, v níž pot stékal nejen z mého těla, ale také ze stěn. Pach soli byl všudypřítomný.

Ale mohlo být i hůř. Slunce jsem sice nespatřil téměř pět měsíců, ale jídlo jsem dostával a naučil jsem se být vděčný za jemné příchutě červy prolezlého masa a plesnivého chleba. Každé ráno mi spouštěli vědro s vodou; večer pak vědro s jídlem. Když jsem vědro vyprázdnil, znovu jsem je naplnil, rozhodnut udržet si celu co nejčistší, přestože nic nevidím. Myslím, že je vypláchli v mořské vodě, než mi je znovu naplnili jídlem a pitím. I ten nejkrutější farmář si dává záležet, aby mu dobytek neonemocněl.

Zvuky jsem slyšel. Mým jediným kontaktem s jinými lidmi se staly zvuky přicházející shora a zdola: výkřiky hádajících se mužů, praskání plachtoviny ve větru; ranní a večerní modlitby, kdy posádka neodbytně zpívala a recitovala a někteří muži se plačtivě zpovídali kapitánovi; nadávky a spory, žerty, nemotorné pokusy o svádění mezi muži, kteří byli tak dlouho na moři, že jim jiní muži začali připadat krásní. Postupně jsem se dozvěděl jména veškerých členů posádky. Mezi Roosem a Ohrňnosem byla trvalá hádka, kterou jsem považoval za přátelské škádlení, dokud jedné noci nepřišel ke slovu nůž a Roos nezemřel přímo na mém poklopu. Než palubu umyli, krev prosakovala. Slyšel jsem, jak Ohrňnos prosil o milost, než ho pověsili za palce, a tak dlouho mu stříleli šípy do končetin, až vykrvácel. Zvláštní bylo, že naříkal a prosil jen do prvního šípu. Pak jako by si uvědomil, že větší bolest už nemůže přijít, že mu nic horšího udělat nemohou. Začal vyprávět vtipy a posmívat se střelcům. Těsně před smrtí pak vyprávěl dojemný příběh o své matce, který ve většině mužů vzbudil melancholii. Někteří se bezostyšně rozplakali. Myslím, že v tu chvíli ho konečně nechali zemřít a poslali mu šíp do srdce. Zvláštní lidé, krutí a zároveň soucitní, silní a slabí, tak rychle přecházející z jednoho extrému do druhého, že jsem nedokázal předem odhadnout, jak se zachovají.

Jedinou výjimkou byl kapitán, který v tom moři zmatku představoval ostrov síly. Byl jako otec na lodi plné dětí. Trpělivě naslouchal jejich nářkům, urovnával jejich hádky, odpouštěl jim hříchy, vysvětloval jim, co mají dělat, a kromě těch nejjednodušších věcí za ně o všem rozhodoval. Obdivoval jsem ho, protože jsem ho málokdy slyšel rozhněvaného, a když, tak krátce, aby udělal dojem. Nikdy nezakolísal, nikdy neustoupil. Vždycky jsem na palubě poznal jeho kroky. Krok, krok, krok, v přesném rytmu. Vypadalo to, jako by ho i kluzká paluba poslouchala a on nemusel se vzdouvajícím se mořem dělat žádné kompromisy. Připomínal mi otce a probouzel ve mně touhu po domově.

Ale sympatie, které může otrok cítit ke svým pánům, mají své meze. Po nějakém čase jsem podlehl tmě a začal jsem se bránit probouzení, usínání a ze všeho nejvíc snům o slunečním světle. Byl jsem jezdec, ne námořník. Když přijde řeč na cestování, představím si, jak svírám mezi nohama koňské tělo plné života nebo jak vlastníma nohama ukrajuju z cesty, žádné poskakování ze strany na stranu, nahoru a dolů, dopředu a dozadu, podle toho, jak se loď na moři houpe. Navíc, moje návštěva u Nkumajů měla své dozvuky. Mohutné regenerativní úsilí mého těla, jehož výsledkem bylo vytvoření někdejšího dvojníka, amputací neskončilo. Naopak se zdálo, že se moje tělo rozhodlo regenerovat každou moji část. Za několik týdnů strávených v zajetí dorostla ruka vyrážející z ramene do takové délky a vyvinula se do té míry, že mě mohla škrábat na zádech, jak tam visela. Rychle vypučely další končetiny a bujení začalo i jinde. Měl jsem dostatek potravy, aby růst pokračoval, a zároveň jsem neměl prakticky žádný pohyb. Veškerá energie, kterou jsem přijímal, měla jen jeden ventil. Růst.

Po mnoha dnech nesnesitelného horka jsem si konečné uvědomil, že přicházím o rozum. Najednou jsem ležel v trávě u Cramerovy řeky a díval se, jak vítr pohání lehké rybářské čluny proti proudu. Vedle mne ležela Saranna v nedbale rozhalených šatech (věděl jsem, že má dobře spočítané, jak mě každým centimetrem svého obnažení vzrušuje) a nesnesitelně mne lechtala prstem. Já jsem předstíral, že to necítím. To vše jsem viděl a prováděl v bdělém stavu, s očima otevřenýma, schoulený do klubíčka na podlaze svého rozpáleného vězení.

Dělal jsem to, když začala ožívat a nemístným bodáním se připomínat pátá noha, vyrůstající mi z boku. To byla realita. Pot stékající po mých ňadrech. Tma. Zkáza mého těla. Ztráta svobody.

Pochopil jsem, že takto to snášejí radikálové v kotcích. Žijí jiný život. Nepřevalují se v prachu nebo v trávě, nekrmí se u žlabů - znovu mají zdravá a statná těla, leží u řeky a chystají se pomilovat milenku, která se ve skutečnosti neodvažuje vzpomenout si, že žijí.

Avšak zároveň s pochopením, že takové šílenství je jediný způsob, jak mohu uniknout, se dostavilo odhodlání tento prostředek nepoužít. Rozhodl jsem se zůstat svou bdělou myslí v momentální realitě, přestože byla nesnesitelná.

Mám dobrou paměť. Ne zázračnou - nedokážu z paměti vyvolat stránky textu jednu za druhou - ale začal jsem využívat čas k tomu, abych si uspořádal všechno, co jsem se dozvěděl, když jsem v nejzazším pokoji u Mwabao Mawy četl dějiny planety.

Mueller - genetika.

Nkumaj - fyzika.

Birdová - vysoké společenské kruhy.

Tyto jsem si zapamatoval snadno. A potom jsem se tak dlouho nutil vracet se a nechávat se blouznění přivádět k něčemu užitečnému, až jsem si vybavil ostatní. Ne všechny, ale některé.

Schwartzová, ztracená v poušti, bez jakýchkoli kontaktů s ostatními - byla geoložka. Na planetě bez tvrdých kovů zbytečná.

Allison - teologie. To si pomohli.

Underwood - botanika. Jaké květiny asi dnes jeho potomci zoufale pěstovali ve vysokých horách?

Hanks - psychologie, péče o duševně choré. Tam pomoc nenajdu.

Anderson - nepoužitelný vůdce povstání, jenž měl talent pouze pro politiku.
Drew - sny a jejich výklad.
Kdo našel něco, co se dalo vyvézt? Nevěděl jsem. Ale v otcově knihovně určitě byly knihy, z nichž bych se dozvěděl, na co jsem si nedokázal vzpomenout; knihy, které by vyplnily mezery a naznačily nám, na čem potají pracovaly jiné rodiny. Někteří, kteří neměli nic, co by se z této planety dalo ambasadorovi nabídnout, určitě propadli zoufalství. Například technici - Cramer a Wizer. Dnes to byli zemědělci, jejichž území nebylo těžké dobýt, neboť již ztratili vědomosti, které se na této planetě nedaly přiměřeně využít. A Ku Kuej, filozof, jehož myšlenky si v Republice zřejmě nezískaly početné publikum - ten se založení rodiny ani nedožil. Možná se ve své moudrosti rozhodl, že jeho poslední vzpourou bude zmizet a zemřít, aby jeho děti nebyly navěky vězni Zrady. Ale železo proudilo přinejmenším do Nkumaje a Muelleru. Fyzika a genetika. Oni měli myšlenky, my produkty. Nám nehrozilo, že nám produkty někdy dojdou - ale co jim s jejich myšlenkami? Jestli dostávali za každou myšlenku zaplaceno takovým množstvím železa, že nad námi mohli rychle zvítězit, nebylo to podstatné.
Neměl bych šanci dostat se do Muelleru včas.
Sice jsem se tomu bránil, ale pochybuji, že jsem se blouznění vyhnul úplně. Živě si totiž vzpomínám na stvoření jako já, které ke mně přišlo do kobky a smálo se mi. Mohl to být Lanik na prahu dospívání, jak jsem si ho pamatoval ze zrcadel, až na to, že měl rozbitou hlavu, z níž mu neustále vypadával mozek. Přesto se mnou mile rozmlouval a teprve nakonec se mne pokusil zabít. Čtyřma rukama jsem ho uškrtil a roztrhal. Jasně si to vybavuji.
Také si vzpomínám, jak mne navštívil bratr Dinte. Rozřezal mne na malé kousky. Z každého pak vyrostl malý Lanik, v dospělosti tak drobný, že se Dinte velice pobavil, když po nich dupal holínkami. Možná jsem vykřikl - Dinte prchl, když někdo zabušil na poklop nade mnou.
Přišla i Ruva, s plnými ústy, a jak žvýkala, chvástala se, že konečně dostala otcova varlata, dostala je, a až je rozžvýká, přijdu na řadu já. Měla s sebou šeredného chlapečka, který nosil na tváři karikaturu otcova obličeje; mohlo mu být nějakých - deset? - ale stále slintal. Mokrá brada se mu ve světle leskla. Věděl jsem, že to nemůže být skutečnost, protože v mé kobce světlo nikdy nebylo, s výjimkou krátkého oslnění, když mi spouštěli a vytahovali kbelík.
A jakási stařena z muellerských hor mi tak dlouho nosila šípy, až jsem v nich vězel do půli těla.
Výjevy z těchto šílených blouznění si pamatuji stejně zřetelně jako chvíle, kdy mě otec učil srazit jezdce z koně nebo kdy si otřel z tváře krev a zarmoutil mne nastíněním osudu, který mne čeká. S odstupem času jsem se naučil rozlišovat pravé vzpomínky od těch, které pravé nemohly být. Tenkrát to tak jasné nebylo.
Jednoho dne jsem zaslechl nový zvuk. Neměl neobvyklou intenzitu, ale uvědomil jsem si, že slyším nové hlasy. Loď nezajela do žádného přístavu. Nikdo neplul vedle nás. Zřejmě tedy pouštěli otroky z kobek na palubu. To znamenalo, že se blížíme k přístavu - bylo třeba probudit zakrnělé svaly, aby otroci na trzích v Rogersu, Dunnu a Dárku udělali dojem.
Ale toho prvního dne mne nikdo ven nepustil. Přemýšlel jsem proč.
Do druhého dne jsem dospěl k závěru, že jelikož nemám být prodán na práci, nezáleží na tom, jestli vypadám silně. Měl jsem být pouťová atrakce. Neradostně jsem přemítal, co si o mně teď moji majitelé pomyslí. Nový nos vyrůstal vedle starého a byl s ním částečně propojen. Na levé straně hlavy mně z rozcuchaných vlasů trčely tři uši. Moje tělo se stalo propletencem paží a nohou, které nikdo nenaučil chodit ani brát věci. Předtím si mysleli, že mají kuriozitu. Teď zastanu celý cirkus sám.
Jiní otroci se nade mnou procházeli, viděli, cítili slunce a vítr. A já jsem nemohl.
Začal jsem křičet. Můj hlas si odvykl mluvit a moje mysl zapomněla používat slova. Určitě mi moc rozumět nebylo. Ale postupně jsem zvýšil hlas a poklop na otvoru, jímž jsem byl krmen, nakonec s prásknutím odskočil.
"Chceš, abych ti prdel nakopal mezi žebra?" zeptal se hlas, který jsem velice dobře znal, jen jsem nevěděl, komu patří.
"Do prdele budu kopat já!" zahřímal jsem. Můj hlas nebyl tak působivý jako kdysi, když jsem na cvičišti velel jezdectvu bez pomoci vyvolavače. Ale stačilo to. Místo kopance se mi ozval další hlas.
"Hele, ty šmejde," řekl, "doteďka jsi byl vzornej otrok. Jestli víš, co je pro tebe dobrý, ušetři nás těch svejch sraček, stačí ty v kýblu!"
"Vytáhněte mě ven!"
"Otroci na palubu nepatří."
"Zrovna teď je na palubě deset otroků!"
"To jsou farmáři. Ty seš pouťová atrakce."
"Zabiju se."
"Nahej? Potmě?"
"Lehnu si na záda, ukousnu si jazyk a utopím se v krvi!" zařval jsem. A chvíli jsem to myslel vážně, i když jsem dobře věděl, že by se mi jazyk nepříjemně rychle zahojil. Muselo to znít, jako bych zešílel, protože se přidal nový hlas. Patřil kapitánovi.
Mluvil tiše, ale z jeho hlasu bylo slyšet jasnou hrozbu. "Když někdy pustíme otroka na palubu, má to jediný důvod. Potrestání."
"Klidně mě potrestejte! Ale hlavně to udělejte na slunci."
"Potrestání obvykle začíná vyříznutím jazyka." Rozesmál jsem se. "A co děláte jako přídavek?"
"Skončíme tím, že ti ušmikneme koule." Myslel to vážně. Za eunucha by dostal stejně dobrou cenu jako za plemenného otroka. Jenže muži, který už má varlata trojmo, to velký strach nenažene. Možná právě testosteron mě předávkoval odvahou.
"Můžete je usmažit a dát mi je k snídani! Pusťte mě ven!"
Nebyla to samozřejmě jen odvaha. Věděl jsem, že největší cenu pro ně mám jako cirkusová atrakce. Nikdo se nechce dívat na atrakci, kterou zmrzačili lidé. Jen zmrzačení přírodou, prosím. Neublížili by mi. V tuto chvíli jsem pomyšlení, že já

vězím v díře, zatímco jiný otrok si chodí po palubě, považoval za nejhrubší provokaci, s jakou jsem se v životě setkal.
Přesto mne překvapilo, když kapitulovali a hodili mi dolů provaz. Chytil jsem se jich čtyřma rukama a nechal jsem se vytáhnout nahoru.
Co mne překvapilo ještě víc, byla prudkost jejich reakce, třebaže jsem ji mohl očekávat. Spustili do kobky muže s bujným poprsím nebo ženu s penisem. Ven vytáhli zrůdu.
Nic jsem neviděl. Světlo bylo příliš oslepující a těžko jsem hledal rovnováhu na nohách, které se několik měsíců pořádně nepostavily. Některé z mých nohou nemusely nést tíhu ještě nikdy. Nedovedl jsem chodit - mohl jsem se pouze kolébat z jedné strany na druhou a snažit se udržet balanc.
A oni mi nijak nepomáhali. Ohlušovali mne svým řevem. Ze všech stran jsem slyšel slovo ďábel a jiná slova, jejichž význam jsem netušil, viděl jsem jen to, že námořníci jsou k smrti vyděšení. Mnou.
Poznal jsem, že mám příležitost, a chopil jsem se jí.
Zařval jsem. Odpověděli jednolitým vřeštěním. Když jsem potácivě vykročil směrem k nejhlasitější skupince vřeštilů, přivítal mne šíp v ruce.
Jsem Mueller. Bolest mne nezastavila, a pokud šlo o ruku, měl jsem několik dalších, které mně mohly posloužit zrovna tak - fakticky dvě, které byly mnohem lepší, neboť mi poranili ruku, kterou jsem příliš nepoužíval. Šel jsem dál. A hrůza se změnila v posvátnou bázeň. Šíp zrůdu nezastavil.
Kapitán něco křičel. Nejspíš rozkazy. Přimhouřil jsem oči a snažil se něco uvidět. Oceán se oslnivě modře třpytil. Loď a všichni na ní byli neviditelní, stíny, které se míhaly, dokud jsem oči nemusel znovu zavřít.
Slyšel jsem, jak někdo přichází, cítil jsem chvění kroků na palubě. Nemotorně jsem se otočil a zachytil jsem prudký útok. Právě tenkrát jsem zjistil, že mi vyrostlo srdce navíc - útočníkův dřevěný nůž zasáhl to, na které jsem byl zvyklý, ale nezastavil mne. Dovedl jsem beze zbraně bojovat pouze dvěma původními rukama, ale než abych na to námořníky upozorňoval, raději jsem nadbytečné paže zapojil do akce. Musel jsem po noži šmátrat, ale zdrželo mne to jen chvilku, a v tomto případě jsem si zdržením pomohl. Útočníka jsem rozsekal a kusy jsem naházel čekajícím námořníkům. Slyšel jsem zvracení. Slyšel jsem modlitby. Slyšel jsem svobodu.
Opět zazněl kapitánův hlas. Tentokrát však smířlivě. Bylo to skličující, slyšet ho pokořeného. Chvíli jsem se styděl, že jsem jeho postavení tak oslabil.
"Ať jste kdokoli, pane," prohlásil, "mějte na paměti, že jsme vám zachránili život, když jsme vás vytáhli z moře a vzali na palubu."
Pouze jsem na něho zamžoural a zamával jsem rukama. Nezřetelně jsem viděl, že ustoupil. Báli se mne. A měli proč. Rána v mém srdci se již zacelila. Když je nejhůř, můžeme si my radikálové užít i nějakou tu legraci.
"Pane," zkusil to znovu, "nevím, který jste bůh nebo kterému bohu sloužíte, ale zapřísaháme vás - řekněte nám, oč žádáte, a my vám vyhovíme, jen se vraťte zpátky do moře.
Vrátit se do moře nepřicházelo v úvahu. Byl jsem dobrý plavec - dokud jsem měl dvě ruce a dvě nohy. Teď jsem měl víc zátěže a horší koordinaci.
"Vysaďte mne na pevninu," řekl jsem, "a budeme vyrovnáni."
Kdybych se pořádně zamyslel nebo kdybych lépe viděl, pokusil bych se je tyranizovat o něco déle, abych se dostal k pohostinnějším břehům. Jenže vidět jsem začal až ve chvíli, kdy jsem seděl v přídi veslice spolu s šesti zkamenělými námořníky, kteří ožívali jen ve chvíli, kdy dostali rozkaz veslovat. Nato znovu zkameněli, s pohledy přibitými ke mně. Tehdy jsem začal zřetelně vidět - ale seděl jsem ke břehu zády.
Když jsme zavadili o dno, nemotorně jsem se překulil přes příď a s cáknutím jsem sklouzl do vody. Teprve když jsem narazil na suchou zem, zvedl jsem hlavu a rozhlédl se, kam jsem se to vlastně dostal.
Co nejrychleji jsem se otočil, ale veslice byla již téměř u otrokářské lodě. Nedali se přivolat zpátky. Vlastně jsem je elegantně přinutil, aby mi pomohli k sebevraždě.
Stál jsem nahý na několik set metrů široké pláži. Za ní se zvedaly rozeklané, nehostinné svahy z kamení a písku, jimž muellerští námořníci říkali Písčiny. Ještě dál byla nejnevlídnější poušť na světě. Lepší bylo vzdát se nepříteli než ztroskotat tady, kde nebyly cesty, kde nezastavovaly lodě a kde se chůzí do vnitrozemí mohl člověk dostat nanejvýš hlouběji do neznámé pouště Schwartzu. Nežilo tam nic. Ani zakrslé křoviny z pustin na západním břehu Rukávu. Dokonce ani hmyz. Nic.
Bylo odpoledne. Slunce pálilo. Moje kůže, po dlouhé izolaci bílá jako sníh, již byla v jednom ohni. Jak dlouho jsem mohl bez vody vydržet?
Že jsem v chladivé, stíněné, vodou zásobené kobce nedržel jazyk za zuby. Že jsem neřekl něco, čím bych hrůzu posádky zaplašil.
Dal jsem se na cestu, protože nic jiného se dělat nedalo. Protože staré pověsti mluvily o velkých řekách uprostřed Schwartzu, které se vpíjely pod poušť, než odtekly do jiných zemí. Protože jsem nechtěl, aby moji kostru našli hned na pobřeží, jako bych si netroufl cokoli podniknout. Vzduch se nehýbal.
Do večera jsem byl vyprahlý, že jsem nemohl popadnout dech, a se silami jsem byl v koncích. Nezdolal jsem ani vrchol stoupání; moře se zdálo být absurdně blízko. S tolika končetinami jsem nebyl žádný velký lezec. Nedokázal jsem usnout, a tak jsem nutil nepřipravené a neochotné svaly, aby mne potmě nesly dál. Tma byla vítaná a přinesla do pouště chlad, po denním žáru úlevný. Bylo léto, nebo to alespoň tak vypadalo, ale noc byla chladnější, než bych uvěřil, že může v takovém místě být. Lezl jsem dál, i když se mi později chtělo spát, protože mne pohyb zahříval.
Když vyšlo slunce, byl jsem vyčerpaný. Ale vyšplhal jsem na vrchol, takže jsem se mohl rozhlédnout po nekonečných písečných dunách, tu a tam s horami v pozadí, nebo jsem se mohl otočit a zahlédnout daleko za sebou jasně modrý oceán. Žádná loď na dohled nebyla. A na pevnině nebyl žádný stín - nic, kde bych mohl před denním žárem najít úkryt.
A tak jsem šel. Jednu z hor jsem si vybral jako cíl, abych nějaký měl. Zdála se být stejně vzdálená a stejně

nedosažitelná jako každá jiná. Tušil jsem, že dnešního dne mne najde smrt; byl jsem tlustý z nedostatku pohybu, slabý z nedostatku naděje.

Odpoledne jsem se soustředil již jen na postup vpřed. Žádné myšlenky na život nebo na smrt. Pouze krok. A další krok.

Té noci jsem spal v písku a kolem hlavy mi nebzučel žádný hmyz, poněvadž žádný hmyz nebyl tak hloupý, aby se v těchto místech snažil přežít.

Překvapil jsem sám sebe. Probudil jsem se a znovu jsem šel. Hranice smrti byla dál, než jsem si myslel. Ale určitě ne o mnoho dál. Můj stín byl ještě na ranní straně, když jsem dorazil do míst, kde písek střídaly kameny a rozeklaná skála. Byl jsem příliš apatický, než abych se zajímal, jestli to není horský hřbet. Vrhal stín. Lehl jsem si do písku a srdce mi přestalo tlouct. Zalapal jsem po dechu a zjistil jsem, že smrt nakonec nemusí být tak zlá, jen aby přišla rychle, jen aby si nedávala načas, jen abych tam nemusel ležet celou věčnost, než budu svobodný a budu moci odejít.

6 SCHWARTZ

Sklonil se ke mně a moje oči se nedokázaly zaostřit. Ale byl to člověk, ne přízrak ze sna, přízrak Dinta, Ropuchy ani mne.

"Chtěl bys zemřít?" zeptal se mladý, vážný hlas. Zvážil jsem alternativy. Jestli žít znamenalo další den v poušti jako ty předešlé, odpověď zněla ano. Jenže tato osoba, tato halucinace nebo kdo to byl, byla živá. V této poušti se dalo žít.

"Ne," odvětil jsem.

Neudělal nic. Dál si mne prohlížel.

"Vodu," řekl jsem.

Přikývl. Přinutil jsem se zvednout a opřít o dva lokty. Neznámý ode mne odstoupil. Šel pro pomoc? Zastavil se a dřepl si na skálu. Byl nahý a nic u sebe neměl - dokonce ani láhev s vodou. To znamenalo, že voda je blízko. Na co čekal? Snad poznal, že mu nemám čím zaplatit. Nebo že by mne v takto zrůdné podobě nepovažoval za člověka? Musel jsem se napít, jinak bych zemřel.

"Vodu," zopakoval jsem. Neřekl nic, tentokrát dokonce ani nepřikývl. Jen se díval do písku. Cítil jsem, jak mi tluče srdce - energicky a pravidelně. Bylo těžké uvěřit, že před krátkou chvílí se zastavilo. Odkud se tady ten chlapec vzal?

Proč nešel pro vodu? Chtěl se dívat, jak zemřu, aby měl zábavu?

Pohlédl jsem do písku na stejné místo, kam se díval on. Písek se pohyboval.

Písek se začal roztékat napravo a nalevo, potom se na několika místech propadl a zmizel, začal se do něčeho sypat a tiše cákat, bortit se po krajích, a náhle tam byl kruh o průměru půldruhého metru, vyplněný pomalu vířící vodou, temnou vodou, která na mne mrkala odraženým slunečním světlem.

Podíval se na mne. Těžkopádně jsem se zvedl (kromě silného, mladého srdce mne bolel každý sval) a dovlekl jsem se k vodě. Mezitím znehybněla. Byla klidná, studená, hluboká a dobrá. Ponořil jsem do ní hlavu a pil jsem. Hlavu jsem vytahoval na vzduch, jen když jsem musel.

Konečně jsem se napojil, zvedl se, a pak jsem se svalil do písku vedle vody. Byl jsem tak unavený, že jsem se vůbec nedivil, proč by z písku měla vyvěrat voda, a jak to, že to chlapec věděl. Tak unavený, že jsem se nedivil, proč se teď voda vsákla a zanechala tmavou skvrnu, která se na slunci brzy vypařila. Tak unavený, že jsem nedokázal jasně odpovědět, když chlapec pohlédl na moje tělo a zeptal se: "Proč vypadáš takhle? Tak divně?"

"Bůh ví, že nejraději bych tak nevypadal," řekl jsem a znovu jsem usnul. Tentokrát jsem neočekával smrt, naopak jsem čekal, že budu žít, povzbuzen šťastnou náhodou, že jsem byl v této bezvodé poušti nalezen hned vedle pramene.

Když jsem se znovu probudil, byla noc. Na chlapce jsem úplně zapomněl. Otevřel jsem oči a spatřil v měsíčním svitu jeho přátele.

Seděli v kroužku kolem mne a mlčeli, tucet opálených mužů s vlasy vybělenými sluncem, stejně nazí jako chlapec. Viseli na mně očima a nehýbali se. Byli živí a já také. Neměl jsem proti tomu žádné námitky.

Chtěl jsem promluvit, chtěl jsem je požádat, aby mi poskytli úkryt, ale něco odvedlo mou pozornost jinam. Všiml jsem si svého těla zevnitř. Všiml jsem si, že si není čeho všímat. Stalo se něco hrozného.

Ne. Stalo se něco úžasného.

Nic mne netáhlo na levou stranu, kde se tři nohy snažily vyvažovat dvě. Zmizel nezvyklý průhyb zad, jímž jsem se ve spánku snažil kompenzovat všechny končetiny, které jsem nemotorně naskládal pod sebe. Neštípal mne vzduch, který jsem bolestivě vtahoval nadbytečným nosem.

Zevnitř jsem necítil nic víc než dvě paže, dvě nohy, pohlaví, s nímž jsem se narodil, a normami obličej. Ani ňadra. Dokonce ani ta ne.

Zvedl jsem levou ruku (pouze jednu!) a sáhl jsem si na hruď. Zakulacovaly ji pouze svaly. Pevné svaly. Když jsem se do hrudě udeřil, cítil jsem v ruce život a sílu.

Co byla realita? Co byl sen? Není pravda, že jsem byl několik měsíců vězněn v kobce uvnitř lodi? Byla to snad také halucinace? Pokud ano, jak jsem se potom dostal sem? Nešlo mi to do hlavy. Nedokázal jsem uvěřit, že jsem znovu normální.

Až v tu chvíli jsem si vzpomněl na chlapce a na vodu vyvěrající z pouště. Takže to byl také sen. Moje umírání provázely neskutečné jevy. Sny o vodě. Sny o úplně normálním těle. Tak vypadaly sny umírajícího člověka. Čas se v posledních zbývajících okamžicích života prodlužoval.

Zvláštní bylo, že srdce mi tlouklo tak silně, že se to nedalo přehlédnout. A cítil jsem v sobě tolik života, kolik jsem ho míval před útěkem z Muelleru. Jestli je toto smrt, tak chci ještě víc, pomyslel jsem si.

"To jste mi je amputovali?" zeptal jsem se jich.
Chvíli nikdo neodpověděl. Potom se jeden zeptal: "Amputovali?"
"Amputovali," řekl jsem. "Abych byl takový. Normální."
"Helmut říkal, že je nechceš mít."
"Stejně zase dorostou."
Na tváři muže, jenž se mnou mluvil, se objevil nechápavý výraz. "Myslím, že nedorostou," prohlásil. "To jsme napravili."
Napravili. Dosáhli něčeho, oč marně usilovalo sto generací Muelleru. Takže k tomu se dopracovali Schwartzové. K domýšlivosti barbarů.
Ale další pohrdavé myšlenky jsem přibrzdil. Nevěděl jsem, jak to udělali, ale takto to fungovat nemohlo. Když se radikálnímu regenerátovi něco odřízne, doroste to zpátky, děj se co děj. Radikálním regenerátům dorostou i ty nejneskutečnější končetiny a ještě přibudou další, dokud člověk nezemře na přílišnou tíhu a nemotornost. Jenže když odřízli končetiny, ňadra a všechny další přebytky mně, rány se zahojily bez jizvy, normálně.
Moje tělo bylo v pořádku. A chlapec pohledem do písku vyvolal vodu, jíž jsem se napil. Co když to, co vypadalo jako domýšlivost, nakonec byla sebedůvěra? Co když to, co jsem viděl a cítil, bylo skutečné, a tito lidé, tihle Schwartzové, měli něco tak cenného, až se tomu nechtělo věřit.
"Jak jste to dokázali?" zeptal jsem se.
"Zevnitř," odvětil muž rozzářeně. "My pracujeme pouze zevnitř. Chceš teď jít dál?"
Byla to směšná otázka. Byl jsem bezmocná zrůda, umírající v poušti žízní. Oni mi zachránili život a vyléčili mou deformaci. A teď očekávali, že půjdu pískem dál, jako bych měl nějaké poslání, které svým zásahem pozdrželi?
"Ne," řekl jsem.
Mlčky seděli. Ale na co čekali? V Muelleru je zvykem nečekat ani minutu a pozvat cizince - obzvlášť bezmocného - do svého domu a nabídnout mu úkryt, pokud není považován za nepřítele; a v takovém případě se místo přivítání posílá šíp. Ale tito lidé - čekali.
Jiný kraj, jiný mrav. "Mohu zůstat u vás?" zeptal jsem se.
Přikývli. Ale nic dalšího neřekli.
Začal jsem být netrpělivý. "Takže mne vezmete k sobě domů?"
Podívali se na sebe. Pak pokrčili rameny.
"Jak to myslíš?" zeptali se.
V duchu jsem zaklel. Jazyk, kterým se mluví po celé planetě, a oni nerozumějí tak jednoduchému slovu, jako je domů.
"Domů," řekl jsem. "Tam, kde žijete."
Znovu se na sebe podívali a mluvčí řekl: "Žijeme teď. Nechodíme žít na nějaké zvláštní místo."
"Kam chodíte, abyste nebyli na slunci?"
"Je noc," řekl nevěřícně muž. "Nejsme na slunci."
To nikam nevedlo. Byl jsem však překvapený a vděčný, že mám dost fyzických sil, abych s nimi dokázal komunikovat. Budu žít - byl jsem opět zdravý, silný a hovorný, to bylo jasné.
"Musím jít s vámi. Nedokážu tady na poušti přežít sám."
Několik - ti, kteří vypadali nejstarší, ale kdoví, jak to bylo - moudře pokývali hlavou. No ovšem, jako by říkali. I takoví lidé přece jsou.
"Poušť je pro mne cizí. Nevím, jak se tady dá přežít, sakra. Možná byste mne mohli dovést na okraj pouště. Třeba do Sillu nebo do Wongu."
Několik se jich začalo chichotat. "To ne," řekl mluvčí, "to bychom neradi. Ale můžeš s námi žít, můžeš s námi zůstat, učit se od nás a stát se jedním z nás."
Ale žádné výlety na hranice? Dobrá, prozatím to tak stačí. Stačí to, dokud se nenaučím, jak přežít v tomto pekle, kde se jim podle všeho docela líbilo. Byl jsem rád, že do té doby mohu žít s nimi a učit se od nich - když druhou možností byla smrt.
"Ano," řekl jsem. "Stanu se jedním z vás."
"Dobrá," odvětil mluvčí. "Prohlédli jsme tě. Mozek máš dobrý."
Pobavilo mne to a zároveň se mne to trochu dotklo. Byl jsem výsledkem nejlepšího vzdělání, jaké mohla nejcivilizovanější rodina na Západě poskytnout, a tito barbaři mi prohlédli mozek a usoudili, že je dobrý. "Díky," řekl jsem polohlasně. "Mohl bych dostat něco k jídlu?"
Opět nechápavě pokrčili rameny. Bude to dlouhá noc. Momentálně jsem byl příliš unavený. Až se ráno doopravdy probudím, stejně to bude všechno pryč. Nebo až definitivně umřu. A tak jsem si lehl a znovu jsem usnul.
Přišlo ráno a já jsem stále žil.
"Dnes s tebou budu já," prohlásil chlapec, který mne našel. "Prý ti mám dát všechno, co budeš potřebovat."
"Snídani," řekl jsem.
"Co to je?" odvětil.
"Jídlo. Mám hlad."
Zavrtěl hlavou. "Ne. Nemáš."
Chystal jsem se, že mu za tu drzost urazím hlavu, ale pak jsem si uvědomil, že i když jsem předtím několik dní nejedl, nemám vůbec hlad. Proto jsem usoudil, že o tom nebudu dál mluvit. Slunce již pálilo, a přitom sotva svítalo. Moje kůže, která byla světlá a počátkem léta se snadno spálila, už zhnědla a dokázala odolat přímému slunci. Přišel další den a já jsem měl tělo jako dřív. Prudce jsem se postavil (cítil jsem se při vstávání vůbec někdy tak dobře?) a ze skály, na níž jsem spal, jsem seskočil do písku. Přitom jsem zařval z plných plic. Nedokázal jsem se udržet. Oběhl jsem velký kruh,

potom jsem na písku nemotorně zkusil kotoul a skončil jsem na zádech, jak široký tak dlouhý.
Chlapec se rozesmál.
"Jméno!" vykřikl jsem. "Jak se jmenuješ?"
"Helmut," odvětil.
"A mně říkají Lanik!" zavolal jsem. Roztáhl tvář do širokého úsměvu, pak seskočil a rozběhl se ke mně. Zastavil se pouze metr ode mne. Zvedl jsem ruku, aby zakopl. Nebyl jsem zvyklý, že někdo můj útok může očekávat, ale Helmut nadskočil přesně o takový zlomek centimetru, abych ho nechytil. Potom mne přeskočil, jakoby nic, a než jsem stačil zareagovat, oběma nohama mi zlehka zavadil o bok.
"Nejsi ty náhodou neposedná luční kobylka?" zeptal jsem se.
"A nejsi ty náhodou pomalý jako skála?" odvětil. Vrhl jsem se na něho. Tentokrát mne k sobě pustil, a tak jsme spolu nějakých patnáct minut zápasili. Já jsem mu svou tíhou a silou znemožňoval přidržet mne, a on mi díky své mrštnosti unikal z rukou, když jsem ho držel v kleštích, jimž se do té doby nikdo neubránil.
"Jsme si rovni?" zeptal se.
"Chci tě do své armády," řekl jsem.
"Co je to armáda?"
Ve světě, v němž jsem do té doby žil, to bylo stejné jako zeptat se: "Co je to slunce?"
"Co je to s vámi?" podivil jsem se. "Neznáte jídlo, snídani, armádu!"
"Nejsme civilizovaní," řekl. Potom znovu vykouzlil široký úsměv a rozběhl se. Jako dítě jsem to dělal také, a nutil jsem velitele, cvičitele a učitele, aby mne všude honili. Teď jsem byl v pozici pronásledovatele já. Drápal jsem se za ním na skalnaté pahorky a klouzal jsem po písečných dunách dolů. Slunce pálilo, takže jsem byl zbrocený potem, když jsem nakonce oběhl skálu, kde byl chviličku přede mnou, a on mně shora skočil na ramena. "Jeď, koníčku! Jeď!" křičel.
Zvedl jsem ruce a strhl jsem ho - byl lehčí, než by se podle velikosti mohlo zdát. "Koně," řekl jsem. "Vy znáte koně?
Pokrčil rameny. "Vím, že civilizovaní lidé na koních jezdí. Co je to kůň?"
"Co je to skála?" zeptal jsem se zoufale.
"Život," odvětil.
"Co je to za odpověď? Jestli je něco mrtvé, tak je to skála!"
Jeho obličej ztmavl. "Říkali, že jsi dítě, a proto bych tě měl učit já, který jsem se rozhodl zůstat dítětem. Jenže ty jsi tak hloupý, že nejsi ani dítě."
Nejsem zvyklý, aby mi někdo říkal, že jsem hloupý. Ale za posledních několik měsíců se našlo dost příležitostí, abych si uvědomil, že ne vždycky se mnou bude zacházeno jako s nejlepším vojákem v Muelleru, a tak jsem držel jazyk za zuby. Kromě toho, použil slovo rozhodl.
"Tak mne začni učit," vyzval jsem ho.
"Začneme skálou," vyhrkl, jako by mne mohl učit pouze tehdy, až ho požádám. Zlehka přejel prsty po povrchu skály. "Skála žije," prohlásil.
"Jasně," odvětil jsem.
"Stojíme na její kůži," řekl. "Vespod vře horká krev, stejně jako v člověku. Tady na kůži je suchá. Jako člověk. Ale je laskavá a bude člověku sloužit, když na ni člověk promluví."
Zase náboženství. Jenže - a právě to mě hryzalo, i když jsem se to snažil z hlavy vypudit - mne vyléčili.
"A jak - jak se skálou mluvíte?" zeptal jsem se.
"Pojmeme ji do své mysli. Když pochopí, že nejsme vrazi skal, pomůže nám."
"Předveď mi to."
"Co ti mám předvést?"
"Jak mluvíte se skálou."
Zavrtěl hlavou. "To ti nemohu předvést, Laniku. Musíš to udělat sám."
Představil jsem si, jak živě rozmlouvám s oblázkem, a odkázal jsem se do blázince, s nímž jsem měl čerstvou zkušenost. Ještě jsem neztratil kontakt s realitou, a tak jsem přemýšlel, jestli já špatně slyším nebo jestli on říká hlouposti. "Nevím, jak se to dělá."
"Já vím," řekl a chápavě pokýval hlavou.
"Co se stane, když na skálu promluvíte?" zeptal jsem se.
"Poslouchá. Odpovídá."
"Co říká?"
"To se ústy nedá vyjádřit."
Nikam to nevedlo. Bylo to jako nějaká hra. Dokud si neřeknu, nemohli pro mne nic udělat, a to ještě když si řeknu špatně, nedostanu nic. Jako s jídlem - jenže když jsem se nad tím zamyslel, uvědomil jsem si, že pořád ještě nemám hlad.
"Podívej, Helmute, tak mi alespoň řekni, jaké věci skála umí."
Usmál se. "Co by mohl člověk od skály potřebovat?"
"Železo," nadhodil jsem.
Bylo na něm vidět rozčilení. "Železo je na této planetě ukryto hluboko pod povrchem, kam se lidé nikdy nedostanou."
"Cesta na vysoký útes," řekl jsem. Doufal jsem, že ho uklidním, když svůj první návrh zamluvím. Kolmá skalní stěna vedle nás působila impozantně - na okamžik jsem se zamyslel, jak na ni Helmut mohl vyšplhat.
Upíral teď pohled na skálu, stejně jako se díval do písku, když jsem ho poprvé potkal. Pozoroval jsem ho, když vtom jsem zaslechl tichý šelest. Rozhlédl jsem se, co se děje, a zjistil jsem, že z malé prohlubně ve stěně se sype písek - na místě, kde předtím žádná prohlubeň nebyla. Písek se sypat přestal. Sáhl jsem do otvoru, vymetl jsem ho, zapřel se v něm prsty na nohou a zvedl se. Zvedl jsem ruku, ale žádnou oporu jsem nedokázal najít.

"Drž se," řekl chlapec. Zpod prstů se mi najednou vysypal písek a vznikla štěrbina. Jako by skálu současně provrtalo sto malých pavouků. Vytáhl jsem ruku ze štěrbiny a vymetl jsem písek.

Helmut zamlaskal. "Ne. Musíš lézt. Neodmítej ten dar." Myslel to vážně. A tak jsem lezl. Nové štěrbiny, ve kterých jsem se mohl zachytit rukama nebo nohama, se objevovaly v místech, kde jsem je potřeboval, dokud jsem nebyl nahoře.

Nahoře jsem se posadil a lapal po dechu, ne kvůli výstupu, ale kvůli něčemu, co mohlo být jedině kouzlo. Helmut stál hluboko pode mnou a díval se na mne. Netroufal jsem si slézt dolů. Třásly se mi ruce. "Pojď nahoru," zavolal jsem na něho.

Místo aby použil moje štěrbiny, přešel k té části stěny, která byla hladká a neporušená, a rychle po ní vylezl nahoru. Prsty na nohou se skály prakticky nedotýkal - pouze koleny a rukama. Když jsem se vyklonil přes okraj a pozoroval ho, zmocnila se mne strašlivá závrať, jako by gravitace změnila směr svého působení a on byl na rovné zemi, zatímco já jsem visel v neskutečné poloze na skále.

"Kde to jsem?" řekl jsem, nebo spíš jsem zašeptal, když vylezl nahoru a sedl si vedle mne. "Co jste to za lidi?"

"Jsme barbaři," prohlásil, "a tohle je poušť."

"Ne!" vykřikl jsem. "Žádné výmluvy. Ty víš, na co se ptám! Děláte věci, které lidé prostě dělat nemůžou!"

"Nezabíjíme," odpověděl.

"To není žádné vysvětlení."

"Nezabíjíme zvířata," řekl. "Nezabíjíme rostliny. Nezabíjíme skálu. Nezabíjíme vodu. Necháváme všechny bytosti naživu a ony nechávají naživu nás. Jsme barbaři."

"Jak je možné zabít skálu?"

"Když se rozbije," řekl. Vypadalo to, jako by se zachvěl.

"Skála je docela tvrdá," řekl jsem s pocitem, že tentokrát mám navrch zase já. "Neslyšel jsem, že by cítila bolest."

"Skála je živá," prohlásil, "od kůže po nejhlubší nitro. Tady na povrchu nás drží. Část kůže shazuje a svléká, jak to děláme my, v podobě písku, štěrku a balvanů. Ale ty k ní nadále patří. Když skálu rozbije člověk, nespadne tam, kam spadnout měla; lidé kámen odvezou a navrší jej do umělých hor, jenže ten kámen je mrtvý. Už nepatří ke skále. Je ztracen, dokud se skále za mnoho století nepodaří rozdrobit jej zpátky na písek. Kdyby skála kýchla, mohla by vás všechny zabít," řekl rozzlobeně Helmut, "ale neudělá to. Má totiž úctu i ke škodlivému životu. Dokonce i k civilizovanému životu."

Helmut nemluvil jako dítě.

"Ale uchýlí se k zabíjení," pokračoval Helmut, "pokud to bude skutečně nutné a nadejde ta pravá chvíle. Když se civilizovaní obyvatelé Sillu rozhodli, že potřebují vlastnit víc této pouště, přišli s vojsky a chtěli nás zabít. Žilo tam mnoho lidí, mírumilovných spáčů, a Sillští je všechny pobili. Svolali jsme tedy radu, Laniku, oslovili jsme skálu, a skála s námi souhlasila, že nastal čas zjednat spravedlnost."

Odmlčel se. "No a?" vyzval jsem ho.

"A ona je spolkla."

Představil jsem si sillské jezdce v pouštním písku, jak najednou zjišťují, že zrnka se pod nimi vzdouvají a přesýpají, koně se boří a nemohou najít pevnou zem, písek se jim uzavírá nad hlavami a oni křičí, dusí se a polykají písek, sami pohlcováni pískem tak dlouho, až jsou jejich kosti dočista ohlazeny.

"Sill již nikdy nevyslal do pouště vojsko," řekl Helmut. "A my jsme tenkrát poznali, že jsme barbaři. Civilizovaní lidé nestaví skálu výš než lidi. Jenže barbaři zase nezabíjejí spící ženy. Nebo snad ano?"

"Je to pravda?" zeptal jsem se.

"Vylezl jsi na tu stěnu?"

Lehl jsem si na záda a zahleděl jsem se na modrou oblohu, po níž neplul jediný mráček. "Jak je to možné? Proč zrovna vy víte, jak mluvit se skálou!" Nedořekl jsem to. Připadalo mi to hloupé.

"Stydíš se," řekl Helmut.

"Stydím, a co má být," odvětil jsem.

"Jsi dítě. Ale se skálou se dá mluvit nejsnáze. Je jednoduchá. Je velká. Tak velká, že se dá snadno pochopit. Bylo to první, co se naše děti učily."

"Učily?"

"V dobách, kdy jsme ještě měli děti. Když teď nikdo neumírá, proč bychom svůj počet měli zvyšovat? Nepotřebujeme to. A někteří z nás se rozhodli, že zůstanou dětmi navždy, starým pro pobavení a také proto, že si raději hrajeme, než přemýšlíme o vážných věcech."

Kdyby mi to někdo řekl v době, kdy jsem žil bezpečně ukryt za zdmi hradu v Muelleru, vysmál bych se mu. Najal bych si toho člověka jako šaška. Jenže vylezl jsem na skalní stěnu. Napil jsem se vody. Moje tělo bylo uzdraveno.

"Uč mne, Helmute," řekl jsem. "Chci mluvit se skálou."

"Uhlík je velmi vychytralý," začal. "Všeho se chytá a staví zvláštní řetězce. Je měkčí než skála, ale tam, kde skála může žít pouze ve velké kouli, která se točí kolem hvězdy, umí vytvářet malé životy. S uhlíkem se těžko mluví. Je zapotřebí mnoho hlasů, aby je tak nepatrný kamínek slyšel."

"Ale na mne jste mluvili, ne?"

"Našli jsme místo, kde se stala chyba. Bylo to ve tvých nejdelších řetězcích. Naučili jsme je, jak si zachovat jiné uspořádání, aby hojily pouze to, co bylo poškozeno, a nikoli to, co je dosud zdravé. Zpočátku jsme si mysleli, že jsi jako my, že umíš mluvit s uhlíkem, protože tvoje řetězce byly jiné. Takové hojení naše těla neznala - museli jsme dát do pořádku každé škrábnutí, jedno po druhém. Líbilo se nám, co jsi udělal, a tak jsme změnili také sami sebe, takže se teď všichni umíme hojit jako ty."

Tak to by bylo, pokud jde o muellerské tajemství, pomyslel jsem si. "Proč jste to neudělali už dřív?"
"Málokdy pracujeme s uhlíkovými řetězci. Jsou jemné. Mohou působit problémy. Změn, které děláme, je jen několik. Ale abychom ti za tu hojivou změnu nějak zaplatili, dali jsme ti změnu života."
Bylo krátce před setměním a my jsme stále seděli na tom skalním pilíři; stěna byla jedinou cestou do písku pod námi. "Co je to změna života?" zeptal jsem se.
"Civilizovaní lidé zabíjejí proto, aby žili. Aby získali energii, musejí zabíjet rostliny nebo zvířata. A když je pro ně zabíjení tak běžné, nemají úctu k životu jako takovému."
"A co děláte vy?"
"My jsme primitivové. Bereme si energii ze stejného zdroje jako rostliny." A ukázal tam, kde obloha ještě zářila sluncem, které sklouzlo za hory na západě.
"Ze slunce," pochopil jsem.
"A proto nemáš hlad," řekl.
Mluvil pořád dál, až se rozhostila tma, a já pochopil, co Schwartzová dokázala. Geoložka v geologickém ráji, a děti po ní, s hlubokou úctou ke skále a ještě hlubším chápáním; nakonec se jim podařilo probudit nikoli zemi jako takovou, ale tu část mysli, která byla schopna porozumět strukturám a měnit je. Jazyk byl tajemný, ale nebylo to žádné mystérium. Dokonce i DNA chápali tak, jak se o tom odborníkům v Muelleru ani nesnilo.
Avšak cenou za jejich poznání byla primitivnost. Nemohli používat nástroje, stavět domy, psát nějakým jazykem. Kdyby všichni vymřeli, a sem do pouště by přišli archeologové, našli by jen mrtvá těla a divili by se, že zvířata s tělem jako člověk mohla být úplně bez inteligence.
"Jak se mohu naučit mluvit se skálou?" zeptal jsem se.
Z temnoty se ozval Helmutův hlas. "Musíš skočit z této skály do tmy."
Myslel to vážně. Ale to přece nebylo možné. "Zabiju se."
"I to se někdy stalo," prohlásil Helmut. Dělal si legraci? Do tváře jsem mu neviděl. "Ale musíš to udělat rychle. Za několik minut vyjde Vzdor."
"Jak mi to, že se zabiju, pomůže k dorozumění se skálou?" Snažil jsem se udělat z toho žert. Helmut mluvil až příliš vážně.
"Zabíjel jsi, Laniku," řekl. "Musíš se podrobit soudu, aby se ukázalo, jestli nejsi zatížen zlou vůlí. Pokud tě písek přijme vlídně, skála se ti odhalí."
"Ale " zkusil jsem namítnout, protože jsem nedokázal přiznat, že se bojím. Proč bych se měl bát, když jsem si ani teď nebyl jistý, jestli tomu všemu skutečně věřím?
Ne. Věděl jsem, že se bojím proto, že tomu věřím, a váhám, jestli jsem nebo nejsem zatížen zlou vůlí. Válčení se mi vždycky líbilo. Ještě v Muelleru jsem sice v boji nikoho nezabil, ale měl jsem již na svědomí jednoho muže na singerské lodi, dva muellerské vojáky, než jsem přešel do Ku Kueje, a dva allisonské na odchodu. Na útěku z Nkumaje jsem určitě zabil další. Byly to vraždy, které mi byly vnuceny, když jsem se bránil, ale nevychutnával jsem si potom pocit triumfu a síly? Bylo to něco jiného než láska k zabíjení? Mimoto jsem schvaloval otcovu válečnou strategii a toužil jsem se stát nejvyšším Muellerem, abych rozmnožil jeho úspěchy. Nezůstala mi ta touha po nadvládě v srdci? Byl jsem skrz naskrz civilizovaný. Nedokázal jsem uvěřit, že by mne písek mohl přijmout, jak to vyjádřil Helmut.
"Měl bych ti říct, že jiná cesta dolů z této skalní věže nevede," prohlásil Helmut.
"A co ty škvíry?"
"Ty už jsou pryč. Buď skočíš, nebo tady zůstaneš navždy. A musíš skočit teď, potmě, než vyjde Vzdor, jinak se tím skokem určitě zabiješ."
"Moc toho na náhodě neponecháváš, chlapečku, co?" Měl jsem vztek - byl jsem v pasti.
"Duchem jsem chlapec, Laniku, ale byl jsem starý již v době, kdy dědeček tvého otce pochopil, že by neměl čůrat do vody, kterou rodina používá k pití. A říkám ti, že věřím, že jestli skočíš, písek tě pravděpodobně přijme. Ale musíš v sobě najít dost sebedůvěry, abys skočil. Jestli víš, že jsi vrah, raději zůstaň tady. Ty totiž nezemřeš, jestli tady zůstaneš. Nezemřeš nikdy. Pouze tady zůstaneš sám, navždy."
Vstal jsem. Věděl jsem, že hrana věže byla kterýmkoli směrem vzdálena jen několik metrů. Ale nedokázal jsem udělat první krok.
"Laniku," zašeptal Helmut a jeho hlas zněl znovu mladě a nevinně. "Laniku, já věřím, že písek tě podrží." Stál jsem tam a třásl se při představě, co musím udělat. Vtom mne studená, jemná ruka chytila z vnitřní strany stehna. "Já chci, aby tě písek udržel."
"Já taky," řekl jsem.
"Tak skoč, dokud je ještě tma."
Dal ruku pryč a já rychle vykročil k okraji. A najednou jsem šlápl do vzduchu a už jsem nebyl ve Schwartzu, byl jsem v Nkumaji, potmě jsem špatně došlápl a padal jsem nekonečným pádem mezi mlčenlivými stromy. Všechno ostatní byl sen, všechny ty měsíce byl sen a já jsem padal v Nkumaji, smrt se blížila, nechtěl jsem křičet, a tak jsem se nechal svištícím větrem za letu otáčet. Žaludek mi stoupl do krku, močový měchýř nechtěl zůstat sevřený a smrt čekala pode mnou jako tisíc hliněných nožů, jež mne chtějí rozřezat a rozlámat, jen co se jich dotknu, a pak jsem přistál v měkké náruči písku, který se poddajně rozestoupil a začal se přesýpat, vířit kolem a teple mne omývat, až se mi zavřel nad hlavou. Tam, v objetí písku, jsem ucítil tepající srdce země, rytmus proudů vroucí skály pode mnou, a jak jsem se snažil pohodlně usadit a spát, nehledě na kontinenty, které mi po kůži tančily sem a tam, a oceány, které zamrzaly a opadaly, v nejskrytějším místečku svých uší jsem uslyšel zvláštní zpěv eonů svědivých muk. A přestože jsem poslouchal píseň tohoto největšího tance, nepřestávaly mi v uších znít tišší melodie přesýpaného písku, padajících kamenů a usazující se půdy. Slyšel jsem utrpení skály, štípané a trhané na tisíci míst na povrchu mojí kůže, a oplakával jsem tisíc smrtí

kamene, půdy a rostlin, které se úporně držely při životě mezi kamenem a oblohou.
Po kůži mi dusaly armády, se smrtí v každém srdci, a mrtvé stromy byly opracovány tak, aby z nich vznikly nástroje přinášející další smrt. Pouze hlasy lidí jsou hlasitější než hlasy stromů, a byť miliony stébel pšenice společně vydávají strašlivý šepot, když umírají, smrtelný jekot lidské mysli je nejsilnější výkřik, jaký může země uslyšet. Cítil jsem, jak se mi do kůže vpíjí smrt, a již jsem neplakal; toužil jsem zemřít, abych byl od toho neustálého nářku osvobozen.
Křičel jsem.
Písek se mi sypal kolem uší, protékal mi mezi nohama, a když mi pak přitlačil na tvář, oddělil jsem se od bytosti, jejíž uši za mne naslouchaly, a požádal jsem písek (beze slov, neboť žádná ústa tomuto jazyku nedovedou sloužit), aby mne vyzvedl na povrch.
Chvíli jsem stoupal teplým pískem, potom se nade mnou rozestoupil. Roztáhl jsem na povrchu ruce a nohy a on mne unesl. Vypadalo to, jako bych se z vrcholku skály propadl do středu země a teď plul po povrchu, nesený nehybnou písečnou vlnou.
Usmál jsem se. Nade mnou stál Helmut a také se usmíval.
"Zpívala ti?"
Přikývl jsem.
"A rozhodla, že jsi čistý."
"Nebo mne očistila," řekl jsem a otřásl jsem se při vzpomínce na křik umírajících. Pohlédl jsem na skalní věž, z níž jsem spadl. Nebyla vyšší než dva metry. Vytřeštil jsem oči a Helmut se rozesmál.
"Zvýšili jsme ji, abychom tě mohli vyzkoušet," prohlásil. "Kdybys neskočil sám, rozdrobili bychom ji a nechali tě spadnout."
"Hodní lidé," řekl jsem, ale byl jsem v tu chvíli příliš plný, než abych dokázal být jízlivý. Nepřekvapilo mne, když Helmut poklekl, položil mi ruce na hruď a potom mne objal. Jeho slzy mi dopadaly na kůži, voda zůstávala v kapkách, které se brzy vypařily. "Mám tě rád," zašeptal, "a mám radost, že jsi byl přijat."
"Já taky," řekl jsem a spolu jsme tam usnuli. Jeho studená kůže se tiskla na mou stejně jako předtím písek, ne kvůli vzrušení nebo uspokojení, ale kvůli výrazu. A jak jsme tam spolu spali a snili, poznal jsem Helmutův pravý hlas a zamiloval jsem si ho.
Dokázal bych ve Schwartzu zůstat navždycky. Chtěl jsem. Chtěli to také oni. Učil jsem se rychle. Podařilo se jim napravit většinu zjevných projevů radikální regenerace, ale moje tělo bylo nadále rozhodnuto chovat se neobvykle. Funkce, která Schwartzům umožňuje mluvit s kamenem, je uchovávána v jisté části mozku. Když jsem se tuto část naučil používat, tělo ji rozvinulo, nechalo ji vyrůst. Aby vzniklo místo, hlava se mi maličko vyboulila nad a za ušima. Nakonec mi mluvčí řekl: "Už jsi nás překonal."
Překvapilo mne to. "Vždyť dokážete věci, o kterých se mi ani nesní."
"Společně," odvětil. "Jednotlivě nejsme tak silní jako ty."
"Tak se udělejte jako já."
"Některá tajemství si uhlíkové řetězce dovedou udržet i před námi."
Tak to bylo. Přesto mne ještě mnoho týdnů nenapadlo, že mi to dává výhodu, která by mi mohla přinést svobodu. Důvod byl jednoduchý - nechtěl jsem od nich odejít.
Když jsem mluvil na skálu, dozvídal jsem se mnohé věci, které mi připomínaly, kým jsem. Války pokračovaly. Naučil jsem se, jak přetrpět trýzeň tolika smrtí, ale zároveň jsem se naučil války sledovat a zjišťovat, kde se boje odehrávají. Když jsem mluvil se skálou, stávala se kůže země mou kůží, a já jsem se postupně naučil vycítit, odkud se výkřiky ozývají. Zpočátku se bojovalo mezi Allisonem a horním tokem řeky Vzbouřenců. Potom se boje přesunuly do kopcovitého Roblesu a na severozápad k soutoku s Myronem, kde se již řece Vzbouřenců neříká Střemhlavá a stává se Muellerovou řekou. A pak byla válka ve Wizeru, zemi, kterou si můj otec podrobil, což znamenalo, že Nkumajové smetli vše, co jim stálo v cestě, a ocitli se na hranicích mé země.
Teď už nebylo důležité, že znám tajemství nkumajského železa. Nebylo důležité, že mne otec poslal pryč a bratr Dinte mne chtěl zabít. Již jsem nebyl radikální regenerát. Kromě toho jsem byl dvakrát lepší voják než otec a mnohem lepší vojevůdce než Dinte. Potřebovali mne, jestli moje rodina měla přetrvat.
Zpočátku mi představa, že bych měl jít do války, připadala odporná, ale myšlenky na rodinu v nouzi se nedaly odehnat, a tak jsem se začal skály vyptávat. Zeptal jsem se, jestli jeden život může být důležitější než druhý, a skála odpověděla, že ne. Zeptal jsem se, jestli je správné ukončit jeden život, když se tím dá zachránit mnoho jiných. Skála řekla ano. A když jsem se zeptal, jestli silám vesmíru něco říká slovo věrnost, skála se dala do pláče.
Věrnost? Proč jinak než z věrnosti by skála odpovídala na volání Schwartzu? Země chápala, co je to důvěra, a když jsem se zeptal, jestli udělám dobře, když se vrátím a povedu svoji rodinu, skála odpověděla, že ano.
Nebyl to však rozhovor, kvůli němuž by stačilo přespat jednu noc pod pískem. Bylo to mnoho nocí a mnoho spánků. Uběhlo několik měsíců, než jsem zjistil, že mohu jít domů; že musím jít domů.
"Nemůžeš odejít domů," zastavil mne mluvčí.
"Mluvil jsem se skálou a ta řekla, že mám jít."
"Skála ti řekla, že je dobré pro tebe, když půjdeš. Dobré pro tebe. Dobré pro tvou rodinu. Ale ne pro nás."
"Je to dobré pro zem."
"Krev se vpije do země bez ohledu na to, kdo drží v rukou nástroje civilizace," prohlásil mluvčí. "Když půjdeš, bude to dobré a bude to špatné. Nemohu tě nechat odejít, nemůžeme tě nechat odejít. Vzal sis všechno, co můžeme naučit, a teď to použiješ k ničení a vraždění ve jménu věrnosti."
"Přísahám, že to, co jste mne naučili, nikdy nepoužiju k zabíjení."
"Když zabiješ, použiješ to, co jsme tě naučili."

"Nikdy."
"Pamatuj si, Laniku, že teď ti křik každého, kdo zemře tvou rukou, bude navěky znít v duši." Nad tím jsem se musel chvíli zamyslet.
Když se boje přesunuly do cramerských nížin, necelých tři sta kilometrů od Muelleru nad Řekou, hlavního města, nemohl jsem už déle čekat. Hráli jsme si s Helmutem na vrcholcích horského hřebene, který byl jako nůž, prováděli jsme akrobatické cviky tisíc metrů nad pískem, když jsem mu podtrhl skálu pod nohama a nechal ho padat.
Skála ho zachytila na římse nějakých sto metrů pode mnou, ještě vysoko nad pískem.
"Ty svině!" vykřikl.
"Musím!" odpověděl jsem. "Kdybys varoval radu, mohli by mne zastavit!"
"Říkal jsi, že mě máš rád!"
Měl jsem. A mám. Ale neřekl jsem nic. Zkusil po skále šplhat nahoru, ale zakázal jsem jí, aby ho držela, a byl jsem silnější. Snažil se udělat ve skále štěrbiny, ale já jsem byl silnější. Zkoušel se vrhnout z římsy dolů do písku, ale skála mu to nedovolila, protože měla příkaz ode mne. A já jsem byl silnější.
Hřbet ukazoval na severozápad a já jsem stejným směrem mířil. Když skončil, seskočil jsem dolů do písku a běžel jsem celý den a celou noc, protože jsem zakázal tělu spát. Pohyboval jsem se nejrychleji, jak může Schwartz putovat, a jelikož nikdo nebyl rychlejší než já, žádný pronásledovatel mne nemohl dohonit.
Trvalo to osm dní. V běhu jsem spal, protože mysl spát musela i tehdy, když tělo nemuselo. Nakonec jsem se dostal do míst, kde oblohou pluly mraky a ze štěrbin ve skále tu a tam vykukovaly trsy trávy. Byl jsem ze Schwartzu venku. Čekal jsem od toho úlevu, a skutečně jsem byl docela rád, že místo nekonečných žlutých, šedých a hnědých odstínů pouště vidím zelenou, ale zároveň mi bylo líto, že odcházím. Dokonce tolik, že jsem se zastavil, otočil jsem se a málem jsem se vydal zpátky.
Vybavil jsem si otcovu tvář. Vzpomněl jsem si, jak řekl: "Laniku, modlím se k bohu, abych mohl něco udělat." Slyšel jsem, jak jeho hlas prosebně říká: "A teď je to tělo zmařeno. Bude mi mysl nadále sloužit? Bude ten muž svého otce nadále milovat?"
To si piš, ty zeměchtivý parchante, pomyslel jsem si. Stojíš před něčím, na co jsi krátký. A já přijdu. Přicházím.
Udělal jsem čelem vzad a zamířil jsem na sever, do hornatého Sillu.
Země byla zpustošená válkou.
Ke spáleným polím se přidávaly obvodové zdi domů a hromady popela, které kdysi byly skromnějšími chatrčemi. Měl jsem za sebou kilometry krajiny, která takto blízko pouště skýtala v nejlepším případě omezené zemědělské využití, a nacházel jsem jen zkázu. Jaký smysl mohla taková zkáza mít? V blízkosti se nenacházely žádné významné vojenské cíle. Jediné, čeho se dalo dosáhnout, bylo vyhladovění obyvatelstva. Ta země byla zavražděna. Umučena.
Znal jsem obyvatele Nkumaje (pokud je vůbec někdo může poznat v tom nekonečném propletenci lží) a věděl jsem, že takové ničení nemají v povaze. Lidé, kteří se každé ráno staví na okraj svých stromových obydlí a zpěvem vítají ráno, určitě ne. I ta jejich nekonečná, těžkopádná byrokracie a pokrytecké popírání, že by prodávali a nakupovali, aby měli zisk, svědčily spíš o dobrých úmyslech než o hluboce zakořeněné korupci. A navíc, chamtivec by nechal pole nedotčená. Jen jedovatá, šílená nenávist mohla někomu našeptat, aby zemi nedobýval a raději ji zničil.
Jenže kdo by mohl nenávidět duchem chudé sillské bouřliváky? Otec je nechal na pokoji, přestože jejich dva sousedy dobyl. Žili vášnivým vesnickým životem, troufali si a podnikali loupeživé nájezdy, avšak v podstatě byli neškodní.
Čím dál jsem šel, tím víc ve mně narůstal hněv.
Nakonec jsem došel do kraje zavlažovaného řekami a umělými kanály a našel jsem lidi, kteří pracovali na obnově těchto kanálů. Vyrůstaly tu nové domy, provizorní obydlí na ochranu před deštěm. Ztratil jsem pojem o ročních dobách - období dešťů mělo brzy nastat.
Teprve teď jsem si uvědomil, že jsem nahý a že v této části světa nahota vyvolává pohoršení. Představa oděvu mi připadala cizí - byl jsem bez něho už přinejmenším rok, počínaje pádem ze sítě na ptáky v Nkumaji. Jenže jak si má člověk opatřit oděv, když nemá přátele ani peníze a když na něho lidé při spatření civí a vyhýbají se mu?
Nakonec se to vyřešilo za mne. Spal jsem v trávě rostoucí na březích Wongovy řeky, tentokrát nejenom tělem, ale i vědomím, a když jsem se probudil, prohlížely si mne tři ženy. Pohnul jsem se pomalu, abych je nepolekal. "Dobrý den," pozdravil jsem a ony přikývly. Duchaplný rozhovor, pomyslel jsem si. "Nechci vám ublížit," řekl jsem.
Opět přikývly. "My víme."
Tak, jak jsem byl, bez oděvu, asi nebylo těžké poznat, že se je nechystám znásilnit. Nenapadalo mne, co říct dál, kromě konstatování očividného: "Potřebuji něco na sebe."
Nechápavě se na sebe podívaly.
"Nemám peníze," pokračoval jsem. "Ale mohu vám slíbit, že do měsíce zaplatím."
"Pak ale nejsi Naháč," řekla tiše jedna z nich.
"Je snad jenom jeden?" zeptal jsem se.
"Přišel z pouště a chodí po polích. Někteří říkají, že se našim nepřátelům pomstí."
Takže moje přítomnost nezůstala bez povšimnutí, dokonce kolem ní vznikla legenda. Nebylo na tom vůbec nic zvláštního, že se takoví lidé záhady chopili a udělali si z ní řešení svých problémů. "Jsem to já," řekl jsem. "Přišel jsem ze Schwartzu. Najdu armádu, která to všechno udělala."
"Zabiješ je?" zašeptala nejmladší, na níž bylo vidět pokročilé těhotenství.
"Zastavím jejich vraždění," slíbil jsem. Uvažoval jsem, jestli je to v mé moci. "Ale než to udělám, potřebuji nějaký oděv. Je na čase, abych se oblékl."
Přikývly a odešly. Nepospíchaly, a v mírně zvlněné krajině mi brzy zmizely z dohledu. Abych si zkrátil čekání, skočil jsem do vody a bavil se tím, že jsem si lehl na dno řeky a pozoroval ryby. Nad hladinou bylo všechno zpustošené,

avšak v líném toku Wongovy řeky ryby neměly o ničem ponětí.

Uvědomil jsem si, že jsem pod vodou již dlouho, vynořil jsem se a začal jsem znovu dýchat. Ještě jsem ani nezvedl hlavu do vzduchu, když se nedaleko ozval ženský výkřik, následovaný dalšími výkřiky a úprkem. Pochopil jsem, že jsem opět upadl do pasti myšlení a chování jako Schwartz. Musel jsem přestat dělat věci, které jiní lidé dělat nemohou.

"Byl tam dole celou dobu," říkala žena asi čtyřem desítkám lidí, kteří se nahrnuli kolem ní a často vrhali pohledy k místu, kde jsem stál ve vodě. "Byl tam celou dobu, a to jsem tady byla hodinu, dobrou hodinu."

"Nesmysl," prohlásil jsem. "Nemohl jsem tam být déle než čtvrt hodiny."

Dívali se na mne s úctou a bázní (a nemalým strachem) a těhotná žena mi podala náruč oblečení. Vyšel jsem z vody a zjistil jsem, že si mne prohlížejí, jako by čekali něco neobvyklého. Málem jsem se rozesmál, protože jsem si vzpomněl, jak reagovali námořníci ze singerské lodi na to, jak jsem vypadal, než mne Schwartzové dali do pořádku. Kdyby mne tak viděli teď, kdy jsem skutečně vládl mocí, kterou mi přisuzovali tenkrát. Zároveň mi pohledy těchto lidí připomněly, jak jsem se sám styděl za nahotu, když jsem byl mladý a žil jsem v Muelleru. Nečekal jsem, až mi oschne kůže a vlasy, a rychle jsem se oblékl.

"Díky," řekl jsem, když jsem byl hotov.

"Je to pro nás čest," prohlásil muž, který vypadal jako ten nejdůležitější - stařec. Všiml jsem si, že mezi nimi úplně chybějí muži v bojeschopném věku.

"Všichni vaši synové odešli do války?"

"Žádná válka už není," odvětil náčelník.

Těhotná žena věcně přisvědčila. "Pro Sill válka skončila."

"Není žádný Sill," řekl náčelník. "Teď patříme pod Nkumaj."

Rozhlédl jsem se po nich. Všichni souhlasně kývali. "Je to pravda? Kterého nepřítele mám tedy zabít?"

Mlčeli. Až potom jedna stará žena hořce, se slzami v očích vykřikla: "Nkumaje! Zabij Nkumaje! Proboha, jestli máš nějakou moc "

Ostatní se přidali. "Zabij Nkumaje! Za naše syny, za naše domovy, za naši zemi, zabij ty ďábly!"

Slyšel jsem v jejich srdcích píseň nenávisti a smrti. Mlčky jsem přikývl a vydal se na další cestu.

"Jak se jmenuješ?" vykřikla za mnou těhotná žena.

Otočil jsem se a zavolal: "Lanik Mueller."

K mému údivu pokřik rychle umlkl. Na některých bylo vidět zděšení. Někteří odporem zkřivili tvář, jako bych udělal nějaký nechutný žert. Jiné tváře jednoduše ztuhly a nevyjadřovaly nic. Potom mne tam všichni nechali stát a odebrali se zpátky do svých domovů. Pouze stará žena mi něco vzkázala. Odplivla si do prachu.

Tím, co jejich přátelství a naději změnilo v nenávist a strach, mohlo být jedině moje jméno. Jenže co tady mohlo moje jméno komu říkat? V Muelleru mne jako přímého dědice znali docela dobře, ale proč by moje jméno měli znát v Sillu? Byl jsem rok pryč, po celou dobu války. Znovu jsem zamířil na severoseverozápad, do Muelleru nad Řekou, a cestou jsem o tom přemýšlel. Mohl mne Dinte tolik nenávidět, že by mne vyhlásil za zrádce? Nebo mne obvinil z nějaké zvrácenosti? Nechtělo se mi věřit, že by mu otec něco takového dovolil. Byl jsem snad pryč tak dlouho, že Muellerem nebyl otec? Nerozuměl jsem tomu.

Tu a tam se dala najít místa, která Nkumajové přehlédli, sytě zelené oblasti, kde úroda bude poměrně dobrá a lidé nebudou hladovět. Ale jak jsem běžel, nepotkával jsem nikoho. Že by už o mně věděli? Že by Naháči uhýbali z cesty? Nebo se děsili jména Lanik Mueller? Vyloučit se nedalo nic. Postupoval jsem rychle, ale pověst mne mohla předběhnout; jak jinak by se těm, kteří v Sillu přežili, mohly donést zvěsti o Naháči, když jsem byl na nohou celý den a většinu noci? Zprávy zlého ptáka Šeptáka, který létá rychleji než zvuk, jsou určitě pravdivé.

Hodilo se mi, že nemám hlad. Cestou mezi poli s obilím a záhony se zeleninou jsem vzpomínal, jak co chutnalo, a chtělo se mi jíst, ale nepotřeboval jsem to a nezastavoval jsem se. Kdybych hlad měl, stejně bych nenašel nikoho, kdo by se se mnou rozdělil, a být zlodějem v zemi, kde letos budou mít tak málo jídla, k tomu bych se ještě nesnížil.

Sillovu řeku jsem měl dva dny cesty za sebou, když jsem konečně potkal jiného člověka. Nebo spíš lidi. Ještě než jsem je uviděl, ucítil jsem dunění kopyt. Přijížděli od severu, z Muelleru. A když se objevili na dohled, poznal jsem prapor Východní armády. Velitelem měl být Mancik, můj kmotr.

Velitelovu korouhev sice měli, ale Mancik mezi nimi nebyl; podle toho jsem poznal, že zemřel. Kdybych měl nůž, projevil bych svůj žal, ale žádnou zbraň jsem u sebe neměl a o chvíli později jsem už musel myslet na jiné věci.

Neznal jsem velitele ani vojáky, kteří seskákali z koní a spoutali mne. Svolil jsem k tomu částečně proto, že jsem vůbec nechápal, co se děje, a částečně proto, že byli v přesile. Ani radikální regenerát nedokáže obnovit všechny části těla najednou. A oni vypadali, že by se nezdráhali mne rozsekat.

"Mám rozkaz přivézt tě do hlavního města živého," řekl velitel.

"V tom případě ti nebudu bránit," odvětil jsem. "Sám tam mám namířeno."

Očividně je to rozčílilo. Dva vojáci mne udeřili najednou a já jsem na okamžik ztratil vědomí. "Jsem Lanik Mueller," vychrlil jsem ze sebe. "Takto se mnou nikdo zacházet nebude!"

Velitel si mne chladně změřil. "My víme, kdo jsi. Po tom, jak ses zachoval k této zemi, se k tobě můžeme chovat jedině mnohem laskavěji, než zasloužíš." Zachmuřeně se rozhlédl po zpustošených polích. "Nejsi první zrádce, který kdy chodil po světě, Laniku Muellere, ale pro tebe musejí v pekle schovávat hodně zvláštní místo."

"V pekle jsem už byl," řekl jsem. "A je to tam lepší než tady."

"Co když shoříš, stejně jako jsi spálil tato pole?" zvolal jeden voják. Několik dalších mu huhlavě, zatrpkle dalo za pravdu.

"Já jsem to neudělal," ohradil jsem se. Nechápal jsem, jak si o mně mohou něco takového myslet.

"On to neudělal!" vykřikl někdo. "Viděl jsem tě, jak máváš pochodní, v čele svých inkousťáckých vojsk!"

Jak jsem mohl proti tak absurdnímu obvinění protestovat?
"Dost řečí," zakročil velitel. "Bude tvrdit, že nebyl při smyslech, nebo nějakou podobnou hloupost. Nikdo mu nebude věřit a on dostane smrt, jakou zasluhuje, ale nás za to, že jsme ho našli, žádná sláva nečeká. Škoda se už stala a nedá se napravit. Tím, že ho zabijeme, nic neodčiníme."
Nebylo obvyklé, aby velitel k vojákům takto mluvil, ale na muže to přesto mělo podivně uklidňující účinek. Neměli ani jiskru bojového nadšení, jehož jsem byl v armádě celý život svědkem. Ale velitelova slova v nich probudila jakousi němou, zoufalou kuráž. Veškeré úkony dělali rychle, beze slov. Přehodili mne přes sedlo, nohy mi přivázali ke třmenům a nechali mne, abych si se svázanýma rukama na cválajícím koni našel rovnováhu, jak umím. Hnali se přes pole jako šílení, jako by doufali (a já věřím, že skutečně doufali), že můj kůň upadne a zalehne mne, že mne rozdrtí v popelu, který kdysi byl obilím. Nebo na mne možná už vůbec nemysleli a pouze obkročmo ujížděli na vzdouvajících se koních jako nějaké živé stroje, zbaveni myšlenek, zbaveni všeho kromě vědomí zkázy, k níž došlo.
Co jiného jsem mohl za jízdy dělat než přemýšlet? Nějak se stalo, že vinu za tuto spoušť kladli mně, a nejenom cizinci, ale také lidé z Muelleru - ti, kteří mne kdysi milovali, neli přímo jako mne, tak jako syna mého otce. Něčeho takového nemohly dosáhnout Dintovy lži, Ruvino přesvědčování, aby o mně lidé takto smýšleli, ani žádný jiný žárlivý nepřítel. Ten muž tvrdil, že mne viděl. Viděl, a i když jsem věděl, že je to nemožné, jeho upřímnost jsem zpochybňovat nemohl. Nenávist se netýkala pouze mého jména, ale mého obličeje.
Myšlenky na nenávist a na vlastní obličej mne přivedly k tomu, že jsem před sebou spatřil obraz sama sebe. A to, co jsem viděl, nebyl můj obličej, jak jsem si jej pamatoval ze zrcadel. V tu chvíli jsem se dovtípil odpověď a pochopil jsem, proč každé obvinění, které proti mně vznesli, může být pravdivé a nepravdivé zároveň. Také jsem věděl, že i kdybych se hájil sebepřesvědčivěji, stejně by mi nevěřili.
Kroky pevných kožených holínek se kamennými chodbami otcova paláce hlasitě rozléhaly. Nemilosrdně mne vtáhli dovnitř a hodili na podlahu. Kdysi jsem už viděl, jak jsou lidé obvinění ze zrady připravováni na soud, ale tenkrát jsem se díval z jiného místa. Soud byl pouhou formalitou. Obvinění bylo tak vážné, že se vznášelo jen v případech, kdy byla vina jistá.
Přesto jsem v myšlenkách stále odbíhal. Odvedli mne chodbami, zavřeli mne do těsné kobky, abych počkal, až se soud sejde, a já jsem si prohlížel mrtvé kameny ve stěnách a uvažoval, kolik smrti toto místo zemi stálo. Kdybych se to snažil někomu vysvětlit, bral by to jako šílený blábol. Živý kámen? Mluvil jsem pouze v duchu, zpíval jsem píseň skály a cítil jsem chvějivou odezvu. Kameny hluboko pod hradem naslouchaly. Živé kameny mne uslyší a poznají, jestli byla prolita moje krev.
Zrada se trestá vláčením a rozčtvrcením zaživa. Ženy jsou nejdřív sťaty. Je to hrozné, ale vždycky mi připadlo, že to má správný odstrašující účinek.
Zvedl jsem se z podlahy a postavil jsem se.
"Na kolena!" okřikl mne Harkint, kapitán stráže (kdysi mne na koni honíval ulicemi města). Otočil jsem se k němu a promluvil jsem chladně a dramaticky, protože soudní procesy, podobně jako většina života u dvora, jsou teatrální, takže mi nezbývalo než hrát svou roli. "Jsem člen královského rodu, Harkinte, a stojím před trůnem."
Harkint zmlkl a soud se mohl začít věnovat své práci, nenávisti a strachu.
Otec vypadal staře. On to byl, kvůli komu jsem se vrátil. Teď vypadal unaveně a sklíčeně. "Laniku Muellere, soud je zbytečný," řekl. "Ty i my víme, proč jsi tady. Jsi vinen, tak tuto hanebnou záležitost skončeme."
Každá prodleva znamená příslib života; věděl jsem, že mi ani náhodou nebudou věřit, ale stejně jsem potřeboval dostat slovo. Mohlo trvat léta, než vyjde najevo moje nevina, ale najde se alespoň někdo, kdo si vzpomene, že jsem dnes mluvil pravdu. "Mám právo slyšet, z čeho jsem obviněn."
"Kdybychom měli vyjmenovat všechno, sotva bych těmto lidem dokázal zabránit, aby tě nezabili holýma rukama," řekl otec.
"Udělejte to tedy stručně, ale pojmenujte moje zločiny, poněvadž nevím, čeho jsem se dopustil."
Otec to považoval za hanebnou lež a odporem svraštil tvář. "Zahanbuješ se," řekl. Ale podíval se na hlasatele a starý Swee zvučným hlasem spustil:
"Lanik Mueller se provinil těmito zločiny: Velení nkumajským armádám v boji proti armádám Muelleru. Ničení polí a obydlí občanů Muelleru a závislých rodin. Vyzrazení tajemství regenerace, takže nepřátelé teď rozsekávají těla našich vojáků přímo na bojišti, aby zemřeli. Spiknutí s cílem zmařit následnictví a připravit právoplatného dědice o trůn." Swee se tvářil rozhořčeně a shromáždění členové dvora reagovali na každé vznesené obvinění pobouřeným křikem.
"Nic takového jsem neudělal," řekl jsem a díval jsem se přitom otci do očí.
"Vidělo tě tisíc svědků," odvětil otec.
Jeden z vojáků se neudržel a předstoupil - byl prostého původu, neboť ztratil obě ruce a žádná mu nedorostla. "Osobně jsem tě viděl," vykřikl, "když jsi mi usekl obě ruce a řekl jsi, abych šel vyřídit Muellerovi, že chceš vypít jeho krev!"
"Nic takového jsem neudělal ani neřekl."
"I jiní tě poznali," řekl opovržlivě otec, "viděli tě, jak vedeš nkumajská vojska. Už jsme slyšeli dost. Jsi vinen a já tě odsuzuji kL"
"Ne!" zvolal jsem. "Mám právo promluvit!"
"Zrádce nemá žádná práva!" vykřikl jeden voják.
"Jsem nevinný!"
"Jestli jsi nevinný," zaburácel otec, "tak každá kurva v Muelleru je panna!"
"Mám právo být vyslechnut a chci mluvit!"
Teprve potom zmlkli, možná proto, že v mém hlasu ještě zůstalo něco z bývalé velitelskosti, ale pravděpodobněji proto,

že jim pohled na to, jak marně zápasím o život, přinášel jakési smutné uspokojení. Věděl jsem, že je to zbytečné, ale přesto jsem se pokusil načrtnout jim jediné vysvětlení, které odpovídalo tomu, co spatřili, i mému povědomí o tom, co jsem udělal a co jsem neudělal. Polovinu toho, co jsem říkal, jsem si vymyslel, ale s ohledem na to, co jsem tenkrát věděl, jsem mluvil pravdu.

Řekl jsem jim, že jsem odešel do Nkumaje, ale vzápětí po odhalení tajemství, co Nkumajové prodávají, aby získali železo, byl můj úskok prozrazen. Popsal jsem jim svůj útěk, zranění a svůj stín, regenerovaný z mých vnitřností. Vylíčil jsem jim uvěznění na singerské lodi, to, jak mne Schwartzové dali do pořádku (nechal jsem si pro sebe, co a jak jsem se dozvěděl o živé skále), i to, jak jsem se snažil co nejrychleji přijít, abych před nebezpečím mohl varovat otce.

Pokud šlo o osobu, která se za mne vydávala, a dělala to tak dobře, že jí lidé uvěřili, mohl jsem se jen dohadovat, že je to můj dvojník; že nezemřel a Nkumajové ho našli. "Byl jsem nedbalý. Měl jsem tělo zničit. Ale neměl jsem tenkrát jasnou hlavu a většina Muellerů by na následky takového poranění zemřela." Usoudil jsem, že ho zřejmě vycvičili a že je patrně nadán stejnými schopnostmi, s jakými jsem se narodil já. Nebylo divu, že lidé uvěřili, že je to Lanik Mueller - z genetického hlediska jím byl.

Vysvětlil jsem jim všechno, na co jsem si vzpomněl, a potom jsem zmlkl.

Jaký měla moje řeč účinek? Zanedbatelný. Většina lidí zůstala nevraživých. Dávali otevřeně najevo, že mi nevěří, a chtěli moji smrt. Ale tu a tam, zejména mezi staršími muži, jsem našel tvář, která vypadala zamyšleně. A když jsem zalétl pohledem k otci, poznal jsem (nebo to bylo jen přání?), že mi věří.

Nebyl jsem pošetilý. Pochopil jsem, že bez ohledu na to, jestli mi věří nebo ne, není v jeho moci mne zachránit. Toho dne a před takovým publikem mne nemohl zprostit obvinění.

Do té chvíle jsem si Ruvy a Dinta téměř nevšiml, ale nyní se oba přišli s otcem poradit. Překvapilo mne, že je vidím jako spojence - Dinte ji odjakživa nenáviděl stejně jako já, nebo ne? Nyní však byli spojenci a samozřejmě si všimli změny v otcově výrazu, která mi prozradila, že mému příběhu věří. Jestliže jsem si svou řečí polepšil, oni se to teď pokusí zvrátit. Ruva začala otci něco šeptat, zatímco Dinte postoupil vpřed a hlasitě promluvil, aby ho slyšel celý dvůr.

"Ty si nejspíš myslíš, že jsme pitomci, Laniku," prohlásil. "V dějinách radikální regenerace se nikomu nepodařilo vytvořit svého úplného dvojníka."

"Ale také žádný radikál neměl vnitřnosti vytržené z těla a roztroušené po zemi."

"A potom tě uzdravili Schwartzové, říkáš. Primitivové z pouště, a dokážou něco, na co nestačí žádný z našich genetiků?"

"Vím, že je těžké tomu uvěřitĽ"

"Těžké je uvěřit tomu, že nám můžeš něco takového vyprávět a tvářit se při tom upřímně, bratříčku. Ze Schwartzovy pouště nikdy nikdo nevyšel živý. Nikdo nikdy nevykonal hrdinské činy, které si připisuješ. Pravda je to, že tě lidé viděli v čele nepřátelské armády. Já sám jsem tě viděl, když jsem velel Jižní armádě v Crameru, a ty jsi mi zamával a zakřičel nějakou oplzlost. Nedělej, že si nevzpomínáš."

"Určitě bych nebyl první, kdo na tebe nějakou oplzlost zakřičel, Dinte," odvětil jsem. K mému údivu se z řad dvořanů na několika místech ozval smích. Nebylo to dost, abych mohl usuzovat, že mám přátele. Ale byl to dostatečný důkaz, že Dinte má nepřátele.

"Dinte," zasáhl otec, "ponižuji tě." V otcové hlase bylo slyšet opovržení. Když se však obrátil na mne, mluvil z něj jiný cit:

"Laniku Muellere, tvoje obhajoba je nevěrohodná a svědectví tisíce mužů je nezpochybnitelné. Odsuzuji tě k vláčení za koněm a rozčtvrcení zaživa na cvičišti za řekou o zítřejším poledni. Kéž tvoje duše, jestli nějakou máš, shnije v pekle."

Vstal a chystal se odejít. Jak moc jsem chtěl žít? Dost, abych obětoval veškerou důstojnost a křikl za ním: "Otče! Kdyby to všechno byla pravda, proč bych se ti vydal, proboha?"

Pomalu se otočil a podíval se mi do očí. "Protože i ďábel dopřává svým obětem jistou spravedlnost, když je jejich situace bezvýchodná."

Otec opustil síň. Vojáci se mne chopili, a jelikož jsem byl odsouzen k smrti, bavili se celé odpoledne a večer tím, že mne mučili. Muellerům se rány hojí tak rychle, že sneseme i vážné zranění, aniž bychom zemřeli. Proto o té noci víc neřeknu.

7 ENSEL

Již jsem nekrvácel, ale bolest dosud nepřešla, a ještě bolestivější byla vzpomínka na nenávist, kterou v sobě vojáci měli. Znal jsem jich jen několik, ale vždycky ke mně byli laskaví, a s některými jsem se od dětství přátelil. Teď se radovali z mé bolesti, chtěli, abych trpěl, a přesto bylo jasné, že nic z toho, co mi dělají, pro ně není dostatečným trestem, jaký bych si zasloužil. Jejich nenávist bolela o to víc, že jsem si ji nezasloužil, a přesto jsem neměl naději, že dokážu svoji nevinu.

A tak jsem ležel v kobce z mrtvých kamenů, kde mne nakonec nechali odpočívat, dokud dalšího dne nepřijde smrt. Rány se mi poměrně rychle hojily. Vyčerpávalo mne to, ale zanedlouho bych byl v pořádku. Otec mi daroval noc a ráno, než zemřu. Rozhodl jsem se ten čas využít nikoli přípravou na smrt, ale hledáním způsobu, jak uniknout.

Přiznávám, že mi to nemyslelo dobře. Od mého návratu ze Schwartzu uplynula příliš krátká doba, takže jsem normálními starostmi zatím pohrdal stejně ostentativně jako oni. Co jsem přišel do Muelleru, nikdo mi nedal nic jíst, ale hlad jsem neměl. Nikdo mi nenabídl vodu, ale žízeň jsem necítil. A jelikož jsem ustávající bolest dokázal přehlížet, co jiného mi mělo připomenout, že musím jednat rychle a bezprostředně, pokud si chci zachránit život?

Zachránit - a proč?

Ve Schwartzu jsem měl za cíl vrátit se a varovat svou rodinu. Varování přišlo pozdě a o moje zprávy teď stejně nikdo

nestál. Co bylo horší, zavřeli mne do vězení z mrtvého kamene, takže jsem nemohl ani promluvit se skálou, ponořit se do půdy a uniknout.

Jistě, mohl jsem se zabít, ale můj přirozený odpor k takovému řešení ještě posilovala nesnesitelná představa, o kolik více bolesti by země musela vytrpět. Skála se musí vyrovnat s mnoha vraždami i bez výkřiku smrti sebevraha.

Venku přede dveřmi mé kobky se ozvalo cupitání lehkých kroků. Závora se zvedla a dveře se neochotně otevřely.

"Laniku," pravil hlas ze tmy. Okamžité jsem jej poznal a nedokázal jsem uvěřit, že je to opravdu on. Ale to už mne Saranna držela a vzlykala. "Laniku, i oči ti vydloubli."

"Už dorůstají," odvětil jsem. "Jsem rád, že jsem zase doma."

"Laniku, měli jsme o tebe takový strach!" Mluvila se mnou, jako bych nikdy neodešel, jako by se nic nezměnilo. Její ruce se přesně hodily na ta místa mých zad, kam podle prastarého zvyku ruce takové velikosti patřily. Tiskla mne tak, jak jsem to naposledy cítil včera (před rokem), a její dech, její pleť, kterou jsem cítil, když se naše tváře třely o sebe, její vůně, dokonce i rozcuchané chomáče vlasů šimrajících mne na noseĽ Pevně jsem ji k sobě přitiskl, protože alespoň na chvíli zapudila přízrak posledních několika dní, měsíců a let a udělala ze mne Lanika, syna Ensela Muellera, následníka trůnu a šťastného mladého muže. Pekelně šťastného. Propadlého peklu.

"Proč jsi přišla?" zeptal jsem se.

"Máš přátele, Laniku. Někteří z nás ti věří."

"Pak jste museli zešílet. Na mém příběhu není nic, čemu by se věřit dalo."

"Znám tě dost dlouho, abych poznala, kdy mluvíš pravdu. Nechci, aby tě zítra vláčeli a rozčtvrtili. Pojď se mnou."

"Doufám, že si nemyslíš, že mne můžeš z tohoto vězení dostat ven."

"S pomocí mohu."

Vzala mne za ruku a vedla mne chodbami pryč. Tiskla mi ji jednou, když jsme došli ke schodům, které vedly nahoru, dvakrát u schodů, které klesaly dolů. Snažili jsme se našlapovat co nejvíc potichu a já jsem protentokrát nedýchal. Bylo to tak snazší. Oči se mi rychle hojily, byly už dokonce kulaté, ale ještě nějaký čas mělo trvat, než se nervy náležitě zahojí, než se zrak úplně obnoví. Bylo to děsivé, být slepý a muset někam jít, jako té temné noci, kdy jsem se plazil po mokrých, kluzkých větvích v Nkumaji. Tenkrát jsem neměl nejmenší ponětí, co mám před sebou. Dnes v noci také ne - ale dnes mne někdo držel a vedl. Dnes v noci jsem svůj život nesvěřil instinktům, ale ženě, kterou jsem vždycky považoval za bytost tak trochu nezodpovědnou. Samozřejmě věrnou a nádherně divokou při milování, ne však spolehlivou. Zjevně jsem se mýlil. Nikoho jsme cestou nepotkali.

Zastavili jsme se.

"Na co čekáme?"

"Tiše," řekla a já jsem zmlkl. Po několika minutách jsem v dálce zaslechl šouravé kroky. Starý člověk, usoudil jsem podle zvuku. Když došel až ke mně, ucítil jsem objímající ruce, železný stisk a horké slzy na šíji.

"Otče," zašeptal jsem.

"Laniku, synu můj, synu můj," řekl a já jsem se přestal bát.

"Ty mi věříš."

"Jsi moje jediná naděje." Ten starý prašivec mne vždycky považoval za svou naději, jako by měl na moji oddanost přednostní nárok, platnější než já sám. V podstatě měl.

"Zítra to budou čtyři mnohem menší," odvětil jsem.

Sevřel mne ještě pevněji. "Jsou chvíle, kdy čestný vladař musí abdikovat, a taková chvíle právě nastala. Nepopraví tě. Věděl jsem, že bys mne nezradil, alespoň ne trvale."

"Ani dočasně," řekl jsem. "Ale teď sebou pojďme hodit, než si někdo všimne, že tady pořádáš soud."

"To ještě nemůžeme," zarazil mne otec. "Musíme počkat."

"Proč?"

"Za svítání se střídají stráže," řekl. "Doufáme, že nebudou dávat pozor."

"Stráže? Vy se bojíte stráží? Cožpak mne nemůžete schovat a jim nařídit, aby vás nechali jít?"

"Tak jednoduché to není, Laniku," ozvala se Saranna. "Tvůj otec strážím nevelí."

"A kdo, u všech rohatých?" zašeptal jsem.

"Ruva," řekl otec.

Zvýšil jsem hlas. "Ve tvém paláci vládne Ropucha!"

"Tiše. Ano, vládne, spolu s Dintem. Spikli se, ještě než jsi odešel z paláce, a jakmile jsi byl pryč, začali jednat. Asi jsem je tenkrát mohl zastavit, ale uvažoval jsem tak, že si nemohu dovolit zabít jediného dědice, a tak jsem dál dělal, že nevidím, jak si přivlastnili má privilegia, jak se z funkcí zastávaných mými přáteli stávají nevlivná obročí, zatímco skutečná moc se hromadí v mnohem mladších rukou."

"Matka se pokoušela dvůr varovat," poznamenala Saranna.

"Musel jsem podepsat rozkaz k jejímu popravení."

"Proč jsi to udělal?"

"Ze stejného důvodu, jako jsem podepsal tvůj," odvětil otec. "Uprchla a žije ve vyhnanství na severu. Myslím, že v Brianu. Jejím lidem se podařilo propašovat polovinu rodinného majetku. Skončilo to, až když na škvíru narazila Ruva."

"Rozumím," řekl jsem.

"Když jsme se dozvěděli, že velíš nkumajským nájezdníkům, byl jsem nevýslovně šťastný. Použil jsem vliv, který jsem si udržel, a dosadil jsem na klíčová místa naše nejneschopnější velitele, včetně Dinta. Otevřel jsem nepříteli brány. Přirozeně jsem si myslel, že mne a lid přicházíš osvobodit od té mrchy, kterou jsem si bohužel vzal za ženu, a toho spratka, o němž tvoje matka tvrdila, že je také můj."

"To jsem nebyl já."

"Pochopil jsem, že to nemůžeš být ty, když začaly přicházet zprávy o tom, jak vojska ničí vše, na co přijdou. Na to jsi příliš chytrý. Věděl jsem, že je to podvod. Jenže svědků bylo tolikĽ" Povzdechl si. "Myslel jsem si, že otevírám brány svému synovi, aby mne zachránil před mou manželkou a naším zrůdným spratkem Dintem, a přitom jsem zradil vlastní rodinu. Dnes nepřítel plení od Schmidtu po Jones, a je pouze otázkou času, kdy překročí řeku a zmocní se tohoto města. Určitě to nebude trvat dlouho. Za několik týdnů deště přechod řeky znemožní." Náhle se znovu rozplakal. "Zdálo se mi, že se vrátíš, Laniku. Zdálo se mi, že se vrátíš jako vítěz a povedeš tyto lidi do boje. Ty bys Nkumaj porazil, kdybys velel mé armádě. Určitě si to uvědomovali. Proto zničili lásku, kterou k tobě lidé chovali. Teď nám nezbývá jiná možnost než útěk."

"To stačí," řekl jsem. "Utíkejme."

"Střídání stráží," zašeptala Saranna.

"Ne," řekl jsem. "Dinte a Ruva vás určitě hlídají. Nejspíš ke mně nepostavili stráže právě proto, abyste se mne pokusili osvobodit a nechali se zabít. Bude lepší, když se oba vrátíte nahoru a budete se tvářit, že s tím nemáte nic společného."

"Tentokrát ne," vzepřela se Saranna.

"Musíme odejít s tebou," řekl otec. "Tady se to nedá vydržet. Máme několik set věrných mužů, které jsem už nechal přeložit na sever. Očekávají nás. Sešikují se pod naším praporem."

"Chceš říct, že pod tvým. Pod mým praporem by se žádná živá duše nesešikovala. Ale na střídání stráží stejně čekat nebudeme."

"V tom případě nás chytí. Každá brána je dobře střežena.

Zahlédl jsem mihotání Saranniny pochodně. Zrak se mi vracel. "Způsobím rozruch, kterým odvedu jejich pozornost. U zadní branky."

"Ta je silně střežena."

"Já vím. Odveďte mne někam poblíž, ale tak, aby mne nebylo vidět. Slabě vidím a zanedlouho by se mi zrak měl vrátit úplně, ale do té doby bych se neubránil ani mouše. Až tam budu, vy dva buďte připraveni vyrazit k vodní propustí. Přijdu tam za vámi."

"Slepý?"

"Znám cestu i poslepu. A nikdo mne v tu chvíli hledat nebude."

"Jaký rozruch asi tak můžeš ty vyvolat?" zeptal se pochybovačně otec.

Odpověděl jsem tím, že jsem rozhrnul košili a ukázal jsem jim hruď. "Vzpomínáš si, co tady vyrůstalo, když jsi mne poslal pryč, otče?"

Vzpomněl si.

"Už to nikdy nenaroste. Jak jsem vám řekl, Schwartzové mne uzdravili. A když dokázali to, myslíte, že mne nenaučili také jiné věci?"

Sarannina ruka mne hladila po hrudi úplně jako ve snu, který jsem stokrát prožil v podpalubí singerské lodi.

"Pojďme," vyzval jsem je.

Vedli mne po schodištích, rampách a chodbami k zadní brance. Nechali mne u okna vysoko nad vraty do paláce, odkud bych měl nádvoří před zadní brankou v palácových hradbách jako na dlani, kdybych viděl. Takto jsem pouze nezřetelně rozeznával siluety. Z pochodní byly jen zářivé jiskry, ale viděl jsem, jak tančí plameny.

Kolem bylo tolik mrtvé skály, až mi to vadilo, ale zanedlouho jsem hlas skály našel. Mnoho bylo nového; v půdě, na rozdíl od písku, bylo života příliš. Byla to překážka, nikoli kanál. Ale nakonec jsem hlas živé skály nalezl. Vysvětlil jsem, o co mi jde, požádal jsem o pomoc a skála mi vyhověla.

Bohužel jsem neviděl, jak se to stalo. Slyšel jsem pouze drcení mrtvých kamenů, jak se pod nimi země vzedmula a shodila je z hromad na zem. Bylo slyšet křik, jak se vojáci od zadní branky rozběhli k trhlině ve zdi. Země se dosud vlnila, takže některé srazila k zemi. Jiní pošetile doběhli příliš blízko k místu, kde hradby tančily, kde mohutné balvany padaly ze svých míst a bořily se do země. Spustil jsem se z okna a vydal se na opačnou stranu, k vodní propusti.

V úkrytu za zdí na mne čekali Saranna, otec a čtyři vojáci se sedmi koňmi.

"Co jsi to udělal?" zeptal se ohromeně otec. "Bylo to jako zemětřesení."

"To bylo zemětřesení," řekl jsem. "Jenom malé. Kvůli velkému se musí sejít shromáždění." Vykročil jsem k bráně. V přibývajícím předjitřnírn světle jsem opět viděl, i když jen rozmazaně, a s úlevou jsem si všiml, že brána zůstala nestřežená - vojáci odběhli k průrvě ve zdi.

Nestřežená, takže jsme mohli projít. Nejdřív otec a Saranna, potom vojáci. Proto jsem byl poslední a stále neozbrojený, když se ze stínů vynořil Dinte.

Zahlédl jsem odlesk světla pochodně na oceli. "Jak nerovní jsme soupeři," řekl jsem. "Známka tvé odvahy."

"Nechtěl jsem připustit pochybnosti o výsledku," prohlásil.

"Ale v tom případě sis měl zvolit jiný cíl," odvětil jsem. Byla to hračka, vyvolat mu na dlaních pot a tuk, aby mu jílec začal klouzat. Roztřásl se; nedokázal meč udržet, vyklouzl mu z ruky. Podíval se na něj, jak leží na zemi, v očích měl hrůzu. Zkusil jej zvednout, ale znovu mu z prstů vyklouzl.

Zoufale si začal dlaně utírat do haleny; zůstávaly po nich tmavé skvrny. Vážně si myslel, že si dlaně osuší tak snadno? Znovu zkusil meč uchopit, tentokrát oběma rukama. Držel jej v dlaních a zkusil na mne zaútočit. Snadno jsem mu meč z rukou vyrazil. A tentokrát jsem jej zvedl já.

Bylo by jedině spravedlivé, kdybych ho zabil, ale křičel o pomoc a byl synem mého otce, tak jsem mu pouze rozřízl hrdlo od ucha k uchu a nechal ho ležet na zemi, oněmělého a krvácejícího. Věděl jsem, že se zregeneruje a zotaví, stejně jako já ze stejné rány před rokem. Ale bude si alespoň pamatovat, že až na mne půjde příště, bude si muset přibrat několik přátel.

S mečem v ruce jsem prošel bránou a nasedl na koně, kterého mi přidrželi. O tom, co mne zdrželo, jsem neřekl nic. Jestli

otec zaslechl Dintův hlas a domyslel si, co se za bránou stalo, pomlčel o tom.

Jeli jsme celý den na sever a až v noci jsme dorazili k vojenské základně, která kdysi dávno střežila severní hranici Muelleru, když byl ještě Epson silný a Muellerové byli mírumilovnou, zemědělstvím se živící rodinou, praktikující podivné postupy křížení. Základna byla zchátralá, avšak rychlým odhadem jsem dospěl k číslu tří set nebo více koní, což znamenalo, že mužů bude přinejmenším stejně tolik.

"Víš jistě, že jsou to přátelé?" zeptal jsem se.

"Jestliže ne, stejně nám moc nadějí nezbývá," odvětil otec.

"Určitě bude lepší, když tento meč povezeš ty, a ne já."

Podal jsem mu ho. Prohlédl si jej a přikývl. "Dintův."

"Dostane se z toho," řekl jsem.

"To je škoda," poznamenala mrzutě Saranna.

"Třeba nám udělá radost a zemře sám," řekl jsem. Ale byl jsem přesvědčen, že se z toho zranění dostat může.

Potom jsme dojeli k bránám základny. Vojáci nás vpustili dovnitř, jásotem přivítali otce a on jim vysvětlil (velice zjednodušeně), že ten, kdo vede Nkumaje, nejsem já, ale podvodník. Nevím, kolik mu jich uvěřilo. Byli to však odvážní muži, oddaní otci; většina jich provolávala slávu a žádný neprotestoval.

"Jste stateční," řekl jim, "stateční a čestní, ale tři stovky mužů nestačí." Rozkázal jim, aby se vrátili do svých domovů a přivedli všechny oddané muže, které najdou. Prozřetelně je vyzval, aby se nezmiňovali o tom, že jsem s ním já. Ať se sešikují pod králem, nikoli pod někým, koho by většina určitě považovala za zrádce. Zatímco se tři stovky vojáků rozjely, aby nám přivedly armádu, vyměnili jsme koně, toho dne už popáté, a rozjeli jsme se na sever do tmy.

"Musel jsi to plánovat několik měsíců předem," řekl jsem.

"Nepočítali jsme ve svých plánech s tebou," odvětil otec, "ale věděli jsme, že v brzké době dojde mezi mnou a mým milovaným mladším synem k roztržce a že budu potřebovat volnost ke svolání věrných vojsk. Počítali jsme s nepředvídatelnými okolnostmi."

Vzdor té noci zapadl už podruhé, když jsme konečně zastavili u statku daleko od cesty. Dům stál přímo na břehu Sladké řeky. Z východních kopců, které se táhly do Ku Kueje, vanul chladivý vítr. V krbu plápolal horký, prudký oheň a hostitel nás přesvědčil, abychom si vzali polévku, než nám dovolil jít spát.

Osobní strážci spali v přízemí. A když mne hostitel zavedl do mého pokoje, Saranna už ležela v posteli a čekala na mne.

"Vím, že jsi unavený," řekla. "Ale je to už rok."

Zatímco mne svlékala, vyhlédl jsem z okna k nízkým, obilím porostlým pahorkům na východě, kde z Ku Kueje vstávalo slunce, a když mne pak šimrala, cítil jsem, jak si na mém těle pohrává vánek (ani dnes jsem nic nezapomněl). Cítil jsem koňský pach ze svých šatů a vápenné mléko, kterým hostitel před týdnem vybílil, a bylo to příjemné, být zase doma.

Po třech týdnech bylo jasné, že naše povstání se do dějin nezapíše. Měli jsme osm tisíc naprosto oddaných vojáků, z nichž někteří patřili k nejlepším bojovníkům v celém království. Ale otcova pokladnice je krmila a vyzbrojovala zbytečně. Pověsti, které se šířily, se brzy potvrdily, a my jsme pochopili, že naše věc je ztracena. Dinte uzavřel se Nkumajem dohodu. Proti naší chabé armádě teď stálo 120 000 mužů. Byli jsme s otcem možná lepší vojevůdci, ale ani vojevůdce není všemocný.

Nejvíc nám ale ubližovalo to, že ode dne, kdy jsem byl zajat, Nkumajové dali svou kopii Lanika k ledu a začali veřejně prohlašovat, že jsem s nimi samozřejmě byl, ale muellerské oddíly mne zajaly a nyní jsem přeběhl k otcovu vojsku. A jakmile tuto pověst pustili do oběhu, přestali s pustošením krajiny a začali tvrdit, že ničení byl výhradně můj nápad, od něhož teď rádi upouštějí.

Na popularitě mi to nepřidalo a mému vysvětlení s dvojníkem na věrohodnosti také ne. Nedá se říct, že by se vojáci pod můj prapor dvakrát hrnuli. Snažili jsme se tajit, že jsem s otcem, ale některé věci se v tajnosti udržet nedají.

A tak jsme měli osm tisíc mužů, plnou pokladnici a jedinou možnost - utíkat. Nkumajové a milovaný Dinte se v tu chvíli samozřejmě rozhodli spojit své síly na severním břehu Muellerovy řeky a zamířit rovnou na nás.

"Padneme jako hrdinové," prohlásil Harkint, který mi stále nevěřil.

"Já bych raději žil," řekl jsem.

"Známe tvé choutky," odvětil ledově Harkint.

"Byl bych raději, kdybychom žili všichni. Pod Dintovým velením to nebude dlouho trvat a lidé začnou volat, aby se otec vrátil."

"Netrvalo by to dlouho ani teď, kdybys s námi nebyl ty," ozval se jiný voják a od ostatních, kteří se ve velké síni domu shromáždili, se mu dostalo souhlasného mručení. Otec se na něho zamračil, ale voják měl pravdu. Otcovou největší přítěží jsem byl já. Kdyby mne neměl, mohl by postavit větší armádu. Možná o deset, patnáct tisíc početnější. Stejně by to nestačilo.

"Mám plán," řekl jsem. "A vyjde."

Další ráno jsme se rozjeli kolem Sladké řeky. Nijak jsme se netajili, kam míříme, a postupovali jsme pohodlným tempem. Řeka tekla na jihozápad a tak každý, komu to alespoň trochu myslelo, musel pochopit, že míříme do Muelleru nad Mořem, velkého přístavu v deltě řeky Vzbouřenců, kde se sladká voda vlévala do slaného Rukávu. Byl to strategicky důležitý bod. Kdybychom se tam dostali jako první, flotila by nás převezla do Huntingtonu, kde by vojáci zůstali otci věrni, a jelikož by před očima neměli spoušť, možná by se jejich nenávist vůči mně zmírnila. Mohli bychom tam počkat a připravit vylodění.

Pochopitelně to znamenalo, že Dinte a Nkumajové se budou chtít dostat k flotile dřív, a také se jim to podaří. Vůbec mi to nevadilo. I kdybychom se totiž bezpečně dostali do Huntingtonu, byli bychom trvale ve vyhnanství. V situaci, kdy by Nkumajové získávali kromě svého železa také naše, bychom jim stejně nemohli vzdorovat. Proto jsem po dosažení místa, kde jsme se tak jako tak museli odklonit od řeky, protože řeka se stáčela na západ, vydal rozkaz, aby naše armáda

vyrazila dvojnásobnou rychlostí nikoli na jihozápad k Muelleru nad Mořem, nýbrž na jihovýchod k Velkému zákrutu Muellerovy řeky, odkud by se nám otevřela volná cesta na východ, kde bychom mohli nabrat čerstvé síly mezi nedávno podrobenými a nikterak poddajnými obyvateli Birdu, Jonesu, Roblesu a Hunteru. Nebyl to nejslibnější ani nejbezpečnější plán na světě, ale nic lepšího jsem v tu chvíli vymyslet nedokázal.

Nijak jsme se neštvali - jeli jsme nejrychleji, jak mohly vozy jet, což bylo stále o hodně víc, když byl každý vůz naložen lehce, než mohla dokázat nkumajská armáda bývalých šplhavců pešky. Mohl jsem pouze doufat, že nepřítel postoupil špatným, západním, směrem tak daleko, že se k zákrutu dostaneme dřív než on. Kdyby se nám to podařilo, již by nás na východním kursu nemohli dostihnout a mohli bychom se těšit, že se v boji utkáme někdy jindy.

A kdyby nás náhodou dostihli, měl jsem v záloze ještě jeden plán, ale ten byl vhodný pro dobu, kdy nebudeme mít co ztratit.

Cestou na jihovýchod jsem neměl prakticky nic na práci. Otec své muže znal, přijímat rozkazy ode mne nikdo netoužil. Bavil jsem se tím, že jsem přemýšlel, a tématem, které mi na mysl přicházelo nejčastěji, byl onen podvodník, až příliš věrohodný Lanik, který byl momentálně bez práce.

Byla to zajímavá úvaha, jak se asi jeho život odvíjel. Pro mne bylo jeho stvoření dost nepříjemné - ale co pro něho, když první záblesk vědomí začínal tím, jak se mu někdo, kdo vypadá přesně jako on, snaží rozbít hlavu kamenem? A co mu asi potom připravili Nkumajové, dokud věřili, že jsem to já, než konečně pochopili, jak se věci mají? Jestli mne dříve strašil ve snech, teď mne pronásledoval ve dne. Představoval jsem si, jakou nenávist mu museli vštípit. Pro obyvatele Muelleru jsi zrůda, tvrdili mu určitě. Zabijí tě, jestli se někdy dozvědí, kdo jsi. Ale když nám pomůžeš, dosadíme tě na trůn, a potom jim můžeš dokázat, že jsi někdo, koho mají mít v úctě nebo se ho alespoň bát.

Skutečně vedl jejich vojska? Možná. Získal ode mne kromě těla také vzpomínky? Pokud ano, byl by mi na každém bojišti vyrovnaným soupeřem, neboť by každý můj manévr znal dřív, než jej udělám. Již jen to byl dostatečný důvod, aby si ho nechali.

Bez ohledu na to, jakou roli hrál dřív, nyní byl opět zrazen a bez dlouhých cavyků svržen z významného postavení. Možná už ho zabili, napadlo mne. Nebo si možná připadá stejně bezmocně jako já, když ví, že na celém Západě není nikdo nenáviděn více než on, a přitom si tuto nenávist ve skutečnosti vůbec nezasluhuje.

Vzpomněl jsem si na Mwabao Mawu a nejraději bych ji zaškrtil.

Ne, vraždu ne, řekl jsem si. Žádné zabíjení. Slyšel jsem píseň země, a ta je silnější než nenávist.

V takových chvílích jsem armádu o několik kilometrů předjel, lehl jsem si do hlíny a promluvil si s živou skálou. Jelikož jsem se bál, že bych se nedokázal ovládnout, nechal jsem skálu, aby mne ovládla, dala mne do pořádku a vrátila mi vyrovnanost.

"Osvobodili Cramery a berou si jako otroky Muellery," vyprávěl nám zděšeně voják, který se k naší armádě přidal. Reakce byla prudká - mnozí z našich vojáků měli rodiny v Západním Muelleru, kde teď možná Cramerové drancovali a naše lidi neměl kdo bránit. Nepřekvapilo mne, když naše řady začaly řídnout, jak se jednotliví vojáci vytráceli a vydávali se jihozápadním směrem. A ještě méně mne překvapilo, když se nevrátila většina našich zvědů. Přesto jsme se museli pokusit udržet armádu pohromadě. Naléhal jsem proto na otce, aby přestal hledat dobrovolníky na výzvědné výpravy.

Když jsme byli pouze třicet kilometrů od Velkého zákrutu, dostali jsme tu vůbec nejdůležitější informaci od někoho, koho jsme už ani nedoufali někdy spatřit.

"Homarnoch," zašeptal otec, když spatřil muže, který se jako šílený hnal s vozem po cestě, kterou jsme právě projeli. "Homarnochu! Tady!" vykřikl, a starý doktor nás brzy dostihl. Vyhlásili jsme odpočinek; vojáci se zastavili. "Je to marné," vyhrkl Homarnoch. "Uštval jsem už pěkných pár koní, jak se vás zoufale snažím dohnat. Nkumajové vám na návnadu neskočili. Poslali do Muelleru nad Mořem jenom Dinta se svými vojáky. Od chvíle, kdy jste zahnuli na jihovýchod, máte zbytek stále ještě před sebou. Čekají na vás ani ne pět kilometrů odtud. Jsou u Velkého zákrutu už několik dní."

Otec svolal velitele a rozkázal jim, aby muže připravili na mnohem rychlejší přesun.

"My se s nimi utkáme a zvítězíme," trval na svém Harkint.

"Unikneme a přežijeme," odvětil otec a Harkint vztekle odešel.

Než jsme se připravili, Homarnoch nám vylíčil, jak a proč přijel. "Chystali se vzít všechno - všechno, co jsme dokázali za tisíce let práce. To jsem nemohl připustit. To jsem těm opicím ze stromů nemohl dát."

Raději jsem mu ani nevysvětloval, že ty opice ze stromů daly zbytku vesmíru lety nadsvětelnou rychlostí. "Proto jsem radikály otrávil," řekl Homarnoch. Otec byl ohromen. "Tys je zabil!"

"Představovali hodnotu pěti tun železa, Ensele, to jsem těm inkousťákům nemohl dopřát. Proto jsem je otrávil. Nedostanou jediný gram železa, ani za nehet."

Neřekl jsem nic, ale vzpomněl jsem si na dobu, kdy jsem měl pět noh a nadbytečný nos, a přesto jsem dál věřil, že jsem člověk.

"Mám také knihovnu. Ty nejdůležitější dokumenty. Teorii. Všechno to mám tady ve voze," pokračoval, "a zbytek jsem spálil. Když teď moc nad městem mají Dintovi muži, nikoho nenapadlo mne zadržet.

"Mistrovský tah," prohlásil otec. Homarnoch zářil pýchou.

"Ale to, že s sebou máme knihy, neřeší náš hlavní problém," poznamenal jsem. "Co teď uděláme?"

"Harkint chce, abychom zaútočili," řekl otec s ironickým úsměvem.

"Harkint je hrdina s vylízaným mozkem," odvětil jsem. "Na druhou stranu chápu, proč to chce udělat. Není kam jinam jít. Mezi námi a mořem jsou Dintovi muži a na severu je pouze Epson. Jeho obyvatelé nebudou chtít Nkumaje dráždit tím, že by nás přijali."

"Dinte pro nás není soupeř."

"Má nad námi převahu v poměru pět ku jedné. S takovou přesilou nepotřebují ani schopného vojevůdce."
Chvíli jsme jen mlčky seděli. Homarnoch mumlal něco o tom, že potřebuje vyměnit koně. A potom se vrátil Harkint. Vojáci byli připraveni. "Chci vědět jedno," prohlásil, "jdeme do boje, nebo před ním utíkáme?"
"Utíkáme," odvětil otec. "Otázka zní kudy."
Harkint si pohrdavě odfrkl. "Netušil jsem, že se dočkám dne, kdy Mueller bude zbabělec. Poslechl jsem vás ve všem, i když se to nakonec ukázalo jako chyba, včetně poskytnutí útočiště tomuto prvotřídnímu parchantovi " čímž myslel mne - "ale ať raději skončím v pekle, než bych vzal do zaječích a prchl z boje. A nejsem sám, kdo tak smýšlí."
Kdyby měl smysl pro dramatičnost, obrátil by se a odešel by. Ale neudělal to. Proto mu otec řekl: "Jdi mezi vojáky, Harkinte, a zeptej se, kdo chce jít s tebou. Ale řekni jim, že Mueller ustupuje a všechny je žádá, aby šli s ním. Řekni jim to a ty, kteří půjdou s tebou, si vezmi."
Harkint přikývl a odešel. Začal jsem črtat přibližnou mapu Muelleru a okolních území.
"Jih a západ nepřicházejí vůbec v úvahu," konstatoval otec. "V Muelleru by každý zabil tebe a v Helperu, Crameru a Wizeru by každý zabil mne."
"A na sever to nejde," doplnil jsem ho, "protože Epson je příliš slabý na to, aby nás ochránil, a příliš silný na to, abychom si vstup mohli vynutit."
"A na východ se nedostaneme, protože v cestě stojí nkumajská armáda."
"Tomu říkám zoufalá situace," prohlásil lehkovážně Homarnoch, který se mezitím vrátil, stál několik metrů opodál a probíral se svazkem nějakých papírů. "Nemáme žádnou naději. Nejlepší bude, když skočíme do řeky a utopíme se."
Nastal vhodný okamžik, abych odkryl svůj poslední, zoufalý plán. "Existuje jeden směr, kterým jsme to ještě nezkusili."
Otec zareagoval rychle. "Ku Kuej. Jenže k tomu lesu se váže až příliš mnoho pověstí, Laniku. Muži tam nepůjdou."
"Já jsem lesem prošel. A nejenom po okraji. Prošel jsem skrz."
"A zrovna za tebou půjdou všude."
Rozesmál jsem se.
"I kdybychom je tam dostali, Laniku, co bychom tím dokázali? Východu vládne Nkumaj a daleký sever plení vojska Singerů. Co budeme dělat v Ku Kueji?"
"Přežívat. Dinte nevydrží věčně."
"Ty to myslíš vážně, abychom tam šli, že?" Viděl jsem na něm, že se Ku Kueje bojí stejně jako všichni ostatní. Nebyl jsem snad stejný? A neděly se mezi stromy podivné věci, když to vypadalo, jako by se zastavil čas, a moje tělo padalo únavou, kdy jsem to vůbec nečekal? Přesto to byla naše jediná naděje.
"O Schwartzu se také říká všelicos," namítl jsem. "Přesto jsem tam byl a vyšel jsem odtamtud živý."
"Ty myslíš, že tam ještě někde je Ku Kuejova rodina? Myslíš, že by pro nás mohli mít něco, co by se nám mohlo hodit?"
"Je to zvláštní, nebezpečný les, možná doopravdy k zešílení. Nikoho jsem tam nepotkal, otče, a ani tentokrát neočekávám, že tam najdeme někoho, kdo nám pomůže. Ale i malá naděje je lepší než žádná."
Otec se tiše zasmál. "Podle mne, Laniku, taková šílená naděje dokazuje jen to, že jsi zoufalý."
Jeho pobavený tón znamenal, že povoluje. Proto jsem přitlačil. "Šel by Dinte do Ku Kueje za námi?"
"Dinte? Ten věří všemu, co se povídá. Na noc zavírá okna. Když je zamračeno, nepřejde přes vodu. Když se ho dotkne stín něčího koně, zpívá. Je to blázen."
"Nkumajové blázni nejsou," řekl jsem, "a nechodí do Ku Kueje taky. A to jsou v lese doma. Z Ku Kueje má každý takovou hrůzu, že mu v nose mrzne sopel. Takže když nevyplašíme sami sebe, nic se nám nestane."
Jít s Harkintem do boje se rozhodlo víc vojáků, než jsme čekali. Přesto jsme zbytek seřadili do dvojstupu a vyrazili jsme na severovýchod. Nebyl to příjemný rozchod. Někteří vojáci, kteří šli s námi, Harkintovým mužům spílali, že opouštějí svého pána. Harkintovi muži jim na oplátku nadávali do zbabělců. Byl to smutný pochod. Zůstalo nás nějakých pět tisíc a další odpadali cestou. Nedokázal jsem jim to mít za zlé, ale ty, které jsem chytil, jsem donutil vrátit se na své místo. Nebránili se. Věděli, že za hodinu za dvě se ztratí znovu, až žádný důstojník nebude dávat pozor.
Došli jsme na rozcestí, odkud jsme mohli jít po hlavní silnici doleva, pokud bychom chtěli prchnout na sever, nebo na východ po vedlejší cestě, která nás mohla zavést pouze do Ku Kueje. Otec pronesl působivou řeč. Přesto jsme přímo na místě ztratili dva tisíce mužů, jen co se rozkřiklo, že Harkintovi vojáci byli několik hodin po našem odchodu zmasakrováni. Nkumajové nám byli v patách, a když na nás čekali u Velkého zákrutu, několik dní odpočívali - na rozdíl od nás byli čerství.
V beznadějné náladě jsme husím pochodem postupovali úzkou cestou procházející nehostinnými východními kopci. Dezertérů teď bylo málo; v těchto kopcích byly nejjistějším zdrojem potravy naše vozy a navíc by dezertéři měli jen malou naději na přežití, když nepřítel byl tak blízko za námi. A pak, muži, kteří s námi zůstali, představovali jádro otcových stoupenců. Ti, o nichž jsme si mysleli, že by raději zemřeli, než by ho opustili.
"Pohrávám si s takovým nápadem," svěřil se mi otec, když jsme v čele kolony postupovali křivolakou silnicí. "Chtěl bych tady někde najít dobré místo a bojovat."
"To je hloupý nápad," odpověděl jsem mu zvesela.
Otec se usmál. Byl to však neradostný úsměv. "Zjišťuji, že čím jsme blíž Ku Kueje, začínám být také trochu pověrčivý. Víš jistě, že jsi tamtudy bezpečně prošel?"
"Jsem tady, ne?"
"Jsi tady, ale co to dokazuje? Jsem sice jenom uznávaný stařec, Laniku, synu můj, ale jestli se nemýlím, rozbořil jsi hradbu mého paláce, aniž bys potřeboval kámen nebo katapult."
"Ve Schwartzu jsem se něco naučil."
"Laniku, já o tobě nepochybuji. Ale nechápeš, že co můžeš udělat ty, třeba nikdo jiný nemůže? Ty možná budeš v Ku

Kueji bezpečný, ale kde bereš jistotu, že přežije někdo z nás?"
"Všechno, co jsem se naučil, jsem se naučil ve Schwartzu. Když jsem vstoupil do Ku Kueje, byl jsem obyčejný chlapec, a když jsem vyšel ven, byl jsem sice unavený, ale nezměněný."
Povzdechl si. "Co budeme v Ku Kueji dělat?"
"Přežívat." Jaké jiné plány ode mne očekával?
Cesta se stočila na sever a východním směrem jsme v dálce zahlédli první stromy Ku Kueje. K lesu nevedla ani stezka - byl to pro poutníky nezvyklý směr. Proto jsem zvolil trasu, která mi připadala schůdná, a vyrazil jsem neprošlapaným terénem.
Vojáci za mnou nešli.
Nic neřekli, ani se nevzbouřili. První řady tam prostě seděly na koních a pozorovaly mne, beze slova, bez pohybu.
Potom otec sjel z cesty a zamířil za mnou. Několik dalších se přidalo. Ale na rozdíl od otce, který pomalu vedl koně, až mne dojel, ostatní zadrželi koně a zastavili několik metrů od cesty.
Otec se k nim otočil. "Nebudu nikomu poroučet, aby šel," prohlásil. "Ale Mueller tam jde a všichni Muellerovi praví muži půjdou s ním. Zůstaňte se mnou a budete žít stejně dlouho jako já."
Nevím, jestli by je otcova krátká řeč sama o sobě dokázala přesvědčit. Mnohem přesvědčivější byla salva šípů, které k naší koloně plachtily. Muška nebyla nejlepší - na takovou vzdálenost se o přesnosti nedalo mluvit. Ale vzkaz byl jasný: Nkumajové nás obešli z boku, takže naše kolona bude zanedlouho vydána všanc nepřátelským šípům.
"Ke mně, Muellere!" zvolal otec a vzápětí mi nahlas pošeptal: "Jeď, sakra!" Vyrazil jsem cvalem, který se do nerovného terénu hodil ze všeho nejmíň, ale já i můj kůň jsme měli štěstí. Stejné štěstí neměli ostatní, a tak mnozí koně své jezdce shodili, než dojeli k hradbě lesa. Stromy byly vysoké, ale často měly větve nízko, takže bylo nesnadné hledat průjezdnou cestu. Musel jsem sesednout, což znamenalo, že také naši vojáci se budou muset na kraji lesa zdržet, a jak budou čekat, až ti před nimi přejdou pod stromy, zůstanou vydáni na milost nkumajským lučištníkům. Ztratili jsme tam více než dvě stě mužů. Ale po dvou hodinách postupu do hloubi lesa vzkázali poslední muži dopředu, že nkumajští pronásledovatelé se stáhli.
Z nejhoršího jsme byli venku, ale zůstat jsme tam nemohli. Stromy rostly tak hustě, že tam nemohl vyrůst dostatek dobré píce pro koně. Rozhodl jsem se, že muže dovedu k břehu prvního jezera, u něhož jsem se poprvé zastavil. Stromy se tam rozestupovaly a vytvářely louku, která měla koním stačit alespoň na několik dní.
Náš postup lesem provázelo mlčení. Neohlížel jsem se po ostatních - znervózněli by ještě víc, kdyby věděli, jak nervózní jsem kvůli nim já. Neustále jsem čekal, kdy nám začne ubývat sil a zároveň se dostaví pocit, jako by se zastavil čas, jak se mi stalo předtím. Tentokrát však naše výdrž nijak neutrpěla. Znepokojivé bylo jen to, že les zůstával naprosto tichý, přestože se do něj v pravidelném rytmu bořila kopyta koní i holínky vojáků. Bylo to, jako by ticho každý zvuk pohlcovalo, jako by z nás stromy po kouscích ukrádaly a nic nevracely.
Strávili jsme v lese těžkou noc. Půda byla docela měkká a v tornách na sedlech jsme měli jídla dost, ale do rána několik stovek mužů zmizelo. Buď odešli v noci, nebo se vytratili s první ranním světlem, ale byli pryč. Věděli jsme, že pouze zběhli (a ne málo dalších, kteří zůstali, nepochybně litovalo, že neodešli také), ale pocit, že někdo může v noci jen tak zmizet, ke klidu zrovna nepřidal.
Žili jsme ze zásob, které jsme si vezli na sedlech. Nevěřil bych, že najít jezero by nám mohlo trvat tak dlouho. Jestli mne paměť neklamala, dorazil jsem až sem - pravda, vyčerpaný - po jediném dni běhu, ne? Slunce svítilo, kolem vody létali ptáci, koně se volně pásli na louce a já byl přesvědčen, že jsme našli bezpečí. Spočítal jsem muže. Necelý tisíc. A s tím jsme v Muelleru chtěli získat zpátky moc.
Muži se koupali v jezeře, cákali po sobě jako malé děti. Hlasitě se smáli. Byli v bezpečí, momentálně nic naléhavě nepotřebovali, muži ani koně. Rozhodli jsme se s otcem, že velení nad naším mírumilovným, šťastným vojskem přenecháme Homarnochovi a vydáme se hledat místo, kde bychom se mohli utábořit, postavit chatrče a něco si vypěstovat. Nevyřčená zůstala chabá naděje, že bychom při tom mohli najít také Ku Kueje, pokud tady nějací takoví lidé přebývali.
Sararma se mne držela a naléhala, abych nejezdil. Přesto jsme ji tam nechali a vydali jsme se na průzkum lesa. V tu chvíli nám to připadalo rozumné.

8 KU KUEJ

V lesích někde u Sladké řeky by to byl příjemný výlet. Otec kráčel rychlým tempem (uvědomil jsem si, že není vůbec starý) a já jsem ho v těsném závěsu následoval. Díval jsem se, jak zvedá ruce, aby si sáhl na listy a větve, shýbá se, aby si utrhl stéblo trávy nebo květinu, a při řeči jimi pak v rozmáchlých gestech mává před sebou. Kdysi jsem ta gesta považoval za aroganci, předvádění se - nebo v horším případě snahu zaútočit, ovládnout mne a všechny ostatní kolem sebe, zpracovávat nás tak dlouho, až se vzdáme. Ale to bylo v době, kdy jsem byl dítě. Teď jsem pochopil, že všechno to mávání, sekání a bodáni je projev přebytečné energie. Jeho tělo nebylo dost velké, nepohybovalo se dost rychle, aby mohlo celý jeho život a radost obsáhnout.
Ironií bylo, že jsem si toho všiml teprve teď, když jeho radost působila tak nemístně. Měla být nakažlivá, ale mně připadala vynucená. Místo abych se chtěl smát, pohybovat a pokřikovat s ním, bylo mi z něho do breku. A nejspíš bych se i rozplakal, kdybych ho tím nezahanbil. Někdy se plakat dá, třeba když se domů vrátí dlouho ztracení synové, ale kvůli ztrátám Mueller nepláče. Netruchlí ani pro ztrátu království. Můj otec ještě žil, ale já už jsem ho oplakával, protože svým pravým já byl nejvyšší Mueller, vládce, muž tak velký, že mu nic menšího než království nemohlo stačit; teď zůstal omezený na prostor svého těla a jeho královstvím byl podivný les a hrstka mužů, kteří si hýčkali vzpomínku

na to, kým byl, a proto těmto žalostným pozůstatkům nadále sloužili. Ensel, nejvyšší Mueller, byl mrtvý. Ale Ensel Mueller chtěl žít dál, chtěl si dál nést část své velikosti, přestože byl poražen.

Vždycky jsem si představoval, že po něm království zdědím. Že po jeho smrti zaujmu jeho místo, stanu se jím. Myslel jsem si, že na to mám. Jenže když jsem teď šel lesem za ním, pochopil jsem, že bych se sice mohl stát nejvyšším Muellerem, ale bylo by to něco jiného. Ještě jsem nebyl dost velký, abych jeho místo mohl zaujmout, protože jeho smrtí by vzniklo příliš mnoho prázdných míst, míst, o jejichž existenci jsem téměř nevěděl, rolí, do kterých nikdy nedorostu.

Zanedlouho jsme nechali jezero za zády a nic zvláštního se nestalo. Začínal jsem uvažovat, jestli to, co jsem cítil předtím, když jsem přes Ku Kuej procházel, šílený únavou, nebyl pouhý klam. Ale pak to přišlo znovu, úplně stejně jako tenkrát, když jsem přes Ku Kuej procházel poprvé. Šli jsme dál a dál, a přesto slunce stálo vysoko na obloze a zdálo se, že se prakticky nepohybuje. Otec dostal hlad, proto jsme se najedli, ale slunce se ani nepohnulo. Pokračovali jsme v cestě, dokud na nás nepřišla únava, a slunce za tu dobu postoupilo jen nepatrně. A potom jsme šli tak dlouho, dokud jsme nepadli vyčerpáním, až jsme nemohli udělat jediný krok, a tou dobou mohlo být něco kolem poledne.

"To je legrační," řekl vysíleně otec, když jsme leželi v trávě.

"Mne to utěšuje," odvětil jsem. "Teď vím, že jsem nebyl šílený, když se to stalo tenkrát."

"Anebo jsme šílení oba."

"Přesně toto se mi stalo, když jsem tady byl předtím."

"Chceš říct, že jsi šel jenom dopoledne, než jsi zeslábl a sesypal se?"

"To jsem si myslel tenkrát, jenže teď si tak jistý nejsem." Od doby, co jsem přes Ku Kuej procházel naposledy, jsem o světě věděl víc. Že hvězdáři v korunách stromů mohou vymýšlet, jak to udělat, aby lidé mezi hvězdami létali rychleji než světlo. Že nazí primitivové v poušti mohou skálu proměnit v písek. Podléhali jsme snadno únavě? Nebo se slunce po obloze pohybovalo nějak pomalu? "Vidíme, že jsme sice unavení, ale čas nepostoupil, takže si myslíme, že se rychle unavíme. Ale uvažuj - nemáš pocit, že jdeme celou věčnost? Třeba jsou naše těla v pořádku, ale zpomalil se čas jako takový."

"Laniku, já jsem tak vyčerpaný, že ti ani nerozumím, natož abych přemýšlel o tom, co jsi řekl."

"Tak odpočívej," vyzval jsem otce.

Otec vytáhl meč a položil si ho na levý bok, aby ve chvíli, kdy se probudí, měl volnou pravou ruku, která drží meč. Ihned usnul.

Také jsem si lehl do trávy pod stromy, ale nespal jsem. Poslouchal jsem skálu. Poslouchal jsem přes bariéru živé půdy a hlasy milionu stromů, a slyšel jsem:

Ani ne tolik hlas skály, jako spíš hluboký, tichý, téměř neuvěřitelný šepot, jemuž jsem nerozuměl. Skutečně mluvil o spánku, nebo to pocházelo z mé hlavy? Pokusil jsem se zaslechnout výkřiky umírajících (obvykle jsem se je snažil nevnímat) a tentokrát jsem neslyšel tlačenici současně naříkajících hlasů, ale spíš zřetelné tiché volání. Zmučené, ale pomalé. Zmučené, plné nenávisti a strachu, avšak nekonečně zpožděné, izolované a zřetelné. Ve srovnání s jejich rytmem tepalo moje srdce rychle, splašeně, jako o závod, a přitom jsem byl v klidu a pulz jsem měl normální.

Klesal jsem hlínou, která mi jen váhavě ustupovala, až jsem se dostal dolů a zastavil jsem se o skálu. Pod zády mi uhýbaly kameny, hluboké kořeny se plazily pryč, aby mi nepřekážely v cestě; potom povolila i tvrdá skála a udělala mi pohodlné lůžko. Zaposlouchal jsem se.

Vůbec nic neobvyklého. Hlas skály byl stejný, a to, co jsem slyšel v blízkosti povrchu, bylo pryč.

Nechápal jsem to. To, co jsem předtím slyšel, nebylo jen v mé fantazii, a přesto tady, na skále, bylo všechno stejné jako před několika týdny ve Schwartzu.

Začal jsem znovu stoupat a celou cestu jsem poslouchal. Píseň země se postupně měnila, jako by zpomalovala, jako by se rozdělovala do několika různých hlasů. Také půda jako by se neochotněji rozevírala a propouštěla mne. Ale nakonec jsem se vynořil na povrch a s roztaženýma rukama jsem jako vždycky plaval na něčem, co bych přirovnal snad jedině k moři, jehož voda je o něco málo hustší než je obvyklé.

Otec tam stál a s nečitelným výrazem ve tváři si mne prohlížel. "Proboha," hlesl, "co se to s tebou stalo?"

"Co by, odpočíval jsem," odvětil jsem, protože nic víc se nedalo říct.

"Byl jsi pryč a pak ses najednou vynořil ze země, jako když mrtvola vystoupí z hrobu."

"Zapomněl jsem šlapat vodu," řekl jsem. "Tím se nemusíš znepokojovat. Potřeboval jsem si něco zjistit. Otče - ve Schwartzu jsem se naučil několik zajímavých věcí. Věcí, které by se prostřednictvím ambasadora nedaly vyvézt, protože se jedná o způsobL uvažování a komunikaceL s věcmi, se kterými by se jiní lidé nebavili, protože by je to nikdy nenapadlo."

"Naháníš mi strach, Laniku. Ty nejsi - ty už nejsi člověk."

Věděl jsem, jak to myslí, ale stejně mne bolelo, že to řekl. "O tom bylo rozhodnuto už tenkrát, když mi narostla prsa a Homarnoch mne prohlásil za radikála."

"To bylo "

"Něco jiného," dokončil jsem větu za něho. "Poněvadž tenkrát jsem byl míň než člověk, zatímco teď mne máš za něco víc. Ale pravda není ani jedno, otče. Byl jsem člověk celou dobu, tenkrát i teď. Je to něco, co se člověku může přihodit, něco, co člověk může dokázat. Ani bůh, ani ďábel. Člověk."

"Jak to víš?"

"Protože jsem člověk, a jsem toho schopen."

"Vypadalo to, jako bys byl pryč skoro hodinu, Laniku, celou věčnost. Jak jsi dýchal?"

"Dobře jsem zadržel dech. Ale teď zapomeň, co jsi viděl, otče. Chci ti říct, co jsem zjistil. V místní půdě je něco zvláštního. Něco, co zpomaluje probíhající děje, nebo alespoň budí takové zdání. Je to, jako by - nevím. Jako bychom my, půda a stromy kolem nás byli uzavřeni v jakési bublině, a v té bublině by čas plynul pomaleji. Vlastně ne, tak by to

nešlo. Je to, jako by náš čas plynul rychleji. Dojdeme dál, dojdeme tak daleko, kolik se obvykle ujde za den, ale v okolním světě uplynulo jenom několik minut. Dokud jsme uvnitř, vypadá to, jako by celý zbytek světa zpomalil, ale není to pravda. Je stejný jako jindy."

"Jestli jsme skutečně ušli tak daleko, jak se nám zdá, musí to být pořádná bublina."

"Jestli se nepohybuje s námi."

"Proč se totéž nestalo s armádou?"

"Nevím, třeba jsme měli příliš velkou setrvačnost nebo něco takového. Ale podívej se na slunce." Bylo teprve kousek za nadhlavníkem. "A to už dnes nemáme sílu jít dál."

"Já jsem odpočinutý," prohlásil otec. "Měl jsem pocit, jako bych si pořádně zdříml. Když jsem se pak probudil, ty jsi byl pryč a nikde žádná stopa, prostě pryč. Neměl jsem odvahu odejít, bál jsem se, že bych tě zase ztratil. Zdálo se mi, jako bych čekal věčnost."

"Byl jsem pryč nanejvýš několik minut," odvětil jsem. "Jenže těch několik minut jsem strávil mimo bublinu."

"O žádných bublinách nic nevím, ale jsem odpočinutý," řekl otec. A tak jsme šli dál.

Podle slunce bylo odpoledne teprve v půli; podle mých propočtů jsme od rána ušli tolik jako za dva dny, když jsme narazili na další jezero. Bylo to jezero, po jehož jižním břehu jsem prošel při své předchozí pouti. Nyní jsme stáli na západním břehu a protější břeh byl tak blízko, že jsme jej krásně viděli. Pokud to ovšem protější břeh byl. Jelikož to vypadalo, jako by se směrem na sever a na jih ztrácel, napadlo nás, že bychom před očima mohli mít ostrov nebo poloostrov.

Na rozdíl od otce jsem nespal, ale ani jemu odpočinek příliš nepomohl. Potácel se jako opilý, a také já jsem byl tak unavený, že každý krok znamenal zvláštní úsilí, triumf vůle. "Nevím jak ty," řekl jsem mu, "ale já dál nemůžu. Tady si udělám přestávku."

Usnuli jsme málem dřív, než jsme si lehli. Probudil jsem se ve tmě. Při své první cestě jsem v Ku Kueji noc nikdy nezažil a minulou noc, kdy jsem byl s vojskem, jsem myslel na jiné věci. Teď jsem pozoroval oblohu. Vzdor i Svoboda už vyšly a v tuto roční dobu byly blízko sebe. Ležel jsem tam, ještě rozespalý, a dopřával jsem myšlenkám volnost, když vtom jsem si uvědomil, že Vzdor měl Svobodu již předběhnout. Místo toho se pohyb téměř nedal zaznamenat. Bylo možné, že Ku Kuejové našli způsob, jak zpomalovat slunce a měsíce? Ne, jinak bychom si takových věcí všimli i z Muelleru. To, co se tady dělo, nebylo opravdové, nebyla to žádná změna v zemi nebo na obloze. Mohla to být jedině změna v nás. Změna, k níž nedošlo, když jsme byli s armádou; změna, která nastala teprve tehdy, když jsme zůstali sami.

"Vzdor alespoň jednou pochopil, kde je jeho místo," prohlásil otec. Takže byl také vzhůru. "Také sis toho všiml."

"Nenávidím to tady, Laniku." povzdechl si. "Žebrák je vděčný za každou minci. Ale já si začínám myslet, že bych byl býval šťastnější, kdybych šel s Harkintem."

"Do jisté míry bys asi byl."

"Do jaké?"

"Kdyby ti uřízli hlavu a tobě by už žádná nedorostla."

"S Muellery je to těžké," řekl otec. "Nejsme schopni uvěřit, že smrt je trvalá. Jednou jsem slyšel o muži, který nedokázal vymyslet žádný jiný způsob, jak se pomstít nepříteli, než ho zabít, jenže tak velkou pomstu zase nechtěl. Proto ho vyzval na souboj a porazil ho. A dokud nepřítel ležel na zemi, zesláblý ztrátou krve, usekl mu ruku a přišil ji obráceně. Výsledek se mu natolik zalíbil, že muži udělal totéž s druhou rukou a také s nohama v úrovni boku, takže dotyčný měl od té doby zadek na stejné straně jako obličej. A samozřejmě měl také ocas. Byla to dokonalá pomsta. Když se všechno zahojilo, nepřítel se až do konce života díval, jak kálí, a naopak nevěděl, jestli souloží s hezkou dívkou nebo s ošklivou."

Rozesmál jsem se. Přesně takové pověsti se v Muelleru nad Řekou vyprávěly v zimě u ohňů. Pověsti, které se teď nevyprávěly nikoli proto, že by mužům chyběl vtip, ale proto, že neměli náladu.

"Já už se nikdy nevrátím, Laniku, že ne?" řekl otec. A podle toho, jak to řekl, jsem poznal, že pravdu slyšet nechce.

"To víš, že se vrátíš," odvětil jsem. "Je to jen otázka času, kdy se Nkumajové pod vlastní tíhou zhroutí. Velikost území, které dokáže jedna rodina pohltit, má svoje meze."

"Ne, nemá. Byl bych si dokázal podmanit všechny."

"Beze mne bys to nezvládl," prohlásil jsem tak bojechtivě, že se rozesmál. Byl to stejný smích, jaký jsem od něj slýchal jako dítě. Vzpomněl jsem si, jak jsem ho jednou vyzval na souboj, protože mi nařídil, abych za drzost šel do svého pokoje. Přesně takhle se smál, dokud jsem nevytáhl meč a nevyzval ho, aby se mi čestně postavil. Abych byl spokojený a vzdal se, musel mi téměř useknout ruku.

"Nikdy jsem to neměl zkoušet," řekl. Co zkoušet, uvažoval jsem, dokud větu nedokončil: "Dělat něco bez tebe."

Neřekl jsem na to nic. Před rokem mne musel poslat pryč; od té doby jsem v rozhodování, co dělat, neměl příliš na výběr. Před rokem? Bylo to jako včera. Bylo to jako věčnost. Ve tmě se mne zmocnil pocit, jako bych nikdy nebyl jinde než tady a nedělal nic jiného, než hleděl na hvězdy.

Otec se také díval na hvězdy. "Dosáhneme na ně někdy?"

"Když budeme mít dost dlouhé ruce."

"A co najdeme, když se tam dostaneme?" Slyšel jsem z jeho slov neurčitý pocit smutku, jako by si otec právě uvědomil, že něco, co kdysi v nedbalosti založil, už nikdy nenajde. "Kdybychom v Muelleru získali dost železa, nějakým způsobem postavili loď a rozletěli se ke hvězdám, co bychom našli? Přivítali by nás po třech tisících let s otevřenou náručí?"

"Ambasadorové dosud pracují. Posílají nám jejich prostřednictvím železo. Vědí, že tady jsme."

"Kdyby nás někdy chtěli z této planety pustit, už dávno by sem přišli a odvezli nás. Za hříchy, které jsme spáchali, ať byly jakékoli, jsme zaplatili tisíckrát, ještě než jsem přišel na svět, Laniku. Vzbouřil jsem se snad já proti Republice? Čím

je ohrožuji? Jsou vybaveni zbraněmi, s nimiž by se celé nkumajské armádě mohl postavit jediný člověk a zvítězil by. Zatímco já jsem stárnoucí šermíř, který kdysi zvítězil v sedmnácti soutěžích v lukostřelbě za jediný den. Připnu si všechny své medaile a oni se přede mnou určitě sklonì." Smutně se rozesmál a potom se jeho smích změnil v povzdech.
"Když jim usekneme ruku, tak nedoroste," řekl jsem.
"Takže nad nimi máme výhodu."
"Jsme zrůdy."
"Je mi zima," prohlásil jsem, ale nehybné mraky zůstávaly tam, kde byly, blízko obzoru. Bylo bezvětří.
"Je bezvětří," poznamenal jsem. "Zpomalil se i vítr. Podívej, otče, vidíš tam za tou zátokou, jak stébla trávy leží? Jako by foukal vítr. A přesto zůstávají ohnutá."
Otec jako by si ničeho nevšiml.
"Otče," řekl jsem, "možná bychom měli jít dál."
"Kam?" zeptal se.
"Najít Ku Kueje."
"To budeme stejní blázni jako Opičák Ondra, když se snažil najít třetí měsíc, celý ze železa, který nás vysvobodí z pekla. Žádní Ku Kuejové nejsou. Ta rodina už dávno vyhynula."
"Nesouhlasím, otče. Tato časová bublina není přirozený jev. Všude nás doprovází. Jelikož my sami ji nevyvoláváme, musí to dělat někdo nám, a já toho někoho chci najít."
"Dobře, možná nějací Ku Kuejové jsou. Kdybychom je měli najít, už bychom na ně narazili."
"Nemohou žít tak, aby se to nijak neprojevilo, Otče. Musejí žít někde."
"Myslíš, že nám zbývá dost let života, abychom prohledali každičký metr pralesa, v naději, že najdeme ku kuejské bobky nebo vlasy zachycené na některé ze spodních větví? Mohou s námi dělat nejrůznější věci, a my je přitom nikdy neuvidíme. Já tomu říkám magie. Vzdávám to a říkám, že je to magie. A kouzelníci nepotřebují nás ani naši pomoc, takže se můžu vrátit ke svým lidem a zemřít. Alespoň si mne budou pamatovat jako krále, který bojoval až do smrti, a ne jako Muellera, který utekl do pralesa, kde si na něm pochutnaly stromy Ku Kueje."
"OtčeĽ"
"Chtěl bych ještě spát. Nechci nic jiného než spát." Překulil se na bok, zády ke mně.
Ležel jsem tam, díval se na hvězdy a přemýšlel, jací asi Ku Kuejové budou. Na této planetě je možné cokoli, usoudil jsem. Když jsem jako dítě vyrůstal v Muelleru, myslel jsem si, že na nás není nic zvláštního. Každé dítě se učilo pod hrozbou domácího vezení nebo ztráty údů, pokud nebude prospívat, neboť bolest nám již v dětství byla lhostejná. Oděrky se každému dítěti zahojily bezprostředně poté, co upadlo. Myslel jsem si, že je to normální. Teď jsem věděl, že je to jinak. Lidé ze stromů odpovídají na otázky týkající se celého vesmíru, lidé z pouště dovedou svým myšlením dávat kamenům nový tvar. Na Zradě byla podivuhodnost normální. A ti, kteří obyčejní skutečně byli, byli odsouzeni k zapomenutí nebo k porobě.
Přišli jsme za vámi, oslovil jsem v duchu Ku Kueje, přišli jsme za vámi, protože jsme se nikam jinam uchýlit nemohli. Doufali jsme, že ti, kteří nemají důvod bát se spravedlnosti, budou mít soucit.
Nikdo na moje myšlenky neodpověděl. Nikdo je neslyšel.
Jak hlasitě musím vykřiknout, abyste si mne všimli, pomyslel jsem si. Co musím udělat, abych upoutal vaši pozornost alespoň na chvíli, jakkoli dlouho tady taková chvíle trvá?
Jezerní hladina odrážela měsíční svit. V naší blízkosti se hladina chvěla, ale chvění postupně sláblo a dál od nás bylo jezero nehybné, vlny jako by se zastavily v půli cesty. A najednou jsem věděl, jak to udělat, aby si nás museli všimnout.
Změny týkající se vody byly koneckonců tím prvním, co jsem ve Schwartzu viděl, když voda vytvořila tůňku, abych se mohl napít, a když jsem měl dost, znovu se vsákla. Opět jsem znehybněl a neslyšitelným hlasem jsem oslovil zemi pod sebou.
Země možná vycítila, jak naléhavě ji potřebuji, anebo jsem byl silnější, než jsem si myslel. Skála každopádně zareagovala. Zem pod jezerem povolila, odtekla a jezero se rychle vpilo. Když jsem byl hotov, zůstalo pouze tolik vody, kolik potřebovaly pro přežití ryby - tu a tam rybníček nebo bažina. Jezero bylo pryč.
"Pane," řekl něčí hlas za mnou.
"Jak rychle jste přišli," odvětil jsem, aniž bych se byl otočil.
"Ukradl jste nám jezero," řekl.
"Půjčil jsem si je."
"Tak je vraťte."
"Potřebuji vaši pomoc."
"Přicházíte ze Schwartzu."
"Ze Schwartzu nikdo neodejde živý," prohlásil jsem.
"My odejdeme živí z každého místa, které se rozhodneme navštívit," řekl hlas. "Jenže nikdo neví, že jsme tam byli." Uchichtl se.
"Já jsem z Muelleru," trval jsem na svém.
"Když dokážete, že se jezero propadne do země, jste ze Schwartzu. Co víc jste se tam naučil? Ve Schwartzu se nezabíjí. Jenže my nejsme Schwartzové, nám zabíjení nevadí."
"Tak mne zabijte a rozlučte se s jezerem."
"Nejsme vám nijak zavázáni."
"Až vám jezero vrátím, tak budete."
Ticho. Obrátil jsem se. Nikdo tam nebyl. "Vy ale jste mazaní hajzlíci," řekl jsem potichu.

"Cože?" zeptal se otec, který se právě probudil. "Co se sakra stalo s jezerem?"
"Dostal jsem žízeň," odvětil jsem. Nelíbilo se mi, s jakým strachem v očích se na mě podíval. "Měli jsme hosta. Představ si, mluvil s námi."
"Kde je teď?"
"Myslím, že šel pro posilu, aby nás vyhodili. Zatím se podívej, co dělají Vzdor a Svoboda."
Otec se podíval a uviděl to, co jsem viděl já: Vzdor předbíhal Svobodu a listy na stromech šelestily ve větru. "Asi bych měl chodit spát častěji," konstatoval. Čekali jsme na okraji bývalého jezera. Ale nemuseli jsme čekat dlouho. Vzdor byl teprve na šířku palce od Svobody, když se křovím s lomozem prodrali čtyři muži a rozhořčeně se postavili kolem nás. "Co to má znamenat!" rozkřikl se jeden z nich.
"Přišli jste si zaplavat?" zeptal jsem se.
"Jakým právem nás takto napadáte? Čím jsme vám ublížili?"
"Kromě toho, že jste si pohrávali s naším vnímáním času?"
Užasle se na sebe podívali.
"Při první cestě jste si ze mne dělali blázny. Při druhé jsem leccos pochopil."
"Proč tady jste?"
Dali jsme se s otcem do vyprávění. Poslouchali, nečitelní ve tvářích. Všichni byli snědí, vysocí a tlustí, ale pod tukem se skrývala síla. Zatímco poslouchali náš příběh, nedávali na sobě nic znát.
Když jsme skončili, ještě chvíli si pozorně prohlíželi naše obličeje. Nakonec ten nejvyšší a nejtlustší, který je zřejmě vedl - že by vybírali velitele podle hmotnosti? napadlo mě - řekl. "No a?"
"Žádáme vás o pomoc."
"Skutečně? Znáte nějaký důvod, proč bychom vám ji měli poskytnout?"
Otec byl na rozpacích. "Potřebujeme ji. Jestli nám nepomůžete, je s námi konec."
"To je přece jasné. Ale co se tím pro nás mění?"
"Jsme lidé stejně jako vy!" začal otec, ale byl dost moudrý, aby poznal, kdy přestat. Jim připadalo zábavné i to, co stačil říct.
"Vím, proč byste nám měli pomoci," řekl jsem. "Jestli to neuděláte, nebudete mít jezero. Komáři se v takových tůních množí docela rychle."
"Dobrá, slíbím ti všechno, co chceš, a ty znovu napustíš jezero," prohlásil vůdce. "Stačí, abych tě potom zabil, a po naší dohodě ani pes neštěkne. A k tomu budeme mít jezero. Tak proč nenapustit jezero hned a neodejít, nevrátit se zpátky, odkud jste přišli? My vám nic neděláme, tak neobtěžujte vy nás."
Rozzlobil jsem se. Proto jsem vzal půdu pod jejich nohama a odhrnul ji stranou. Žuchli sebou na zem. Zkusili se znovu postavit (a byli rychlejší, než bych vzhledem k jejich mohutnosti považoval za možné), ale půda jim neustále tančila pod nohama. Nakonec to vzdali, zůstali ležet na zemi a ječeli, abych přestal.
"Na chvíli," souhlasil jsem.
"Jestli dokážete něco takového," řekl velitel, zvedl se a oprášil si šaty, "sotva potřebujete naši pomoc. My totiž přes všechno, co jsem říkal, nemáme zbraně. Nepotřebujeme je. Léta jsme nikoho nezabili. Ne však proto, že bychom měli nepřekonatelné morální zábrany, takže si nemyslete, že vám nic nehrozí."
"Bylo by to krásné, kdybychom mohli přesvědčit zemi, aby naše nepřátele spolkla," přiznal jsem. "Jenže skály si hromadnou vraždu na svědomí nevezmou, proto jsou moje možnosti omezené. Ukázky. Jako například odvodňování. Otloukání zadků. Nic praktického, co by se dalo proti nepříteli použít. Ale my nepotřebujeme, abyste za nás bojovali. To, co potřebujeme, je čas."
Nekontrolovatelně se rozhihňali. Rozchechtali se. Řvali, až se jim po tvářích kutálely slzy. Tady by šašek mohl jít po pěti letech do důchodu, tak snadné je bylo rozesmát. Nakonec vůdce prohlásil: "Proč jste to neřekli? Jestli vám jde o čas, toho máme spousty." Jeho slova vyvolala nový výbuch smíchu.
Otec vypadal znepokojeně. "Jsme snad jediní duševně zdraví lidé na tomto světě?"
"Třeba se jim zdá, že jsme mrzutí."
"Čas vám můžeme dát," řekl vůdce. "S časem pracujeme už léta. Nemůžeme samozřejmě do budoucnosti nebo do minulosti, protože čas je jednorozměrný. (Jistě, pomyslel jsem si, to ví každý.) Ale můžeme změnit svoji rychlost ve vztahu k všeobecnému plynutí času. A tuto změnu můžeme rozšířit na svoje nejbližší okolí. Na čtyři nebo pět lidí, které chceme změnit, je třeba jednoho z nás. Kolik vás je?"
"Méně než tisíc," řekl otec.
"Jak zvláštní," odvětil vůdce a zkřivil přitom ústa, jako by se chystal zavelet k další salvě smíchu. "Ještě že to máte tak přesně spočítané. To by znamenalo méně než dvě stovky našich lidí, že? Pochopitelně míň, kdybyste se smáčkli, kdyby vám nevadilo mít společný čas. Takže možná by nás na to stačilo nějakých padesát."
"Na co?" zeptal se podezíravě otec.
"To já nevím," odvětil vůdce a roztáhl tvář do širokého úsměvu. "Na to, abychom vám dali čas, na co jiného? Jak dlouho bude trvat, než všichni vaši nepřátelé natáhnou bačkory? Padesát let? Když si mákneme, znamenalo by to, že budete muset vydržet na malém prostoru nějakých - no, řekněme pět dní. Je to příliš dlouho? Čím víc pro vás čas urychlíme, tím to jde hůř, ale pokud potřebujete něco extra, můžeme vám dát sto let za týden."
"Sto let čeho?"
"Času!" Začínal ztrácet trpělivost. "Bude se vám zdát, že tady sedíte týden, a mimo náš les zatím uteče sto let. Vyjdete ven, všichni vaši nepřátelé budou mrtví, nikdo vás nebude hledat, budete v bezpečí. Nebo se mýlím? Dožívají se snad vaši nepřátelé mimořádně vysokého věku?"
Otec se ke mně otočil. "Vážně to můžou udělat?"

"Po tom, co jsem viděl za poslední rok, už věřím všemu," řekl jsem. "Přesvědčili nás, že měsíce se zastavily."
Vůdce pokrčil rameny. "To nic nebylo. Na to jsme poslali dítě. Dopřejte nám chvíli, abychom sehnali dobrovolníky, kteří by vám pomohli, a vy zatím naplňte jezero."
Zavrtěl jsem hlavou. "Jezero naplním, až se vrátíte."
"Dávám vám své slovo."
"Mimo jiné jste mi řekl, že by vás nijak netrápilo mne zabít, přestože byste mi předtím dal své slovo."
Znovu se usmál. "A možná to ještě udělám. Kdo ví? Svět je nejisté místo, na to si musíte zvyknout." Pak najednou byli on a jeho přátelé pryč. Ne že by se otočili a odešli, prostě tam nebyli. Ale teď už jsem mohl hádat: čas jim náhle ubíhal rychleji, takže mohli odejít natolik rychle, že to naše oči nedokázaly zaregistrovat.
"Jsem už starý," řekl otec. "Nějak na to všechno nestačím."
"Ani já ne," přiznal jsem. "Ale pokud to znamená, že můžeme přežít, proč bychom to nezkusili?"
Nakonec jich bylo jenom třicet, ale vůdce nás ujistil, že to pravděpodobně bude stačit. Jezero obnovené do původní krásy jsme nechali za zády a vyrazili jsme. "Možná tě teď zabijeme," sdělil mi důvěrně vůdce, když bylo jezero plné, ale pak se rozesmál a pevně mne objal. "Líbíš se mi!" zvolal. Všichni ostatní se rozesmáli. Nepochopil jsem, v čem byl vtip.
"Zrychlení," prohlásil vůdce, ale k mému údivu nikdo nepospíchal. Teprve pak jsem si uvědomil, co to znamená: že jejich čas poběží rychle, zatímco okolní svět se bude plahočit obvyklým tempem. Na místo, kde byla utábořena naše armáda, jsme dorazili časně ráno, ale cestou jsme se dvakrát zastavili a vyspali jsme se. Celkem nás tato výprava stála pět dní času, zatímco naší armádě uběhlo pouze nějakých čtyřiadvacet hodin. Nyní jsme s otcem pochopili, jak jsme se předtím museli štvát. Ku Kuejové se nijak nevlekli a také my jsme byli docela utrmácení, pokaždé když jsme se ukládali k odpočinku; s otcem jsme si na stejné trase vyhradili čas pro spánek pouze dvakrát.
Byl to příjemný výlet, zvládnutý za necelých čtyřiadvacet hodin od chvíle, kdy jsme armádu opustili. Jediná potíž byla v tom, že jsme po návratu armádu na místě nenašli.
Už kilometr předtím bylo jasné, že něco není v pořádku. Šli jsme po břehu protáhlého jezera, takže jsme přes traviny viděli daleko před sebe. Jenže v místě, odkud dosud k nebi stoupal dým táborových ohňů, nebyla žádná stáda koní. Nebyli tam vůbec žádní koně. Nic.
Kromě mrtvých těl, samozřejmě. Nebylo jich mnoho, ale dost, aby se vysvětlilo, co se stalo. Homarnoch, který nedal jinak, než že se jeho vůz musí zavézt do lesa, i když to bylo obtížné, ležel mrtvý před ohořelými pozůstatky vozu. Ani Mueller není schopen regenerovat popáleniny na celém těle - ale aby měli jistotu, usekli mu po smrti hlavu. Ostatním mrtvolám se dostalo podobné péče.
To byla fakta, která jsme zaznamenali vzápětí po příchodu do tábora. Hledal jsem Sarannu, zkoušel jsem ji volat - ale raději jsem si ji představoval živou mezi zběhy než mrtvou někde tady. Nepřestával jsem ji volat, a zanedlouho se k hledání živých mezi mrtvými přidali také Ku Kuejové. "Pijáku!" zavolal na mne vůdce. "Tady někdo žije!" Rozběhl jsem se k němu. "Je to žena," vykřikl a já jsem zrychlil. Otec už klečel vedle ní. Ruce a nohy měla useknuté - a k tomu jí ještě vyřízli hrtan. Její tělo započalo regeneraci, ale zdaleka ne tak rychlou. Nebyla radikál. Ještě nemohla mluvit.
Ku kuejský vůdce se tak dlouho vyptával, jak je možné, že se tak rychle uzdravuje a proč nevykrvácela k smrti, až to otec nevydržel a obořil se na něho, aby aspoň na chvíli zavřel tu svou tlustou hubu. Nakrmili jsme ji. Podívala se na mne s výrazem, z něhož mi pukalo srdce, a zvedla ke mně pahýly svých paží.
"Jestli to dobře chápu, už nás nebudete potřebovat," promluvil po chvíli vůdce.
"Víc než kdy jindy," odvětil jsem ve stejném okamžiku, kdy otec řekl: "Přesně tak."
"A teď mi řekněte, kterému z vás mám věřit?" zeptal se.
"Mně," trval jsem na svém. "Nepotřebujeme třicet lidí pro naši armádu. Ale dál platí, že nemáme kam jít. My tři.
Můj otec, Ensel Mueller. Saranna, moje - žena. A já jsem Lanik Mueller."
"My jsme svou část dohody splnili," prohlásil tlustý Ku Kuej. "Takže jsme se vás zbavili. Máme vás odvést na okraj lesa?"
Měl jsem málo trpělivosti. Vzal jsem mu půdu pod nohama. Žuchl sebou na zadek a začal nadávat.
"Chováš se jako tyran," řekl vztekle. "Kéž se ti místo dětí narodí ježci! Kéž máš žlučník plný kamenů! Kéž se přijde na to, že tvůj otec byl celý život impotentní!"
Tvářil se tak vážně, tak vášnivě, že jsem se neudržel a rozesmál jsem se. A když jsem se rozesmál, vůdce se vesele zašklebil. "Ty se mi líbíš!" zvolal. Nebylo těžké najít s Ku Kueji společnou řeč.
Sarannu pomohli odnést. Na to, jak měli mohutná a proporcionálně nevyvážená těla, byli obdivuhodně pozorní, ale kvůli odpočinku se zastavovali častěji, než jsme otec a já potřebovali. Na rozdíl od otce, který se s chutí cpal vydatnými svačinami, které nám neustále nabízeli, jsem se jídlem neobtěžoval. Raději jsem byl se Sarannou a krmil jsem ji. Druhého dne po odchodu z tábora jsme byli několik hodin znovu na cestě, když Saranna konečně promluvila.
"Myslím," začala chraplavě, "že budu moci mluvit."
"To ne!" vykřikl jeden z Ku Kuejů. "Jak ženská promluví, je s tichem v lese konec!" Poznámka vyvolala u ostatních bouři smíchu. Někteří Ku Kuejové leželi na zemi a nemohli se posadit, buď kvůli smíchu, nebo je tak zmáhalo jídlo.
"Saranno," řekl jsem a ona se usmála.
"Nebyl jsi pryč dlouho, Laniku."
"I tak se zdá, že příliš," namítl jsem.
"Nechali mě naživu, abych ti řekla, co si myslí."
"Jediná dobrá věc za poslední měsíc."
"Věřili, že jsi odešel proto, abys Muellera zabil. Byli přesvědčeni, že se chystáš přivést ku kuejské děsy, které je zničí. Nenáviděli tě. Proto odešli."
"A cestou zabíjeli."

"Homarnoch jim to zakázal, vyhrožoval, že zabije prvního, kdo odejde. Jenže těch, kteří chtěli být první, bylo mnoho, a tak Homarnoch nezabil nikoho. Někteří muži se ho snažili bránit. Zemřeli také."
"A ty."
"Byli rychlí. Chtěli mít jistotu, že se prakticky nebudu moci pohybovat. Mysleli si, že tím tobě a zrůdám zabrání v jejich pronásledování."
Pohlédl jsem na tři desítky Ku Kuejů, kteří jako malé hory seděli nebo chrápali v trávě. "Zrůdy," řekl jsem, a Saranna se rozesmála, ale smích se brzy změnil v slzy a stkaní.
"Je to příjemné, mít hlas, kterým se dá naříkat," zašeptala, když slzy ustaly.
"Co dělají nohy?"
"Je to lepší. Ale kosti nejsou tvrdé. Zítra se můžu trochu projít."
Rozmotal jsem improvizovaný obvaz, kterým jí Ku Kuejové ovázali nohy. "Lhářko," řekl jsem. "Vždyť ještě nemáš ani půlku holeně."
"Vidíš, a mně se zdálo, že cítím prsty na nohou," odvětila.
"To se ti obnovují nervy. Ty jsi o nohu ještě nikdy nepřišla?"
"Moje kamarádky si na takové žertíky nepotrpěly. A ve škole jsem se vždycky chovala slušně." Usmála se.
"Tak to by bylo, vstáváme, honem, hybaj, nemáme času nazbyt!" pokřikoval vůdce a ostatní se nahlas smáli, když jsme vycházeli na další cestu. V duchu jsem toužil zabít toho, kdo se zasměje příště.
Město Ku Kuejů bylo uprostřed jezera, na ostrově, který jsme viděli ze břehu. Jestli se tomu vůbec dalo říkat město. Nebyly tam žádné stavby, vůbec žádné domy. Jen hustý les a tráva, která byla na několika místech poměrně důkladně udusaná.
Pozoruhodní byli lidé. Děti byly ještě milosrdně hubené, ale dospělí ve mně budili podezření, že kdyby se to sečetlo, představovali by Ku Kuejové více než polovinu hmotnosti lidského života na Zradě. Působili na mne dojmem neskutečné lenosti - a ani později jsem neměl důvod tento dojem si opravit. Vypadalo to, že nikdo nedělá nic, co nemusí. "Pojď s námi na lov," zvali mne často, a tak jsem jednou šel. Přenesli se do zrychlení, došli až ke kořisti a zabili ji, dokud se ani nepohnula, protože ještě byla v normálním čase. Když jsem nadhodil, že to není sportovní, podívali se na mne nechápavě. "Když chceš běžet závod, taky si uřežeš nohy?" zeptal se mne jeden. A druhý se přidal: "A když si uříznu nohy, znamená to, že už nikdy nebudu muset běžet žádný závod?" Výbuchy smíchu. Vrátil jsem se do města.
Navzdory jejich pohodlnosti, odhodlání obrátit všechno v legraci a absolutní neochotě brát připomínky vážně, jsem si Ku Kueje postupně zamiloval. Ne tak, jako jsem si zamiloval Schwartze, protože ty jsem také obdivoval; Ku Kueje jsem miloval jako obrovské samohybné hračky. A také oni z nějakého zvláštního důvodu měli rádi mne. Možná proto, že jsem vynalezl nový způsob, jak někomu natlouct zadek. "Jak se jmenuješ?" zeptal jsem se muže, který vedl naši původně záchrannou skupinu.
"Zkus hádat, Pijáku jezera."
"Jak bych to mohl vědět? A jmenuju se Lanik Mueller."
Zachichotal se. "To není jméno. Vypil jsi jezero, takže jsi Piják jezera."
"Nikdo jiný než ty mi tak neříká."
"A já jsem jediný, kdo ti nějak říká," poukázal. "A jak se má Pahýlka?"
Když jsem pochopil, že myslí Sarannu, otočil jsem se k němu zády a odešel jsem. Nechápal, proč se zlobím. Myslel si, že je to příhodné jméno.
Myslím, že měsíce strávené v Ku Kueji byly svým způsobem idylické, stejně jako doba prožitá ve Schwartzu. Jenže ve Schwartzu jsem byl ještě plný naděje do budoucna. V Ku Kueji jsem měl svou budoucnost za sebou. A můj otec chtěl zemřít.
Pochopil jsem to druhého dne, kdy jsme se učili s Tím, který všechno ví. Leželi jsme se Sarannou v trávě, s očima zavřenýma, a pozorně jsme poslouchali učitele, který tiše mluvil, chvílemi zpíval a snažil se nám pomoci s vnímáním osobního časového toku, jímž nás obklopoval. Nevím, co mne vyrušilo z transu (a určitě jsem se nechal vyrušit nerad, poněvadž Ten, který všechno ví, má nejpříjemnější časový tok, s jakým jsem se kdy setkal), ale zvedl jsem oči k otci. Oči měl otevřené, upřené k nebi, a od oka k vlasům se mu táhla stopa po skanuté slze.
V tu chvíli jsem si žádné obavy nepřipustil. Otec měl jistě dostatek důvodů k smutku; nemělo smysl snažit se ho nutit k imitování spokojenosti, kterou necítil.
Ale právě kvůli otci jsem se čím dál obtížněji nechával strhnout bezstarostnou náladou, z níž Ku Kuejové nikdy nevycházeli. Nikdy nevycházeli? Tak jsem se na to díval já. Jistě, chvílemi jsem se cítil uvolněný a milovaný, cítil jsem se dobře, ale nikdy jsem nenašel úplný klid. Většinou proto, že jsem si dělal starosti o otce. Ale částečně také proto, že mne za celou dobu dospívání nikdo nenaučil, jak se odtrhnout a zůstat lhostejný. Měl jsem za sebou velice těžký rok, jehož stopy bledly jen pomalu. Navíc, když člověk jednou uslyší píseň země, těžko zůstává lhostejný.
"Jsi příliš prudký," řekl mi Ten, který padl na zadek (jak jsem začal říkat vůdci, jehož jsem nechal několikrát spadnout na zadek - jemu se to jméno líbilo a několik jeho přátel je začalo používat také). "Ten, který všechno ví, říká, že ti to moc nejde. Musíš se naučit smát."
"Já se umím smát."
"Umíš vyluzovat hloupé zvuky s napnutým břichem. S napnutým břichem se nikdo smát nemůže. A navíc jsi strašně hubený. To je znamení, že se trápíš, Pijáku jezera. Říkám ti to proto, že si myslím, že se chceš manipulaci s časem naučit. Snažíš se až příliš usilovně." Ten, který padl na zadek, se tentokrát tvářil smrtelně vážně a velice znepokojeně. Ten výraz byl na jeho tváři tak cizí, že jsem se musel rozesmát. Myslel si, že zaznamenal pokrok, a proto se rozesmál také, ale nedosáhl ničeho.
Otec totiž přestal vnímat okolní svět. I v bezstarostném Ku Kueji si člověk musel světa kolem sebe všímat, aby přežil.

Ale otci to bylo jedno. Často padal, jednou se dokonce zřítil z poměrně vysokého kopce. Tenkrát to skončilo oběma rukama zlomenýma. Za několik dní se zahojily, ale pak jednou ležel v bouřce pod stromem, zatímco já jsem si procvičoval základy ovládání času tím, že jsem nás dva nepatrně (velmi nepatrně) zpomaloval, aby to vypadalo, že kapky dopadají s menší silou. Najednou mne pevně chytil za ruku, což ho určitě muselo bolet, a řekl: "Laniku, máš v sobě schopnosti Schwartzu. Můžeš mne změnit?"

"Jak?" zeptal jsem se. Snažil jsem se zachovat bezstarostnou náladu, protože mi už pronikala do krve.

"Zbav mne mého muellerovství. Zbav mne regenerace."

Nechápal jsem, jak to myslí. "Kdybych to udělal, otče, mohl by ses takovým pádem zabít. A takové ruce by se ti hojily několik měsíců."

Se slzami v očích se podíval jinam a já jsem pochopil, že ten pád z kopce možná ve skutečnosti nebyla žádná nehoda. Znepokojilo mne to. Otec měl krizi již několikrát, ale tato, nepochybně nejtěžší, ho zasáhla až příliš hluboko.

Se Sarannou jsem měl jiné starosti. Začalo to, když jsem ji přistihl při milování se Zabijákem brouků, který si své jméno vysloužil tím, jak sebou při souložení házel. Smála se, jak třese nohama, a smát se nepřestala, ani když se podívala na mne.

Milování přímo pod stromy bylo v Ku Kueji poměrně běžné. Sám jsem si nedělal iluze, že bych se omezoval na sex se Sarannou proto, že bych si dělal příliš velkou hlavu z věrnosti. Ku kuejské ženy byly na můj vkus prostě moc tlusté. Určitě jsem trochu žárlil, ale závažnější pro mne bylo zjištění, že Saranna patrně není jiná než všechny ostatní ženy v Ku Kueji - veselá, lhostejná, povolná.

Saranna to byla, kdo mne prosil, abych ji vzal s sebou, když jsem z Muelleru odcházel poprvé; způsobila si hlubokou řeznou ránu, když jsem ji po zjištění, že jsem radikál, nadále nechtěl jako milenku. A od chvíle, co jsem se vrátil, mne vášnivě milovala. Přesto teď "Saranna je dobrá žákyně," řekl Ten, který všechno ví.

"Já vím," odvětil jsem. "Cítím její časový tok skoro stejně zřetelně jako tvůj."

"Trápíš se," řekl můj učitel.

"Asi ano."

"Žárlíš, protože jsi nejhorší žák, jakého jsem kdy měl, a naproti tomu Saranna se vyrovná našim talentovanějším dětem?"

Pokrčil jsem rameny. Určitě to jeden z důvodů byl. "Možná mi větší starosti dělá, že to vypadá, jako by věci, které jsou pro mne důležité, pro ni takovou důležitost neměly."

Ten, který všechno ví, se rozesmál. "Pro tebe je důležité všechno! Nechápu, jak se někdo může zajímat o tolik věcí najednou!"

"Můj otec má zájmů ještě víc," namítl jsem.

"Naopak, Pevnobřichu, tvůj otec má stejně málo zájmů jako my. Rozdíl je v tom, že my jsme plní naděje, a on si raději zoufá."

"Ztrácím Sarannu."

"To je dobře. Nikdo by neměl vlastnit jiného člověka." A začal mi vysvětlovat, čím to je, že nevnímám čas tak, jak bych měl, že se musím uvolnit, než ztuhnu a ztvrdnu jako peň.

Celou dobu jsem se samozřejmě netrápil. To by v Ku Kueji ani nešlo. Když se zrovna nekonaly nějaké hry v jezeře nebo bláznivé výpravy do lesa, mohl si člověk najít dost jiné zábavy na celé století, stačilo chodit po městě, zastavovat se a ochutnávat časové toky lidí, kteří žili vlastním tempem.

Například Ten, který padl na zadek, byl téměř neustále ve velmi rychlém časovém toku. Byl jsem v modelování času tak nešikovný, že jsem se prakticky okamžitě nechal strhnout časovým tokem osoby, která se ocitla v mé blízkosti; naproti tomu i Ku Kuej, který nemá nijak výjimečné schopnosti, si dokáže vlastní časový tok udržet, přestože stojí hned vedle někoho jiného. Když jsem byl s Tím, který padl na zadek, vypadalo to, jako by se zbytek světa úplně zastavil. Když jsme se spolu procházeli a bavili, slunce se na obloze ani nepohnulo a lidé, které jsme míjeli, byli ztuhlí, nebo (když měli rychlý časový tok) se pohybovali loudavě. Tak rychle jako Ten, který padl na zadek, se nepohyboval nikdo.

"Příteli," odvážil jsem se konečně jednoho dne, když jsem měl pocit, že jsme přátelé, "ty pádíš životem tak rychle. Proč ten spěch?"

"Já nespěchám. Nikdy nechodím rychle."

"Jsem tady možná měsíc a"

Rozhihňal se a tím mne přerušil. "Nevím, jak to děláš, že počítáš dny, jako by něco znamenaly!"

"A za tu dobu jsi zestárl."

Sáhl si na vlasy. "Zešedivěl?"

"Zešedivěl. A máš vrásky."

"Vrásky ze smíchu!" prohlásil vítězoslavně, jako by se tím všechno vysvětlovalo.

Jeho podivínský přístup se stále více projevoval také u Saranny - jenže u ní to probíhalo opačně. Zpomalovala. Nešlo o nějaké náhlé rozhodnutí - "dnes budu pomalá" - vyvíjelo se to postupně. Ale jen co zvládla modelování času, začal jsem si všímat, že když jsem s ní, zachycený jejím tokem, všechno se kolem nás pohybuje rychle. Nesnesitelně rychle. Ku Kuejové, kteří nás míjeli, se potáceli v šíleném tanci, rychle nám mizeli z očí, chvíli něco brebentili a hned šli dál. Když jsme spolu se Sarannou mluvili, dívala se mi stále přes rameno - z jedné strany na druhou - jak lidé spěchají kolem. Chvílemi se jí na tváři objevil úsměv, výraz, který s naším rozhovorem nikterak nesouvisel. Než jsem se otočil, byla už scéna, která ji pobavila, zase pryč.

Když jsem ji jednou potkal časně zrána a po krátkém rozhovoru jsem zjistil, že už je skoro noc, zeptal jsem se jí, proč tolik zpomalila.

"Protože jsou komičtí," odpověděla, "když tak pobíhají." Byl by to dostatečný důvod pro rozmarnou dívku, do níž

jsem se kdysi zamiloval, ale teď to dostatečný důvod nebyl. Zeptal jsem se znovu. Vyhnula se odpovědi. "Jsi moc prudký, Laniku. Ale mám tě ráda."

Pomilovali jsme se a bylo to stejně dobré jako jindy. Byla to stále ta žhavá vášeň, ne směšné, zábavné pletky, jaké měla s Ku Kueji. Věděl jsem, že na ni ještě mám vliv, ale ne takový, abych ji mohl přesvědčit, že nemá nechat svět utíkat kolem, aniž by v něm žila.

Získala si proslulost. Ke Kuejové teď měli další důvod, aby jí říkali Pahýlka; pro většinu z nich byla stejně nepohyblivá a mrtvá jako ořezaný strom. Ona by svůj časový tok kvůli nikomu nezměnila, a proto jsem já, chameleón, který měnil čas s každým přítelem, byl tím, kdo s ní mohl nejsnadněji komunikovat. Většinou stála na místě, neskutečně ztuhlá uprostřed kroku. Někdy jsem ji celé hodiny pozoroval z dálky, jak krok dokončí a přenese váhu na druhou nohu.

Jednou jsem ji tři dny vídal při milování s Tím, který všechno ví. Něžnosti a přírazy byly tak pomalé, pohyby tak nekonečně nepatrné, jako by to byly vzdálené hvězdy. Měl jsem pocit, jako bych ji nikdy neznal, nebo ještě hůř, jako by to byla pouze pornografická socha pod stromem na Ku Kuejském ostrově.

Saranna i otec hledali vlastní cestu, jak vycouvat ze života. Kdežto já jsem uniknout nedokázal.

Toho dne, kdy otec zemřel, za mnou přišel a lehl si pod strom vedle mne. Jemně mžilo. "Dnes nechej hrátky s časem stranou," řekl otec. "Vždycky se tak úporně soustředíš, až mám pocit, že mě neposloucháš." A tak jsem tam ležel. Otec mne objal a přitiskl mne k sobě, jako to dělal, když jsme byli na vojenském cvičení a já byl ještě dítě. Říkal mám tě rád. Říkal sbohem.

"Byl jsem stavitel," řekl, jako by si v mé paměti psal epitaf, "ale moje stavby se zhroutily, Laniku. Přežil jsem všechna svá díla."

"Kromě mne."

"Tebe zformovaly mocnější síly, než jaké jsem schopen ovládnout. Je to hanba, když se architekt dožije zhroucení chrámu."

Již celá staletí v Muelleru nikdo žádné chrámy nestavěl.

"Byl jsem dobrý král?" zeptal se otec.

"Byl," odvětil jsem.

"Ne," řekl. "Války a vraždy, dobývání a moc, to všechno bylo tolik let tak důležité, a potom to všechno padlo. Nepadlo to pod tlakem neúprosných sil přírody. Padlo to proto, že lidé, kteří žijí na stromech, náhodou vyhráli a dostali cenu dřív než my; a to nás vyvedlo z rovnováhy, srazilo nás to k zemi. Náhoda. A ta stejná náhoda způsobila, že jsme od ambasadora získávali železo, takže jsem nakonec žádný budovatel říše nebyl. Pouze jsem používal železo k zabíjení lidí."

"Byl jsi dobrý vládce svého lidu," řekl jsem, protože to potřeboval slyšet a protože na poměrné stupnici, kterou se monarchové musí měřit, to byla pravda.

"Pohrávají si s námi. Trochu železa sem, trochu tam, a teď se podíváme, co to na hracím poli udělá. Myslel jsem si, že jsem král, Laniku, ale byl jsem pěšák."

Prudce mne popadl, přitiskl se ke mně a divoce mi pošeptal do ucha: "Já se smát nebudu!" Aby to dokázal, rozplakal se a já jsem se rozplakal také.

Ještě ten den se utopil. Tělo bylo nalezeno, jak plave ve vysokém rákosí na mělké straně ostrova, kam ho odnesl proud. Vrhl se ze skály do mělké části jezera a srazil si vaz; a jak ležel bezvládný na dně, tělo se nedokázalo regenerovat tak rychle, aby se neutopil. Bolest, kterou jsem tenkrát cítil, se mně občas stále vrací v živých vzpomínkách, ale truchlit jsem pro něho nechtěl. Vyzrál na regenerační proces, a já jsem byl docela pyšný na to, jak důmyslně to udělal. Většina Muellerů se o sebevraždu léta pokoušela marně, pokud nebyli šílení a nedokázali si lehnout do plamenů. Jsem přesvědčen, že otec šílený nebyl.

Po otcově smrti se některé věci zlepšily. Odpadly mi starosti, které jsem si o něho dělal, a když jsem konečně dokázal pustit z hlavy ten pocit prázdna a ztráty, když jsem se přestal ohlížet a někoho hledat, než jsem si uvědomil, že tam nemůže být, zlepšil jsem se i jako student. "Pořád jsi hrozný," řekl mi Ten, který všechno ví, "ale dokážeš alespoň usměrňovat vlastní časový tok." A byla to pravda. Dokázal jsem se přiblížit na metr od někoho, kdo byl v jiném toku, a nenechat se změnit. Získal jsem tak jistou volnost, jakou jsem tady do té doby nepoznal. Když jsem chtěl spát, začal jsem svůj tok zrychlovat na velmi vysoké tempo, takže mých devět hodin trvalo jen několik minut, a ostatním to připadalo, jako bych byl stále vzhůru. Viděl jsem každou hodinu každého dne a zjistil jsem, že se dovedu bavit společností ostatních, jako bych byl Ku Kuej.

Ale šťastný jsem nebyl.

Nikdo nebyl šťastný, jak jsem jednoho dne pochopil. Ano, bavili se. Ale pobavení je reakce velmi znuděných lidí, když je už vůbec nic opravdu nezajímá. Ku Kuejové měli k dispozici všechen čas světa. Ale nevěděli, co si s ním počít.

Žil jsem s Ku Kueji půl roku reálného času (roční doby zůstávaly jejich hrátkami vcelku nedotčeny), když se mi doneslo, že Ten, který padl na zadek, umírá. "Je moc starý," konstatovala žena, která mi to říkala. Vypravil jsem se za ním a našel jsem ho stále ve zrychlení, jak leží v trávě na slunci a řítí se jako šílený vstříc smrti. Zrychlil jsem do jeho času, k čemuž bylo svolných jen málo Ku Kuejů, hlavně proto, že na smrti nebylo nic zábavného. Sípavě dýchal, když jsem ho bral za ruku.

Stále byl tlustý, ale přece jen zhubl. Kůže byla volná a prověšená.

"Můžu tě uzdravit," navrhl jsem mu.

"Tím se netrap."

"Jsem si tím jistý," řekl jsem. "Můžu tě omladit. Naučil jsem se to ve Schwartzu. Ve Schwartzu žijí věčně."

"A pročpak?" zeptal se. "Přece celou dobu nepospíchám jen proto, abych se teď nechal podvést." A začal se chichotat.

"Čemu se směješ?" zeptal jsem se.

"Životu," odvětil. "A tobě. Ty Pevnobřichu. Můj Pijáku jezera. Vypij mě do poslední kapky."

Došlo mi, že jsem jediný člověk v Ku Kueji, kterému bude chybět. Tady bylo zvykem se tvářit, jako by smrt neexistovala, jak jsem toho byl svědkem při smrti mého otce. Přitom Ten, který padl na zadek, měl mnoho přátel. Kde byli teď? Hledali si nové přátele, kteří životem nepospíchali a nebyli s ním hotovi dřív než ostatní.

"Pro mne neměl život žádný smysl," řekl. "Ale pro tebe cenu má. Tvrdíme, že jsme šťastní, protože máme naději, ale je to lež. Nemáme naději. Jediný člověk s nadějí, kterého jsem za celý život potkal, jsi ty, Pijáku jezera. Proto ti radím, odejdi. Tohle je hřbitov. Odejdi a zachraň svět. Ty na to máš. A jestli ne, nemá na to nikdo."

Překvapilo mne, že se nesměje. "Ty to myslíš vážně, že?" zeptal jsem se.

"Mám tě rád, Pijáku jezera," odpověděl a potom zemřel. Jeho časový tok měl takovou setrvačnost, že se z větší části rozložil během několika minut reálného času, takže s jeho tělem už nikdo nehýbal. Jeho mrtvola se prostě rozpadla a zmizela v zemi.

Také jsem se ponořil do země. Nechal jsem ji, aby se mi zavřela nad hlavou, a znovu jsem se zaposlouchal do její hudby. Válka skončila. Výkřiky umírajících teď byly osamocené; ozývaly se stále, ale z různých míst, jednotlivé smrti v náhodném klidovém uspořádání. Přesto jsem nevěřil, že svět je v klidu. Svět nikdy nebyl v klidu.

Zachránit svět? Před čím? Nedělal jsem si žádné iluze. Nedokázal jsem zachránit ani sám sebe.

Mohl jsem si svět alespoň vychutnat, jenže tady v Ku Kueji chutnal nemastné a neslaně. V situaci, kdy Ten, který padl na zadek, byl mrtvý, otec byl také mrtvý, Saranna byla zamrzlá v čase a Ten, který všechno ví, vyslovil přesvědčení, že lépe než teď se čas ovládat stejně nenaučím, jsem usoudil, že nadešel čas k odchodu.

"Nechoď," přesvědčovala mne Saranna, když jsem se jí svěřil.

"Chci odejít a odejdu," řekl jsem jí.

"Ale já tě potřebuju," odvětila. Její oči měly vystrašený výraz. Proto jsem ještě nějaký čas zůstal. Zůstal jsem s ní v jejím časovém toku ještě celý den, noc a další den reálného času. Milovali jsme se a říkali jsme si něžnosti, aby nám zůstaly hezké vzpomínky, které zmírní bolest loučení. Mezi jinými padly věty "Promiň," a "Já ti odpouštím," ale dnes už nevím jistě, čí svědomí tak našlo úlevu. Pochybuji, že moje.

Když jsem odešel, neplakala ona a neplakal jsem ani já, i když myslím, že jsme oba chtěli. "Vrať se," řekla.

"Dobrá."

"Vrať se brzy. Vrať se, dokud jsi ještě dost mladý, abys mne chtěl. Já totiž budu mladá věčně."

Věčně ne, Saranno, pomyslel jsem si, ale neřekl jsem to. Mladá jen do té doby, dokud planeta nezestárne a nebude pohlcena hvězdou. Pak budeš stará, a v plamenech zvadne i to, co neopotřebuje čas. A jelikož ses rozhodla, že se před časem schováš, plameny tě před smrtí budou nekonečně dlouho pálit.

Když jsem ji opouštěl, myslel jsem si, že už ji nikdy nespatřím, a proto jsem se otočil, když jsem se z jejího časového toku vymaňoval, a uložil jsem si ji do paměti takovou, jakou jsem ji viděl, se slzou, která jí právě začala vytékat z oka, s milujícím úsměvem na tváři, s rukama nataženýma, aby mi dala sbohem - nebo možná proto, aby mne chytila a přivedla mne zpátky. Byla nesnesitelně rozkošná. Krásná dívka, která ztratila svou zem, rodinu, všechny své lásky, a tuto ránu si odnesla s sebou do ženství. Chvíli jsem uvažoval o tom, jestli jsem vůbec dost starý, abych ji mohl opravdu milovat.

Potom jsem odešel. S nikým jiným jsem se nerozloučil, protože bych svým odchodem nikoho nijak zvlášť nerozveselil. Vydal jsem se do lesa a časový tok jsem nechal přirozeně sklouznout do normálního tempa, takže na noc jsem se unavil, usnul jsem a ráno jsem se probudil se sluncem. Normálnost byla osvěžující změna.

Byl jsem den z města, když jsem ve svém okolí zaznamenal rychlejší časový tok. Přizpůsobil jsem se mu a našel jsem tri ku kuejské mladé dívky, dosud nedospěle hubené. Štvaly cizince, který se odvážil do lesa. Nevím, jakým směrem putoval původně, ale teď šel na jih, podél Lesní řeky, která tekla do Jonesu. Jedna z dívek se oddělila od ostatních a vysvětlila mi, že s tím chudákem jsou už několik dní. Téměř šílel úzkostí z toho, že podle slunce nejde ani hodinu, a má pocit, že únavou nemůže dál. "Ten člověk se do Ku Kueje už nikdy nevrátí," zahihňala se.

"To nemůžeš nikdy vědět," namítl jsem. "Když jsem šel poprvé přes les, také mi to někdo udělal, a vrátil jsem se."

"Jenže ty jsi Pevnobřich," řekla. "Ty jsi jiný." A začala se svlékat, což je u Ku Kuejů neklamným znamením, že se chtějí milovat. Když jsem jí řekl, že nechci, vyprskla smíchy. "Říkali to, ale já jsem tomu nevěřila! Jenom s tou bílou dívkou z Muelleru, že? S Pahýlkou, že?"

"Se Sarannou," řekl jsem. To ji ještě víc rozesmálo. Nechal jsem ji tam a vrátil se do reálného času, abych je co nejrychleji ztratil. Ale byla to pravda. Když jsem se ocitl v pubertě, strávil jsem mnoho hodin představami, jak se vyspím s každou povolnou dívkou, na kterou narazím. A těch, které nebyly ochotny spát s muellerským dědicem, nebylo mnoho. Dopadlo to tak, že aniž bych si byl nějakého rozhodování vědom, nějakým způsobem jsem se rozhodl, že nebudu spát s žádnou jinou než se Sarannou. Kdy jsem se takto rozhodl a proč?

Byl jsem svou věrností zaskočen. Hádal jsem, jak dlouho mi toto stadium vydrží.

Když chodí člověk ku kuejským pralesem bez bázně, je to krásné místo. Jenže já jsem se narodil v polích a pastvinách, po kterých mohli cválat koně. Když si Lesní řeka našla cestu ze stromů do vysokých kopců Jonesu, pahorkaté krajiny, jež postupně klesala do širé nížiny řeky Vzbouřenců, posadil jsem se na hodinu na vrcholek jednoho kopce a rozhlédl se po polích, stromech a otevřené krajině. Viděl jsem odtud kouř stoupající z nedaleké kuchyně; plachty na řece Vzbouřenců daleko na jihu; avšak lidé v té širé krajině stejně nebyli důležití. Po několika minutách filozofování jsem si všiml, že v jednom z nedalekých sadů je spousta jablek. Neměl jsem hlad. Ale tak dlouho jsem nic nejedl, že mi zuby trnuly jen při pomyšlení, že bych měl něco kousat. Proto jsem filozofování pustil z hlavy, sešel jsem z kopce dolů a znovu jsem se připojil k lidstvu.

Žádnou velkou radost ze mne nikdo neměl.

9 JONES

To město se určitě nějak jmenovalo, ale nezjistil jsem jak. Byla to jen další velká vesnice rozkročená po obou stranách hlavní silnice mezi Nkumajem a Muellerem. Kdysi to byla jedna z mnoha cest, které Jonesu umožňovaly obchodovat s Birdem, Roblesem a Sloanem, ale Nkumajská říše z ní udělala širokou silnici, po níž vedl rušný provoz. Místní říkali, že když se člověk postaví vedle cesty, po celý den kolem něj každých pět deset minut projde skupina pocestných. Neviděl jsem důvod, proč jim nevěřit.

Od chvíle, kdy jsme s otcem zmizeli v Ku Kuejském lese a nevyšli z něj, uplynul teprve rok a už jsme se stali legendou. Slyšel jsem, že jsem ho zavraždil nebo že popravil on mne, případně že jsme zabili jeden druhého v nějakém strašlivém souboji; vyslechl jsem také proroctví, že jednoho dne se otec vrátí a sjednotí všechny národy ze západních nížin ve velkém povstání proti Nkumajům. Pochopitelně jsem se o otcově skoku do jezera v Ku Kueji nešířil, ale myšlenkám, jestli by zvolil smrt, kdyby věděl, v jaké úctě jeho jméno chovají lidé z nížin, jsem se neubránil.

Bylo to také ironické, protože se ho kdysi báli, než zjistili, o kolik je nkumajský pán krutější než Mueller. Ale bylo to skutečně tak? Chybělo mi nějaké srovnání. Jako Muellerové jsme se v časech dobyvačných válek k těm, které jsme si podmanili, nechovali nijak milosrdně. Pod jařmem Muelleru by si stěžovali úplně stejně, jako když je utiskovali Nkumajové.

Úvahy o povstání stejně patřily do říše snů. V Muelleru na oko vládl Dinte, ale bylo dobře známo, že nezávislost Muelleru je pouze předstíraná. Na papíru byl Mueller dokonce ještě větší a silnější než za vlády mého otce, ale všichni věděli, že nkumajský "král" vládne stejně pevně ve Nkumaji jako v Muelleru. Jakkoli byli Nkumajové tvrdí, v celé nížině řeky Vzbouřenců od Schmidtu na západě po Hvězdné hory na východě byl mír. Jistě, mír vykoupený tím, že byla podmaněna, ale mír přináší bezpečí a bezpečí přináší důvěru a důvěra přináší prosperitu. Lidé si stěžovali, ale byli docela spokojení.

Nkumajský král? Slyšel jsem o něm hodně, ale věděl jsem své a své věděli i ostatní, kteří k tomu měli důvod. Jako například hostinský, Ten, který dříve býval vévodou, na okraji hvozdu, ale dopustil se té chyby, že si odložil něco stranou z obrovské dobyvatelské daně, kterou nkumajští vojáci přišli vybrat. Ale i když mu vzali pozemky a titul, stále měl schováno dost, aby si koupil hostinec a vybavil jej, takže možná neměl čeho litovat - když teď nepatřil mezi šlechtu, měl prakticky od všech pokoj.

"Teď tady pracuju den co den a nemám se špatně, chlapče, ale protože to nikdy nepoznáš, můžu ti říct, že když psi štvou kosku krajem lesa, nic se tomu nevyrovná."

"To jistě," odvětil jsem, částečně proto, že jsem sám nejednu kosku ulovil. My, přebyteční šlechtici, jsme si tak alespoň vzpomínkami vynahrazovali to, oč upadlo naše postavení.

"Jenže král říká, že si lovení nepřeje, a tak jíme hovězí a skopové smíchané s koňským trusem a říkáme tomu guláš."

"Král se musí poslouchat," uznal jsem. V těch dnech nebylo na škodu přihřát si polívčičku a podpořit krále. Všichni jsme tady věrnými stoupenci Nkumaje.

"Král se musí ošulit," prohlásil hostinský. Hned jsem ho měl raději. Kdyby tam v tu chvíli měl jiné hosty, byl by samozřejmě opatrnější. Ale podle toho, jak jsem mluvil, asi poznal, že jsem vzdělaný, což znamenalo, že i já jsem přišel o vysoké postavení. "Nkumajský král je dnes vzácný asi tak stejně jako kosmické lodě."

Rozesmál jsem se. Takže i on to věděl.

"Každý ví, že šedá eminence v pozadí, která má skutečnou moc, je Mwabao Mawa," řekl.

To jméno spustilo příval vzpomínek, končících oné noci, kdy se chtěla ve stromovém domě pomilovat s roztomilou mladou dívkou. Bylo to zvláštní, ale ta myšlenka mne vzrušila. Nostalgicky jsem si představil, co by se asi stalo, kdybychom se pomilovali. Ta by byla překvapená.

"Každý to neví, ale já vím, že šedou eminencí za Mwabao Mawou jsou vědci," pokračoval.

Pousmál jsem se. Jak mohli být Nkumajové tak neopatrní, že dopustili, aby se tajemství vyzradilo? Ale znovu jsem předstíral, že vůbec nic nevím. "Vědci? To jsou jenom snílci."

"Vážně si to myslíš? Myslíš, že když na mne přišly zlé časy, nemám žádné zastánce a přátele na vysokých místech? A v Muelleru je to stejné. Tam mají všechno pod palcem genetici - Dinte je tam jen proto, aby se nevzbouřili ti, kteří mají rádi královskou krev. Je to smutné, když ti, kteří se narodili, aby vládli, dělají hostinské, a samozvaní mudrci dohlížejí na věci, které jim nikdy příslušet neměly."

Pak odešel a vrátil se, až když jsem měl pivo dopité. Nepotřeboval jsem je, ale bylo příjemné se čas od času napít. A také bylo příjemné močit. Lidé, kteří tyto věci dělají každý den, si vůbec neuvědomují, jak jsou příjemné. Něco jsem vypil, potom jsem se zvedl a chtěl odejít.

"Ještě neodcházej," zavolal a dlouhými kroky se vrátil do lokálu. "Posaď se a slib mi, že nikomu neřekneš, co ti teď povím."

Usmál jsem se a ten hlupák si to vyložil jako souhlas. Úsměv mi oplatil. "Hned jsem poznal, že nejsi jen tak obyčejný mladík," řekl. "Nemyslím jenom to, že máš bílé vlasy, takže budeš odněkud z Muelleru nebo Schmidtu. Máš zvláštní výraz. I když jsi sám, víš, jak lidem poroučet."

Neřekl jsem nic, pouze jsem ho pozoroval. Nesnažil jsem se maskovat své chování, takže mne nijak zvlášť nepřekvapilo, kolik si toho dokázal vyvodit.

Ušklíbl se a ztišil hlas. "Jmenuji se Bill Podjones. Takže vidíš, že nejsem jen tak nějaký snílek." Podjones, to znamenalo, že je pouze stupínek od královské rodiny. "Někteří se proti inkousťákům dodnes bouří. Není nás mnoho, ale jsme chytří a na jih odtud, v Hussu, si děláme zásoby starého muellerského železa. Je to zaostalá země, ale právě proto je to ten nejlepší úkryt. Řeknu ti, koho tam máš vyhledat, a on tě rád přijme. Nezáleží na tom, kdo jsi, jednou se na tebe podívá a bude tě chtít. Jmenuje se "

"Neříkej mi, jak se jmenuje," zarazil jsem ho. "Nechci to vědět."
"Neříkej mi, že ti inkousťáci neleží v krku stejně jako mně!"
"Možná ještě víc," řekl jsem. "Ale při mučení mne snadno zlomí. Všechna vaše tajemství bych vyzradil."
Podíval se na mne úkosem. "Já ti nevěřím."
"Zkus to, prosím."
"Kdo jsi?"
"Lanik Mueller," řekl jsem.
Chvíli se tvářil překvapeně a pak se hurónsky rozesmál. Často jsem své jméno používal - a reakce byla vždy stejná.
"To bys mohl rovnou říct, že jsi sám ďábel. Ne, Lanika Muellera si vzala země. Vlastní otec ho zabil. To bys mohl rovnou říct, že jsi ďábel!"
To bych mohl. Když jsem vycházel na ulici, ještě se smál.
Hostinec stál hned u hlavní silnice. V okamžiku, kdy jsem scházel z dřevěné přední terasy, proběhlo kolem žebravé dítě a strčilo do mne. Mrzutě jsem se díval, jak chlapec běží dál, dokud se zbrkle nesrazil s jakýmsi důležitě vyhlížejícím mužem v šatech, které stály tolik, že by za to žebrácká rodina mohla nakoupit oblečení a jídlo na měsíc nebo i déle. Muž byl zabrán do rozhovoru s několika mladšími muži. Když do něho dítě narazilo, krutě je kopl do nohy. Dítě upadlo na zem a muž mu začal hlasitě spílat.
Bylo to ode mne hloupé, ale v tu chvíli jako by přetekl pohár milionu drobných křivd, kterým jsem v životě přihlížel. Rozhodl jsem se, že tentokrát něco udělám.
Proto jsem přešel do zrychlení. Lidé na ulici zpomalovali, až se téměř zastavili. Opatrně jsem se protáhl davem a zastavil jsem se před mužem, který dítě nakopl. Jak šel, zabraný do živého rozhovoru s mladšími přáteli, jeho pravá noha klesala k zemi. Nebylo nic těžkého zařídit, aby mu povrch cesty přímo pod nohou o decimetr poklesl a na místě se objevila kaluž vody, která se rozlila dobré dva metry před něho. Rukama jsem zvedl jeden z velkých kamenů používaných k podkládání kol a položil jsem jej tak, aby zastavil jeho levou nohu.
Potom jsem odešel ke stáji, kde zatím krmili a hřebelcovali mého koně, a opřel jsem se o dveře. Bylo mi dost hloupě, že jsem si s takovou lapálií dal tolik práce. Myslím, že více než nějaký morální princip mne k tomu podnítila touha vyvést nějakou rošťárnu.
Zůstal jsem mezi lidmi ve zrychlení, a tak jsem si mohl dopřát chvíli odpočinku. Ve zrychlení jsem si nemusel dělat starosti, že potkám někoho, kdo mě skutečně pozná, ne jenom ignoranty, kteří se smáli, když jsem řekl, jak se jmenuju. Mohl jsem si v klidu prohlížet dav.
Jelikož jsem už byl v dětinském rozpoložení, pohrával jsem si dokonce s nápadem, že bych mohl lidem vybrat kapsy, ne proto, že bych potřeboval peníze, ale proto, že jsem to udělat mohl a nechytili by mě. Když víte, že vás nemohou chytnout, je v tom něco, co by zlákalo i toho nejčestnějšího muže. A já jsem o sobě nikdy netvrdil, že bych byl mimořádně čestný.
Bloudil jsem očima davem, abych si vybral potenciální cíl. Po cestě přijížděl velký vůz - nkumajský kočár, a soudě podle početného doprovodu nkumajských vojáků na koních se uvnitř vezl někdo důležitý. Byl teplý den; kočár byl otevřený. Jediným pasažérem byl muž středních let, poměrně podsaditý a úplně plešatý. K mému úžasu byl bílý. V první chvíli mne napadlo, že je to nějaký Mueller, který se vrací z návštěvy Nkumaje. Jenže Nkumajové odjíždějícím cizincům nedávají jízdní doprovod. Buď si tento muž zasluhoval mimořádnou úctu (ale proč jsem ho potom neznal?), nebo Nkumajové cizincům ve své správě přenechávali vysoké funkce.
Jak jsem o něm začal přemýšlet, na vybírání kapes jsem úplně zapomněl. Vklouzl jsem zpátky do reálného času a otočil jsem se, abych se pokochal výsledkem svého šprýmu. Přesně jak jsem to naplánoval, domýšlivý cizinec šlápl do rýhy, kterou jsem vyhloubil, a hlavou napřed spadl do louže. Pád provázelo mohutné cáknutí. S prskáním a nadávkami vstal, za smíchu všech lidí kolem. Ani klika jeho obdivovatelů nedokázala skrýt pobavení, když mu horlivě pomáhali na nohy. A i když to bylo malé gesto, cítil jsem jisté uspokojení, obzvlášť když jsem se podíval na smějící se dítě, které muž nakopl.
Pak ta chvíle pominula. Lidé uhnuli na krajnici, aby mohli nkumajští vojáci a kočár projet. Zalétl jsem pohledem do vozu a s úžasem jsem spatřil nikoli muže ve středním věku, ale Mwabao Mawu.
Vypadala jen nepatrně starší - nebylo to snad ani dva a půl roku - a ve voze působila velice důležitým dojmem. Chvíli jsem se divil, proč jsem si jí ve voze nevšiml dřív a kam se asi ztratil ten plešatý běloch. Ale hned jsem tu myšlenku odsunul do ústraní, částečně proto, že se žádné jednoduché vysvětlení nenabízelo, ale hlavně proto, že jsem si dopřál vzpomínku na dny strávené v domě Mwabao Mawy. Připadalo mi teď neskutečné, že jsem kdysi měl prsa a vydával se za ženu. Vlastně jsem ženou byl. Bezděčně jsem si sáhl na hruď a čekal jsem, že tam najdu něco měkkého. Zároveň mne na okamžik překvapilo, že jsem tam nenašel nic.
Sklopil jsem oči, uvědomil jsem si, že jsem podlehl starému zvyku, vynadal jsem si do hlupáků a znovu jsem vzhlédl. Zjistil jsem, že Mwabao Mawa si mne prohlíží, nejdříve s mírným zájmem a pak, když vůz odjel o kousek dál, s výrazem, v němž se vystřídalo poznám, překvapení a - věřte nevěřte - strach. Strach byl potěšující, ale poznání mi mohlo být osudné.
Otočila se, aby něco řekla kočímu. Využil jsem toho, couvl jsem do stáje a tím jsem jí zmizel z očí. Také jsem znovu přešel do zrychlení - musel jsem rychle uvažovat. Svého koně jsem do zrychlení přenést nemohl, neboť Tomu, který všechno ví, se ani přes veškerou snahu nepodařilo mne naučit, jak svou bublinu řízeného času rozšířit mimo sebe. Ve zrychlení jsem mohl vzhledem ke zbytku světa jít rychleji, než by mne kůň odnesl tryskem.
Došel jsem ke svému koni, velkému tupému zvířeti, které mělo veškeré instinkty vepře, ale pořídil jsem je za cenu, kterou jsem si mohl dovolit, sundal jsem sedlové brašny, vybral jsem tolik, kolik jsem byl schopen unést, a odstranil jsem všechno, co by mohlo prozradit moji totožnost. Nebylo toho mnoho - na vyšívané kapesníky ani zdobené kůže

jsem si nikdy nepotrpěl. Potom jsem i s brašnami proklouzl zadními dveřmi do ohrady.
Když mne Mwabao Mawa rychle neobjeví, odvolá pátrání a usoudí, že zahlédla jen někoho, kdo jí mne připomněl. Nepředpokládal jsem, že bych se choval tak nápadně, aby si mne někdo zapamatoval, snad s výjimkou hostinského, ale ten měl dost vlastních důvodů, aby s Nkumaji nespolupracoval.
Přehodil jsem brašny přes ohradu, přelezl jsem za nimi a postranní uličkou jsem odešel. Věděl jsem, že budu muset zůstat ve zrychlení několik dní. Rozčilovalo mne to, protože ve zrychlení jsem samozřejmě oproti skutečnému světu stárnul rychleji. Nehrozilo mi, že dopadnu jako Ten, který padl na zadek, ale příčilo se mi ztrácet dny a týdny života. Kolik mi teď vlastně bylo? V době, kdy jsem byl se Sarannou ve zpomalení, jsem získal dny a týdny; mnoho dalších dní a týdnů jsem ztratil ve zrychlení mezi Ku Kueji. Byl jsem někde blízko kalendářových osmnácti let? Sotva, přestože tělo se zdálo být mladé a silné. Odhadoval jsem, že jsem stačil prožít dost, abych měl vzpomínky jako člověk středního věku. Uvažoval jsem o tom, když jsem procházel postranními uličkami, i později, když jsem se vydal jižním směrem do Roblesu, a došel jsem k závěru, že mi zrychlení nemusí vadit. Nijak zvlášť jsem netoužil dožít se stáří.
Ale neměl jsem v úmyslu dopřát ani Nkumajům tu radost, aby mne chytili a zjistili, kdo jsem.
Nejhorší je na zrychlení samota. Nikdo není bezpečnější než člověk, který se pohybuje tak rychle, že ho nikdo nevidí. Ale je dost fuška popovídat si s někým, kdo vůbec nezjistí, že tam jste, pokud na jednom místě nevydržíte stát půl hodiny.
Než jsem si troufl vrátit se do reálného času, přešel jsem Rio de Janeiro do Cummingsu. I kdybych Mwabao Mawu pořádně vylekal, určitě by neposlala vojáky dál než tisíc kilometrů, aby pátrali po někom, koho toho dne zahlédla několik metrů od sebe.
Proč jsem šel na jih? Žádný konkrétní cíl jsem v hlavě neměl. Pobízelo mne jen to, že jsem za poslední půlrok vystřídal tucet měst v Jonesu a Birdu, která měli Nkumajové pod kontrolou, a chtěl jsem se dostat někam, kde ta osvícená říše fyziků nevládla. Nechtěl jsem se přidat ke vzbouřencům, kteří se houfovali v Hussu, a tak jsem pokračoval přes da Silvův průsmyk na jihovýchod.
Tam jsem zjistil, že před říšskými kurátory není úniku. Několik desítek gillských vědců vládlo od Tellermanu po Britton a svobodný nebyl nikdo.
Možná jsem to měl vzdát a vrátit se nejkratší cestou do Schwartzu. Nebo, kdybych se ve svém zoufalství propadl ještě hlouběji, jsem se měl vrátit do Muelleru a postavit se Dintovi. Ale zatím jsem nebyl vyčerpaný natolik, abych se chtěl schovat před světem, ani jsem netoužil po teatrální smrti, a tak jsem si Schwartz i Mueller nechal jako rezervu do budoucna. Raději jsem putoval z da Silvy do Woodu, z Woodu do Hanksu, z Hanksu přes moře do Holtu a nakonec do Brittonu, kde jsem našel pravý domov a pravé lidi a naučil jsem se, co musím dělat, abych si je udržel.

10 BRITTON

Okres, kterému se říkalo Hrby, byla divoká země hraničící s klidným mořem. Za dobrého počasí se o strmé pobřežní útesy a rozeklané skály netříštily vlny, ale omývaly je vlnky, které šplouchaly o kameny stejně tiše, jako když stárnoucí pes vítá svého pána. Ve strmých kopcích a úzkých údolích Hrbů to vypadalo, jako by kameny pučely ze země. Řeka hledala cestu k moři a našla ji patnáctimetrovým vodopádem. Ovce se nervózně rozhlížely, když si vyhledávaly bezpečnou cestičku k neposečeným pastvinám. A v takové krajině se několik tisíc Hrbařů staralo o své ovce, dobývalo zeleninu z kamenité půdy a žilo tak nezávisle, jak mohou žít lidé, kteří ještě mají potřebu lidské společnosti a potřebují jíst.
Já jsem jíst nepotřeboval, ale lidská společnost byla příjemná, protože Hrbaři se na nic neptali a na otázky neodpovídali. Již jen najít v této nejodříznutější části Brittonu nějaké město nebylo jenom tak, neboť lidé měli ve zvyku sdružovat se do rodinných skupin po dvou třech prostých drnových domech s doškovými střechami. Za celou dobu se mi nepodařilo objevit nakupení více než dvaceti rodin v okruhu jednoho kilometru.
Tuto izolaci si vynucovala příroda, neboť chudá země nedokázala poskytnout mnoho; jen díky tomu, že všichni měli stejnou nouzi, si tamní lidé nemysleli, že jsou chudí. Přes vzdálenosti, které je oddělovaly, úporně lpěli na společnosti druhých, a tak beze slova chodili pomáhat rodině, které dům strhla bouře, bez nároku na odměnu dávali mladého kozla do stáda, v němž den předtím zemřel chovný kozel, a čas od času se scházeli ve svých domovech, aby strávili večer vyprávěním neuvěřitelných a strašidelných pověstí nebo zpíváním písní o samotě a tiché touze.
A získal jsem ještě jeden dojem, nevtíravý, ale silný. Zavítal jsem za minulý rok do mnoha jiných míst, ale když jsem přišel do Hrbů, hned jsem se tam cítil příjemně. A jestli ne příjemně, pak alespoň připraveně snášet nepohodlí, neboť se hodilo k nezhojeným místům v mém srdci.
Lidé se na mne pochopitelně dívali nedůvěřivě, protože jsem přišel přes kopce ze západu, kde žili na výnosnějších statcích civilizovanější lidé, kteří pro Hrbaře měli jen pohrdání a používali toto jméno, když si chtěli dobírat pomalu chápající děti. Ale zůstal jsem v kopcích týden, aniž bych se s někým dal do řeči, až nakonec moje samota zahrála na jejich strunu soucitu. Stál jsem na hřebenu strmého kopce a pozoroval jsem pastýře, který se hluboko pode mnou snažil přimět ovce k výstupu do sedla, kudy se dalo přejít do nespaseného údolí. Neměl psy, což bylo neobvyklé, a ovce se mu místo šplhání neustále rozbíhaly hned nalevo, hned napravo. Když to nakonec vzdal, sedl si na skálu a rozhlédl se, jak vítězné ovce shánějí potravu ve spaseném údolí, sestoupil jsem z kopce a zůstal jsem stát několik metrů od něho. Nepromluvil jsem, protože jsem neměl co říct; moje nabídka byla obsažena v mojí přítomnosti.
Pastýř přijal. Vstal a začal ovce popohánět. Dělal to tak, že ze sebe vyrážel hluboké, hrdelní výkřiky, které ovce jasně slyšely, ale na dálku byly nezachytitelné. Ovce se daly do pohybu, ale když chtěly tentokrát prchnout nalevo, byl jsem tam já a křikem jsem je zahnal; když uhnuly napravo, zabručel na ně pastýř. Nakonec to vzdaly, vyškrábaly se nahoru,

přešly sedlo a rozběhly se dolů, aby se napásly v husté trávě.

Zůstal jsem s pastýřem v údolí po celý zbytek odpoledne. Většinou jsem se zdržoval na druhé straně údolí, než byl on, ale pozoroval jsem, co dělají jeho ovce, a těch několik, které se zatoulaly směrem ke mně, jsem poslal zpátky. Nic mi neřekl a tvářil se, že si mne nevšímá, takže jsem začal uvažovat, jestli nemám tu smůlu, že jsem narazil na Hrbaře, který neumí mluvit. Když se slunce nachýlilo k obzoru, pastýř vstal a začal ovce hnát poměrně snadnou cestou domů. Nešel jsem za ním. Pastýř mi tím dal jasně najevo, že na této cestě moji pomoc nepotřebuje. Když však přešel vrchol stoupání, obrátil se, chvilku si mne prohlížel a pak na mne kývl. Měl jsem s ním jít domů.

Po pár kilometrech jsme dorazili ke skupině tří nízkých domů s deskovými střechami. Střechy měly barvu létem zežloutlého listí, takže vypadaly jako nízké pahorky, ale uvnitř bylo ve srovnání s chladnou nocí teplo. I za letních nocí vanul ze severu silný mořský vítr a hlubinný proud, který protékal Hrbským mořem, byl ledový - Britton byl sice stejně daleko na jih jako Wong, kde v létě vládla vedra, ale teplé noci v Hrbech neznali. Zimy se sice zpravidla obešly beze sněhu, ale každého hlupáka, který po setmění zůstal venku, stála taková chyba život. Pochopitelně s výjimkou lidí, jako jsem byl já. Když se mně zachtělo, mohl jsem se ponořit do země nebo jsem si mohl snadno vzít teplo z okolního vzduchu, i kdyby bylo sebevíc chladno. Něco takového o mně pochopitelně nemohli tušit; pro ně jsem byl osamělý Ten, který si zahrává se smrtí pokaždé, když na noc zůstane venku.

Možná i to byl jeden z důvodů, proč mne pastýř pozval k sobě domů. Obyvatelé Hrbů dobře věděli (protože v tak osamělých místech, jako bylo toto, se všechny zprávy šířily rychlostí blesku), že mne k sobě nikdo nevzal; trávil jsem v horách jednu noc za druhou, a přesto jsem stále žil. V jejich očích mi to dodalo světeckost a sílu, začali na mne pohlížet s bázní. Ale když jsem pomocí pastýři s ovcemi dokázal, že mé úmysly jsou čisté, přijali mne. Ne jako jednoho z nich, ale jako někoho, s kým se ochotně podělí o své nevelké příbytky a skrovné zásoby jídla.

K obědu bylo dušené maso se zeleninou. Manželka o mém příchodu nevěděla, a tak v kotlíku mnoho nebylo. Jelikož jsem žádné jídlo nepotřeboval, nabral jsem si nejmenší porci, jakou jsem si odvažoval vzít - dost, abych neurazil jejich pohostinnost, ale nic víc. Když kotlík obešel všechny a skončil u pastýřovy ženy, která si jej do čistá vyškrabala na talíř, pastýř se na mne podíval.

Proč? Že by se tito lidé modlili? Nebo snad musel Ten, komu bylo nabídnuto jídlo, dodržet nějaký rituál? Nevěděl jsem, a tak jsem se pousmál a řekl jsem: "Jmenuji se Piják jezera a jestli vám mohu nějak pomoci, vždycky to udělám."

Pastýř vážně pokýval hlavou a otočil se k manželce. Ta položila ruce na stůl, zavřela oči a začala zpívat:

Slunce z obilí peče nám chléb.

Mrtvé oživí, naplní chlév.

Dobře činíme a tím žijeme.

Všechny tři děti, z nichž žádné nebylo starší pěti let, pak zbožně přihlížely, jak matka ze svého talíře nabrala lžíci jídla a podala ji manželovi, jenž kousek masa důstojně rozžvýkal a polkl. Potom manžel nabral jídlo ze svého talíře, podal je mně a já jsem je také snědl. Nebyl jsem si jistý, co se čeká ode mne, ale rituál jistou logiku měl, a tak jsem nabral ze svého talíře a nabídl jsem každému z dětí. Oči měly vytřeštěné, tvářily se překvapeně, ale jedly.

Pastýř na mne pohlédl se slzami v očích a řekl: "Jsi tady navždy vítaným hostem."

Pak jsme se dali do jídla a za několik minut byly talíře prázdné.

Vyhradili mi místo na největší posteli, dřevěném rámu vyplněném slámou a povlečeném houněmi. Věděl jsem, že je to postel rodičů, a pochopil jsem, že se chystají spát na podlaze z udusané hlíny. V Muelleru jsem při polních manévrech častokrát spal na zemi, dlouho předtím, než mne země ve Schwartzu naučila, že mi může přichystat jiné přivítání; nepotřeboval jsem k spánku pohodlí. A tak jsem dělal, že nabídnutou postel nevidím, a schoulil jsem se na podlaze u dveří. Pode dveřmi táhl studený vzduch, ale moje schwartzovsky vycvičené tělo si s tím celkem snadno poradilo a užaslí rodiče šli spát na slamník.

Ráno už jsem patřil do rodiny a děti v mé přítomnosti bez zábran brebentily.

"Glain," řekl pastýř. Potom zalétl očima k manželce. "Vran." Živý rozhovor se nerozproudil nikdy, ale co bylo nutné říct, se od té chvíle dalo říci.

Jeho psi uhynuli během jednoho týdne bezmála před měsícem. Od té doby přišel téměř o tucet ovcí, které se mu zaběhly, a on je nemohl jít hledat. Zpočátku jsem pásl stádo s ním, než si vycvičil štěně ze sousedova vrhu; později, když jeho žena zeslábla, protože čekala čtvrté dítě, jsem zůstával doma a staral jsem se o jeho záhony se zeleninou.

Zpočátku mi nebylo příjemné vytahovat z půdy tolik živých kamenů a vršit je do mrtvých hromad. Už tak dlouho jsem se obešel bez zabíjení, že mi dělalo starosti i vědomí, že rostliny, které tam pěstují, rostou jen proto, aby byly zabity. V noci jsem se ptal země, ale odpovědí mi byla pouze lhostejnost. Miliarda rostlinných smrtí společně vydávala silný zvuk, ale taková smrt byla pro život nezbytná. Poprvé jsem si uvědomil, že Schwartzové sice jsou geniální, ale posedlost, s jakou se vyhýbají zabíjení, je z dlouhodobého hlediska neproduktivní, stejně jako sobecký přístup Ku Kuejů k ovládání času. Schwartzové se snažili zůstat ještě čistší, než země vyžadovala, a všem ostatním lidem přitom bránili, aby se čistými mohli stát.

To, co skále působilo muka, byl výkřik zbytečné anebo kruté smrti, nářek zavražděných. Slyšel jsem všechny zvuky a všechny mne bolely, ale došel jsem k závěru, že ve světě mimo Schwartz smrt patří k životu; dokonce i zabíjení, pokud k němu docházelo z nutnosti, patřilo k přírodě. Celý život jsem jedl mrtvé rostliny a živočichy, a písek mne přesto přijal, když jsem se vrhl ze skalní jehly. Proto jsem pochopil, že ať Schwartzové říkají co chtějí, hospodaření na půdě vražda není, a pracoval jsem pro Glaina a Vran usilovně a dobře.

Časem začaly přicházet na návštěvu také jiné pastýřské rodiny a jejich členové se v mé přítomnosti postupně přestali ostýchat. Dobře jsem věděl, že o mém nocování na kopcích a o tom, že mám ve zvyku spát na nejchladnějším místě podlahy, si povídají všichni. Když se mnou mluvili, říkali mi Piják jezera, ale zaslechl jsem také zmínky o Větrném muži, legendární postavě přinášené studeným větrem a nakonec pohlcované mořem, která přichází zabíjet nebo léčit.

Ale protože nebyli zvyklí mít mezi sebou někoho, kdo má slávu a moc, nevěděli, jak jinak mi projevit úctu než tak, že se ke mně budou chovat stejně jako k sobě navzájem. Tam, kde všichni lidé stejně strádají, je jedinou odměnou důvěra, a té se mi od nich dostalo. Naučil jsem se zacházet s ovcemi, stříhat vlnu skleněnými břity, aniž bych pořezal kůži, pomáhat přivést na svět jehňata a poznávat, kdy jsou ovce nervózní a kdy jim něco chybí. Poznal jsem také půdu, ale ne na osobní úrovni jako ve Schwartzu a Ku Kueji, ale jako zdráhavého spojence ve válce s hladem. Sám jsem hlad nikdy neměl, ale věděl jsem, jak vypadají tváře dětí, když mají hlad, a tak jsem pracoval tvrdě.

Na Vran přišly porodní bolesti o týden dřív; stalo se to, když jsem byl s ní a s dětmi sám. Brzy bylo jasné, že dítě nevyjde snadno. Vran byla v domě a křičela, děti byly se mnou venku. Hrbské matky rodily bez pomoci, samy - bylo zakázáno, aby muž během porodu vstoupil do domu. Vylekané děti seděly na zahradě. Já jsem ležel na zemi, poslouchal jsem Vranin křik tak, jak jej slyšela země, a věděl jsem, že smrt je blízko.

Jsou chvíle, kdy je třeba tabu dodržovat, a chvíle, kdy je třeba zapomenout, že existují. Po doznění jednoho obzvlášť strašlivého výkřiku, který signalizoval novou hladinu bolesti, jsem vstal a vešel do domu.

Vran dřepěla nahá nad slámou postele, houně dala pryč. Ruce měla zabořené do tvrdé drnové zdi, kde se v mukách chytala hlíny a kořínků. Vyděšeně se na mne podívala a já jsem spatřil krev, která z ní nepřetržitým čůrkem vytékala a rozlévala se po slámě.

Přišel jsem k ní, opatrně jsem ji položil, a jako jsem to dělal s ovcemi, když vrhly, sáhl jsem dovnitř, abych zjistil, proč dítě nejde ven. Ruka a noha byly v porodních cestách.

U ovce by stačilo jednoduše kombinovat tlak a tah. Ženu by takový postup mohl zabít. Jenže nicnedělání by ji zabilo také, a tak jsem dítě silou obrátil, čímž jsem je zlomil v zádech, a vytáhl jsem je ven. Vran někdy v průběhu této operace omdlela.

Pracovat na genetické úrovni v mých silách nebylo, ale léčení ran a zlomenin byla ve Schwartzu bezmála hračka. Dát Vran a dítě do pořádku nebyl žádný velký čin, a tak když se Glain se západem slunce vrátil domů, našel ženu i dítě v dobrém stavu. Dokonce v lepším stavu, než Vran po porodu obvykle bývala.

Nevím, co mu řekla - to nejhorší zaspala. Ale zvěst se rozkřikla, takže mi začali nosit nemocná zvířata a zraněné děti a ženy se mne začaly ptát na radu. Žádnou jsem neměl. Když nějaký problém vznikl, musel jsem tam jít a vyřešit jej sám. Nebylo mi příjemné, v jaké posvátné úctě mne mají, ale bylo to lepší, než nechat je trpět bolestmi, kterým jsem mohl zabránit. A tak se legendární Větrný muž stal skutečností.

Přestože Hrbaři byli před cizinci na slovo skoupí, asi se přesto muselo dřív nebo později stát, že moje pověst překročí hranice kraje. Jednoho dne, to jsem byl v Hrbech druhé jaro, jsem sázel na zahradě zeleninu, když přijel muž na koni. Již jen to, že takové zvíře měl, z něj dělalo někoho důležitého; když se ohlásil jako sluha pana Bartona, Vran ihned vyběhla z domu, zavolala na mne a začala mne pobízet, abych si pospíšil. "Je to člověk z domu na útesech," řekla bázlivě. A tak jsem šel.

"Můj pán si přeje, abyste ho navštívil," prohlásil muž na koni.

"Až zaseju."

"Pan Barton není zvyklý čekat."

"Potom by se měl zaradovat, protože dnes pozná něco nového." Vrátil jsem se na zahradu. Sluha zanedlouho odjel.

To odpoledne jsem se na práci na zahradě soustředil těžko. Žil jsem v Hrbech téměř dva roky. Radosti tady bylo málo, ale o smutku se dalo říct totéž. Našel jsem místo, kde byly moje schopnosti k užitku a kde mne přijali mezi sebe. Nikdo mne nepovažoval za nepřítele; zato jsem měl kolem sebe stovky dobrých lidí, na které jsem se mohl spolehnout jako na přátele.

Ale mohl jsem si dovolit setkání s tímto Bartonem? Cítil jsem, jak mi dobrý život, který jsem v Hrbech vedl, klouže mezi prsty: nemohl jsem si dovolit nesetkat se s ním. Kdybych vzdoroval, jedině bych tím Hrbařům způsobil potíže, především Glainovi a Vran. Kdybych šel, mohl jsem se dostat do potíží já. Téměř určitě bych se do potíží dostal. Zbývala jediná možnost - vklouznout do zrychlení a najít si jiné místo, kde bych mohl žít.

Nechtěl jsem hledat jiné místo, kde bych mohl žít. Jak jsem zatlačoval do země dřevěný kolík a do důlku sypal semena, uvědomil jsem si, že je to skutečně tak, že mne vyhlídka na změnu zneklidňuje a zároveň vzrušuje. Dva roky byly pryč, a co jsem dokázal? Zachránil jsem několik životů, několik lidí jsem udělal šťastnějšími, mnoho jsem si jich zamiloval, část života jsem věnoval drsné zemi. To všechno za ten čas stálo. Ale byl jsem vychován jako dědic Muelleru. Buď to bylo tím, nebo jsem to v sobě našel jako syn svého otce, ale věděl jsem, že musím udělat něco, co otřese světem, nebo si musím přiznat, že moje existence neměla smysl.

O dva dny později jsem měl zaseto. Jako by mne pozoroval odněkud z dálky, odpoledne přišel sluha, tentokrát s druhým koněm.

"Pojedete?" zeptal se muž, tentokrát pokorněji. Neřekl jsem nic a nasedl jsem na koně. Před domem se mlčky shromáždily děti. Vran se na mne dívala bez jakéhokoli výrazu. Zvedl jsem ruku, abych jim dal sbohem. A Vran v tu chvíli porušila všechny zvyky, které jsem u Hrbařů viděl: rozplakala se přede mnou a utekla do domu. Vyděsilo mne, že se tak nezávislí lidé mohli naučit spoléhat na někoho, kdo nabízí moc, byť jen nepatrnou, ve spojení s laskavostí.

Sluha nejel po cestách - v Hrbech byla jenom jedna cesta, jež vedla z panského domu nad mořem do města Hessova Stráž, které stálo asi o sto anebo ještě více kilometrů jižněji. Naše pouť měla skončit tam, kde cesta začínala. Vypadalo to, že sluha se rozhodl vyřešit orientaci tím, že pojedeme na východ k moři a odtamtud budeme z uctivé vzdálenosti sledovat pobřeží, dokud nespatříme dům na útesu, který vypadal jako věž, tyčící se o mnoho výš než kopce v Hrbech.

Jak jsme se blížili, obloha se zatáhla temnými mračny a začalo pršet. Zvedl se prudký vítr a moře, obvykle tak klidné, najednou utvořilo obrovské vlny, které se hnaly ze severu a rozbíjely se o skalnaté pobřeží. Sluha znejistěl. Nebyl Hrbař, a tak zabočil do vnitrozemí, od moře, které muselo děsit každého, kdo nebyl zvyklý vídat příbojové vlny za silného větru. Bohužel nás nedovedl k cestě, zde skončili jsme na okraji nějaké rokle. V té tmě se nedalo poznat, kde je

sever a kde jih.
Podíval se na mne. V očích měl stále sebedůvěru, avšak otázka byla jasná. Co si počneme, když jsme se ztratili? Odvedl jsem koně od rokle a našel jsem úkryt pod strmou skálou, kam mohl severák zavát v nejhorším případě jen zbloudilé kapičky vody. Potom jsem přivázal koně k sobě a sluha mi pomohl svázat jim nohy.
"Budu mít první hlídku," nabídl jsem mu. Vděčně přikývl a schoulil se k spánku. V tmavě rudém plášti, do něhož se zachumlal, vypadal vysoce a vyzáble.
Celodenní námaha mne však zmohla víc, než jsem si myslel, a tak jsem se rozhodl vyspat se trochu ve zrychlení, abych pak po větší část noci v reálném čase vydržel vzhůru.
Usnul jsem snadno a probudil jsem se za dlouho, odpočatý. Ještě chvíli jsem ležel ve zrychlení a díval jsem se, jak kapky pomalu slézají z oblohy, chvíli visí koňům nad hřbety, nakonec dopadají a okamžitě se rozstřikují. Když jsem se vracel do reálného času, zalétl jsem pohledem ke sluhovi. S úžasem jsem zjistil, že vypadá mnohem drobněji a má na sobě obnošenou modrou pelerínu, která mu sahá sotva po kolena.
Vzápětí iluze pominula. Byl jsem zpátky v reálném čase a sluha vypadal stejně jako celou dobu předtím. Zasmál jsem se sám sobě a svým očím, že se nechaly ošálit tmou a ospalostí, a po zbytek noci jsem držel stráž, jenom jsem si ještě jednou na chvíli zdřímL, když se mraky těsně před svítáním roztrhaly. Koně čas od času přešlápli, ale jinak zůstávali klidní. Na cestu jsme se vydali prakticky zároveň se sluncem.
Dům na útesu vyrůstal z ostrohu jako změť kamenů nakupených bez ladu a skladu. Zblízka vypadal ještě dramatičtěji než z dálky, odkud působil hlavně svou výškou. Musel vznikat po větších a menších kouscích několik staletí; neměl žádný jednotící architektonický styl, přestože některé starší části působily dojmem, že původně měly sloužit k obraně. Teď stavba vypadala zlověstně a opuštěně. Moře, které bylo dosud rozbouřené, vyvrhovalo vodní tříšť až do výše spodních pater, jako by chtělo říct, že je jen otázkou času, než se domu zmocní.
Sluha mne zavedl do stáje, kde od nás jediný čeledín koně převzal, čímž jsme pro něho přestali existovat, a odvedl je do jejich stání. Místnosti v domě byly studené a na chodbách jsme vůbec nikoho nepotkali. Bylo zjevné, že dům byl postaven pro početnou společnost; prázdnota ještě umocňovala pocit chladu. Avšak ve vystupování pana Bartona chlad nebyl. Když jsme se bez ohlášení objevili ve dveřích velké pracovny, zůstal jsem nad tím kontrastem ohromeně stát. V této místnosti plápolal velký oheň; v této místnosti nebyly stěny z kamene, ale byly obloženy knihami, které závratně stoupaly ke stropu deset metrů nad podlahou. Na strategických místech stály žebříky, z jejichž hodně ošoupaných příček se dalo poznat, že knihy jsou čteny často. Ale zároveň žebříky v místnosti budily dojem, že se tady ještě něco staví.
Barton, stárnoucí muž, na jehož tváři často vítězil úsměv, mi na uvítanou potřásl rukou a vtáhl mne do místnosti. "Díky, Dule," řekl sluhovi a zůstali jsme sami.
"Slyšel jsem o vás," začal Barton. "Slyšel jsem o vás a už dlouho, dlouho se s vámi chci setkat. Posaďte se, prosím. Přestěhoval jsem nejpohodlnější nábytek sem, kde žiji. Je ošoupaný a starý, ale to jsem já také, a když si uvědomíte, že jsem upadajícím pozůstatkem úpadkového života, vše to do sebe hezky zapadá. Mám jediného syna." To ho tak pobavilo, že se rozesmál.
Já jsem se nesmál. Přelétl jsem očima tituly na hřbetech knih. Hrbařské zvyky nezmizí přes noc, a tak když jsem neměl co důležitého říct, bylo těžké říct cokoli.
Barton si mne pronikavýma očima prohlížel. "Vy nejste, co ze sebe děláte."
Teď jsem se bavil pro změnu já a začal jsem mluvit jako dřív. "Řeklo mi to už tolik lidí, že si začínám myslet, že ze sebe vůbec nic nedělám. Co ze sebe podle vás dělám a co nejsem, jak jste právě zjistil?"
"Ostrý jazyk, dokonce i před pánem, Ten, který odmítá přijít, když je vyzván, dokud nezasadí. Děláte ze sebe rebela, zatrpklého a mlčenlivého. Ale lidé říkají, že jste Větrný muž, že zachraňujete rodící matky, uzdravujete chromé ovce a pomáháte prostoduchým dětem k rozumu. Nejsou to zázraky?"
Neodpověděl jsem a litoval jsem, že jsem se neudržel a začal mluvit muellersky. Toho už bylo dost. S tím jsem skončil.
"Ale kvůli tomu jsem nežádal, abyste přišel," řekl Barton. "Pověsti mezi těmito pověrčivými lidmi vznikají a zanikají. Každého léčitele, který prochází krajem, k sobě na pohovor nevolám. Zaujalo mne, že ten muž má vlasy bílé jako vlna, jak to Hrbaři líčí, a vyhledává strádání. Je to Ten, který se zdá být mladý věkem, ale zkušenostmi starý jako já. Co se asi stalo s Lanikem Muellerem?"
Ta poslední otázka byla tak absurdní, tak nemístná - tak nebezpečná - že jsem nedokázal skrýt překvapení. Barton se rozesmál, zřejmě se nyní kochal svým vlastním důvtipem. "Úskoky a pasti. Zkouším je dokonce i na moudré. Může to být výhoda, vypadat jako bláznivý stařík. Víte, Lanik Mueller mne odjakživa fascinoval. Už je to kolik, čtyři roky, co se starým drahým Enselem Muellerem zmizeli v Ku Kuejském lese a vícekrát je nikdo nespatřil. Já na pověsti moc nedám. Vypadá to, že základ mají vždycky v něčem úplně přirozeném. Nemyslím si, že lidé, kteří vstoupí do Ku Kueje, nutně musejí zemřít. Co vy na to?"
Pokrčil jsem rameny.
"Já myslím, že zase vyjdou ven," pokračoval Barton. "Já myslím, že Lanik Mueller, postrach řeky Vzbouřenců, někde žije."
Upřeně se na mne podíval. "Viděl jsem tě, chlapče, když ti bylo jedenáct."
Přinutil mě tím, abych se na něho znovu podíval. Opravdu jsem toho hubeného starého muže už někdy viděl?
"Kdysi jsem hodně cestoval. A trochu jsem se šťoural v historii. Všude, kam jsem přišel, jsem sbíral pověsti a rodokmeny. Snažil jsem se vypátrat, co se dělo se světem od doby, co Republika vysadila naše předky a jejich rodiny na tuto rajskou planetu jako trest za jejich hříchy. A když jsem potkal tebe, napadlo mne: ‚Tenhle chlapec určitě dokáže něco velkého.' Říká se, že jsi spálil, zpustošil, znásilnil a zabil všechno, co ti přišlo do cesty."
Zavrtěl jsem hlavou. Horečně jsem přemýšlel, jestli mám potvrdit, co říká, nebo mám předstírat, že o Laniku Muellerovi

nevím víc, než by mohl vědět každý druhý. Ironií bylo, že mne nikdo nepoznal v nížině řeky Vzbouřenců, kde dvojník můj obličej proslavil, zato jsme byl poznán tady, v nejzapadlejším koutě světa.

"Ale nejvíc mne zaujalo něco, co vypadá jako trefa do černého, Laniku Muellere. Zjistil jsem, že tam, kde jste měl vládnout vy, Laniku Muellere, dnes vládne váš bratr Dinte."

"Zaplaťpánbu je to jen loutka, protože ten mizera by nedokázal pořádně vládnout ani mraveništi," připustil jsem to, co on zřejmě už věděl.

"Syn vaší matky?"

"Vypadá to neuvěřitelně, ale ano. Nevzpomínám si, že bych vás někdy viděl, pane Bartone."

"Byl jsem tenkrát mladší." Zvedl se z křesla, došel k jednomu žebříku, pomalu po něm vylezl a sáhl pro knihu, která musela vážit několik kilogramů. Když slezl zpátky na podlahu, podal mi ji. "Tohle jsem si přivezl od vašeho otce, i když se s tím jen těžko loučil. Ale měl ještě jeden výtisk. Když jsem mu vysvětlil, jak je pro mne genealogie důležitá, došel k nezvratnému závěru, že jsem roztřesený starý hlupák. Umožnil mi, abych si tu knihu koupil, i když si za ni vzal pětkrát tolik, jakou si myslel, že má cenu."

To se otci podobalo. Rozevřel jsem knihu. Genealogie Muelleru a historie, vedená jako kronika psaná rukou kronikáře. Nepoznával jsem ruku, která napsala konec knihy, ale líčení i rodokmen se skutečně uzavíraly, když mi bylo jedenáct. Bylo docela zábavné sledovat, co podle kronikářova uvážení stálo za zaznamenání. Ten někdo ze mne musel být nadšený - zapsal každou věc, kterou jsem jako dítě řekl.

Na Bartonově mlčení ležela taková tíha očekávání, že jsem knihu rychle prolistoval až do konce.

"Je pravá?" zeptal se.

"Jistě," řekl jsem. "Pochybujete o tom, když jste ji získal takovým způsobem?"

"Vůbec ne. Jen jsem chtěl znát váš názor, než vás upozorním na jedno opomenutí, na jednu prostou, ale velice důležitou věc, která z knihy vypadla. Tak očividnou, že by vás vůbec nenapadlo si všimnout, že chybí."

Čekal jsem.

"Váš bratr," řekl. "Dinte."

O Dintovi záznamy musely být. Bylo s ním spojeno tolik mých vzpomínek z dětství. Ale podíval jsem se zpátky do doby, kdy se Dinte narodil, a nenašel jsem vůbec nic. Žádná zmínka se neobjevila po celou dobu, kterou kronika zaznamenávala.

"Třeba kronikář neměl Dinta o nic raději než já," nadhodil jsem.

"Kronikář se s Dintem nikdy nesetkal."

"Dobrá, tak žil v paláci a s nikým se nestýkal."

"Laniku Muellere, chci, abyste v paměti našel nějakou vzpomínku. Nejlépe nepříjemnou. Chci, abyste si tu situaci představil."

Usmál jsem se. "Psychologii dnes už nikdo nebere vážně.

"Tady nejde o psychologii, Muellere. Tady jde o přežití."

A tak jsem se ve vzpomínkách vrátil do doby, kdy jsem zalhal o zmrzačení Rurika, koně, kterého jsem dostal, když jsem se naučil jezdit jako dospělý. Špatně jsem s ním skočil a on se zranil. Odvedl jsem ho domů a řekl jsem otci, že ho zmrzačil pacholek a že jsem si toho všiml hned, jak jsme vyjeli ze stájí. Chlapec přišel o práci a nádavkem byl zbit, hlavně proto, že "lhal" a tvrdil, že kůň byl zdravý, když jsem si ho odváděl. Vzpomínám si, jaký měl výraz, když mne otec dohnal k tomu, abych mu obvinění vmetl do tváře. Živě si vzpomínám, jak jsem se styděl.

"Vidím vám na tváři, že jste si vzpomněl na něco důležitého. Jak jasně si to pamatujete?"

"Jasně," odvětil jsem.

"A teď si zkuste vybavit nejjasnější vzpomínku na Dinta z doby, kdy vám bylo řekněme sedm nebo osm let a oba jste se učili. Měli jste stejného učitele?"

"Jenwiho."

"Ale měl stejného učitele i on?"

Pokrčil jsem rameny.

"Najděte si nějakou vzpomínku na Dinta z dětství."

To by měla být hračka. Dokud jsem to nezkusil. Všechny mé vzpomínky na Dinta pocházely až z doby, kdy jsem byl starší. Když mi bylo dvanáct, třináct, čtrnáct a patnáct let. Z období předtím jsem si na Dinta vzpomenout nedokázal, ale neustále jsem zůstával neotřesitelně přesvědčen, že tam byl.

"To, že si nedokážu vybavit podrobnosti, ještě neznamená…" začal jsem a pak jsem si všiml, že Barton se směje.

"Moje slova. To, že si nedokážu vybavit podrobnosti. Ale vaše jistota je tak pevná. Nepřipouštíte si nejmenší pochybnosti."

"Samozřejmě. Kdybych to mohl nějak zařídit, aby ten malý hajzlík zmizel, byl bych to udělal už dávno, to mi můžete věřit."

"Dobře, budu vám teď něco vyprávět," řekl. "Sedněte si pohodlně do křesla, Laniku Muellere, poněvadž to bude dlouhý příběh, a jelikož jsem starý, určitě jej rozvinu podrobnostmi, které by bylo lepší vypustit. Snažte se zůstat vzhůru. Chrápání mne vyrušuje." A začal vyprávět o svém synovi Percym. Jakmile chlapcovo jméno zmínil, hned jsem je poznal.

"Percy Barton? Percy z Gillu?"

"Ano, ten. Přerušujete mne."

"Ale to je přece vládce - nebo spíš loutkový vládce - takzvaného Východního svazu. On je váš syn?"

"Narozený a vychovaný na tomto hradě. Ale když mi nedovolíte začít, nikdy se nedostanu na konec, Muellere."

Nechal jsem ho začít.

"Víte, cestování je můj koníček. Není to tak dávno, několik let zpátky, co jsem se také vydal na cestu, jednu z posledních, než mne zdravotní stav donutil na další cestování zapomenout. Do Lardneru. Možná víte, jak to v Lardneru vypadá - je to země, ve srovnání s níž jsou Hrby jako ráj, ale mají tam nejlepší lékaře na světě. Kdybych byl někdy nemocný, chtěl bych doktora jedině z Lardneru. A když jsem tam pobýval, setkal jsem se úplně náhodou s doktorem, s nímž jsem se seznámil v mládí, krátce po svatbě, v době, kdy jsem jako zeměpán teprve začínal - a to mi věřte, byl jsem tenkrát pánem většího území než dnes. Nejenom Hrbů, ale celého východního poloostrova. Ale to teď asi není důležité. Tento doktor, Twis Stanly, byl specialista na ženy a ženské problémy, ale kromě toho byl proklatě dobrý lučištník. Svého času jsme se na lovech a na výletech do Hřbetů spolu něco nastříleli. Byli jsme dobří přátelé. Ale vzpomněl jsem si, že pouhý měsíc po naší svatbě léčil mé manželce nějakou podivnou infekční chorobu. Bylo to pochopitelně dlouho předtím, než se narodil Percy."

Na okamžik se odmlčel, jako by váhal, jak říct, co se stalo pak. "Samozřejmě se zeptal, jak se mé paní daří, a já jsem mu musel se smutkem říct, že zemřela před nějakými dvěma nebo třemi lety, ve zralém, nikoli však starém věku. Bylo jí přes padesát. Zaskočilo mne, že je to už bezmála pětatřicet let, co jsme s Twisem, každý jediným šípem, téměř současně skolili dva jeleny z jednoho stáda. Připomněl jsem mu tu událost a pak jsem se zmínil, že můj syn, Percy, nejspíš ani neví, jak dobře jeho otec kdysi uměl zacházet s lukem.

Společně jsme se tomu zasmáli, zavzpomínán jsme na pošetilost mládí, a potom se Twis zeptal: ‚Takže jste se oženil znovu, Bartone?' Nechápal jsem, kam tou otázkou míří. ‚Pochopitelně ne,' řekl jsem mu. ‚Proč myslíte?' ‚Chcete říct, že jste toho chlapce adoptoval? Svého syna?' zeptal se a já to rázně popřel. ‚Je to můj pravý syn,' řekl jsem, ‚narozený ani ne dva roky po naší svatbě.' Nato trochu pobledl, jak se to nám starším stává, vytáhl z nekonečných polic svých každodenních záznamů jeden notes, nalistoval příslušný zápis a přečetl mi ho. Stálo tam, že mé ženě měsíc po naší svatbě provedl odnětí dělohy. Umíte si představit, jaký to pro mne byl šok? Byl jsem přesvědčen, že se zmýlil, ale byl to metodický člověk, jehož jistotou se mi nepodařilo otřást. Vyoperoval všechno, dělohu i vaječníky, žena při tom málem zemřela, ale byla to jediná možnost, jinak by ji rakovina do roka zabila. Její život byl zachráněn, ale zaplatila za to tím, že nemohla mít děti. Byla to těžká rána. Prohlašoval jsem, že si vzpomínám, jak se dítě narodilo, ale když jsem si zkusil vzpomenout, za jakých okolností se to stalo, vůbec nic jsem si nevybavil. Den, místo, ani to, jestli jsem šel dovnitř nebo jsem zůstal venku, dokonce ani to, jak jsem narození dědice oslavil, nic. Prostě nic. Jako vy, když jste si teď nedokázal vybavit žádnou vzpomínku na svého bratra."

U mnoha lidí bych dokázal pochybovat, ale v tomto případě mne nenapadal jediný důvod, proč by mi Barton měl lhát. Rodopisná kniha na mém klíně najednou ztěžkla. Ještě než domluvil, snažil jsem si vzpomenout na něco, na cokoli, co jsme s Dintem spolu prožili v dětství. Prázdno.

"To ještě není konec, Laniku Muellere. Vrátil jsem se domů. A cestou jsem na celý rozhovor nějak zapomněl. Zapomněl! Něco takového, a já jsem to prostě pustil z hlavy. A nevzpomněl jsem si na to, dokud jsem při své úplně poslední cestě znovu neodjel z Brittonu, tentokrát do Goldsteinu, protože je tam v zimě teplo. Tam mne zastihl dopis od Twise. Divil se, proč na jeho dopisy neodpovídám. Ouha! Nevěděl jsem, že bych nějaké dostal. Ale Twis napsal do dopisu dost, aby se mi paměť osvěžila. Ohromilo mne, že mne postihl takový výpadek paměti, vyděsilo mne, jak jsem mohl zapomenout. A pak jsem si něco uvědomil. To, že jsem zapomněl, nebylo stářím, Laniku Muellere. Někdo mi něco dělal s hlavou. Když jsem byl doma, něco mne nutilo zapomenout. Vrátil jsem se domů, ale tentokrát jsem usilovně, neustále myslel na to, že můj syn je podvodník, šarlatán bez zábran. Nikdy v životě jsem takový boj nesvedl. Čím blíž jsem byl k domovu, čím povědomější mi byla krajina kolem, tím víc jsem cítil, že Percy ke mně odjakživa patřil, patřil k mému domovu. Všechno, co jsem znal, a všechno, co mi bylo drahé, bylo v mé mysli spojeno s Percym, přestože jsem tam žádnou konkrétní vzpomínku nenacházel. Tiskl jsem Twisův dopis na hrudi a celou cestu domů jsem si jej vždy po několika minutách znovu četl. Sotva jsem dopis dočetl, nevěděl jsem, o čem byl. Čím blíž jsem byl od Brittonu, tím to bylo horší. Nikdy jsem taková psychická muka nepoznal. Ale pořád jsem si opakoval: ‚Žádného syna nemám. Percy je podvodník,' a do omrzení jsem přemýšlel o tom, jak může k bezdětnému muži někdo přijít a prohlásit se za jeho syna. Stačí, když řeknu, že jsem to dokázal. Když jsem přijel sem, měl jsem v pořádku mysl i paměť. A co nevidím, přímo tady na tom stole ležely čtyři dopisy od Twise, otevřené a nepochybně přečtené - a já si vůbec nepamatoval, že bych je dostal. Teď jsem si je přečíst mohl. Každý se vracel k tomu, že Percy nemůže být můj syn.

Twis mi do těch dopisů napsal vyjádření přátel, kteří za ním jezdili z Lardneru, když pobýval v Brittonu, přátel, kteří se se mnou setkali. Dobře jsem si je pamatoval. Všichni si jasně vzpomínali, že jsem bezdětný a že jsme oba, manželka i já, velice dobře věděli, že nemůžeme mít děti. Citoval mi můj vlastní bonmot, ve kterém jsem si pochvaloval, že teď se mi manželka alespoň nebude moci každý měsíc vymlouvat ze svých povinností v ložnici. A jak jsem si Twisovu zmínku přečetl, celou událost jsem si vybavil. Vzpomněl jsem si, jak jsem to řekl. Bylo to, jako by ve mně něco prasklo. Najednou jsem si vzpomněl na všechno. Žádného syna jsem neměl. Až do nějakých čtyřiceti let, kdy jsem znenadání měl devatenáctiletého syna, dychtivého vládnout, toužícího po nějaké příležitosti. Udělal jsem z něj správce svých nejsevernějších území a to mu stačilo. Bylo to neuvěřitelné, ale během pěti let se stal vládcem celého Brittonu. Před osmi lety odtamtud povýšil do čela svazu a udělal z něj diktaturu."

Zavrtěl jsem hlavou. "Diktaturu ne, Bartone. Loutkový režim, za kterým se skrývá skupina vědců. Ti samozvaní mudrci vládnou i ve Nkumaji a Muelleru."

"Když hledáte loutky, je vždycky dobré pořádně se podívat, kdo vlastně kým manipuluje," řekl Barton kousavým tónem, kterým dával jasně najevo, že můj názor považuje za nemoudrý. "Vy nechápete, co vám tu říkám? Dinte a Percy jsou stejní. Děti, které se objevily zničehonic, ale přitom o nich nikdo nepochybuje, dokonce ani ve vlastní rodině, ve vlastní zemi. Oba se vyšvihli na nejvyšší místa v zemích, kde mají obrovskou moc, ale všichni si myslí, že jsou to jenom loutky."

Skutečně to znělo podivně.

"Pomohu vám, abyste uvěřil," řekl. "Když jsem s vámi kdysi mluvil o tom, jaké to je, být následníkem trůnu, bez obalu jste vyhrkl - a vzpomínám si, že otec byl na vás za to pyšný, byl jste tenkrát ještě malý chlapec - řekl jste: ‚Pane Bartone, mohu být jako následník trůnu klidný jedině proto, že otec nemá žádné další syny. Kdybych měl bratra, musel bych si dávat větší pozor, jak se chovám, protože kdyby se mě zbavili, měli by náhradu.' Pamatuju si to doslova, protože váš otec pak chtěl, abych to během své návštěvy opakoval pěti nebo šesti různým lidem jako důkaz vaší předčasné vyspělosti. Vzpomínáte si na to?"

Ano. Pamatoval jsem si ta slova. Pamatoval jsem si tu chvíli. Pamatoval jsem si dokonce i starého Bartona, tenkrát samozřejmě mladšího; bavil se tak, že se plácal do stehen, hurónsky se smál a opakoval části toho, co jsem řekl. Byl jsem na sebe pyšný, že jsem takového muže rozesmál. Vzpomněl jsem si na to a v tom okamžiku jsem poznal, že Barton má pravdu. Neměl jsem žádného bratra. Byl jsem jedináček.

A vzpomněl jsem si ještě na něco jiného. Na Mwabao Mawu. Ne ve Nkumaji, ale jak jede po Jonesu v otevřeném kočáře.

Sluha, který mne do domu na útesu přivedl, donesl džbánek s punčem.

Tenkrát jsem v kočáre zahlédl bělocha ve středních letech. A když jsem vzápětí vyšel ze zrychlení, spatřil jsem v kočáře přesně na tomtéž místě Mwabao Mawu. Zahlédla mne a já jsem utekl. Kupodivu mne od té doby nikdy nenapadlo zamyslet se nad tím, proč by ten muž na jakési ulici v Jonesu jen tak vystoupil a nechal nasednout Mwabao Mawu. Kde byla Mwabao Mawa do té chvíle? A kam se poděl ten bílý muž?

Zapadalo to do sebe. Zdánlivě bezmocná loutka, ovládaná skupinou vědců - ale z jiného pohledu možná právě osoba, která má moc.

Sluha nalil punč nejdřív mne, protože ho k tomu Barton vyzval, a teď nesl další Bartonovi.

Ve zrychlení jsem viděl holohlavého bílého muže. Pak, v reálném čase, jsem viděl Mwabao. O to šlo? Ve zrychlení jsem viděl skutečnost? V reálném čase jsem se nechával oklamat jako všichni ostatní? Sluha se sklonil k Bartonovi a já jsem si v tu chvíli vzpomněl, že když jsem dnes ráno vycházel ze zrychlení, zahlédl jsem, jak se modrá pelerína na drobnějším muži proměnila v červený plášť na vyhublém sluhovi, který se teď skláněl nad Bartonem a díval se, jak si Barton dává punč ke rtům. "Ne," řekl jsem Bartonovi. "Nepijte to." Barton se chvíli tvářil překvapeně. Sluha stál a upíral na mne prázdný pohled. Pak se znenadání sluha svezl k podlaze, zatímco Barton vyskočil a čile vyběhl ze dveří.

Zaskočilo mne to. Vyvedlo mne to z míry. Zdrželo mne to. Trvalo několik drahocenných chvil, než jsem se znovu podíval na sluhu zhrouceného na podlaze a zjistil jsem, že to žádný sluha není. Byl to Barton.

Jak se mohlo stát, že jsem viděl padnout sluhu a odběhnout Bartona, jak jsem se mohl tak zmýlit? Neviděl jsem, že by si vyměnili místa. A přesto teď na podlaze ležel Barton, s hlavou téměř oddělenou od těla, drženou na místě pouze páteří. Muselo to udělat jediné prudké seknutí velice ostrou čepelí. Ale kdy se to stalo? Proč jsem vůbec nic neviděl?

Železná čepel.

Na dlouhé úvahy pochopitelně nebyl čas. Klekl jsem si k Bartonovi, přitlačil jsem hlavu zpátky na krk a udělal jsem to, co jsem předtím udělal pro mnoho Hrbařů a jejich zvířat. Spojil jsem cévy, zahojil jsem přetržené svaly, přiložil jsem kůži zpátky, aby nezůstala ani jizva, dal jsem tělo do pořádku. A pak, protože už jsem byl v tom, protože mi na tom člověku záleželo a protože bylo snazší udělat něco, co jsem uměl, než přemýšlet o tom, co udělat pak, jsem našel jeho revmatismus, slabost, plicní chorobu a umírající srdce a všechno jsem to opravil, obnovil, udělal jsem ho tak zdravým, jak byl naposledy před mnoha lety.

Přišel k vědomí a podíval se na mne. "Větrný muž," řekl s úsměvem. "Všechno, co se povídá, je pravda."

"Ten sluha byl jedním z nich," prohlásil jsem, i když jsem pochopitelně neměl tušení, kdo jsou, věděl jsem jen, že získali vládu nad světem.

"To jsem pochopil sám, když mi dýka prořízla hrdlo. Můj drahý Dul. Jak to dělají, že se dokážou tak zamaskovat, Laniku? Jasně si vzpomínám, jak jsem věřil, že Dul se narodil v tomto domě jako dítě mého majordoma. Nikdy mne nenapadlo o té vzpomínce pochybovat. Samozřejmě zaslechl, o čem jsme se bavili. Nejspíš nás chtěl otrávit. Varoval jste mne, abych nepil - řekněte mi, jak jste na to přišel?"

Neměl jsem vůbec čas ani náladu vyprávět mu o Ku Kueji a o manipulaci s časem. "Jenom tak mne to napadlo," řekl jsem. "Po tom, co jste mi řekl, jsem zpozorněl."

Pochybovačně se na mne podíval. Pak nejspíš usoudil, že kdybych mu chtěl říct pravdu, už bych to udělal. Postavil se. Vstal tak nenadále, že překvapil dokonce sám sebe a málem ztratil rovnováhu a přepadl. "Když už někoho uzdravujete, tak to neděláte polovičatě, že?" zeptal se. "Cítím se, jako by mi bylo třicet."

"Je mi hanba. Chtěl jsem, abyste se cítil na dvacet."

"Nechtěl jsem se chvástat. Co jste vlastně zač, Laniku? To nic. To nic. Nyní je důležité, kdo je Dul, kdo je Percy, kdo je Dinte? Pochybuji, že Dula ještě někdy najdeme.

I kdybychom ho zkusili pronásledovat, pravděpodobně by vypadal jako stará babka, a až bychom prošli kolem, vrazil by nám kudlu do zad."

"My?"

"Chtěl jsem, abyste moji teorii potvrdil, než něco podniknu," vysvětlil Barton. "Jak jsem o tom přemýšlel, někde vzadu mne stále hryzaly pochybnosti, jestli nepřicházím o rozum a jestli jsem si to všechno nevymyslel. Ale teď už samozřejmě vím, že mám pravdu, a vy také, a jelikož jsem teď plný mladického elánu, přišel čas, abych se Percymu postavil a zabil toho mizeru."

Zabil? "Nevypadáte na to," řekl jsem.

"Možná ne," odvětil Barton. "Ale když je muž podveden tam, kde nejvíc věřil, jistým způsobem ho to rozčílí. S žádným jiným hněvem se to nedá srovnat. Udělal ze mne hlupáka, a nejen tak v nějaké maličkosti. Využil mne, mou ženu, mou naději, že budu mít rodinu. Stal se mým dědicem, použil mne jako odrazový můstek k moci, a toho všeho dosáhl

přetvářkou, lstí, abych si myslel, že je můj syn. Hodně se hněvám, Laniku Muellere."
"Ale až se k němu vrátí Dul, bude si myslet, že jste mrtvý. Je to moudré, tak rychle ho z toho omylu vyvádět?" Barton se nad tím zamyslel.
"Kromě toho, Bartone, čemu to pomůže, zabít jednoho z nich? Máme už důkazy, že jsou čtyři - Dinte, váš syn Percy, Dul a ta žena z Nkumaje, Mwabao Mawa."
"Takže teď jste přesvědčený i o ní?"
"Kdysi jsem byl svědkem něčeho, čemu jsem do této chvíle nerozuměl. Čtyři, ale další jsou určitě připraveni je zastoupit. Pokud ten problém chceme vyřešit, musíme zjistit, odkud jsou."
"Je to důležité?" zeptal se. "A není?"
Usmál se. "Ano, je. Vypadá to, že urazili notný kus cesty k ovládnutí celé planety. A ve Nkumaji i v Muelleru bylo železo, ne?"
"Nevíme, kdo jsou ti lidé, a jak dělají, co dělají, ale pravdou je, že zdroj tohoto železa teď mají ve své moci."
Barton zavrtěl hlavou a hořce se zasmál. "Tisíce let se všechny rodiny přes mrtvoly předháněly, aby získaly něco, co by mohly prostřednictvím ambasadora prodat do vesmíru a jako první postavily kosmickou loď, která by je odtud odvezla. Ať teď vyhraje kdokoli, první budou oni. Budou ovládat všechno. A kromě nás dvou nemá nikdo tušení, že se něco takového děje."
"Není to normální podvod, jak jste si myslel," poukázal jsem.
"Je zvláštní, jak klidně jste to všechno přijal."
"Jsem zvyklý vídat na tomto světě podivné věci. Půjdu do Gillu, Bartone, ale vy zůstaňte tady, prosím vás. Tady alespoň budete v bezpečí. Navíc si myslím, že vím, jak je poznat. Snadno a bezpečně. Poznat je a prohlédnout jejich iluze."
Nezeptal se, jak to udělám, protože na mně asi poznal, že bych mu stejně neodpověděl. Ano, napadlo mne, že bych mu to mohl říct, ale bylo zbytečné, aby kdokoli jiný, třeba i dobrý člověk jako Barton, věděl, čeho jsem schopen. Zatím ne. Ne, dokud nezjistím, jak to mohu využít.
Slíbil, že zůstane v domě na útesu, i když z toho neměl radost. Šel jsem dolů do stájí, osedlal jsem si koně - nejlepšího, jakého Barton měl - a rozjel jsem se do Gillu. To, že jsem nešel ve zrychlení, pouze dokazuje, jak jsem byl hloupý. V Bartonově společnosti jsem se vrátil do své nejstarší role - dědice Muelleru. Mluvil jsem jako pán a teď jsem bez rozmýšlení nasedl na koně, abych mohl jako pán cestovat. I starý, dávno zapomenutý zvyk může mít takovou moc. Přestal jsem být dědicem Muelleru již před několika lety, ale ta role ve mně neustále byla, připravena vyplavat a ovládnout moje konání. Málem mne to stálo život.
Jak jsem obkročmo seděl na koni a rychle, nikoli však zběsile jsem ujížděl po cestě vstříc civilizaci a nakonec také Gillu, všiml jsem si Hrbaře, který hnal své stádo na sever, do méně civilizované a tudíž také méně lákavé části Hrbů. Nechtělo se mi věřit, že jsem den předtím dokončil setbu u Glaina a Vran; že jsem vážně uvažoval o tom, že strávím zbytek života tam mezi Hrbaři. Ta vzpomínka, stará pouhý den, byla jako nějaká strašlivá bolest, jako uvědomění, že přece jenom nejsem připraven pro život v dobrotě, míru a štěstí, ale stále cítím, že mám nějaké poslání. Jestli mám něco dokázat, tak to dokážu, pomyslel jsem si trpce, tentokrát ano. Jelikož zrychlení mi podvodníky odhalovalo, byl jsem tentokrát nejenom tím, kdo je může zastavit, ale byl jsem jediným člověkem mimo Ku Kuej, který je má šanci najít. Vzhledem k tomu, jak byli Ku Kuejové apatičtí, jsem nemohl doufat, že bych se od nich dočkal nějaké pomoci, až bude nutné ty chameleóny zlikvidovat.
Zlikvidovat. Skutečně jsem se chystal vraždit, jako by nic? Je to válka, přesvědčoval jsem se, a pak jsem začal uvažovat, kdo ji vyhlásil a proč si myslím, že jsem na správné straně. Tentokrát se nepotřebuji ptát země, uvědomil jsem si. Tentokrát nejde o to, jestli jíst či nejíst zeleninu. Chtěl jsem zabíjet lidi, zabíjet je chladnokrevně, zabíjet je pro vznešenou věc, nicméně zabíjet.
A byla to skutečně ušlechtilá věc? Zasazoval jsem úder za nezávislost Muelleru? Nezávislost na čem? Možná že tito podvodníci ve skutečnosti dělali pro naši nešťastnou planetu něco cenného. Vždyť dělali přítrž krveprolití, ne? Ukončovali konkurenční boj mezi rodinami, sjednotili planetu v zájmu dosažení společného cíle.
Ne. Špatně. Neukončovali konkurenční boj. Vítězili podvodem, a to bylo něco jiného. Přišlo mi to nefér.
Což je nakonec jediný způsob, podle něhož člověk určuje, co je vlastně správné a co je špatné - jak to připadá jemu. Podle mne to bylo špatné. Jedni lidé v mozku řešili problémy vesmíru. Jiní lidé zaplatili krví a geny za železo, které Mueller získal od ambasadora. A ty mozky i tu krev nám kradli, aniž by si někdo všiml, že k nějakému zločinu dochází.
Vzpomněl jsem si, jaký jsem byl radikální regenerát. Vzpomněl jsem si, jak jsem stál u okna, prohlížel si kotce a představoval si, jak i já budu mezi těmi mnohonohými, mnohorukými zrůdami, které se krmily ze žlabů a zapíraly v sobě i ty poslední zbytky lidskosti. Bylo to kruté, ale jestli se k radikálům dalo chovat nějak jinak, pouze bůh věděl jak. Ale i ta krutost mohla být snesitelná, nebo alespoň částečně snesitelná, protože radikálové věděli, že to dělají pro Mueller. Dělají to proto, aby jejich rodiny a rodiny jejich rodní měly něco, co budou moci prodat mimo planetu, aby právě ony mohly postavit kosmické lodě, odletět do vesmíru a získat svobodu.
Pokud jim ta naděje pomáhala, aby nezešíleli, bylo obludné udělat z ní lež a uchvátit jejich utrpení, samotu a ztrátu lidskosti ve prospěch cizáckého rodu, který se vetřel do rodinL' Nenáviděl jsem Dinta. Předtím jsem jím pohrdal, ale teď jsem ho nenáviděl. Představoval jsem si, že přijdu do paláce v Muelleru nad Řekou, vyhledám ho, přejdu do zrychlení a uvidím, kdo Dinte ve skutečnosti je, kdo se za mého bratra vydává, kdo zničil mého otce a okradl mne o mé dědictví. A když jsem ho viděl, představoval jsem si, že ho zabíjím, a zažíval jsem při té představě rozkoš.
(Vzpomněl jsem si, jak země trpí nářkem umírajících, ale zapudil jsem tu vzpomínku. Tuto vzpomínku ne. Dnes ne. Musel jsem prolít krev, než na tu vzpomínku budu znovu připraven.) Ale přednost měl Percy Barton, "syn" pana Bartona. Musel jsem se od něho dozvědět, odkud přišel a kdo jsou jeho lidé. Potom jsem je chtěl všechny zničit. Pokud

bylo možné je zničit. Dají se vůbec nějak zlikvidovat lidé, kteří mohou vypadat jako něco, co nejsou, kteří si přímo před vašima očima mohou prohodit s jiným člověkem místo, a vy si toho ani nevšimnete, kteří se mohou léta vydávat za vašeho bratra, a vy nic netušíte? Jak to dělali? Jak jsem s tím mohl bojovat?

Když jsem sestupoval z hrbských kopců, přemáhal jsem strašlivý smutek, protože jsem věděl, že opouštím místo, kde jsem byl nejvíc doma, abych rozprášil svůj klid duše a způsobil zemi utrpení. Vzpomněl jsem si, jak mi mluvčí Schwartzů řekl: "Křik každého, kdo zemře tvou rukou, ti bude navěky znít v duši."

Málem jsem se otočil. Málem jsem se vrátil ke Glainovi a Vran. Málem.

Místo abych se vrátil, jel jsem dvanáct dní, dokud jsem nedorazil do Gillu, sídelního města rodiny Gillů a také hlavního města říše zvané Východní svaz. Během cesty jsem na nic nepřišel a nedozvěděl jsem se nic, co bych nevěděl předtím. Opomenul jsem i ta nejzákladnější bezpečnostní opatření, byl jsem dokonce tak hloupý, že jsem nepřicestoval ve zrychlení. A proto mne v Gillu chytili a zabili.

11 GILL

Dul, sluha pana Bartona, dorazil do Gillu přede mnou. To se dalo čekat. Ale neuvědomil jsem si, že jestli Dul zaslechl z našeho rozhovoru tolik, že nás chtěl otrávit, určitě zaslechl dost, aby pochopil, že jsem Lanik Mueller.

Uvěřili mu? Tušili, že Lanik Mueller přežil a po dvou letech se vynořil z Ku Kueje? Možná by o tom nejdřív pochybovali, ale jakmile by se o tom dozvěděla Mwabao Mawa, byl by pochybnostem konec. Vzpomněla by si, že mne v Jonesu před rokem zahlédla, a měli by jasno.

V tu chvíli to však byla akademická otázka. Ať jsem byl kdokoli, Lanik Mueller, Piják jezera nebo Větrný muž, odhalil jsem existenci chameleónů a musel jsem být zlikvidován. Měli můj popis, a tak když jsem přijel k bráně do Gillu, vojáci se mne chopili, strhli mne z koně a zabránili mi v pohybu, dokud si mne kapitán neporovnal s psaným zatykačem, který s jistými potížemi přečetl. "To je on," prohlásil nakonec, ale v jeho hlase byly pochyby.

"Mýlíte se," řekl jsem. "Nevím, koho hledáte, ale já se mu jenom podobám."

Ale kapitán pokrčil rameny. "Jestli přijde ještě někdo, kdo bude odpovídat popisu, zabijeme ho taky." Vojáci mi zavázali oči, naložili mne na dvoukolák a vezli mne ulicemi někam pryč.

Dělal jsem si starosti. Jestli měli za to, že jsem Lanik Mueller, a jestli věděli - což teď podvodníci věděli určitě - že Muellerové mají schopnost regenerace, dali by si na mé likvidaci hodně záležet. Kdyby mi usekli hlavu nebo mne upálili, mohl bych skutečně zemřít. Nedokázal bych se zachránit, a tak bych musel uniknout dřív, než mne popraví. A jediné možnosti úniku, které jsem měl, natolik demonstrovaly moje schopnosti, že by mezi podvodníky musely vzbudit pravý poplach.

Měl jsem štěstí. Ať byl Dul kdokoli, nebyl dost chytrý nebo dost informovaný, aby si uvědomil, že jestli skutečně jsem Lanik Mueller, nemohou mne zabít obyčejně. V Gillu vykonávaly popravy čety lučištníků. Pokud šípů není příliš najednou, dovede se o ně každý Mueller snadno postarat. Na to, aby radikála jako já mohli zranit tak, že by si s tím tělo nedokázalo poradit, neměli dost šípů.

Vojáci byli velice věcní. V Muelleru má každý - cizinec a otrok stejně jako občan - právo na výslech. V Gillu se tato formalita na cizince zjevně nevztahovala. Zajali mne, na káře mne provezli ulicemi Gillu (místní lidé se podle všeho zbavovali shnilého ovoce a zeleniny tím, že je jako pozornost na rozloučenou házeli na popravčí vůz), vedlejší bránou vyjeli z města ven, sundali mne z vozu a postavili mne před velkou hromadu slámy, aby zásahy mimo nevedly ke ztrátě nebo k poškození šípu.

Lučištníci se tvářili znuděně a snad i trochu podrážděně. Že by dnes měli mít volno? Nedbale se postavili do řady, vybrali si šípy. Bylo jich tucet a všichni vypadali zkušeně. Velitel stráže, který mne eskortoval na místo popravy, zvedl ruku. Žádné úvody, žádné poslední slovo, žádné poslední jídlo (plýtvání potravou, co jiného), žádné oznámení, čeho jsem se údajně dopustil. Když mávl rukou dolů, šípy se vydaly na chvalitebně jednotný a přesný let. Všechny šípy skončily v mé hrudi; dva se sice zastavily o žebra, ale ostatní pronikly do těla. Čtyři mi probodly srdce a zbývající napáchaly velké škody v mých plicích.

Dost to bolelo. Věděl jsem, že nepotřebuju dýchat, věděl jsem, že se můj mozek při nedostatku kyslíku dokáže udržet při životě mnohem déle než mozek většiny lidí. Šípy zastavily tlukot srdce, ale dokud jsem je měl v těle, také částečně omezovaly vytékání krve ze srdce. Přesto byla rána dost vážná a bolest dost prudká a krutá, aby si tělo řeklo, že umírá, a zhroutilo se.

Bohužel si ke mně nepospíšili a nezačali šípy vytahovat, takže se moje srdce nemohlo začít hojit. Usoudil jsem, že by nebylo taktické, abych si šípy vytahal sám. Proto jsem přešel do zpomalení - mírného zpomalení, aby jim moje tělo připadalo ztuhlé. Svým zacházením mi působili bolestivé pohmožděniny, ale to nebylo nic, s čím by si moje muellerské tělo nedokázalo samo poradit. Počítal jsem s tím, že se mého těla do čtvrt hodiny zbaví - nevypadali, že by chtěli na něco čekat - což by znamenalo nějakých pět nebo šest minut subjektivního času, takže jsem měl několik sekund na to, abych vytáhl šípy a zahojil rány, než tělu začne škodit nedostatek krve. Mohl jsem vydržet nějaký čas bez dechu, ale krev musela proudit.

Stihli to tak tak. Strašlivý okamžik nastal, když mne v jednu chvíli nesli kolem pece, a já dostal strach, že u nich mrtvé zpopelňují, což by byl můj konec. Nakonec mě hodili do díry v zemi a vyškubli mi šípy z hrudi, čímž znovu protrhli srdce v místech, kde se kolem hrotů začalo hojit, ale konečně mu umožnili, aby se hojilo pořádně. Jakmile přestali díru zasypávat, přešel jsem do reálného času, vytlačil jsem hlínu, abych mohl vytáhnout šípy, a chvíli jsem ležel a hojil si rány. Jakmile jsem se dal jakž takž do pořádku, vrátil jsem se do zpomalení - nemělo smysl snažit se přetrpět hodiny zasypaný v hrobě, když jsem nemusel - a vyšel jsem z něho teprve tehdy, když jsem odhadoval, že bude večer.

Bylo skoro ráno. Probudil jsem zem kolem sebe a ona mne jemné vynesla na povrch. Roztáhl jsem ruce a půda pode mnou ztuhla. Rozhlédl jsem se, jestli mne někdo nepozoruje. Nepozoroval.

Hřbitov, stejně jako popraviště, byl v blízkosti jižního okraje města, za hradbou. Nedaleko bylo moře. Díky hnijícím odpadkům na pobřeží, jejichž zápach se mísil s pachem obvyklého počtu nemotorných krabů, kteří si nemohli vzpomenout, kudy se jde do vody, to tam bylo pro můj nos nezapomenutelné, neli také pro jiné smysly.

Příčilo se mi udělat dvakrát stejnou hloupost. Tentokrát jsem chtěl do města vstoupit rafinovaněji.

Přešel jsem do zrychlení a tak dlouho jsem pátral mezi chatrčemi nakupenými kolem hradeb, až jsem našel cosi, co jsem nazval "odpadkovou bránou", a prošel jsem dovnitř. Gill mi ukázal jen svou odvrácenou tvář. V dalších letech jsem viděl mnoho jiných měst, ale pokud šlo o množství bláta a špíny, Gill mezi nimi kraloval. Poloha na šíji mezi Vnitřním a Bičujícím mořem zajistila Gillu roli nejvýznamnější kupecké rodiny na Východě. Přesto ve městě Gillu jako takovém nebylo toto bohatství vidět - majetní lidé se odstěhovali na východ do hor, kde si nechali postavit sídla ze dřeva nebo kamení, při jejichž spatření by velmoži z jiných rodin zbledli závistí.

V Gillu se o město neurčitě dělily chudoba a obchod. Skladiště, dílny a obchody se střídaly s brlohy, nevěstinci a hernami. Noční veselí určitě stálo za vidění; v časném ránu město působilo unaveně. A ještě trochu podrouškeně.

Na ulicích, které vedly k odpadkové bráně, se povalovaly mrtvoly. Prošel jsem kolem vozu naloženého mrtvými těly, který stál uprostřed cesty. Několik mužů, kteří vypadali jen o málo zdravěji než jejich náklad, unaveně vytáhlo na vůz dalšího zájemce o svezení na hřbitov. Je málo míst, kde život není laciný, ale tentokrát jsem se poprvé setkal s tím, že dokonce i chudí (hlavně chudí, kteří se k zemřelým často chovají laskavěji než bohatí) měli tak málo úcty k mrtvým, že je vyhazovali na ulici jako odpadky.

Palác gillského místodržitele, teď sídlo Východního svazu, čněl nad čtvrť skladišť jako bradavice mezi mateřskými znaménky: žádná snaha o zdobnost, pouze velký šedý kamenný kvádr, zlověstně se tyčící mezi menšími, ale jakoby o něco přívětivějšími budovami, v nichž byly uskladněny látky, solené maso a kůže.

Dostat se do paláce bylo obtížné. Všechny dveře byly zavřené a stráže k nim stály otočeny zády. Projít nepozorovaně, byť ve zrychlení, se nedalo - dveřmi ne. Srazit strážného na zem přiláká příliš mnoho pozornosti. A kdybych se přes něho chtěl ve zrychlení dostat silou, mohl bych ho snadno zabít.

Musel jsem počkat, až v pozdějších ranních hodinách začnou lidé chodit dovnitř a ven. Proto jsem nostalgicky (a pravděpodobně, aniž bych o tom věděl, s plánem na malou pomstu) začal hledat bránu, u níž mne předchozího dne zatkli. Jak jsem procházel ulicemi, propadal jsem čím dál hlubší stísněnosti. Uvažoval jsem, jestli je Gill skutečně tak mimořádně odpudivý nebo jestli pro ty, kteří jsou bez peněz, jsou všechna města stejně hrozná, dokonce i Mueller nad Řekou. Drsná kopcovitá krajina Hrbů byla ke svým obyvatelům laskavější než tato umělá poušť z hlíny a kamení.

Když jsem přicházel k bráně, z dálky jsem si všiml, že popravčí kára už má práci. Jak náročný den ji čekal! Pohrával jsem si s nápadem zlomit nápravu, ale pak jsem si řekl, že mi to za ten čas a námahu nestojí. Káře a zakrytému zajatci jsem věnoval jen letmý pohled, když jsem je míjel, ale jinak jsem šel rovnou k bráně a tam jsem našel, co jsem hledal. Kapitán, který mne minulého dne tak mlčenlivě odvedl na smrt, byl uvnitř strážnice, jejíž dveře byly zajištěny petlicí. Otevřel jsem si a vešel dovnitř. Postavil jsem se přímo před kapitána, který tam byl sám, a vklouzl jsem zpátky do reálného času. V Ku Kueji jsem měl často možnost vidět, jak to vypadá - z jeho pohledu jsem se zčistajasna zmaterializoval ze vzduchu.

"Dobré jitro," pozdravil jsem.

"Proboha," hlesl.

"Vida, odpověď na první otázku bychom měli. Mluvit umíte. Docela mne to včera namíchlo, že jste mne ani nepozdravil a hned jste mne sebral a nechal zabít."

Byla to radost, dívat se na jeho vyděšený výraz. "Nejsem pomstychtivý, ale čas od času dovede taková věc s duší zázraky. Nebudu vás obtěžovat dlouho. Chtěl bych se jenom dozvědět, jak tady to vaše vraždění funguje. Kdo například rozhoduje o tom, kdo má zemřít?"

"P - Percy. Král. Já za to nemůžu. Já o ničem nerozhodujuĽ"

"Klid, jen klid, já tady nejsem jako soudce. Kolik lidí za den odvezete z městských bran rovnou na hřbitovy?"

"Moc jich není. Vážně. Včera vy, dneska pan Barton a předtím několik měsíců nikdo, jestli si vzpomínám. A obvykle je chytáme na odchodu, ne když přicházejí."

Snažil jsem se nedat najevo ohromení. Barton! Hodil za hlavu všechny moje rady a stejně sem přijel.

"Děláte to opravdu důkladně," řekl jsem.

"Děkuji," odvětil.

"Co s vámi bude, když se něco nepodaří?"

"To se nestává."

"Ale co kdyby se to stalo?"

"Měl bych malér," přiznal. Bylo na něm vidět, že se ke mně začíná chovat sebevědoměji. Tušil jsem, že kdybych mu nechal ještě nějaký čas, natáhl by ke mně ruku, aby zjistil, jestli jsem hmotný nebo duch.

"V tom případě máte malér," řekl jsem. "Protože Barton nezemře. A kdyby se vám ho snad podařilo zabít, do hodiny se pro vás vrátím. Je mi jedno, jaký z toho budete mít malér, že nezemře, ale zapamatujte si, že je to lepší, než co by vás potkalo, kdybyste ho skutečně zabili. A teď si užijte krásného rána." Přešel jsem do zrychlení, ale před odchodem jsem se ještě chvíli zdržel a převrátil jsem mu na hlavu kalamář.

Potom jsem začal svědomitě pročesávat ulice a zanedlouho jsem popravčí káru našel. Kdybych se předtím podíval pořádně, poznal bych Bartonovy šaty - byl oblečen stejně jako tenkrát v domě na útesu. Vylezl jsem si na vůz a zpomalil jsem do normálního času na tak dlouho, abych stačil říct: "Nedělejte si starosti, Bartone, jsem s vámi." Potom jsem se vrátil do zrychlení a slezl jsem z vozu. Vozka si mne nevšiml, a kdyby mne zahlédl některý z kolemjdoucích, nanejvýš by zamrkal a podivil by se, jestli má v krvi stále tolik alkoholu z předešlé noci.

Dorazil jsem na popraviště, schoval se mezi kupky slámy a počkal jsem. Trvalo půl hodiny, než přikodrcal vůz, a pak se všechno odehrávalo podle stejného schématu jako den předtím - lučištníci se ledabyle postavili do řady a jejich velitel, ne však kapitán od brány, zvedl ruku. Přešel jsem do zrychlení a vydal jsem se do prostoru mezi Bartonem a lučištníky. Chodil jsem sem a tam (je mne vidět, když zůstanu příliš dlouho na jednom místě), dokud veliteli neklesla ruka a střelci nevypustili šípy. Potom jsem šípy za letu posbíral, Bartonovi jsem z hlavy opatrně stáhl kápi a přes látku jsem šípy zabodl do slámy přímo za Bartonovou hrudí. Potom jsem se vrátil na své skryté pozorovací stanoviště a díval jsem se.

V reálném čase trvalo sekundu, než si lušičtníci uvědomili, že Barton má sundanou kápi a z hrudi mu netrčí žádné šípy. Potom jim velitel vztekle poručil, aby si došli pro šípy, vzteky bez sebe, že minuli. Když však zjistili, že šípy jsou skrz látku zabodlé do slámy, dokonce i velitele jaksi přešla řeč. Žádným přirozeným způsobem se tyto šípy nemohly dostat přímo za Bartona.

Barton měl na tváři úsměv.

"Nevím, jaké triky na nás zkoušíš," řekl vztekle velitel (přesto v jeho hlase bylo slyšet strach), "ale radím ti, nech toho."

Barton pokrčil rameny a velitel zformoval své lučištníky ke druhému pokusu. Vklouzl jsem zpátky do zrychlení. Abych to rychle ukončil, pochytal jsem šípy za letu a tentokrát jsem jimi každému z lučištníků probodl zápěstí na ruce, kterou natahoval tětivu. Aby to bylo spravedlivé, vytáhl jsem jednomu lučištníkovi z toulce o několik šípů víc. Veliteli jsem proklál ruku tak, že ji nemohl odtrhnout od stehna, a podobným způsobem jsem poznamenal tři muže, kteří postávali nablízku a přihlíželi popravě. Potom jsem se vrátil na své stanoviště a do reálného času.

Bolestivé skučení z tuctu hrdel mi napovědělo, že moje práce splnila svůj účel. Lučištníci upustili luky a chytili se za šípy ve svých zápěstích. Mnohem horší než bolest bylo jejich leknutí. Každý den se nestává, že člověk vystřelí šíp, který se otočí a zasáhne jeho.

Bartonova duchapřítomnost byla obdivuhodná. "To bylo druhé varování," prohlásil bohorovně. "Třetí nebude."

"Co se to děje!" vykřikl velitel.

"Ty mne neznáš? Jsem císařův otec. Jsem pan Barton z Brittonu. A když plebejec prolije královskou krev, je to zločin."

"Promiňte!" vykřikl velitel. Několik lučištníků se přidalo - většina měla jiné starosti, jak se snažila zastavit krvácení.

"Jestli litujete, vraťte se na své ubikace a dnes už mne neobtěžujte."

Litovali. Vrátili se na ubikace a toho dne už ho neobtěžovali. Jakmile odešli, začal mne hledat. Našel mne, jak ležím na hromadě slámy a směju se. Vypadal trochu rozrušeně. "Musel jste čekat až do poslední chvíle?"

"Řekl jsem vám, abyste si nedělal starosti."

"Zkuste si nedělat starosti, když vám na srdce míří tucet šípů."

Hluboce jsem se omluvil. Vysvětlil jsem mu, že jsem chtěl mezi obyvateli Gillu rozšířit strach z nadpřirozena. Nakonec svolil, že na celou věc zapomene, protože jsem ho zachránil a protože on porušil můj příkaz, aby zůstal v Hrbech.

Vydali jsme se z popraviště k městu. "Jestli něco nebudou čekat, tak to, že půjdeme do města, přestože se nás oba pokusili zabít," poznamenal. Pak se rozesmál. "A stejně to byla legrace. Nechtěl bych být v kůži vojáka, který to bude muset jít ohlásit mému milovanému synu Percymu. Kdo vlastně jste?" zeptal se.

"Větrný muž," odvětil jsem.

"Nevím, co se to s tím světem děje," prohlásil. "Než jsem přišel na to, že můj syn je podvodník, který mi dokáže schovávat moje vlastní vzpomínky, všechno vypadalo tak logicky a vědecky. A teď si přijdete vy. Kapitán u brány mi řekl, že vás popravili a pohřbili včera."

"On se s vámi bavil? Mně nic neřekl," postěžoval jsem si.

"Neutíkejte od tématu, mladíku. Obviňuji vás z porušování přírodních zákonů."

"Příroda ze své řádnosti nic neztratila. Znám prostě některé jiné zákony, nic víc."

Mezitím jsme došli k odpadkové bráně. Stráže příliš chytrosti nepobraly, a tak mne ani nepřekvapilo, že se ještě nestrhl poplach. Přesto jsme budili podezření již jenom tím, jak byl každý z nás jiný. Barton měl na sobě drahý oděv a já jsem byl oblečený jako typický venkovský balík z Hrbů. Jestliže jsem chtěl zůstat u původního plánu a poctít svou návštěvou Percyho, musel jsem Bartona z ulic nějak odklidit. Proto jsem ho zavedl do nevěstince, kterého jsem si při bloudění ulicemi všiml.

O podnik se staral nerudný stařík, kterého značně podráždilo, že ho ráno někdo ruší. "Otevíráme až odpoledne," prohlásil. "Pozdě odpoledne."

Barton měl peníze - docela dost peněz. Překvapilo mě, že ho o ně popravčí četa neobrala. Možná chtěli počkat, až z něho bude mrtvola, aby nevěděl, že ho okrádají. Do té chvíle jsem netušil, že by se ve vojácích mohlo vzít tolik taktu. Díky penězům vyloženým na stůl podnik otevřel o něco dříve než obvykle.

"Služby se vším všudy?" zeptal se správce.

"Jenom postel a klid," řekl jsem, ale Barton mne zpražil pohledem. "Cítím se na devatenáct a vy byste po mně chtěl, abych na takovém místě celý den prospal? Chci nejmladší děvče, které máte a které nemá žádnou ošklivou nemoc," řekl. Potom se zarazil. "Samozřejmě musí mít náležitý věk." Majitel se tvářil, jako by se snažil odhadnout, jaký věk tím myslí.

"Víc než čtrnáct," nadhodil jsem.

"Šestnáct," opravil mne vyděšeně Barton. "Vážně nabízejí ještě mladší?"

Správce obrátil oči v sloup a Bartona si odvedl. Jakmile byli pryč, přešel jsem do zrychlení a vrátil jsem se k paláci.

Když jsem tam dorazil, nějaká žena právě procházela dveřmi. Bylo to těsné, ale protáhl jsem se vedle ní, aniž bych do ní strčil - způsobil bych jí tím bolestivé pohmožděniny. Prošel jsem do paláce. Šel jsem cestou, kterou hlídalo nejvíc stráží, a brzy jsem se dostal do impozantního trůnního sálu. Tam jsem si našel nenápadný kout a rozhlédl jsem se po shromážděných lidech. Snažil jsem se pozorně si prohlédnout každý obličej v místnosti, abych poznal, kdyby se

některý změnil. A potom jsem vklouzl do reálného času.

Ze staré ženy usazené na trůnu se stal mladík, který se svými rysy nápadně podobal Bartonovi. Většina hodnostářů kolem něho zůstala beze změny, ale v davu jsem poznal Dula. Byl to drobný mladý muž v prosté hnědé tunice. Ještě několik dalších tváří se změnilo. Přešel jsem několikrát z reálného času do zrychlení a zase zpátky, abych získal jistotu, že jsem zpozoroval všechny. Bylo jich osm.

Přišel jsem s úmyslem je zabít, až zjistím, odkud pocházejí. Teď jsem neměl představu, jak dosáhnout toho ani onoho. Ve zrychlení jsem s nimi mluvit nemohl, což znamenalo vystavit se rizikům konfrontace v reálném čase. A jak jsem je mohl zabít, aniž bych upoutal pozornost všech ostatních chameleónů? Byli by přede mnou varováni a možná by našli způsob, jak se bránit.

Alespoň jsem věděl, že je mohu odhalit přecházením z reálného času do zrychlení a zpátky. Jenže zabít je ve zrychlení - to by vůbec nebylo jednoduché. Samozřejmě bych to hravě zvládl sám. Jenže zarazit nůž do srdce muže, který nic netuší, by pro mne bylo něco úplně jiného než banální hrátky, které jsem ve zrychlení až doteď prováděl. Byl jsem vycvičen pro boj; a také jsem už bojoval a zabíjel. Ale nepřítel měl vždycky šanci svůj život bránit. Na to, abych na někoho zaútočil, když je naprosto bezmocný, jsem neměl žaludek.

Ku Kuejové zabíjeli zvířata tak, že je ve zrychlení udeřili do hlavy. A já jsem jimi za to pohrdal. Ale měli pravdu - člověk si před závodem neuřízne nohy. Pokud se neměli zmocnit světa, nezbývala mi jiná možnost než využít nabyté výhody k tomu, abych ty chameleóny zabil. Pokoušet se o jednání s nimi nemělo smysl - dostatečně již dokázali, že jsou odhodláni moc získávat a bránit všemi prostředky. Jestli zemřou, nespravedlivé to nebude. A jestli nebude jiná možnost, jak je zabít, než se přikrást jako zbabělec. Uvažování tímto směrem nevedlo k ničemu. Tak jako tak, Dul se od davu v trůnním sále oddělil a odcházel. Počkal jsem, ke kterým dveřím zamíří, vklouzl jsem do zrychlení a prošel jsem jimi ještě dřív než on.

Nechtěl jsem ho zavraždit - pouze získat informace. Když prošel dveřmi, vystoupil jsem z úkrytu, zpátky v reálném čase, a chytil jsem ho za ruku. "Vida, Dul," řekl jsem, "tomu říkám příjemné překvapení."

Zastavil se a podíval se na mne. Jeho tvář prozradila jen mírný údiv. "Měl jsem za to, že jste stále v Brittonu," řekl. A pak, přestože jsem jasně viděl, že má ruce stále u těla, jsem ucítil, jak mi hluboko do hrudi vniká nůž. Chudák moje srdce, bude se muset znovu regenerovat, pomyslel jsem si. Zároveň jsem si uvědomil, že jednat s chameleóny tváří v tvář nebude tak jednoduché. Když vás někdo může zabít, aniž byste zpozorován, že hýbe rukama, přináší boj s ním některé neobvyklé problémy.

Takže zrychlení, jak jinak. Uviděl jsem, jak zrovna dává zpět ruku, kterou mi do hrudi zarazil nůž. Nůž jsem vytáhl, ustoupil jsem, lehl jsem si na podlahu a ve zrychlení jsem počkal, dokud se srdce nezahojí natolik, abych mohl pokračovat. Byla to čistá rána, ale nechtěl jsem se příliš přepínat - to, co moje srdce snese, aniž by se vzbouřilo a vyžádalo si, abych strávil několik hodin v posteli, má svoje meze. Konečně jsem pokračovat mohl. Vstal jsem a vrátil jsem se k Dulovi, který měl již ruku zpátky u těla. Na tváři se mu začínal zračit údiv, že jsem pryč. Vzal jsem nůž a abych ho přesvědčil, že mi na jeho spolupráci skutečně záleží, zarazil jsem mu čepel (železo muellerské výroby) hluboko do paže. Potom jsem vklouzl zpátky do reálného času a sledoval jsem, jak se v posledním okamžiku proměnil z mladého muže, jehož jsem bodl, na vysokého, mlčenlivého sluhu Dula. Flegmatičnost mu však nevydržela dlouho. Zatvářil se překvapeně a chytil se za ruku. V tu chvíli se iluze zachvěla a rozplynula se; několikrát se mi přímo před očima proměnil, až nakonec zůstal sám sebou, drobným mladým mužem.

Vrhl se na mne a strhl mne na podlahu. Nůž mu již netrčel z ramene, ale blížil se k mému hrdlu. Zastavil jsem jej a popral jsem se s ním o to, komu bude nůž patřit. Byl mladý a silný - já jsem byl mladší a o hodně silnější. Navíc s nožem vůbec neuměl zacházet. Nejspíš jej nikdy nemusel použít v situaci, kdy jeho nepřítel útok viděl.

Držel jsem ho na podlaze a snažil se z něho dostat, odkud je, dřív než ho zabiju. Vtom jsem ode dveří zaslechl nějaký zvuk. Podíval jsem se tam a nikoho jsem nespatřil - ale dveře se ještě otevíraly. Pokud byli chameleóni schopni všeho, co jsem zatím viděl, pravděpodobně by mne dokázali přesvědčit i o tom, že nikoho nevidím: věděl jsem, že v místnosti někdo další je. V přítomnosti chameleónů nepřicházel další výslech v úvahu, navíc již byli varováni. Měl jsem jedinou šanci, nijak velkou, že se mi podaří zjistit, odkud pocházejí. Teď jsem o ni přišel.

Rychle jsem vklouzl do zrychlení a zvedl jsem se od svého někdejšího soupeře. K místu, kde jsem byl, se nehnal jeden, ale hned tři chameleóni s napřaženými noži. Bylo to zbytečné, ale obral jsem je o ně a vzal jsem je s sebou do trůnního sálu, kde na trůně seděla stará žena vydávající se za Percyho Bartona a tvářila se znuděně. Položil jsem jí nože do klína, hrotem k ní, a opustil jsem palác. Smysl tohoto vzkazu byl jasný - že může přijít o život. Ale byl to jenom vzkaz, co by kdyby. Neměl jsem tušení, co dál.

Všechny je zabít? Marné, úplně zbytečné, pokud bych nezjistil, odkud jsou. Stalo by se jen to, že by je nahradili jiní. Spiknutí by to sotva zmařilo, nanejvýš o něco odložilo. Vzniklá situace mi dávala čas, abych si další tah naplánoval, alespoň ve zrychlení - zabere týden, než se jezdci dostanou z Gillu do nějakého jiného většího hlavního města, a s týdnem ve zrychlení jsem mohl dokázat hodně.

Odešel jsem z paláce. Sotva tam po sobě někde nechali záznamy, na nichž by stálo: "Chameleóni v tomto paláci jsou z této rodiny." Abych zjistil, ze které země jsou, budu muset trochu přemýšlet. A když šlo o přemýšlení, naučil jsem se uznávat pana Bartona.

"Taky jste mohl přijít později," řekl, když jsem děvče z pokoje vyhodil. "Hřešíte na naše přátelství."

"Potřebuji vaši radu."

"A já potřebuji být sám. Nebo ve dvou. Uvědomujete si, že nechybělo mnoho a dokázal bych něco, co se mi nepodařilo třicet let? Dvakrát za sebou. Dvakrát za dvacet minut."

"Budete mít dost příležitostí jindy. Poslouchejte, Bartone, byl jsem v paláci. Setkal jsem se s vaším synem. Je to žena, ve vašem veku nebo starší, a má kolem sebe další chameleóny, mimo jiné vašeho bývalého sluhu. Ale nemůžu z nich

nic dostat. Jsou trochu vyplašení. Vědí, že o nich vím; mohli se přesvědčit, co dovedu. Do týdne se jim podaří informovat ostatní a pak už proti nim žádnou výhodu nezískám. Chápete tu situaci?"

"Zmršil jste to."

"Riskoval jsem a ono to nevyšlo. A když už jste udělal tu hloupost, že jste přišel sem, přestože jste slíbil zůstat v Hrbech "

"Hrby," řekl zasněně. Zjevně měl na mysli jiné než já.

"Mohl byste být alespoň trochu užitečný. Potřebuju zjistit, odkud přišli. Potřebuju vědět, ze které jsou země. Protože když neudeříme tam, ze všeho nejdřív a tvrdě, nikdy je nezastavíme."

Ihned se zamyslel.

"Je jasné, Laniku, že nemůžeme jen tak tahat čísla z klobouku a doufat, že se strefíme. Rodin je osmdesát - mohla by to být kterákoli z nich."

"Výběr se dá zúžit. Mám jistou teorii, a myslím, že docela dobrou, o tom, co rodiny dělají. Ve Nkumaji jsem narazil na jakousi historickou knihu; bylo v ní vypsáno, na co byli odborníci zakladatelé různých rodin. Například Nkumaj založil fyzik. Dnes exportují fyzikální a astronomické teorie. V Muelleru jsme exportovali výsledek genetického výzkumu - první Mueller byl genetik. Rozumíte?"

"Do jaké míry to platí?"

"Není mnoho zemí, které jsem navštívil, a zjistil jsem tam, co vyvážejí. Ale pro Ku Kuej a Schwartz to platilo."

"Filozof a geolog."

Zřejmě jsem vypadal překvapeně.

"Nevím, proč by vás to mělo překvapit. Britton založil historik. Pravda, není to obor, ze kterého by se dal vytěžit životaschopný exportní materiál, ale zato jsme přímo fanatičtí archiváři. Každé školní dítě se učí nazpaměť seznam původních osmdesáti zrádců včetně stručných životopisů, v nichž je řeč také o povoláních. Jsme velice důkladní. Mohu vám také odříkat svůj rodokmen od prvního Brittona po mě. Ještě jsem to neudělal, protože jste mě o to nepožádal."

"A nepožádám. Vy jste člověk ze železa, Bartone."

"Otázka zní, z jakého povolání by mohla vzniknout rodina podvodníků. První na ráně by asi byli psychologové, co říkáte? Kdo byl psycholog? Jistě, Drew, ale ti žijí v chatrčích na severu a zdá se jim, jak zabíjejí své otce a spí s matkami."

"Třeba je to jen iluze," nadhodil jsem.

"Až vloni zaútočili přes hory na Arven a utrpěli pokořující porážku. Vypadá to, že by to mohl být náš nepřítel?"

Pokrčil jsem rameny. Jak si člověk mohl být u podvodníků něčím jistý?

"Kromě toho, po staletí nedělají kolem toho, čím se zabývají, žádné tajnosti. Lidé, které hledáme, by postupem času museli začít být tajnůstkářští. Další psycholog, jediný zbývající, byl Hanks. Vím o nich pouze to, že se před dvěma lety vzbouřili proti Východnímu svazu a můj milovaný syn tam vtrhl s vojskem a spálil celou zemi na prach a popel. Říká se, že z původních obyvatel přežil jenom jeden ze tří. A nezbylo jim než přejít hranice a žít z milodarů v Leishmanu, Parkeru a Underwoodu. V Gillu se milodary nevedou. Ani to nevypadá na pravděpodobnou domovinu našich chameleónů."

I tentokrát měl pravdu. "Nikdo jiný psycholog nebyl?"

"Ne.

"A co jiná povolání?"

"Třeba má to vaše pravidlo výjimku, Laniku. Třeba přišli na něco nového."

"Projděte celý seznam. Musíme se alespoň pokusit najít nejpravděpodobnější variantu."

A tak jsme probrali jednoho po druhém. Bylo to únavné, ale Barton to všechno sepsal krásným rukopisem, kterým si u mne vysloužil ještě větší obdiv, třebaže jsem číst příliš neuměl. Všechny naše odhady byly nepříliš pravděpodobné. Tellerman byl herec, ale tato rodina je známá literárními ambicemi. Všechny knihy, hry a básně, které za tři tisíce let nabídli, ambasador odmítl. Byli až pozoruhodně vytrvalí. V původní skupině vyhnanců nebyl samozřejmě žádný iluzionista ani kouzelník - jelikož povstání bylo vzpourou elity proti vykořisťování demokratickou tyranií mas, bylo by takové povolání málo intelektuální. Až na několik výjimek představovali vyhnanci na Zradě smetanu smetany, byly to nejlepší mozky Republiky. To znamenalo, že kromě psychologů a několika dalších okrajových osob, pravděpodobně angažovaných ve financování vzpoury, byla většina povstalců odborníkem v nějakém vědním oboru.

Poté, co jsme více než hodinu strávili tím, že jsme podle nejlepšího uvážení vyloučili všechny možnosti, vynořila se odpověď najednou tak jasně, že jsem nechápal, jak jsme ji mohli až do této chvíle přehlížet. "Anderson," řekl jsem.

"Vždyť ani nevíme, co dělal," odvětil Barton.

"Neznáme jeho povolání. Ale právě on byl vůdcem povstání, ne?"

"Nejhanebnější zrádce všech zrádců," zadeklamoval Barton.

"Vůdce intelektuálů, a přitom intelektuál sám nebyl."

"Tak. Jedna ze záhad historie."

"Politik," řekl jsem. "Demagog, který se nechal zvolit do Republikové rady, a zároveň člověk, který získal důvěru nejlepších mozků Republiky. Není v tom rozpor?"

Barton se usmál. "Něco na tom bude. Samozřejmé neměl schopnosti našich současných nepřátel. Ale dokázal lidi přesvědčit, že je tím, co v něm chtěli vidět. Není to přesně to, co chameleóni dělají dnes, až na to, že teď jim to jde líp?

Opřel jsem se o opěradlo židle. "Takže připouštíte, že je to možné?"

"Možné ano. Pravděpodobné ne. Ale mám pocit, že z ostatních variant už nepřichází v úvahu žádná. Takže Anderson je nejlepší tip, alespoň pro začátek."

Vstal jsem a vykročil jsem ke dveřím.

"Není to trochu hrubé? To mne ani nepozvete, abych jel s vámi?"
"Budu pryč jenom několik dní," řekl jsem.
"Minimálně týden jízdy nehostinnou krajinou v Israeli, než se dostanete na pobřeží, a potom si budete muset opatřit loď, abyste se dostal přes nejnebezpečnější vodní plochu na planetě, Třaslavé moře - pokud nejste takový blázen, že byste to chtěl zkusit přes Trychtýř. To znamená, že budete pryč nejmíň dva týdny - a nejspíš při tom uštvete pár koní, jestli to stihnete tak rychle."
"Tak dlouho mi to trvat nebude. Věřte mi. Zklamal jsem vás snad někdy?"
"Teprve když jste poslal pryč tu mladou dámu. Ale ne, nedělejte si starosti. Nebudu se vás snažit sledovat. Když říkáte dva dny, počkám dva dny, klidně i víc. Člověk, který dovede šípy obrátit za letu, může doletět i na měsíce, když bude chtít."
Měl jsem jinou představu. "Možná byste měl počkat někde jinde," navrhl jsem.
"Nesmysl. Vyjít na ulici je riskantnější. Navíc, mám tady něco rozdělaného. Chci si udělat osobní rekord. Třikrát za jedinou hodinu. Pošlete mi ji sem zpátky."
Když jsem odcházel, poslal jsem ji tam.
Bylo k vzteku, že pro mne bylo rychlejší ujít vzdálenost ve zrychlení, než ji urazit v reálném čase v sedle - a to jenom proto, že jsem se v Ku Kueji nenaučil časovou bublinu rozšiřovat. Stálo mne devět dlouhých dní chůze v nejrychlejším zrychlení, o jaké jsem se po odchodu z Ku Kueje pokusil, než jsem došel na pobřeží Israele. Měl jsem v životě období, kdy mne samota a námaha posilovaly. Teď jsem byl samotou unavený a ještě víc jsem byl unavený nekonečným přecházením z místa na místo a díváním se na lidi, kteří vypadali jako sochy v polích, nemající ponětí, jak je podvodníci ničí. Já jsem je šel zachránit, a oni nevěděli ani to, že zachránit potřebují.
Byl jsem utahaný jako kůň, když jsem dorazil na mys, kterým Israel vybíhal nad Trychtýř, úžinu mezi Andersenem a pevninou. Mořské vlny samozřejmě stály, přestože v reálném čase se zuřivě hnaly na sever do Třaslavého moře, které bylo o něco níž. Hřebeny vln dosahovaly až do výše útesu, na němž jsem stál, jako kopce vyrůstající z křečí země. Činností, jež jsem ve zrychlení ještě nedělal, nebylo mnoho, ale plavání v moři, které bylo v reálném čase, k nim patřilo. Když jsem ve zrychlení plaval v Ku Kueji, vždycky jsem byl s někým, kdo vytvářel tak silný časový tok, že strhával i část jezera, nemluvě o mně.
Opatrně jsem vstoupil do vody. Na rozdíl od vzduchu, jenž mi ve zrychlení nekladl žádný odpor, byla voda lenivá a nesla mou tíhu mnohem lépe než v reáhlém čase. Proto se nedá říct, že bych Trychtýř přeplaval. Šplhal jsem na vlny, jako by to byly nějaké blátivé kopce po průtrži mračen. Potom jsem se pohodlně sklouzl po druhé straně dolů. Bylo to vyčerpávající, ale po chvíli mne to začalo bavit. Když jsem dorazil na druhou stranu a vylezl z moře na skalnatý břeh Andersenova ostrova, bylo ještě odpoledne.
Jakmile jsem se ocitl z dosahu mohutného vlnobití, rozhlédl jsem se po okolí. Krajina byla travnatá, posetá zaoblenými balvany, místy se pásly ovce - byla to osídlená země. Ale zároveň byla horká, suchá a smutná. Tráva nebyla hustá. Kolem každé ovce, která se vůbec pohybovala, se vznášel obláček prachu, jenž z mého pohledu vypadal, jako by visel ve vzduchu.
Šel jsem po hřebeni svahu, který klesal ke skalnatému pobřeží, a uvažoval jsem, co podniknout, abych zjistil, jestli to skutečně je domov chameleónů. Dost dobře jsem nemohl za někým přijít a říct: "Dobrý den, odtud se hrnou ti darebáci, kteří se snaží ovládnout svět?" Potřeboval jsem nějaký důvod, proč tam být. Když jsem si vzpomněl na moře, které jsem právě přešel, připadalo mi ztroskotání lodě věrohodné. Stačilo to zařídit tak, abych se vyhrabal na břeh blízko obydlí nějakého pastýře. Doufal jsem, že potom si nějak poradím.
Když jsem našel dům jen několik metrů od okraje skalnatého pobřeží, slezl jsem dolů na útesy nad mořem. Když jsem si uvědomil, jak vysoké vlny ve skutečnosti jsou a jak divoké musejí v reálném čase být, opatrně jsem přelezl na hřeben první vlny vracející se od břehu. A potom jsem vklouzl zpátky do reálného času.
Měl jsem si stoupnout na skálu a nechat se skropit vodní tříští.

12 ANDERSON

Vlna na nic nečekala. Okamžitě jsem se propadl na pobřežní skály, až se mi zvedl žaludek. Potom se přihnala nová vlna a zavalila mne. Náraz na skálu doprovodilo nepříjemné křupnutí kosti; pak jsem byl opět zvednut, abych byl vzápětí znovu zavalen.
Bolest v roztříštěné pravé noze byla nesnesitelná a strhla na sebe mou pozornost. Co bylo horší, tělo mi nohu nedovolilo použít k plavání. Po dlouhé době jsem se poprvé setkal s přírodní silou, na kterou jsem byl slabý, a dostal jsem strach o život. Otec zemřel, když si ve vodě srazil vaz. Ve chvíli, kdy jsem podruhé prudce klesal na skaliska, zvítězila moje touha po přežití. Dohrabal jsem se vodou ke břehu a chytil jsem se skály. Ale vlna, která do mne narazila, povolila mé sevření a znovu mne stáhla.
Napotřetí jsem se dokázal udržet a odplazit se z dosahu vln. Sice mne každá další vlna, která dorazila k pobřeží - což se zdálo být každou sekundu nebo dvě - skropila vodní tříští, ale byl jsem v relativním bezpečí. Pár minut jsem počkal, až se noha začne dostatečně hojit, abych ji mohl použít k chůzi, pokud by to bylo nutné. Když jsem věděl, že mne unese, začal jsem křičet.
"Pomoc!" zařval jsem. Bylo to marné - v burácení příboje mne sotva mohlo být slyšet. Potřeboval jsem se dostat dál od moře a blíž k domu. Nepříliš hbitě jsem lezl po skalách. A vtom jsem ji spatřil, dívku, jíž nemohlo být víc než dvacet, oblečenou v jednoduchých šatech, které jí nesahaly ani po kolena. Byla podmanivě krásná a mírný vítr jí čechral černé vlasy. Nebyla to nejvhodnější chvíle k citovým vzplanutím, ale cítil jsem, jak mne přitahuje. Jak mne poprvé od chvíle,

co jsem nechal Sarannu v Ku Kueji, skutečně přitahuje nějaká žena.
Znovu jsem zakřičel a ona půvabně sešla mezi skalisky až ke mně. Usmála se. Oplatil jsem jí úsměv, ale přesto jsem dal výrazem jasně najevo bolest, kterou jsem stále cítil. Když mi pomáhala dostat se nahoru na rovnou zem, často jsem zavrávoral - ani jsem se nemusel příliš snažit. Než mne odvedla k domu, vymyslel jsem si historku o tom, jak jsme si s otcem vyjeli v rybářském člunu a strhl nás proud směřující do Trychtýře; jak se otec jistě utopil, protože když se zlomil stěžeň, zasáhl ho do hlavy. Ona mi na oplátku vyprávěla, jak jí před necelými třemi lety moře sebralo ze skal starého otce a jak se od té doby snaží udržet si stádo ovcí a zachovat si nezávislost.
"Zcela určitě nemáte nedostatek nabídek k sňatku," řekl jsem.
"Nemám," odvětila ostýchavě. "Ale čekám."
"Na co?" zeptal jsem se.
"Samozřejmě na toho pravého," řekla laškovně a pak si mne odvedla do svého domku.
Když jsem dům poprvé uviděl z dálky, nevšiml jsem si, že kolem zdí rostou květiny. V té bezútěšné krajině to byl příjemný kontrast. Přistihl jsem se, že se mi ta dívka líbí. Zeptala se, jestli chci něco k jídlu, a ukázala mi studený guláš, který by prý mohla rychle ohřát.
Než jsem stačil cokoli říct, zem se začala třást a já jsem spadl na podlahu. Věděl jsem toho o zemětřeseních dost, aby mi bylo jasné, že uvnitř to není nejbezpečnější. Po čtyřech jsem přelezl ke dveřím. Zem se mi vzdouvala před očima a necelých deset metrů daleko se v zemi otevřela puklina. Byla široká. Otevření a následné zavření země provázelo sténání.
Potom zemětřesení ustalo. Nemotorně jsem vstal a oprášil jsem si šaty. Byly ještě mokré od mořské vody a ulpělo na nich bláto. Vzpomněl jsem si, že bych měl kulhat, i když noha už byla téměř zahojená.
"Promiňte," řekla. Všiml jsem si, že se tváří, jako by ji zemětřesení spíš rozzlobilo než vyděsilo. "Máme tady nepříjemné počasí, mezi zemí, oblohou a mořem." Jakoby na důkaz jejích slov se obloha, která ještě před chvílí byla bezmračná, zatáhla od obzoru po obzor a zničehonic začalo pršet.
Kytky byly brzy celé mokré - ale vypadalo to, jako by se trochu narovnaly.
"Vaše šaty," řekla. "Jestli si je chcete svléknout, vyperu vám z nich to bláto. A také mořskou sůl."
Věřím, že jsem zčervenal přesvědčivě - přinejmenším já jsem přesvědčený byl. Vypadala tak nevinně, že to ani nešlo, nechovat se k ní ostýchavě.
"Ale já pod nimi nic nemám," přiznal jsem.
"Tak běžte do zadní místnosti - mám dvě - a podejte mi je přes závěs."
Nemusela mne vybízet dvakrát. Svlékl jsem si kalhoty a košili, památku na Glaina, Vran a Hrby, podal jsem jí je a lehl jsem si do postele, která byla překvapivé měkká - luxus jako v Muelleru, tady v zemi ovcí! Nahý, s roztaženýma rukama, zabořil jsem se do postele, abych uschl a odpočinul si. Bylo to příjemné, po měsíci nepřetržitého putování a několika vyčerpávajících hodinách na moři.
Usnul jsem.
Nevím jistě, co mne probudilo. Nemohl jsem spát dlouho - obloha se na pohled vůbec nezměnila, byla stále temná, ale zásluhou mraků, nikoli noci. Domem se šířila pronikavá vůně guláše. Potom se dveře otevřely.
Stála ve dveřích a byla nahá. Měla mladé tělo; bolestivě mi připomnělo Sarannino tělo v dobách našeho dospívání, než jsem před mnoha lety opustil Mueller. Vlastně, věkem jsem stále patřil mezi dospívající, ne? Ale připadalo mi to tak dávno, že jsem tomu nedokázal uvěřit. Chtěl jsem tu dívku. Nebo jsem možná chtěl zpátky své mládí. Nevím, co pobízelo mne, ale podle toho, že byla nahá, a podle toho, jak se usmívala, bylo jasné, že chce, abych ji chtěl.
Chtěla, abych ji chtěl. Tohle byla ta ostýchavá žena, kvůli níž jsem se červenal?
Tady něco nesedělo. Mnoho věcí nesedělo. Když vešla do místnosti a klekla si na postel, pochopil jsem, jak je strašlivě nepravděpodobné, aby taková bytost žila nerušeně v takové izolaci, tak blízko pobřeží. Uvědomil jsem si, jak bylo podivné, že se znenadání objevily dešťové mraky, že ji nevystrašilo zemětřesení, které málem rozbořilo dům, a že navzdory tomu, jak byla předtím milá a ostýchavá, teď klečela rozkročmo na mém těla, s rukama zkříženýma na prsou.
Přešel jsem do zrychlení. Nůž byl jenom na šířku dlaně od mého krku. Místo nahé mladé dívky tam teď byl zlý, ohyzdný stařec obdařený snad tím nejzlomyslnějším, nejnenávistnějším výrazem, jaký jsem vůbec kdy na lidské tváři spatřil. Oči měl kalné, hluboko zapadlé, obličej na kost vyhublý bídou. Nepochyboval jsem, o co mu jde. Jeho kostnaté tělo volalo po masitém soustu. Ve srovnání s ním jsem byl tlustý.
Ani postel, na níž jsem ležel, nebyla měkká - bylo to prkno, tak tvrdé a nepoddajné, že když jsem neohrabaně vyklouzl z pozice mezi jeho nohama, ani ho to nerozhoupalo. Chvíli jsem tam stál a uvažoval, co mám dělat. Dveře do kuchyně zůstaly otevřené. Vešel jsem dovnitř a zjistil jsem, že kastrol vůbec není plný vystydlého guláše, ale je celý zaprášený, jak dlouho nebyl používán. Z vnitřní výzdoby, která působila tak útulně a příjemně, nebylo skutečné nic - nahradily ji jednoduché drnové zdi, hliněná podlaha a všudypřítomná špína.
To množství špíny bylo prakticky nepopsatelné. Vypadalo to, že když si ten muž mohl vybrat život v iluzi, vůbec se nesnažil, aby jeho skutečné okolí bylo alespoň snesitelné. Opravdu dovedl svými iluzemi oklamat i sám sebe? Možná ano. Přesto si už stačil obléknout můj oděv, jak jsem si všiml, a po jeho jsem nebyl schopen najít ani památky. Znamenalo to, že byl předtím nahý? Jeho chudoba byla děsivá. Mimo Schwartz jsem nenašel člověka, který by žil tak primitivně, a to ještě ve Schwartzu měla chudoba svou důstojnost, protože o Schwartzech beze zbytku platilo, že je oblékaly sluneční paprsky a vzduch.
I venku se květiny proměnily v ostružiny a zaprášenou šedivou trávu. Chatrč se nakláněla, nechybělo mnoho, aby se sesula úplně. Po nějaké puklině v zemi nebylo ani stopy; déšť, stejně jako zemětřesení, byl jen klam.
Nedalo se pochybovat, že Anderson je přesně tím místem, které hledám. A nedalo se pochybovat ani o tom, že moje rozhodnutí bylo správné. Pokud existoval opak toho, jak by svět měl vypadat, byl to Anderson: všechno na oko

vypadalo krásně, ale ve skutečnosti to bylo nepřátelské, špinavé a jedovaté.
Vrátil jsem se do domku, vešel jsem do malého přístavku, z něhož iluze vykouzlila ložnici, a vzal jsem starci nůž z ruky. Potom jsem sklouzl do reálného času. Opět se proměnil v dívku, která se znenadání zvedla a chytila si jednu ruku druhou, protože tím, jak rychle jsem nůž vyškubl, jsem jí způsobil bolest. Podívala se, kde jsem, a zatvářila se ohromeně. Kopl jsem ji vší silou do rozkroku a najednou z ní byl stařec, který ležel na podlaze a svíjel se.
"Kdo jsi!" vykřikl. "Čí jsi sen!"
"Tvůj," odvětil jsem.
Patrně už bolest přestal tolik vnímat, protože nevrle odsekl: "Já si nechávám zdát hezčí sny. Podle toho, jak tě to zemětřesení vyděsilo, jsem myslel, že jsi skutečný."
Dal jsem ruku s dřevěným nožem dolů a hrotem jsem mu přejel po hrdle. Pak mne nenadále někdo chytil zezadu za krk. Vyčinil jsem si do idiotů a přeskočil jsem do zrychlení. Muž z podlahy přede mnou zmizel. Shýbal se teď nad mými zády a snažil se mne uškrtit. Vymanil jsem se mu a dostal jsem se za něho. Jakmile jsem se vrátil do reálného času, popadl jsem ho a vytlačil ho z ložnice do kuchyně. Celou cestu vřískal - jak jsem ho ve zrychlení setřásal z krku, zlomil jsem mu všechny prsty.
Jenže iluze mohly působit i na vnímání hmatu. Najednou jsem ho měl znovu za sebou, tentokrát s nožem, a tentokrát mne přes záda bodal do ledvin. Měl už jsem bolesti dost, a tak jsem místo pokračování ve rvačce vyběhl z domku. Okamžitě začalo zemětřesení. Vyžadovalo to obrovské vypětí vůle, ale namířil jsem si to rovnou přes puklinu, která se přede mnou rozšklebila. Byla to samozřejmě pevná zem. Potom, jakmile jsem byl jenom několik metrů od domku, jsem si lehl na zem a co nejrychleji, jak to šlo, jsem vyvolal zemětřesení, které jedním obrovským propadem pohltilo celý dům.
Ležel jsem na povrchu země, která se pode mnou třásla. Ale to, co mne drásalo, jako když brána rozrývá sypkou hlínu, nebylo zemětřesení. Byl to křik smrti. Ne křik člověka vražděného zbraní v boji, ani křik nesčetných mužů, žen a dětí padlých za oběť nemocem, hladomoru, požárům či povodním. Byl to křik někoho, koho proti své vůli zavraždila samotná země, a byl tisíckrát zesílený, takže jsem pod tím náporem sám vykřikl.
Křičel jsem tak, že moje uši nestačily pojmout vlastní hlas. Nebyla to fyzická bolest. Když to skončilo, necítil jsem žádnou zbytkovou bolest ve svalech ani napětí, které by nechtělo povolit. Bolest postihla to, čím jsem byl ve spojení se zemí. Byl to takový náraz, že jsem chvíli uvažoval, jestli to nebude moje smrt.
Nebyla. Ale když můj křik zapadl do ticha a já jsem se rozhlédl a spatřil, že země se znovu uzavřela, aniž by po domku a smutných, neexistujících květinách zanechala nejmenší stopu, chtělo se mi přivolat jej zpět, přivolat toho ohyzdného starocha a zachovat jeho život, přestože jeho jako takového jsem zachovat nemohl. Zasluhoval zemřít, jenže nic nezasluhuje zemřít. V tu chvíli nechybělo mnoho, abych zešílel, jak jsem toužil, aby se to vše vrátilo, dům, muž i život, a zároveň jsem věděl, že jsem to zničit musel. Potom jsem si z nějakého důvodu vzpomněl na otce, nafouklého jezerní vodou; vzpomněl jsem si i na tisíce vojáků a civilistů z nížiny řeky Vzbouřenců, zabitých anebo připravených o domov Nkumaji, když si, vedeni andersonským chameleónem, pustošením a drancováním podmaňovali zemi. Pomyslel jsem na milion smrtí, které způsobili a ještě způsobí, na miliardy životů, které uvrhnou do bídy a utrpení. A právě tato rovnováha, pocit, že zničení Andersenu je naprosto oprávněné, mi zachránila zdravý rozum, dovolila mi vstát ze země a slabě, vysíleně dojít zpátky na skaliska spadající k moři.
Ale tak jednoduše se otázek zbavit nešlo. Slyšel jsem, jak země vykřikla, když byla přinucena ke spoluvině na vraždě - i když to byla vražda spravedlivá. Věděl jsem, že moje duše zůstane už navždy zranitelná. Nikdy jsem nevěřil, že mám duši, nikdy až do té chvíle, kdy se v ní obnažila rána sahající hlouběji, než jsem dokázal snést.
Trápil jsem se celou cestu přes vodu, celou cestu ve zrychlení zpátky do Gillu. Zastavil jsem se pouze jednou, abych si opatřil náhradu za oděv, o který jsem přišel v Andersonu. Dal jsem si záležet, abych šaty ukradl z domu, který vypadal na to, že si jeho majitelé mohou ztrátu dovolit. Během těchto dlouhých pochodů ve zrychlení jsem nemohl dělat nic jiného než přemýšlet. Myšlenky, které se mi honily hlavou na této cestě, příjemné nebyly. Tentokrát jsem se alespoň mohl těšit, že se mi uleví, až si budu moci promluvit s někým, komu nemusím lhát, s někým, kdo by mohl být schopen pochopit, co jsem udělal, kdo by mne za to možná neodsoudil. Když jsem konečně dorazil do nevěstince a vyšel po schodech nahoru, našel jsem tělo pana Bartona rozsekané na desítky malých kousků, které se v horku sálajícím od jižního okna již rozkládaly.

13 ZRADA

Nezjistil jsem, jak ho našli, ale určitě to nebylo těžké. Největší podezření padalo na upřímnost správce podniku; bylo možné, že pověst o našem hodně neobvyklém poledním příchodu tak dlouho postupovala symbiotickým řetězcem zločinců a strážců pořádku, až pronikla k uším někoho, kdo věděl o Bartonově zázračné záchraně před lukostřelci. Znetvoření jeho těla pravděpodobně souviselo s tím, že když mě chameleóni a jejich nevědomí pochopové znovu spatřili poté, co jsem měl být mrtev, chtěli mít tentokrát jistotu, že se určitě nezmýlí. A nechali ho v nevěstinci, abych ho určitě našel.
Byl jsem stále ve zrychlení, když jsem zkázu svého přítele obhlížel. Pro mne uběhlo deset "dní" od odchodu z Andersonu, devatenáct "dní" od chvíle, co jsem opustil Bartona. V reálném čase však byl teprve podvečer dne, kdy jsem odešel. Nedokázal jsem se ubránit úvahám, jestli bych Bartona nezachránil, kdybych se vrátil o něco dřív nebo kdybych neodešel tak brzy. Ale při jeho oplakávání jsem si uvědomil, že vina, kterou cítím, protože jsem ho mohl zachránit, je malicherná ve srovnání s bolestí obsaženou v tom výkřiku země v Andersenu. Země mi nedávala odpovědnost za Bartonovu smrt. Poté, co chameleóni připojili Bartonovu vraždu na seznam svých zločinů, jsem už nedokázal cítit vinu za to, že jsem toho šeredného muže v Andersonu zabil. Proto jsem ze sebe tuto vinu setřásl a

zapamatoval jsem si jen to, že jsem toho muže měl rád, že byl dobrý a že musím zabránit tomu, aby rukama chameleónů umírali další lidé jako on.

Teď, když byl Barton mrtvý, jsem neměl důvod odkládat další etapu své cesty; naopak jsem měl mnoho důvodů, abych ji urychlil. Žádný chameleón neunikne. Bylo mi jedno, co to bude stát, ale byl jsem rozhodnut neskončit dřív, než od nich Zrada bude očištěna. Veškeré pochybnosti, které jsem o oprávněnosti zamýšlených vražd měl, byly pryč. Nepřemýšlel jsem o tom, chtěl jsem jen vykonat rozhodnutí, k němuž jsem dospěl velmi váhavě, a přesto jsem teď k jeho naplnění přistupoval s pochmurným zadostiučiněním.

Šlo o stanovení priorit. Než něco podniknu proti Andersonům, kteří jsou u moci v jiných rodinách, potřeboval jsem zařídit vylidnění jejich rodného ostrova. Žádné střídání, žádná rozezlená, lstivá, nepřemožitelná andersonská armáda nesměla dostat šanci vládce zachránit. A obyvatel Andersonu mohlo být až milion, určitě ne méně než sto tisíc. Ve zrychlení by to byla dlouhá a vyčerpávající práce, kdybych musel chodit od jednoho k druhému, vyzbrojen pouze železným nožem. Můj život by stačil sotva na polovinu. Jejich likvidace si vyžadovala katastrofu, které by nedokázali vzdorovat, která by je zabila všechny najednou. Jak to udělat, to jsem nevěděl.

Potřeboval jsem pomoc, kterou jsem mohl získat jen na jediném místě. Ale bylo v mých silách přesvědčit obyvatele Schwartzu, aby spáchali vraždu, i kdyby tou vraždou zachránili jiné životy - a co bylo možná ještě důležitější, milionům životů by dali větší cenu? Věděl jsem až příliš dobře, že ve schwartzovském uvažování není mnoho prostoru pro hodnotové soudy. Život byl život. Vražda byla vražda.

A já, který jsem od nich odešel ještě nevinný, jsem se vracel s krví na rukou a chtěl jsem, aby mi pomohli vraždit.

Několik týdnů jsem žil ve zrychlení úplně sám, nejedl jsem, nepil, nemluvil jsem a kromě té krasavice v Andersonu jsem nezaslechl lidský hlas. Ale zároveň jsem neměl času nazbyt. Proto jsem v dalších třiceti dnech přešel celou jižní část kontinentu z Woodu do Hussu. Stromy vystřídaly bujné traviny. Trávu vystřídaly keře, které dokázaly přežít nedostatek srážek. A nakonec keře vystřídal nekonečný písek a sluncem rozpukané skály.

Ve zrychlení jsem zastavil u posledního keře, který jsem viděl, a sklouzl jsem do reálného času. Nevěděl jsem, jak Schwartze najít. Oni museli najít mne. A věděl jsem, že mne najdou.

Ještě chvíli jsem si pohrával s myšlenkou, že se obrátím. Moje znovushledání s nimi nebude šťastné. Zabít mne nemohli, ale když jsem s nimi žil, poznal jsem, jakou lásku mohou dát. Byl jsem na ní závislý. Teď ji nenajdu.

Šel jsem pouští půl dne, když moji trasu začal rovnoběžně kopírovat první Schwartz. Zahlédl jsem ho čas od času několik dun ode mne anebo na vrcholu další hromady kamení. Odpoledne už jich bylo o tři víc, a když jsem se večer zastavil ve stínu skalnatého pahorku, bylo jich kolem mne téměř sto - víc než jsem kdy viděl pohromadě, když jsem v jejich zemi žil.

Mlčeli a všichni se na mne dívali. Samozřejmě jsem nic nejedl. Sedl jsem si před ně, myšlenkami jsem zalovil v zemi, našel jsem v hloubce vodu a vytáhl jsem ji na povrch. Třpytila se světlem odraženým od skal, jichž se ještě dotýkaly sluneční paprsky. Sklonil jsem se, abych se napil. Voda mi utekla, vpila se, abych ji nemohl nabrat. Odsoudili mne, moje obavy se naplnily.

Vstal jsem a promluvil jsem na ně.

"Potřebuji vaši pomoc."

"Od Schwartzů nic nedostaneš," řekl jeden starý muž.

"Svět potřebuje vaši pomoc."

"Jediné, co země potřebuje, je život." A někdo tiše řekl: "Vrahu."

"Já jsem nemluvil o zemi!" odvětil jsem ostře. "Řekl jsem svět. Lidé. Vždyť víte, kdo jsou to lidé - ti, kteří k životu ještě potřebují jíst, kteří ještě mají strach ze smrti."

"Kteří ještě mají strach z vrahů," řekl ten stařec. "Slyšeli jsme dozvuky toho výkřiku, Laniku Muellere. Ty jsi to spáchal, takže jedině ty jsi jej slyšel jasně, ale my víme, co jsi udělal. Něco jsme tě naučili, a ty jsi to použil k zabíjení. Přinutil jsi samotnou zemi, aby ti posloužila jako meč. Kdybychom někdy zatoužili někoho zabít, byl bys první, o jehož smrt bychom usilovali. Mohu to říct ještě jasněji? Odejdi od nás. Ve Schwartzů nic nedostaneš."

"Helmut?" zeptal jsem se, i když jsem sám nevěděl, podle čeho jsem ho poznal.

"Ano," řekl stařec.

"Myslel jsem, že jsi chtěl zůstat navždy mladý."

"Jeden přítel mne zradil, a tak jsem zestárl."

Potom se ke mně otočil zády a ostatní udělali totéž. Přesto nikdo neodešel.

Pak se setmělo, rychle, jak se v poušti stává, jakmile slunce zapadne. Ale za chvíli se na oblohu vyhoupl Vzdor. Mnoho světla nevrhal, avšak poskytoval alespoň záchytný bod, abych v té naprosté tmě nedostal závrať. Ticho však zůstalo, až jsem to nakonec nevydržel. Vzpomínky na měsíce, které jsem mezi Schwartzi strávil, byly příliš živé. Býval jsem jedním z nich, ale teď mne nenáviděli; měl jsem úkol, ale teď byl neuskutečnitelný; na světě byli lidé, na nichž mi záleželo, ale svobody se nedočkají. Svlékl jsem si šaty, zabořil jsem se do písku a rozplakal se.

Plakal jsem kvůli sobě, který jsem zradil důvěru skály a zabil jsem. Plakal jsem kvůli Bartonovi, který přišel o život, protože byl bystrý a nebál se uvěřit cizinci. Pravda, otevřel tím možnost záchrany světa. Plakal jsem pro tisíce lidí, které jsem na své cestě potkal, lidí, již neměli nejmenší tušení, že potkávají svůj osud, že jejich budoucnost se brzy ocitne na vážkách.

A plakal jsem proto, že jsem věděl, že nakonec to bude stejně z velké části marné. I kdyby Andersenové zmizeli z povrchu světa, i kdyby se mi je podařilo zničit, kolik svobody by lidé na Zradě měli? Muellerové by opět vyráběli železné meče a napadali své sousedy; Nkumajové by znovu slézali ze stromů a podmaňovali si ty, kteří bojují dřevem a sklem. Zabitím Andersonů by se na zemi otevřela stavidla smrti. Svět byl nesvobodný, ale lidé si to neuvědomovali a žili klidně.

Kdo mi dal právo si myslet, že tento mír je horší než válka?
Skutečný nepřítel nebyli Andersenové. Pravým nepřítelem bylo železo. Nikoli železo na kosmické lodě, které by nám umožnily uniknout ze Zrady a vrátit se ke zbytku lidstva. Železo, které mělo způsobit krvácející rány vojákům, aby zemřeli - to nás ničilo. Poněvadž co jiného lidem zbývalo? Když měli něco, cokoli, co se dalo ambasadorům za železo prodat, dotyčná rodina získala výhodu nade všemi ostatními. A proto bylo nutné, aby rodina chránila svou nezávislost tím, že bude potlačovat všechny ostatní rodiny, které by mohly vyvinout, nebo již vyvinuly, něco, co by ambasadoři měli zájem koupit.
Ležel jsem v písku, s hlavou položenou na rukou, a vtom jsem si uvědomil, že zabitím Andersonů ničeho nedosáhnu, pokud nezničím také ambasadory. Dokud je možné odjinud posílat železo, aby na této planetě napomáhalo prolévání krve, umírání neskončí.
"Dozvěděl jsem se od vás," řekl jsem pak, "že v zemi je železo."
Neodpověděli, neobrátili se ani tehdy, když jsem se rozplakal. Patrně si mysleli, že slzy, které mi tečou z očí, jsou slzy vinných a zatracených.
"Proč není žádné železo na povrchu?"
Nikdo neodpověděl.
"Nějaké železo na povrchu bylo, že? Proto sem přišla první Schwartzová. Geologický průzkum prokázal, že žádné ložisko není snadno dobyvatelné. Ale železo tady bylo, že?"
Promluvil Helmut: "Ve Schwartzu nikdy nikdo železo nenajde."
"Ale bylo tady, že ano? Bylo tady, a vy jste věděli, vaši předkové věděli, k čemu se dá železo použít, že? Věděli, že železo by zabíjelo. Věděli, že v boji o moc nad ostatními by bylo prolito tolik krve, že by každé vítězství bylo bezvýznamné. Nebylo to tak?"
Helmut se ke mně otočil. Na tváři měl zvláštní, pokřivený výraz. "Nikdo, kdo by tomu věřil, ze Schwartzu nikdy neodešel."
"Měli jste železo! A rozhodli jste se, že je nepoužijete. Není to tak?"
Helmut se rozčílil. "Ty nic nechápeš? Neviděl jsi hory? Proč myslíš, že nedovolujeme, aby tam pršelo? Kdybychom dovolili, aby ve Schwartzu pršelo, bylo by rezavou barvu v horninách vidět na míle daleko! Nenašli bychom klid, tady ani nikde jinde na této planetě! Dokázali jsme železo utajit. A ani ty sem nepřivedeš celý svět, aby se ho zmocnil a zabíjel jím!"
Teď ke mně byli otočeni i ostatní a také oni vypadali rozezleně.
"Nerozumíte mi. Já o něm nechci nikomu říct. Chci jenom dokončit práci, kterou vaši otcové začali. Žijete tady ve Schwartzu a bráníte lidstvu dostat se k železu, ale železo stejně prolévá krev. To nevíte?"
"Samozřejmě to víme," odvětil Helmut. "Ale nemáme takovou moc, abychom mohli změnit srdce, která v sobě lidé nosí. Neneseme za to žádnou odpovědnost. Není to naše chyba.
"Takže vaše ruce jsou čisté, že? Tady v poušti, kde je díky slunci čisté všechno. Jenže vy čistí nejste! Protože jestli můžete zastavit utrpení a umírání, a přitom to neuděláte, pak jste vinni. Je to vaše chyba."
"My nikoho nezabíjíme. Nedovolujeme jim, aby zabíjeli nás. Nemáme s nimi nic společného."
Našel jsem směr, kterým jsem mohl svou argumentaci vést, a pokračoval jsem v něm. "Pokud mi pomůžete, mohu zabránit, aby sem přicházelo další železo. Mohu úplně zastavit přísun železa z Republiky a mohu ukončit strach a soutěžení, jež je příčinou těchto válek. Ale bez vaší pomoci to nedokážu."
"Jsi vrah."
"Ale vy také!"
Helmut vytřeštil oči.
Šel jsem ještě dál. "V Hanksu zahynuly na hrotech mečů nebo hladomorem statisíce lidí, když zemi zpustošily gillské armády. V nížinách řeky Vzbouřenců zemřely statisíce, když nkumajská vojska zničila všechno živé, co jim přišlo do cesty. Udělala někdy něco takového jiná armáda? Udělala?"
"Byl to strašlivý zvuk," přiznal tiše Helmut.
"Ta válka vznikla kvůli železu. Kvůli tomu, že Nkumaj i Mueller si opatřovaly železo, a vše ukazovalo na to, že jeden z nich určitě získá mezi rodinami navrch. Jenže existovala ještě jedna rodina, rodina s něčím, co vyvážet nemohla. Od ambasadora by železo nikdy nezískali. Zato se mohli rozejít po světě a brát si železo, které dostávaly jiné rodiny - a udělali to."
"Proč by nám mělo záležet na tom, co je s Muellerem a Nkumajem?" zeptal se posměšně Helmut.
"Vůbec vám na tom nemusí záležet. Ale nemělo by vám být jedno, co se děje s lidstvem, když kvůli ničemu jinému, tak kvůli skále. Rodina, o které mluvím, je Anderson, a to, co dovedou, je lhát. Nejenom povídat lidem něco, co není pravda, ale přesvědčit je, aby tomu uvěřili, proti své vůli, tak dokonale je přesvědčit, že lež je pravda, že je vůbec nenapadne pochybovat." Řekl jsem jim o Dintovi, o Mwabao Mawě a o Percym Bartonovi.
Helmut dal konečně najevo zájem. "To jsou ti, kteří mají na svědomí tolik vražd?"
"Ano.
"A co bys chtěl dělat? Všechny je zabít?"
Moje odmlka dala dostatečnou odpověď. Výraz Helmutova obličeje se změnil na odpor. - "A po nás chceš, abychom ti pomohli. Jestli věříš, že bychom něco takového udělali, nikdy jsi nebyl můj přítel."
"Poslouchej mě!" zařval jsem, jako bych mu hlasitostí mohl otevřít oči. "Andersenové se porazit nedají. Nikdo nad nimi nemůže zvítězit bojem. Tentokrát přišli nenápadně, vetřeli se do vlád a mezi nejvýše postavené, kteří vůbec netuší, že jsou jimi ovládáni. Ale když je vyburcujeme, může se stát, že ze svého ostrova přijdou silou, a žádná armáda jim nedokáže vzdorovat, protože budou vypadat jako strašlivé zrůdy; nebo přijdou v noci, neviditelní; nebo budou

bojovat otevřeně, ale když na ně člověk zaútočí, jeho nepřítel již dávno nebude tam, kde se zdál být, a každý voják bude zabit dřív, než stačí svůj meč k něčemu použít."
"Já vím, co je to boj," řekl pohrdavě Helmut, "a odmítám jej."
"Jistěže jej odmítáš. Kdo může tebe zabít? Ty nikdy nezemřeš. Ale tam venku jsou miliony lidí, kteří zemřít mohou, a když k nim někdo přijde s mečem v ruce a řekne: ‚Poslechni mne, nebo zabiju tebe, ženu i tvoje děti,' co asi udělá? Poslechne. Poslechne, i když je hrdina, protože ví, že každý, kdo má moc zabíjet, a nic mu nebrání ji použít, nad všemi nepřáteli zvítězí, pokud nebudou chtiví zabíjet stejně jako on. Moc ukrást život je ta největší moc na světě, před ní je každý slabý."
"My slabí nejsme."
"Vy nejste lidé. Lidé jsou smrtelní. Vy se můžete vojákovi vysmát a vztyčit kamennou hradbu, která ho nikdy nepustí dál. Můžete se na tu hradbu postavit a dívat se, jak on, jeho děti a jeho vnuci stárnou a umírají. A stejně nikdy nepochopíte, čeho se pořád tak bojí. Bojí se, protože třeba nepřijde déšť a oni budou mít hlad, když jim nevzejde, co pěstují; protože je povodeň nebo zemětřesení mohou bez varování připravit o život; ale hlavně proto, že v noci může někdo přijít, zvednout meč a nadobro je sprovodit z tohoto světa. Bojí se smrti! Dovedeš si alespoň představit, co to znamená?"
"My máme také strach ze smrti," řekl Helmut.
"Ne, Helmute, vám se smrt protiví. Litujete jí. Ale pokud jde o váš život, velice dobře víte, že jej vůbec nikdo nemůže ohrozit. Smrt je něco, co se týká jiných."
"A proto chceš, abychom zabíjeli? Chceš, abychom dělali totéž?"
"Ne, nechci. Chci, abyste mi pomohli zabránit tomu, aby na této planetě někdo mohl být nepřemožitelný. Chci zničit ambasadory, aby už žádná rodina nemohla zvednout železné zbraně proti dřevěným. A chci zničit Anderseny, protože stejně jako železo zabíjejí s rozkoší a nedá se jim vzdorovat."
"V čem bychom se pak od nich lišili, kdybychom zabili ty, jejichž činy se nám nelíbí?"
"Nevím! Možná je někde ve vesmíru nějaké měřidlo, jímž se lidské činy poměřují, a ti, kteří jiné zabíjejí pro moc, budou souzeni přísněji než ti, kteří tyto mocichtivé zabíjejí v zájmu svobody. Ale pokud ve vesmíru neexistuje místo, kde by ten, kdo vzdoruje zlodějům svobody, nemohl zůstat dobrým člověkem, pak ve vesmíru žádné dobro ani zlo nejsou; a jestli je to tak, pak to stejně nemá smysl, a to, jestli zabijete nebo nezabijete, není důležité, ale tak to určitě není, tak to nemůže být, je to důležité, jsou chvíle, kdy musíte sáhnout na životy, abyste - poslouchejte mě - abysteĽ"
Ale oni se přesvědčit nedali. Teď už jsem to chápal. Lhostejně se na mne dívali a já propadal zoufalství. "No tak dobře. Poroučet vám nemohu. Nikdo vás nemůže k ničemu nutit." Zatrpkle jsem je začal urážet. "Vlastní svobody si považujete. Máte sílu na to, abyste ke svobodě pomohli jiným, ale jste příliš sobečtí, než abyste něco udělali a dali svobodu také jim. Nechte si svou svobodu, nechte si svou nesmrtelnost; doufám, že jednou přijdete na to, proč vlastně žijete věčně. O jaký velký cíl vám jde. Protože takto nejste prospěšní nikomu, dokonce ani sami sobě."
Otočil jsem se a vydal se zpátky stejnou cestou, kterou jsem přišel, vstříc Hussu, civilizaci a beznaději. Teprve po několika hodinách jsem si uvědomil, že blízko za mnou někdo jde. Byl to Helmut a vypadal jinak. Chvíli mi trvalo, než jsem to pochopil, ale bylo to tím, že teď neměl vlasy bílé stářím.
"Laniku," řekl, a jeho hlas byl mladší. "Laniku, musím s tebou mluvit."
"Proč?" zeptal jsem se. Netroufal jsem si věřit, že bych na něho svou řečí přece jen zapůsobil.
"Protože mne máš rád. A jak jsem tě poslouchal, uvědomil jsem si, že i já mám rád tebe. Navzdory všemu."
A tak jsem se zastavil a sedl jsem si do písku. On udělal totéž.
"Laniku, musíš pochopit jednu věc. My nejsme k ostatním lidem hluší. Slyšeli jsme tě. Pochopili jsme. A chceme dosáhnout cíle, který jsi vytyčil. Chceme zničit ambasadory. Nenávidíme Anderseny a jejich vraždy a podvody stejně jako ty - nic pro nás není horšího než ti, kteří vraždí nikoli z hněvu, bolesti, pomsty nebo víry, že je to jejich povinnost, ale pro zisk. Rozumíš tomu? Nenávidíme totéž co ty. A toužíme po tom, aby to bylo zničeno.
Jenže my to udělat nemůžeme, Laniku. Myslel sis, že naše nenávist k zabíjení je jenom názor, jenom emoce, jenom přání, aby nepřibývalo utrpení? My nemůžeme zabíjet. Nic složitějšího v tom není. I teď trpíme písní, která ze skal vychází. Ale ty jsi slyšel, jak země vykřikla, když jsi ji přinutil, aby zabila toho muže v Andersenu. Ty jsi to slyšel. Jaké to bylo?"
Odpověděl jsem upřímně. "Byla to ta nejstrašnější věc na světě."
"Dovedeš to se zemí lépe než kdokoli z nás, Laniku. Už dávno jsme ti to řekli, ještě než jsi odešel. A proto jsi výkřik slyšel jasněji, než by jej mohl slyšet kdokoli z nás.
Ale kdybychom měli zničit Anderson, museli bychom nechat ostrov pohltit mořem a zemí, museli bychom jej úplně odstranit z povrchu planety. A ty stejně dobře jako já víš, že sám by to žádný z nás nedokázal."
Přikývl jsem. "Doufal jsem, že radaĽ"
"A to je potíž, Laniku. Rada je shromáždění jednotlivců. Slabých jako já. Společně jsme schopni zem pokřivit a změnit tak, že si to ani nedokážeš představit. Mohli bychom Anderson potopit do moře během chvilky. Mohli bychom za hodinu vyzdvihnout pohoří táhnoucí se z jednoho konce světa na druhý. Kdyby to bylo nutné, mohli bychom vzít celou tuto planetu a změnit její oběžnou dráhu, aby bylo chladněji nebo tepleji, aby byla blíž nebo dál od slunce.
Ale kdybychom tím, že ostrov potopíme, měli zabít každého na Andersonu, zesílil by výkřik, který jsi slyšel od jednoho muže, statisíckrát. Chápeš to? A na vyvolání toho statisíce výkřiků by nás stačily tři nebo čtyři stovky. Každý z nás by trpěl výkřikem stokrát strašlivějším než ten, jenž jsi slyšel ty. A co je ještě daleko horší, jelikož bychom se sešli jako rada, pronikli bychom hlouběji do nitra země, než by ses kdy mohl dostat ty, ale zároveň bychom zůstali jednotlivci, takže proti nejsilnějšímu hlasu skály bychom mohli postavit jenom jednotlivou sílu, a ta by stěží dokázala vzdorovat. Výkřik by nás probodl hlouběji a my bychom v něm utonuli úplně stejně, jako by v moři utonuli obyvatelé Andersonu.

Už rozumíš, Laniku? Kdybychom to udělali, zničilo by nás to. A kdo by potom krotil hněv země? Kdo by vstřebával nenávist skal? Kdo by zchladil ten žár? Nikdo. Zničili bychom planetu, protože bychom už nedokázali zadržet její hněv. Proto na tvůj návrh nemůžeme přistoupit."

To jsem nevěděl. Nechápal jsem, jakou cenu by museli zaplatit. "Zkusím se obejít bez vaší pomoci."

Vstal jsem a chtěl jsem odejít. Helmut vstal také. Chvíli jsem se mu díval do očí a pak jsem se otočil.

"Laniku," řekl.

"Prosím," odvětil jsem.

"Požádali mne, abych ti řekl, jak to udělat."

"Jak udělat co?"

"Jak udělat to, co udělat chceš."

Prohlížel jsem si ho. Nevěděl jsem, jak to myslí. "Říkal jsi, že to nejde?"

Zavrtěl hlavou a z očí mu vyhrkly slzy. "Říkal jsem, že nejde, abychom to udělali my. Ale je i jiná možnost. Nechtěl jsem ti to říct, Laniku, ze strachu, že na to přistoupíš, protože by tě to zničilo. A já tě mám rád; nechci, abys tak skončil."

"Jestli nějaká možnost je, Helmute, chci ji využít, i kdyby mne to mělo stát život. Bůh ví, že každá alternativa tak či tak znamená smrt. Stejně jsem se nikdy nechystal žít věčně." Ještě než jsem ta slova dořekl, zamyslel jsem se, jestli je myslím vážně, jestli bych se skutečně rozhodl zemřít nebo jestli bych si raději nenašel místo, kde bych mohl žít, klidné místo jako byly Hrby, skrytý hvozd jako Ku Kuej nebo dokonce tuto poušť s krásnými, zvláštními obyvateli Schwartzu. Mohl bych si najít úkryt a žít, tak proč bych proboha měl volit smrt?

Helmut mé pochybnosti vyjádřil slovy. "Opravdu máš svůj život tak málo rád?"

A tím, že jsem odpověděl jemu, jsem odpověděl také sám sobě. "Ty to neznáš, Helmute, nikdy jsi nebyl tak sám jako já, ale já jsem v té samotě něco našel. Že procházím světem neviditelně. A i když mne lidé vidí nebo se mnou mluví, dělají to tak, jako bych neexistoval, jako bych neměl právo existovat. Šlapu po jejich zemi a oni mne nevidí. Konám, konám a konám, a ve světě se nic nemění. Zato oni se dotýkají mne. V kopcích nejchudší části Brittonu je rodina, která mne potřebuje. A tato jejich potřeba se stala nejdůležitější věcí mého života. U jednoho jezera v Ku Kueji je žena zamrzlá v čase, která mne potřebovala, ale byli jsme rozděleni. Kdybych ji mohl čímkoli vysvobodit z věčné smrti, k níž se odsoudila, udělám to. Muž, který ještě nebyl na smrt dost starý, se zabil v Ku Kueji. Když zemřel, uvědomil jsem si, že jsem z půlky byl jím, a ta polovina s ním zemřela a ta druhá ho nikdy nepřestane oplakávat. Udělám všechno, co bude třeba, Helmute, aby si už nikdo místo života na tomto světě raději nezvolil smrt. Udělám všechno, co bude třeba."

Někdy jindy, v jiné době, předtím i potom, bych něco takového neřekl. Hrdinové a oběti jsou výsledkem nálady, jakou měli, když se naskytla příležitost nebo když se události seběhly nešťastně. Nevím, jestli bych jen tak snadno řekl: "Udělám všechno, co bude třeba," kdybych předtím neušel v osamění tři tisíce kilometrů, na jejichž konci mne čekalo odmítnutí a zoufalství.

Ale řekl jsem to a myslel jsem to vážně. A Helmut mne objal a vysvětlil mi: "Když něco děláme společně, nemusíme do země všichni. Můžeme poslat jednoho, který si lehne mezi skály, svým hlasem zazpívá všechny naše písně a svým srdcem vyslechne píseň země. Může to být příjemné, a proto při podobných příležitostech vyznamenáváme ty nejlepší z nás. Může to být také bolestivé, a proto ty nejlepší z nás vyznamenáváme také tím, že jim svěřujeme bolest za nás všechny. Ale někdo takový, kdo by vydržel tohle, mezi námi není. Proto nikoho z nás do země poslat nemůžeme. Ty jsi ale silnější než kdokoli z nás. O kolik silnější, to nevíme.

Ale kdybys sestoupil do země za nás, mohli bychom doufat, že přežiješ. A kdybys zemřel a země by se zlobila dál, žili bychom, abychom ji zkrotili a uchovali svět bezpečný."

Leželi jsme společně v písku a všichni jsme měli roztažené ruce. Já jsem ležel uprostřed, stočený do klubíčka, a jak jsem klesal do písku, cítil jsem, jak se ke mně přidávají, jeden po druhém, až mou myslí zněly všechny jejich písně. Písek mne pohltil a snášel mne dolů.

Předtím jsem se vždycky zastavil na podloží. Ale tentokrát skála změkla, oblekla mne, jako by to bylo studené bahno, a znovu se mi nad obličejem uzavřela. Čím hlouběji jsem pronikal, tím byla skála teplejší a teplejší a tím rychleji jsem klesal, nebo se mi to alespoň zdálo. Nakonec byl žár tak prudký, že větší bych nevydržel, a byť jsem klesat přestal, skála kolem mne vířila a kroutila se. S vědomostmi stovek Schwartzů nade mnou jsem snadno našel ostrov Anderson, tentokrát ne jako povrchovou anomálii, ale jako náběžnou hranu tektonické desky plovoucí na moři roztavené žuly. Proudění bylo neskutečně pomalé, ale jakmile jsem ostrov našel, začal jsem z prostoru pod ním vyhánět magma.

Z místa, kde jsem pracoval, to samozřejmě vypadalo, že klesání postupuje pomalu, ale na povrchu se dílo zkázy rozpoutalo od prvního okamžiku. Skála poklesla prudce a vše na ostrově, ať stavby nebo živí tvorové, se skácelo k zemi. Když pak potápění ostrova pokračovalo, mořské vody vtrhly na uprázdněné místo z obou stran a uprostřed ostrova se setkaly v obrovské vlně, probíhající po jeho délce ze severu na jih.

Jelikož došlo k narušení tektonické desky, žhavé magma se vyřinulo na povrch, setkalo se s oceánem a vzedmulo se ještě výš, až vytrysklo k nebi a vyvrhlo z moře horký popel, vodní páru, bahno a lávu. Voda začala vařit, takže všechno, co v té části moře zůstalo naživu, zahynulo ve stejném okamžiku, kdy se několik tisíc hektarů oceánu proměnilo v páru.

To všechno se stalo proto, že já, podporován silou všech Schwartzů, jsem přinutil zemi jednat. A země, neznající čas a tudíž ani následky, mě poslechla. Teprve když se rozezněly výkřiky smrti, země se vzbouřila, a ve stejném okamžiku mne opustili Schwartzové. Jejich úkolem nyní bylo pomoci zemi, aby se neroztrhla, udržet zemskou kůru, aby ze sebe nesetřásla ten otravný život, který jí přinášel tolik mučivé bolesti a tak málo radosti. Museli zahradit příval roztavené horniny, která se bouřlivě snažila uniknout a prodrat si cestu na povrch všude tam, kde se při propadu ostrova projevilo zachvění.

Já jsem však o jejich práci nevěděl nic. Byly jiné, neodkladnější věci, neboť země křičela, že bylo zavražděno půl

milionu lidí, a já jsem byl jediný, kdo poslouchal.

Mnoho těch, kteří zemřeli, se ničím neprovinilo. To byli ti, jejichž přízraky mne od toho okamžiku začaly strašit - rybáři, kteří bezelstně vrhali sítě v Brittonské zátoce, když pobřeží zasáhla obrovská vlna; obyvatelé vysokých budov v Hessu, Gillu a Israeli, kteří přišli o život, když jejich stavby nevydržely nárazovou vlnu šířící se z Andersonu; a těžko spočitatelní obyvatelé Andersonu, kteří sice dovedli klamat, ale nebyli to vrazi a jiným lidem nepřáli nic zlého.

Země však nerozlišovala mezi nevinnými a vinnými, mezi těmi, jejichž smrt byla zbytečná, a těmi, kteří zemřít museli, pokud lidská existence na Zradě měla mít smysl. Země poznala, že to není jako sklizeň na polích; nedokázala pochopit lidskou logiku, která nás k tomuto kroku dovedla. Země věděla jen to, že my, kteří jsme se tam ve Schwartzů sešli, jsme jí samotné přikázali zabít lidi, jež byli tak daleko, že jsme to ani náhodou nemohli vydávat za čin spáchaný v sebeobraně.

Skály strašlivě sténaly, jako by chtěly říct: "My jsme vám věřily, daly jsme vám moc, poslouchaly jsme vás, a vy jste nás zneužili k zabíjení!" Po těle se mi přelévaly vlny horka a skály vřískaly: "Zrádče!"

Zakrátko jsem ztratil veškeré kořeny, veškerá pouta s realitou, veškeré vnímání času. Křik muže, kterého jsem zabil v Andersonu, trval několik sekund. Tentokrát trval křik země věčně. Nekončil, poněvadž čas přestal existovat, a já jsem nekonečně dlouho cítil nekonečně palčivou bolest a toužil jsem po jediném. Ne zemřít, protože smrtí by křik kamene ještě zesílil, ale zmizet, nikdy neexistovat, nikdy nežít, protože můj život došel až sem a tato situace byla nedosažitelná, nesnesitelná, neskutečná.

"Zrada," křičela země navěky.

"Odpusť mi," žadonil jsem.

A když se pak vrátil čas a nekonečno skončilo, skála mne vyplivla ven, písek mne vyvrhl vzhůru. Vyletěl jsem do vzduchu a střemhlav jsem se řítil ke hvězdám.

Chvíli jsem stoupal, potom se stoupání zastavilo a začal jsem padat zpátky k zemi. Byl to stejný pocit, jaký jsem zažíval, když jsem ve tmě před východem Vzdoru udělal krok do propasti. Uvažoval jsem, jestli mne písek přece jenom přijme, nebo jestli tentokrát dopadnu na povrch a jednoduše se zastavím, polámaný a rozplácnutý, moje krev se vpije do písku a slunce vysuší moje tělo na tuhou kůži a potom na prach.

Přesto jsem se i ve vzduchu radoval. I kdybych teď zemřel, splnil jsem první a největší úkol; přežil jsem ho, i když možná jen krátce; slyšel jsem nejstrašnější výkřik země a stále jsem žil.

Ještě v pádu jsem se zaposlouchal a uvědomil jsem si, že výkřik nedozněl. Stále jsem jej slyšel, i ve vzduchu, bez spojení se zemí. Pokud bych žil, slyšel bych jej věčně.

Dopadl jsem na písek a on povolil, vynesl mne nahoru a pak mne nechal pomalu klesnout. Nakonec jsem zůstal ležet na povrchu země, sice v klidu, ale s vědomím, že pokoje nikdy nedojdu. Země mi nikdy neodpustí (skála toho nebyla schopna), že jsem zradil její důvěru. Ale i když neodpustí, mohla mne dál trpět. Znala moje srdce a mohla snášet můj život. Dokud budu chtít zůstat naživu, země mi to dovolí.

Kolem mne leželi Schwartzové. Až po dlouhé době jsem si uvědomil, že pláčou. Bylo to zvláštní, ale najednou jsem si vzpomněl na Mwabao Mawu, jak z vysokého hradu ve Nkumaji zpívá ranní píseň. Hlavou mi do nekonečna zněla její melodie. Poprvé jsem plně pochopil, jak je ta píseň znepokojivě krásná. Byla to píseň vraha, který chce zemřít. Byla to píseň o vytoužené, ale dosud nenaplněné spravedlnosti.

Všichni jsme tam leželi, úplným vyčerpáním neschopni pohybu.

O několik hodin později - nebo to bylo o den či několik dnů později? - připlul nad Schwartz obrovský mrak páry z moře, které se přelilo na oblohu nad místem, kde se potopil Anderson, a po několika tisících let se tam rozpršelo. Voda se dotýkala hor bohatých na železo, krvácela do písku a ochlazovala jej, voda se mísila se slzami na tvářích obyvatel Schwartzu a odplavovala jejich pláč. Potom Helmut vstal, v bouři ke mně přistoupil a řekl: "Laniku, ty žiješ."

"Žiju," řekl jsem, protože ve skutečnosti říkal: "Laniku, mám tě rád a ty stále žiješ," a já jsem ve skutečnosti říkal: "Helmute, mám tě rád a stále žiju."

"Udělali jsme, co jsme museli udělat," pokračoval Helmut, "a nebudeme toho nikdy litovat, protože to bylo nutné, i když to třeba nebylo dobré. Přesto tě žádáme, abys odešel. Vyhánět tě nechceme, protože nebýt tebe, staly by se horší věci, ale prosíme tě, Laniku, odejdi od nás a nikdy se nevracej."

"Stejně o mně ještě uslyšíte. Čeká mne další práce. Způsobím vám další bolest."

"Udělej svou práci," řekl. "Doufám, že se dočkáš dne, kdy bude krev z tvých rukou smyta."

"Hlídejte svoje železo. Bděte nad ním. Nenechte je zrezivět."

Usmál se (v tu chvíli to působilo hrozně, přesto to bylo překvapivější a příjemnější než déšť), objal mne a řekl: "Když jsi tenkrát odešel, myslel jsem, že jsi mne zradil. Nechápal jsem to, Laniku. Myslel jsem si, že když ti věřím, znamená to, že budeš vždycky dělat to, co chci já. Říkám si, že možná znovu omládnu a nechám někoho jiného, aby byl mluvčím místo mne. Vzal jsem na sebe tolik odpovědnosti, že by to vystačilo na celý život."

"A mně na deset," odvětil jsem. Potom mne Helmut políbil, objal mne a poslal pryč. Šel jsem na východ, směrem k Hussu. Cestou jsem našel svoje šaty, úhledně poskládané a položené přímo v cestě, a na nich svůj nůž. Schwartzové mi tímto způsobem žehnali, předem mi dávali rozhřešení za vraždy, které jsem teprve musel spáchat.

Oblékl jsem se, nůž jsem vzal do ruky, přešel jsem do zrychlení a další tři roky svého času jsem s nikým nepromluvil a neslyšel ničí hlas, pouze jsem chodil od jedné vraždy ke druhé, poslouchal jsem výkřiky umírajících a mrtvých, nechal jsem si rvát uši nářkem země a říkal si, že jednou je najdu všechny, všichni budou mrtví a já už nikdy nebudu muset zabíjet.

Neměl jsem zábrany zabít Percyho Bartona, protože ta stařena podvedla a zabila mého přítele. Ale její smrtelný výkřik mi drásá duši úplně stejně jako výkřik Mwabao Mawy, přestože ta (ne, ten, holohlavý běloch vládnoucí národu hrdých, nic netušících černochů) mi zpívala krásnou ranní píseň. Nebyl v tom žádný rozdíl. Ten, koho jsem nenáviděl, i

ta, kterou jsem měl rád, stejně všichni zemřeli. Nedá se říct, že by se můj nůž zařízl do hrdla Percyho Bartona snadněji než do hrdla Mwabao Mawy.

Zničit ambasadory bylo jednodušší, neboť země při jejich zániku nijak neprotestovala. Byly to stroje, již bez života. Stačilo jen rozlomit pečeť, na níž stálo: "Pozor! Při neoprávněné manipulaci bude zničen tento stroj a zabit každý v okruhu 500 metrů," a odejít ve zrychlení dřív, než dojde k explozi.

Zabíjel jsem po trase, jež se paprskovitě rozbíhala z trosek zemí kolem Andersenu. Abych měl jistotu, že naleznu a zabiju každého Andersona, a abych zajistil, že žádný ambasador nepřežije, navštívil jsem hlavní město každé rodiny. Jelikož jsem byl v nejrychlejším časovém toku, trvalo to všechno týden reálného času. Předstihl jsem všechny posly. Obyvatelům planety to připadalo, jako by nějaká nenadálá metla zbavila jejich svět vládců a zároveň také ambasadorů.

Uvažoval jsem, co si asi lidé pomyslí, až na trůnu Percyho Bartona najdou sedět mrtvé tělo staré ženy. Pochopí to? Nebo se budou navěky divit, koho to vlastně našli, a nikdy se nedozví, proč, ani kam, zmizel jejich král?

Nemělo smysl, abych si na své vražedné pouti vedl kalendář. Na jejím konci, týden od zahájení, mi bylo čtyřiadvacet let, pokud to mám co nejpřesněji odhadnout. Když bylo dvacet čtyři mému otci, byl jsem již na světě. Ráno si se mnou hrál a odpoledne odcházel, aby své muže vedl do bitvy. Já jsem dítě neměl a nedokázal jsem zůstat svými vraždami nezatížen na duši, jak to dokázal otec. On to ani jinak neuměl a myslel si, že když bude zabíjet, bude dobrý král. Já jsem neměl ani náznak královských práv, zato jsem velice dobře věděl, kolik každá vražda stojí. Bylo mi dvacet čtyři let, ale na duchu jsem byl nesnesitelně starý a tělo jsem měl obtížené a unavené.

Zůstalo však jedno místo, kam jsem dosud nezavítal. V době, kdy všichni ostatní Andersenové a všichni ostatní ambasadoři byli mrtví, čekala mne ještě jedna vražda: toho, kdo byl mým bratrem Dintem, toho, kdo zničil mého otce, toho, kdo mne okradl o mé dědictví, toho, koho jsme po celá léta, co jsme byli spolu, nenáviděl, s kým jsem soupeřil a zle jsem se snášel, toho, kdo nevysvětlitelně zůstával mým bratrem bez ohledu na to, s jakou jistotou jsem věděl, že mým bratrem ve skutečnosti není.

Dokázal by pan Barton skutečně zabít člověka, kterého kdysi považoval za svého syna? Dokázal bych já opravdu zabít Dinta?

Ale to zjistím, až ta chvíle nastane. Proto jsem si nechal Mueller nad Řekou nakonec a poprvé po mnoha letech jsem do města nevstoupil zamaskován zrychlením, ale otevřeně. Byl jsem Lanik Mueller a tady jsem byl kdysi doma. Vítán nevítán, chtěl jsem přijít hrdě, a konečně, když všichni Andersonové jsou mrtvi, se přiznat k tomu, co jsem dělal a udělal. V dobách, kdy jsem ještě ničím takovým nebyl, si svět myslel, že Lanik Mueller je netvor; teď, když jsem jím byl, jsem chtěl, aby to věděli. I ti, kteří jsou považováni za špatné, chtějí, aby jejich skutky vešly ve známost.

Šel jsem do paláce, kde na trůně seděl Dinte, a rázným krokem jsem došel doprostřed místnosti. Mnozí z přítomných mne sice nepoznali, neboť i ti, kteří mne kdysi znali, mne viděli naposledy jako patnáctiletého chlapce, ale těch, kteří mne poznali, bylo dost, aby se síní rozlétl šepot: "Lanik Mueller." Všechny pohledy se upřely na mne. Všichni se chvíli báli cokoli udělat.

Bratr Dinte se zvedl z trůnu, toporně natáhl ruce před sebe a nepřirozeně hlasitě řekl: "Tak co, bratře? Konečně sis přišel pro svůj trůn?" Ustoupil, aby mne pustil na místo, kde jsem měl správně sedět já. Když jsem stoupal na vyvýšenou plošinu, poručil lidem, aby poklekli. Klekli si. Dinte na mne čekal, s úsměvem na uvítanou.

14 LANIK V MUELLERU

V žádné z možných verzí této situace, které se v mojí představivosti zrodily, mne něco takového nenapadlo. Přesto to teď poměrně dlouho vypadalo jako to, co se mělo stát. Bratr uzurpátor, tváří v tvář poutníkovi, který konečně našel cestu domů, ochotně ustupuje, aby zákonnější dědic mohl usednout na místo, jež mu právem náleží.

Představoval jsem si, že vejdu, označím Dinta za zrádce a vraha a přede všemi dvořany ho ubodám k smrti. Žádné tajnosti. Tentokrát to neměl být Piják jezera, Větrný muž nebo Naháč, spravedlivě trestající andersonského chameleóna. Měl to být Lanik Mueller, spravedlivě trestající bratra Dinta, uzurpátora, který vypudil svého otce do Ku Kuejského hvozdu, kde zemřel.

Teď mne o to Dinte připravil. Tím, že mi tak ochotně (třebaže jsem věděl, že to je lež) ustoupil, pouze bych přiživil legendu o Laniku Muellerovi coby Opičáku Ondrovi, který přišel, aby obnovil chaos a přivodil konec světa, kdybych ho zabil. Proto jsem neochotně přešel do zrychlení, než Anderson ukrytý pod Dintovou tváří stačí zabít mne, aniž bych si něčeho všiml, což v praxi znamenalo, že jsem zmizel.

Jenže Dinte se oproti mým předpokladům neproměnil v Andersena, v nerudného muže, případně ženu středních let, o němž jsem si myslel, že mne ve zrychlení bude čekat. Místo toho se proměnil ve čtyřrukého a pětinohého tvora. Dvojí mužské genitálie směšně kontrastovaly se třemi prsy, svěšenými jako u ženy středního věku. Kdybych takovou bytost zahlédl v kotcích, nepřekvapilo by mne to. Ale na rozdíl od Andersena, jehož jsem očekával, byla toto buď nějaká neskutečná zrůda, nebo radikální regenerát z Muelleru. Jenže kdo z Muelleru by se mohl stát chameleónem?

Potom jsem tomu tvorovi pohlédl do tváře, která strnule zírala na místo, kde jsem před okamžikem stál. Poznal jsem, kdo ta zrůda je, a rázem bylo všechno jinak.

Ta tvář byla moje. Tu bizarní hromadu údů a výrůstků korunovala hlava Lanika Muellera. Poznal jsem se, i přes uši, oči a nosy vyrůstající z míst, kde být neměly. Ten, kdo stál vedle trůnu, jsem byl já; ne Lanik Mueller vyléčený ve Schwartzu, ale Lanik Mueller - radikální regenerát, zrůda, dítě.

Byl to můj dvojník, který přišel na svět v Nkumajském lese.

Nesmysl, protestovala moje mysl. Tento tvor přece začal existovat až v době, kdy s námi Dinte léta žil. Tento tvor nemohl být Dinte.

Nejdřív jsem se snažil namluvit si, že to musí být druhá iluze; že tento Anderson našel způsob, jak mne oklamat i ve zrychlení. Ale byla to hloupost - kdyby mne nějaký Anderson mohl takto oklamat, už dávno by to některý udělal.

Proto jsem ve zrychlení došel k trůnu, posadil jsem se a sklouzl zpátky do reálného času.

Docílil jsem tak účinku, jaký jsem do té doby mohl předvést málokdy: znenadání jsem z jednoho místa zmizel a na druhém jsem se objevil. Davem se rozběhl horečný polohlasný šepot. Ale Dinte (nyní s normálním počtem rukou a nohou, jak jsem ho znal vždycky, prevíta) se překvapeně netvářil.

"Dinte," řekl jsem. "Všichni tito lidé jsou překvapeni, že mne tady vidí sedět, ale my dva víme, že Lanik Mueller sedí na tomto trůnu již léta."

Chvíli se na mne díval a potom lehce přikývl.

"A proto se s tebou soukromě setkám v místnosti, kde jsem si v pěti letech schovával sbírku hlemýžďů." Vrátil jsem se do zrychlení a opustil jsem trůnní síň.

Svou sbírku hlemýžďů jsem schovával v dávno nepoužívaném podkroví v jedné ze starších částí paláce. Nezamykalo se tam, ale protože se tam dalo dostat pouze po žebříku a klikatými chodbami, chodil tam málokdo. Vydal jsem se tam ve zrychlení, potom jsem zpomalil téměř do reálného času a čekal jsem. Ponechal jsem si právě takový náskok v rychlosti, abych zareagoval rychleji, než by Lanik/Dinte stačil zaútočit, kdyby měl zrádné úmysly.

Pokud to byl podvodník, jestli jsem to nebyl pravý já, nebude vědět, kterou místnost jsem myslel.

Čekal jsem čtvrt hodiny. Pak přišel zaprášeným podkrovním průchodem a sedl si přede mne na podlahu. Vzhledem k neohrabaným pažím a nohám se mu chodilo špatně a sednout si bylo absurdní, ale nesmál jsem se. Vzpomněl jsem si, jak jsem se ve Schwartzu škrábal vzhůru do nijak náročného svahu, když mne propustili ze singerské otrokářské lodě. Trvalo mu tři roky reálného času, než se ocitl ve stavu, v němž jsem byl po měsících věznění na lodi. Ale pamatoval jsem si to; byl jsem v tom těle. Věděl jsem přesně, jaké to je a jak se při tom cítí.

Tiše jsem promluvil, teď už v reálném čase: "Ahoj, Laniku."

"Ahoj, Laniku," odvětil a jeho pokřivená tvář se roztáhla do úsměvu.

"Když jsme se setkali posledně, pokusil jsem se tě zabít," řekl jsem.

"Mnohokrát jsem od té doby litoval, že se ti to nepodařilo."

Chvíli jsme seděli mlčky. O čem byste si povídali, kdybyste po tolika letech potkali sami sebe?

"Jak ses sem dostal?" zeptal jsem se, třebaže jsem velkou část toho, co se stalo, již vytušil. "Jak ses naučil stát se chameleónem?"

Vyprávěl mi to. Jak ležel polomrtvý a jeho tělo, již tak dost slabé, se snažilo obnovit lebku a kůži a zabránit rozkladu mozkové tkáně. Jak byl nalezen početnou pátrací skupinou, kterou za mnou Nkumajové poslali. "Kdyby nenašli mne," prohlásil, "určitě by nepřestali hledat, dokud by nenašli tebe. Když konečně pochopili, co se stalo, a zkusili obnovit tvoje pronásledování, došli po tvé stopě až na pobřeží. Najít tě nebylo nic těžkého; kdyby po tobě šli hned, neunikl bys." Usmál se. "Zachránil jsem ti život."

Pak mi vyprávěl o dnech a týdnech, které strávil s Mwabao Mawou v jejím domě v korunách. Když ho moje tělo vytvářelo, dalo mu moje vzpomínky; nebo jsem mu možná všechno důležité, všechno, z čeho a kým jsem byl, vyklopil v deliriu, když jsme spolu putovali lesem. Mwabao nějaký čas trvalo, než pochopila, že má jenom můj duplikát. "To už věděla dost, aby si mohla být jista, že jsem z Muelleru - když jsem blouznil, vyzradil jsem Dintovo a otcovo jméno. A tou dobou už tady její kolegové z Andersenu byli, jak patrně víš."

Ihned se chopila příležitosti, kterou v mém dvojníkovi získala, a zpracovala ho, aby mne nenáviděl, namluvila mu, že je bezcenný, protože on navždy zůstane zrůdou, postrachem, tvorem, který nemá právo na existenci. Nemusela ho přesvědčovat dlouho, aby svolil, že povede nkumajská vojska a jejich spojence do boje proti Muelleru.

Řekl si však o cenu, kterou mu Mwabao zaplatila, dokonce velmi ochotně. Požádal o kurs andersonského klamání a Mwabao Mawa mu jej poskytla. V době, kdy jsem se já ve Schwartzu učil ovládat zemi, on se učil opanovat lidské myšlení.

"To, čemu lidé věří, neexistuje samo o sobě," vysvětlil mi. "Víra, kterou má člověk pevně v sobě, působí na ostatní obrovským tlakem. Nemluvím o názorech, ale o víře. Můžeme - oni mohou - kohokoli přesvědčit, že slunce je modré a vždycky modré bylo. Pochopitelně platí, že čím víc se vzdálíš od místa, kde jiní lidé intenzivně uvěřili klamu, tím slabší bude tvůj vliv. Ale to už práce bývá hotova. Jakmile někdo upřímně uvěří, že něco je fakt, bez hodně přesvědčivého důkazu o tom nezačne pochybovat." Proto se Barton mohl dozvědět pravdu, když ho od Brittonu dělilo tisíc kilometrů, ale po návratu domů, kde lži podlehli také ostatní, měl co dělat, aby nezapomněl.

Řekl mi, že nesouhlasil s tím, jak nkumajská armáda na postupu nížinou řeky Vzbouřenců pustošila krajinu. Já bych to nikdy neudělal - a proto nemohl ani on.

"Když ses potom znovu objevil, nevěděli jsme, co dělat," řekl. "Samozřejmě jen do doby, kdy jste s otcem uprchli do Ku Kueje. Pak bylo jasné, že já musím zmizet, aby zrůda, kterou ze mne udělali, zkreslila to, jak se na tebe budou ostatní dívat, zmařila tvůj vliv. Byl jsem tenkrát rád, že se to stalo, Laniku. Nedovedeš si představit, jak moc jsem tě nenáviděl. Ty jsi mne nenáviděl ne proto, čím jsem byl, ale proto, že jsem vůbec byl."

Zpočátku nevěděli, co si s ním mají počít, když teď Lanik Mueller byl oficiálně ve vyhnanství v Ku Kueji. "Ale potom jsme se dozvěděli, že Dinte zmizel. Mwabao Mawa ztratila hlavu. Jak se mohl o Dintovi někdo dovědět a zabít ho - a přitom nerozpoutat skandál kolem toho, kdo to vlastně byl? Ten, kdo ho zabil, musel vidět, jak se mu před očima proměnil z mladého následníka trůnu v mnohem staršího muže.

V tu chvíli jsem pochopil, co mně mělo být jasné už dávno.

"Dinta jsem zabil já," řekl jsem svému dvojníkovi. "Podřízl jsem mu hrdlo, když jsem odcházel z paláce. Předpokládal jsem, že se mu to zahojí."

Usmál se na mne. "Takže se ti nakonec tvé přání splnilo, ne? Zabil jsi Dinta a zároveň jsi mi zachránil život. Byl jsem

totiž jediný, kdo znal Dinta dostatečně dobře, aby ho mohl zastoupit, aniž by vznikly vlny. Andersenové nejsou všemocní. Nemohou ošálit celý svět najednou. Proto mne Mwabao Mawa poslala domů do Muelleru. Ukázal jsem se jim jako Dinte. Tvrdil jsem, že jsi mne zajal, mučil jsi mne a potom jsi mne nechal být, protože sis myslel, že jsem mrtvý, ale já jsem se uzdravil a vrátil jsem se domů. Kdo by si o mně dovolil pochybovat? A od té doby jsem tu roli hrál."

Hlas mu změkl (jako vždycky měkl mně, když jsem se bál, že na mně bude vidět strach, lítost nebo žal) a řekl: "Ty víš - ty víš, jak moc jsem Dinta nenáviděl. Přesto jsem jím musel být, musel jsem se bavit s jeho bandou zrádců, kteří spřádali plány na tvoji a otcovu smrt a - proboha, Laniku, nikdy nepochopím, jak jsem tu dobu mohl přežít. Ale pořád jsem si říkal: ‚Jsem Lanik Mueller, ne jeho zrůdné dítě.' A tak jsem snášel ty patolízaly, zrádce, zlodějíčky, Ruvu a všechny ostatní. Všeobecně se totiž soudilo, že jsi s otcem odešel hluboko do Ku Kueje a nikdy se nevrátíš. Otec byl mrtvý a já jsem ho měl rád, stejně jako ty. Čím víc lidé v Muelleru uráželi jeho a tvoji památku, tím svobodněji jsem se s tebou ztotožňoval, tím snadněji jsem se v srdci stával tebou. Už dávno jsem tě přestal nenávidět. Toužil jsem jen po tom, aby ses vrátil a osvobodil mne.

Laniku," řekl, "čas od času chodím do kotců a nechávám si tyhle údy amputovat. Vždycky znovu dorostou, přibudou k nim další. Už bych tam měl zase jít. Doktor nikdy neví, že jsem to já, nepamatuje si, že nějakou operaci dělal, dokud nepřijde čas na další. Moji zrůdnou podobu nikdo nezná, ale já ji znám."

Pohlédl na mne. "Ty," řekl. "Ty jsi zdravý. Jsi normální. Nežil jsi tolik měsíců, tolik let v tomto hnusném klamu. Pojďme teď zpátky do trůnní síně. Zjevím se ve své pravé podobě a řeknu jim celou pravdu, řeknu jim, že nejsi zrůda, za kterou jsi byl považován. Ty můžeš zaujmout místo, které ti náleží, a já budu svobodný."

"Co uděláš potom?"

"Poprosím tě, abys mě zabil. Léta už žiju jako radikální regenerát. To není život, který by za to stál. Jestli mne nezabiješ ty, utopím se."

Zavrtěl jsem hlavou. "Přišel jsem tě zabít."

"A věděl jsi tenkrát, kdo jsem?"

"Ne. Přišel jsem zabít Andersena, který ovládá Mueller, toho, který se vydával za Dinta."

Byl ohromený. "Ty jsi to věděl, než jsi sem přišel? Takže tajemství Andersenů je prozrazeno?"

"Andersenové jsou mrtví," řekl jsem mu. "Měli jste tady bouři " snažil jsem se zorientovat v reálném čase " před několika dny. Průtrž mračen. A obloha je stále zatažená." Přikývl. "Příčina toho deště je týden stará. Tenkrát se Anderson potopil do moře."

Překvapilo ho to. "Jen tak? Potopil se do moře?"

Stále jsem slyšel výkřik, který ve mně zněl. "Jen tak to nebylo. Ale Andersenové zmizeli z povrchu zemského. Nejenom ti na ostrově. Také všichni ostatní, ve všech rodinách. Ty jsi poslední žijící člověk, který ví, jak to Andersenové dělali. Ty a lidé, kteří tady s tebou pracovali."

"Jak jsi to dokázal?"

"Jak není důležité. Podstatné je proč." A vysvětlil jsem mu to.

"Takže i po ambasadorech je veta," řekl. "Žádné další železo. Uvědomuješ si, co jsi udělal?"

Rozesmál jsem se. "Mám o tom dost dobrou představu."

"My jsme - vlastně Andersenové - znali všechna tajemství světa, Laniku! Chápeš, co se na této planetě podařilo? Neuvěřitelné věci. Takové věci, že bys měl být na tuhle bohem zapomenutou vězeňskou planetu pyšný! A ty jsi to zastavil. Myslíš si, že bez ambasadorů půjde vývoj stejným tempem dál?"

Pokrčil jsem rameny. "Možná ano. Andersenové neznali všechna tajemství, která na světě jsou."

"Pitomče! Krátkozraký pitomče "

"Poslouchej, Laniku!" okřikl jsem ho. To, že jsem svým jménem oslovil někoho jiného, mne překvapilo. "Tak dobře, Laniku. Ty jsi já, nemám pravdu? Já, jaký jsem měl být. Já, zajatý Nkumaji, přesvědčený Mwabao Mavou, abych se naučil její triky - a já bych se je byl býval naučil, stejně jako jsi to dokázal ty. Nechal bych ze sebe do jisté míry udělat jejich nástroj. A ty tady sedíš stejně, jak bych seděl já, zrůda v těle lapeném do pasti ještě zrůdnějšího klamu. Ne, Laniku, tobě nepřísluší soudit, jestli jsem krátkozraký nebo hloupý. A mně nepřísluší soudit tebe. Nazval jsi tuto planetu bohem zapomenutou, ale v tom se mýlíš. Před tisícem let se Republika rozhodla, že si zahraje na boha. Rozhodli se vysadit nejlepší mozky ve vesmíru na jalovou planetu bez železa, aby je a jejich děti navěky potrestali, jako bychom se i my narodili s vinou za jejich zločin. Pak před naše předky postavili krutou odměnu: první rodině, která postaví kosmickou loď a odletí do vesmíru, se dostane neslýchaného bohatství, moci a vážnosti. Tři tisíce let jsme tomu věřili a zaprodávali jsme tomu svoje duše - abychom těm hajzlům, kteří nás tady drží, dali to nejlepší, co dokážeme vytvořit. Naše vlastní těla! Nejznamenitější výsledky našeho myšlení! A co jsme za to dostali? Pár tun kovu, který je všude jinde než tady za babku."

"Abychom mohli postavit kosmickou loď," odvětil můj dvojník.

"Z železa od Republiky kosmickou loď nikdy nepostavíme, nikdy. A i kdybychom to dokázali, myslíš, že by nám všem dovolili odletět a zapojit se do života lidstva? Ty nechápeš zázrak, jakým tato planeta je? Kdyby si uvědomili, co se tady skutečně děje - kdyby mohli pobýt několik dní v Ku Kueji nebo týden ve Schwartzu, kdyby pochopili, jaký je náš skutečný potenciál, Laniku, byli by tady hned a tuto planetu by rozbombardovali, vymazali by nás z vesmíru. To je jediná naděje a jediný příslib, který od nich máme.

A co bychom dělali, kdybychom se s nimi spojili? Přesvědčili bychom je, aby na nás byli hodní? Kdyby chtěli být laskaví, nevěznili by stou generací pravnuků původních zrádců na jalové planetě, jako je tato."

"Já to vím," řekl. "Také jsem často přemýšlel, jak je to všechno bezvýchodné, Laniku. Vzdorem se nic nedosáhne. Řekl jsem něco podobného jednomu mladíkovi, kterého zavřeli do vězení, protože se bouřil proti nějakému zákonu. Odvedl jsem ho v noci k řece, beze stráží, a upozornil jsem ho na několik věcí. Že jestli bude mlčet, zákon ho nechá na pokoji a

on bude svobodný.

‚Nestojím o to, být svobodný,' řekl mi, ‚dokud takový zákon existuje. Budu vzdorovat, dokud jej nezrušíte.' ‚Ne,' řekl jsem mu, ‚budeš vzdorovat, dokud nezemřeš ve vězení. A čeho tím dosáhneš?' ‚Je to jako s měsíci,' řekl jsem mu. ‚Vidíš Vzdor, jak je rychlý a jasný? Nejnápadnější objekt na obloze. Ale tak nápadný je proto, že je tak blízko Zrady a je tak malý. Svoboda je mnohem větší a mnohem vzdálenější. Není ani zpola tak okázalá. Ale Svoboda poroučí přílivům,' řekl jsem. ‚Svoboda zvedá a snižuje hladinu moře.'"

Zmocnil se mne zvláštní pocit. Poznání. Tento deformovaný muž uvažoval jako já; bylo to sice logické, ale stejně mne to překvapovalo. Běžně se nikomu nepoštěstí potkat člověka, který uvažuje úplně stejně jako on. Ale teď to bylo, jako bych jeho slova - svoje slova - mohl říkat zároveň s ním.

"Když jsou pryč Andersenové a ambasadoři," řekl on - já, "jsme od Republiky odříznuti. Jsme svobodní. A až o nás vesmír znovu uslyší, budeme poroučet přílivům."

Ticho. Potom jsem si uvědomil, že ta poslední slova jsem řekl já, ne on. Usmál se na mne. Rozuměli jsme si. Ne ve všem, ale myšlenka, způsob našeho uvažování byl jasný oběma, a tak, věřte nevěřte, jsem ho začal mít rád. Pokud schopnost dobré komunikace nějak souvisí s láskou, pak člověk nemůže milovat nikoho tak dobře jako sám sebe.

"Laniku," ukončili jsme oba najednou chvíli mlčení. Rozesmáli jsme se. "Nejdřív ty," vybídl jsem ho.

"Laniku, prosím tě, usedni na trůn. Jestli mne znáš, víš, jak se v tomto těle cítím. Z toho, co jsem ti řekl, víš, že jsem udělal nesnesitelné věci. Osvoboď mne."

Nesnesitelné věci. Neřekl jsem mu, nesnažil jsem se mu vysvětlit, jaké nesnesitelné věci jsem měl na svědomí já, nesnažil jsem se mu přiblížit křik skrytý pod každou mou myšlenkou. Místo toho jsem zavřel oči a začal jsem pro něho dělat to, co pro mne udělali Schwartzové.

Na moji změnu, na moje vyléčení z radikální regenerace stačilo jenom několik Schwartzů, a tak jsem doufal, že to zvládnu sám. Neznal jsem uhlíkové řetězce zdaleka tak dobře jako oni, ale cítil jsem je dostatečně dobře, abych mohl srovnávat. Měnil jsem každý rozdíl mezi jeho DNA a svou, dokud jsme si dokonale neodpovídali. Znamenalo to, nejen že bude vyléčen z regenerace, ale také to, že už nikdy nepozná hlad ani žízeň, bude zbaven potřeby dýchat a bude si moci brát energii přímo ze slunce.

Avšak schopnosti, které jsem si osvojil, jsem mu dát nemohl, a neudělal bych to, ani kdybych mohl. On byl pravý Lanik Mueller, ne já. On byl Lanikem Muellerem, kterým jsem měl být já: vládcem - a dobrým - v Muelleru; osamělým, ale žijícím tam, kde žít měl. Teď, zbavený kletby radikální regenerace, bude moci dosáhnout výšin štěstí, které budou mně navždy odepřeny.

Trvalo to několik hodin. Když jsem skončil, ležel na podlaze podkroví a spal. Jeho tělo bylo zdravé, celé a správné. Byl nahý - krejčí, kteří by dovedli ošatit deformovaná těla radikálních regenerátů, na světě nejsou. Prohlížel jsem si jeho tělo tak, jak jsem se na vlastní nikdy podívat nemohl. Pleť byla mladá a hladká - byl přece mladší než já - svaly pevné, tělo dobře stavěné. Chvíli jsem se viděl tak, jak mne musela vidět Saranna, a třebaže po mužích nijak netoužím, pochopil jsem, proč mi tak často říkala, že mám kouzelné tělo. Rozčilovalo mne to - dospívající chlapci nechtějí být zrovna kouzelní. Ale měla pravdu.

To, co mi působilo vnitřní muka, byla tvář. Myslel si, že poznal bolest - a do jisté míry ji skutečně poznal - víc než většina ostatních mužů. Podle tváře byl vyzrálejší, než měl vzhledem k věku být, laskavý a soucitný. Znal jsem ze zrcadel vlastní tvář, prohlížel jsem si, co se mnou čas a moje skutky udělaly. Moje tvář nebyla laskavá ani soucitná. Příliš mnoho jsem viděl. Příliš často jsem zabíjel. Nezbyla ve mně žádná kouzelnost, která by stála za pohled, ale toužil jsem být stejně nevinný jako on.

Nejde to, připomínal jsem si. To rozhodnutí padlo již před mnoha lety v písku na hranici Schwartzu. Začal jsem v tu chvíli tušit, že největší obětí nakonec není smrt; největší obětí je ochotně nést nejsouhrnnější trest za svoje činy. Já jsem jej nesl, a proto jsem nemohl doufat, že na tváři a na těle nebudu mít jizvy.

Probudil se, podíval se na mne a usmál se. Potom si uvědomil, co se stalo s jeho tělem. Nevěřícně se osahával, plakal a neustále se mne ptal: "To není iluze, že ne? Je to pravda, řekni, že je to pravda?"

"Ano, je to pravda," ujistil jsem ho. "A až zničím ambasadory, odpadne potřeba chovat radikály jako dobytek. Proto pro mne udělej toto. Vyhlaš zákon, aby všechny radikály posílali do Schwartzu, když je odhalí. Ať odejdou do Schwartzu, a až za nimi přijdou pouštní lidé, ať řeknou, že je posílá Lanik Mueller. Schwartzové už budou vědět, co mají dělat. Pošlou je domů uzdravené. A když zpátky nepřijdou, je to tím, že se sami rozhodli zůstat."

"A co ty?" zeptal se Lanik.

"Já nejsem," odvětil jsem. "Tím, kdo se ve Nkumajském lese stal nadbytečným Lanikem Muellerem, jsi nebyl ty, ale já. Ty jsi ten pravý. Během několika dalších let iluzi měň. Postupně dělej z Dintovy tváře svou, dokud nebudeš moci klam odložit. Vím, že to stejně chceš. Přestaň lhát, pouze jméno si nech, a žij a vládni s vlastní tváří."

"A ty?"

"Já se usadím někde jinde."

Pak jsem přešel zpátky do zrychlení, nechal jsem ho v podkroví a sám jsem se vrátil ke dvoru, kde se dosud promenovala pěkná řádka lidí, kteří nemluvili o ničem jiném než o tom, co se stalo. Najít mezi nimi Anderseny, poslední, kteří z jejich rodiny byli naživu, mi trvalo jen krátce. Byl jsem smutný, když jsem Lanika opouštěl, ale i tak jsem měl nejlepší pocit, jaký jsem za dlouhou dobu poznal. To mi však nebránilo zabít poslední Andersony.

Ve zrychlení jsem jejich těla odnesl k ambasadorovi - a položil je tak, aby po výbuchu byla neidentifikovatelná. Když jsem se kdysi vydal zničit prvního ambasadora, předsevzal jsem si, že až vyhodím do povětří toho posledního, zemřu spolu s ním. Nyní jsem cítil, že jsem od té doby rozhodnutí změnil. Myslím, že se na tom podepsalo hlavně vědomí, že ve skutečnosti jsem stále tak trochu chlapec s kouzelným tělem, ze kterého by byl dobrý král, a třebaže on nebyl "mnou, kterému říkám já", byl "mnou, jaký jsem měl být"; proto jsem k sobě získal trochu sebeúcty a už jsem nechtěl

zemřít.
A tak jsem zůstal ve zrychlení, rozlomil jsem ambasadorovu pečeť, odešel jsem do bezpečné vzdálenosti a teprve potom jsem sklouzl zpátky do reálného času, abych se mohl dívat. Ambasador ještě chvíli kovově čekal, nic netuše, ale již pracoval na vlastní smrti. Na okamžik jsem podlehl melancholii. Motivem celých našich dějin, veškerého úsilí za příliš mnoho minulých let, byla snaha vysloužit si návrat do náruče Republiky, civilizace, která dokázala vyrábět takové stroje. Znali tolik věcí, které se nebudeme moci dozvědět, jakmile tohoto posledního ambasadora zničím. Přistihl jsem se, jak sklouzávám do zrychlení, abych mohl doběhnout k roznětce a deaktivovat ji, než ambasador zahyne.
Ale nepohnul jsem se. Jestliže nás léta otroctví měla něčemu naučit, pak tomu, že ambasador není naším klíčem ke svobodě, ale řetězem, který nás spoutává. Svobodu získáme jen tehdy, když zapomeneme na naše mrtvé předky a vzdálené nepřátele a zjistíme, kým a čím jsme se za ta staletí na Zradě vlastně stali.
Nepohnul jsem se a ambasador dokončil sebezničující program. Exploze jej rozmetala zevnitř a světla na stroji pohasla. Na okamžik jsem se vyděsil, jak jsem se mohl odvážit udělat takové rozhodnutí za celý svět, aniž bych se s kýmkoli poradil.
Potom jsem se rozesmál sám sobě. Na úvahy, jestli bych si měl hrát na boha, bylo trochu pozdě. Hra již skončila.
Prach zvednutý výbuchem se rozptýlil. Byl jsem hotov. Nakonec jsem se rozhodl dovršení svého díla přežít, což znamenalo, že budu muset dělat rozhodnutí, s nimiž jsem už do budoucna nepočítal. Kam půjdu? Co si počnu se zbytkem života?
Když jsem pak procházel poli východně od Muelleru nad Řekou, pochopil jsem, kam budu muset jít. Na ostrově uprostřed jezera v Ku Kueji mi Saranna řekla: "Vrať se brzy. Vrať se, dokud jsi ještě dost mladý, abys mne chtěl. Já totiž budu mladá věčně."
Už jsem mladý podle žádné definice toho slova nebyl. Ale chtěl jsem ji. Možná jsem stál jenom o nevinnost dětí, jimiž jsme byli, když jsme se milovali u řeky a nepřipouštěli si bolest, která může přijít a jednou určitě přijde. Přesto jsem ji chtěl víc, než jsem chtěl kohokoli jiného na světě, ne proto, že by moje vášeň byla tak silná, ale proto, že všechny ostatní věci, o něž jsem stál, byly dosažitelné jen za cenu bolesti, nebo byly tak marné, že jsem o ně přestal usilovat. Zůstala pouze ona. Ona a zvláštní, klidný kraj chudých, ale laskavých lidí, kteří mezi skalami u Hrbského moře pásli svoje ovce.

15 VĚTRNÝ MUŽ

Přišel jsem do Ku Kueje v reálném čase a s pobavením jsem sledoval, jak na mne několik mladých, kteří mne neznali, zkouší zrychlovací triky. Snadno jsem se s jejich časovými toky vypořádal a navzdory veškerému jejich snažení jsem zůstal v reálném čase. Nejspíš jim to začalo dělat starosti, a tak zavolali někoho staršího a zručnějšího. Proto mi přišel naproti Ten, který všechno ví.
"Piják jezera," rozeřval se smíchy, jakmile mne spatřil, a napřáhl ke mně ruce. "Navždy ztracený! Můj nejhorší student, odstrašující příklad pro všechny děti, které se ke mně přicházejí učit. Nevím, jak je to dlouho, ale byl jsi hodně dlouho pryč, jenže kdo by to sledoval? Každopádně je to dlouho, ty starý mizero, tak pojď, honem, honem, pospěš!"
A tak jsme pospíchali, tlustý Ku Kuej čiperně jako první. Nasával jsem do plic lesní vzduch. Les nebyl typem krajiny, který bych označil za svůj domov, ale tento les byl otcovým hřbitovem a posledním místem, kde mne ještě někdo miloval jako syna a jako druha.
"Co Saranna?" zeptal jsem se. Ten, který všechno ví, se zatvářil nechápavě. "Pahýlka," připomněl jsem mu a on se rozesmál. "Aha, ta. Neuvěřitelná věc. Dobrá studentka, na to, že je odjinud. Víš, už jí neříkáme Pahýlka. Teď je Kamenná, paní Kamenná, protože si tam stojí v nejpomalejším zpomalení, jakého kdy kdo dosáhl. Chceš ji vidět?"
Jestli jsem ji chtěl vidět? Ani jsem nevěděl jak, dokud jsem tam nepřišel a neuvědomil si, že stojí přesně tak, jak stála, když jsem odešel, před šesti subjektivními roky a třemi reálnými. Stále ke mně natahovala ruce. Rty měla stále rozdělené posledními slovy, která řekla. Slzy jí vytekly z očí, ale první kapky se ještě nedostaly ani na bradu.
Jak jsem se na ni díval, minulých šest let zmizelo. Najednou jsem měl pocit, jako bych od ní odešel před chvilkou. Došel jsem těsně k ní a zpomalil jsem své plynutí času; zpomaloval jsem tak dlouho, až i stromy začaly vypadat rozmazaně, a pak se konečně její slzy daly do pohybu, její oči mne spatřily a její výraz se změnil na výraz naděje.
"Laniku," řekla, "rozmyslela jsem si to. Nechci být věčně mladá. Vezmi mne s sebou."
Objala mne a já jsem objal ji, a pak jsem ji políbil na tvář, tam, kde ji měla vlhkou. "Byl jsem pryč šest let," řekl jsem.
"Psst," umlčela mne.
"Dopustil jsem se hrozných věcí."
"Nemusím to vědět."
"Nejsem dobrý člověk," nedal jsem se.
Pouze mne políbila a zašeptala. "Pro mě jsi dobrý dost." Usmála se a já jsem se usmál také. Postupně jsme vyšli ze zpomalení, svět přestal vypadat rozmazaně a my jsme se znovu ocitli v Ku Kueji. Kolem nás stály stovky lidí. Nikoho z nich jsem nepoznával.
"Proč se na nás tak díváte?" zeptal jsem se.
Odpověděl mi jeden tlouštík. "Protože jsme slyšeli, že Kamenní milenci zrychlují do reálného času, a na to jsme se museli přijít podívat."
"Kamenní milenci?"
"Lidé se rodí, stárnou a umírají, a přitom vidí jen to, jak se maličko pohnete, usmějete se nebo možná řeknete jedno slovo. Vypadali jste tak zaujatě. Nikdo nevěděl, co říkáte, ale vypadalo to, že to myslíte vážně, a vůbec to nepůsobilo

směšně. Dostalo se to do módy. Lidé teď ve všem hledají nějaký smysl. Všechno se tím komplikuje."
"Jak je to dlouho?" zeptal jsem se.
"Myslím dvě stě, tři sta let," řekl. "Ale teď z vás budou asi jenom obyčejní lidé."
"To doufám," odvětil jsem a Saranna se usmála.
Vyšli jsme z lesa a vydali se východním směrem, dokud jsme nedorazili do Brittonu. A v nejvýchodnější části východního brittonského poloostrova jsme nalezli Hrby. Za několik posledních století se tam nic nezměnilo. Z domu na útesu vládl nový pán, ale nechával si říkat dědičným jménem Barton. Na místě, kdy byl dům Glaina a Vran, se nyní rozkládala zahrada a dům někoho jiného stál o pár metrů vedle, ale dům byl plný dětí a všechno bylo při starém. Lidé byli stále chudí, stále nemluvní a stále ještě měli dobré srdce.
Postavili jsme si se Sarannou domek z drnů blízko moře, kde jsem ji ihned začal učit všemu, co jsem se naučil. Po nějaké době se jeden pastýř přišel podívat, co jsme zač. Já jsem mu zahojil bolestivé klouby, Saranna mu uzdravila nemocné jehně a pak už všichni věděli, kdo jsem. Říkali mi "Větrný muž" a Saranna se stala "Paní Větrného muže" a krátce nato jen "Větrnou paní". Lidé z Hrbů nás měli rádi, ale nemohli nás mít rádi tolik, jak jsme my měli rádi je. Legenda o Větrném muži byla rozšířená - jak se zjevil odnikud, žil s Glainem a Vran, uzdravoval a dělal dobré skutky, dokud o něm někdo neřekl pánovi v domě na útesu. Větrný muž pak odešel a už se nikdy nevrátil. Přísahali, že tentokrát to bude jiné. A za celá ta léta, co jsme tady žili, nás pán z domu na útesu nikdy nevyhledal.
Hrbaře nepřekvapuje, že na rozdíl od nich, kteří stárnou a umírají, my nestárneme. Dožili jsme se toho, že léčíme nemoci dětem, jejichž prarodičům jsme spravovali zlomené nohy. Je to poklidný život, ale dobrý. Chystáme se, že už brzy se Sarannou budeme mít děti. Ale až budeme mít děti, přestaneme se měnit, zestárneme, a až budou dorůstat naši vnukové, zemřeme jako všichni ostatní. Děti nepotřebují, aby jejich rodiče žili věčně.
Zatím však na to nejsme připraveni. Život je pro nás stále dost krásný i bez dětí. Ale když se dívám na Sarannu, vidím, že to už dlouho trvat nebude; a když se podívám na sebe, vidím, že jsem téměř připraven. Vím, že to bude dobré. A myslím, že i smrt bude dobrá, ne proto, že ukončí dávnou hořkost, ale proto, že to podle mne přijde jako poslední z mnoha palčivých chutí, podle nichž poznám, že jsem naživu.
Pod vším stále slyším křik země, ale už to nepřilévá trpkost do všeho, co vidím a dělám. Naopak, zintenzivňuje to moje příjemné prožitky. To temné místo, jež v sobě mám, dělá východ slunce jasnější, krutost, kterou jsem poznal, dělá Sarannin úsměv laskavější a také uzdravování zvířat, dětí a dospělých, kteří ke mně chodí, je příjemnější, protože jsem kdysi zabíjel, proti svým instinktům, ale kvůli pocitu, že vím, co je správné.
Nejsem ten, který by mohl posoudit, jestli se teď na Zradě žije lépe.
Nevím, jestli se rozvíjíme tak dobře jako předtím, než jsem zničil ambasadory. Není na mně, abych hodnotil, jak dobře jsme naložili s příležitostí, kterou jsem vytvořil.
Někdy se divím, že jsem to vůbec dokázal. "Neexistuješ," říká Saranna často po milování, "nemůžeš být opravdový." Chápu to jinak, než to myslí, a i když jsem každý skutek promýšlel a chystal předem, vím, že víc než vlastní vůle mne formovaly okolnosti. Někdy si říkám, jestli nakonec nejsem figurka ve hře někoho jiného, která se slepě podřizuje jeho velkým záměrům, aniž by se někdy dozvěděla, že její cesta po šachovnici je jen zástěrka, zatímco o důležitých věcech rozhodují jiní lidé někde jinde.
Ale ani to, jestli nějaký velký záměr existuje, pro mne není nijak zvlášť důležité. Měl jsem jedinou naději: uvidět, co by mohlo být, uvěřit, že by to mělo být, a potom udělat vše, co bylo v mých silách, aby se to naplnilo, za každou cenu. Když se život tak příjemně natáhne jako ten můj, pak se i na cenu, která byla kdysi tak bolestivě zaplacena, dá vzpomínat v dobrém. Využil jsem jej maximálně. Tady mezi pastýři se můj pohár plní vodou života a přetéká.

*drobné korekce formátování - arnz2004
04